

بِهٖ نَامِ خُودَا

حدیدسازان

طراح، تولید و نصب سازه‌های فلزی

با کیفیت مان اعتبار ساخته‌ایم

www.hadidsazan.com

TEL: (021) 65432806 - 65432818 - 65432867

FAX: (021) 65432761

تولید کننده سازه‌های فلزی ساختمانی سنگین
و صنعتی با ظرفیت تولید ماهانه **۳۰۰۰** تن

مجتمع تجاری خلیج فارس - شیراز - تقویت موضعی تعدادی از تیرها و ستونها با FRP به دلیل تغییر کاربری

موزه دکتر شریعتی در تهران - بهسازی لرزه ای و تقویت ساختمان اجری با FRP با همکاری شرکتهای SMTeam و EMPA (سونیس)

مصلی بزرگ تهران
تقویت سازه های بتنی به روش Steel Jacketing

پل جانبازان تبریز - ترمیم و تقویت تیرهای بتنی با FRP به دلیل از بین رفتن میلگردها در اثر برخورد وسایل نقلیه

مترو شیراز - تقویت تیرها و دالهای سقف ایستگاه مترو با FRP برای افزایش ظرفیت باربری سقف

پروژه بانک جهانی - ساختمانهای مهم استان کرمان (بیمارستانها ، مراکز امداد و ...)
مطالعات بهسازی لرزه ای با همکاری شرکت DRM (سونیس)

مرکز تجاری گلستان - شهرک مکانشهر - اردبیل
تقویت سازه بتنی به روش Steel Jacketing و FRP به دلیل تغییر سیستم سقف

سفارت سوئیس در تهران
مطالعات بهسازی لرزه ای با همکاری شرکت Weber & Brönnimann (سونیس)

برج تندیس - تهران - نیاوران - تقویت موضعی تیرها و ستونها بتنی با FRP به دلیل تغییر کاربری طبقات بالا

هتل بزرگ استقلال تهران
برجهای شرقی و غربی - طرح بهسازی لرزه ای با همکاری شرکتهای SMTEAM و EMPA (سونیس)

هتل بزرگ آزادی تهران - بهسازی لرزه ای ساختمان ۲۸ طبقه بتنی تقویت ستونها با FRP و استفاده از میراگرهای هیدرولیک با همکاری شرکتهای SMTeam و EMPA (سونیس)

هتل بزرگ آزادی تهران
کاربرد میراگرهای هیدرولیک (Viscouse Dampers) برای جذب انرژی جانبی با همکاری شرکت FIP (ایتالیا)

مجتمع تجاری الماس - تهران - چهارراه مینی سیتی
بهسازی لرزه ای و تقویت سازه بتنی با FRP

پل قم رود - قم - تقویت تیرهای بتنی با FRP Laminate

کارخانه سیمان آباد - تقویت سیلوهای بتنی و سازه های صنعتی با FRP برای افزایش عمر مفید سازه ها

کلکسیون از بزرگترین پروژه های مقاوم سازی کشور

شرکت رادیاب

همکار اختصاصی موسسه EMPA سوئیس در ایران

تهران ، بلوار آفریقا ، خیابان ستاری ، شماره ۶۶ ، واحد ۱

تلفن : ۸۸ ۸۸ ۴۴ ۷۳

WWW.RADYAB.CO

Tests by :

RADYAB
Engineered Solutions

WWW.RADYAB.CO
شرکت خدمات مهندسی

مصالح مقاوم سازی

سیستم کاشت بولت

سیستم FRP

میلگرد FRP

- کیفیت فوق العاده بالا
- قیمت مناسب
- پشتیبانی فنی
- انجام تست در محل و صدور تاییدیه

کوانتوم ایران
نماینده انحصاری کوانتوم در خاور میانه
تهران، شهرک غرب، بلوار دریا، شماره ۱۳۳
تلفن: ۰۲۱-۸۶۷۸۷
امور نمایندگی: ۰۲۱-۸۸ ۵۸ ۱۸ ۲۴

QUANTOM[®]
Structural Systems
www.quantom.co.uk

Material Tests by:
EMPA
Materials Science & Technology
www.empa.ch

Parsiyan Lloyd

دستگاه خودکار قطع گاز حساس به زلزله SV Seismic Valve

با عملکرد مکانیکی

دارای استانداردهای:

ASCE 25 - 97 آمریکا

تنها دستگاه منطبق با استاندارد ملی ایران ۱۰۹۴۲

تائید و توصیه شده توسط:

شرکت گاز و انجمن مهندسان تاسیسات مکانیکی ساختمان تهران

آزمایشی و تائید شده توسط:

موسسه UL و پژوهشگاه بین المللی زلزله شناسی و مهندسی زلزله

۵ سال گارانتی

خدمات پس از فروش

دستگاه هشدار گاز و منواکسید کربن First Alert Gas+Carbon monoxide alarm

EZ VIEW Bright digital display screen

Battery backup during power outages

UL UL:2034
UL:1484

5
YEAR LIMITED WARRANTY

- دارای دو سنسور پیشرفته طبق استاندارد
- صفحه نمایش LCD و Micro controller
- ساخت مکزیک با تکنولوژی و استاندارد آمریکا
- پنج سال گارانتی

فهرست مطالب نشریه ششمین - شماره ۱۱۰

عکس و پیام رهبری	۸
عکس و پیام رئیس جمهور	۸
عکس و پیام وزیر راه و شهرسازی	۸
یادداشت رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان	۹
برنامه ششم توسعه و اقتصاد مقاومتی / یادداشتی از دکتر اکبر ترکان	۱۰
آینده حرفه ای مهندسين در گرو آيين نامه کنترل ساختمان / یادداشتی از دکتر حامد مظاهریان	۱۲
موضوع ویژه: بیستمین اجلاس هیأت عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان	
تاریخ در ترازو	۱۴
اجلاس اول تا نوزدهم به روایت تصویر	۲۴
لوگو اجلاس بیستم	۳۶
شورای هفتم در گذر زمان	۳۸
بیست سال پاسداشت از سرمایه های ملی	۴۸
پرسش و پاسخ اعضای شورای مرکزی	۵۰
استان ها به روایت آمار	
اقدامات و اهداف در گروه های تخصصی و کمیسیون ها	۷۶
۱۰۸	
سازمان نظام مهندسی ساختمان و مسائل موجود	
سازمان و لزوم استقلال آن / در گفت و گو با مهندس بنیادی نژاد	۱۳۸
دانسته های حقوقی	۱۴۲
آئین نامه کنترل ساختمان در بوته نقد	۱۵۰
قانون نظام مهندسی ساختمان و شرایط روز؛ تحدیدات و تهدیدات	۱۵۸
سازمان نظام مهندسی ساختمان و افق های پیش رو	
صدور خدمات مهندسی راهبردی ناگزیر	۱۶۶
چرخه تکامل کیفیت در استانداردها و سازمندی مصالح	۱۷۰
گواهینامه سبز ساختمان	۱۷۸
نازه های استان ها	
ارومیه: تمدنی کهن در دل تاریخ ایران زمین	۱۸۸

شناخته شده نشریه

صاحب امتیاز: شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان
شورای سیاست-گذاری: منصور بهادری، علیرضا مجری کرمانی، مجید جی افرام، احمدرضا طاهری اصل، جمال
قناعت

سردبیر: زکریا سلیمانی

هیئت تحریریه: نرگس خسروی، فرزاد سپهر، زهرا موسی خانی

شورای نویسندگان این شماره: محمدرضا راهنما، عباس صنیع زاده، بهاره مجری-کرمانی، محمد محمدی ده

چشمه، ساعد معارفی، امین مقومی

گرافیک: شرکت طرح بیکران پی

مسئول آگهی: مزدک محبوب نژاد ۰۹۱۲۱۳۸۲۷۴۸

نشانی نشریه: تهران، بالاتراز میدان ونک، خیابان شهید خدای، خیابان تک شمالی، پلاک ۱، شورای مرکزی سازمان

نظام مهندسی ساختمان کشور، طبقه اول

صندوق پستی: ۱۹۹۳۵-۵۸۸

(تلفن و نمابر: ۴۲۶۰۵۰۰۰ ۰۲۱) (داخلی ۱۰۹ و ۱۱۷)

پست الکترونیک: shamss.mag@gmail.com

چاپ مقالات در شمس به معنای تأیید مطالب نبوده و مسئولیت مندرجات هر مقاله با نویسنده آن است

علاقه مندان جهت اشتراک نشریه می توانند به آدرس اینترنتی

www.irceo.net مراجعه نمایند

از این شماره به بعد مطالب، اسناد، آیین نامه ها و توضیحات مرتبط با مطالب چاپ شده، که به علت محدودیت

در دسترس خواهند بود QR Code صفحات قادر به چاپ آن ها نیستیم، از طریق تبدیل آن ها به

برای استفاده کافیست این کد را توسط برنامه های بارکد خوان موجود در دستگاه های هوشمند اسکن نمائید

پیام رهبری

ما گذشته باشکوه و افتخارآمیزی داریم. در دوره‌های قدیم، از بنای تخت جمشید و ایوان مدائن بگیرد تا بناهای عظیم دوره اسلامی و دوره‌های مختلف دیگر که با معماری‌های مختلف ساخته شده‌اند. اما همه با شاخص استحکام، زیبایی، مصالح خوب، تناسب با محیط و مطمئناً صرفه جویی؛ همین اصولی که شما در مهندسی ساختمان در نظر می‌گیرید. بیانات در دیدار جمعی از مهندسان (۱۳۸۳/۱۲/۵)

پیام دکتر حسن روحانی

امروز برای توسعه کشور، در کنار سرمایه طبیعی و سرمایه انسانی به سرمایه اجتماعی نیاز داریم و در این راستا باید به هم اعتماد داشته باشیم و همه به قانون احترام بگذاریم و ثبات و امنیت را در آینده کشور مد نظر قرار دهیم. (در مراسم بزرگداشت روز صنعت و معدن / تیرماه ۱۳۹۳)

پیام دکتر عباس آخوندی

انضباط شهری، مهم‌ترین سیاست دوره هفتم شورای مرکزی
با توجه به این‌که اینجانب از زمان تأسیس سازمان نظام مهندسی ساختمان و تدوین قانون آن از نزدیک در جریان امورات آن قرار داشته‌ام، معتقدم که در نظام‌های حرفه‌ای می‌بایست سطح مداخلات دولت کاهش یابد و سمت‌ها و مدیریت‌های مرتبط با مهندسان در اختیار خودشان قرار گیرد. تأکید اینجانب از زمان تدوین قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان تا به حال، بر تأسیس یک مرجعیت قانونی برای مهندسان بوده‌است که به تنسيق امور و مقررات مرتبط اهتمام ورزد که در این راستا قوانین کشورهای مختلف مورد بررسی قرار گرفت و نتیجه آن امروز به قانونی منجر شده است که مفهوم مهندسی و مجری ذی صلاح را نهادینه کرده و مقررات ملی ساختمان را مورد پذیرش همگان ساخته و به عموم مردم شناسانده است. در این مسیر دستاوردهای سازمان نظام مهندسی ساختمان قابل اتکاست اما شایسته است با اجتناب از خوش بینی و افراط، در تصحیح فرآیند شکل‌گیری شرکت‌ها و بنگاه‌های مهندسی بازنگری کرد چراکه سرمایه مهندسی ایران حاصل شکل‌گیری سازمان نظام مهندسی ساختمان بوده‌است و باید با اصلاح فرآیندها، از این دستاورد ارزشمند دفاع کنیم و ایجاد انضباط شهری و رعایت مقررات شهرسازی را به عنوان مهم‌ترین سیاست دوره هفتم، در دستور کار خود قرار دهیم.

گزیده‌ای از سخنرانی دکتر عباس آخوندی در مراسم تودیع و معارفه اعضای شورای مرکزی دوره هفتم / دی ماه ۱۳۹۵

پیام مهندس فرج‌آله رجبی

به نام خداوند سبحان

بیستمین اجلاس هیأت عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان در حالی شکل می‌گیرد که مهندسان به عنوان یکی از بخش‌های جامعه بصیر و آگاه ایرانی، به تازگی تجربه خلق حماسه ملی ۲۹ اردیبهشت را به کارنامه خود افزوده‌اند و همچنین در شرایطی به بررسی دو دهه فعالیت‌های پرفراز و نشیب سازمان می‌پردازند که بیش از چند ماهی از تشکیل شورای مرکزی دوره هفتم نمی‌گذرد. شایسته است تا زحمات و تلاش‌های ارزنده همکاران خود را در شش دوره گذشته شورا ارج نهاده و استفاده از تجارب آنان را چراغ راه خود قرار دهیم. شورای جدید خواهد کوشید تا در تعامل پایدار با همه سازمان‌ها، نهادها، انجمن‌ها و تشکل‌های هم‌پیوند با حوزه ساخت و ساز، هم‌افزایی لازم را به عمل آورده و در جهت منافع ملی از هر کوششی به منظور تثبیت جایگاه حرفه در تولید و عرضه ساختمان با کیفیت و جلوگیری از مداخله اشخاص فاقد صلاحیت‌های حرفه‌ای دریغ نخواهد کرد و در این مسیر در حد ممکن، از تجارب جهانی نیز استفاده خواهد نمود.

اینجانب به وجود همکاران شریف، دلسوز و تلاشگر خود در سراسر کشور که به عنوان ارکان سازمان در حال انجام مأموریتی ملی هستند افتخار می‌نمایم و کمک به آنان را در جهت انجام وظایف قانونی، انضباط تشکیلاتی و شفافیت در تصمیم‌گیری‌های سازمانی وظیفه خود می‌دانم.

سازمان نظام مهندسی ساختمان، به اعتبار ماهیت و ساختار قانونی خود دو عامل «دانش مهندسی» و

«تجربه حرفه‌ای» را مورد تأکید قرار داده و مهمترین راهبرد خود تلقی می‌نماید. اعضای این سازمان در صورتی می‌توانند از عهده وظایف ملی و رسالت مهندسی خویش برآیند که به طور مستمر در پی کسب آگاهی و آشنایی با فناوریهای روزآمد بوده و پای بندی به تجربه‌اندوزی و اخلاق محوری را در فعالیت‌های حرفه‌ای، پیشه‌ی خود سازند. مهندسان که در شمار نخبگان جامعه، منزلتی در خور توجه دارند باید بیش از گذشته، در قبال عملکرد حرفه‌ای خود، مسئولیت‌گرا باشند و مسئولیت‌پذیری در میان آنان، به اعتبار سطح دانش حرفه‌ای، مهارت تجربی و افزوده‌های معرفت-آفرین، به ارزشی نهادینه و گران تبدیل شود. شهروندان و کارفرمایان نیز به همین نسبت می‌توانند مهندسان را به پاسخگویی بایسته ترغیب نمایند و این تحقق نمی‌یابد مگر با عزمی راسخ و امید به فردایی بهتر.

سحر با باد می‌گفتم حدیث آرزومندی
خطاب آمد که واثق شو به الطاف خداوندی
رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان
تیرماه ۱۳۹۶

بَرْنَامَه شِسْم
تَوْسِيعَه
وَإِقْتِصَادُ مُقَاوَمَتِي
يَادِدَاشْتِي أَر دُكْتَرَاكْبَرْتُرْكَان

دُكْتَرَاكْبَرْتُرْكَان

مسائل و مشکلاتی در کشور وجود دارد که می‌بایست در برنامه ششم توسعه برایشان راهکارهایی اندیشیده شود. هرگونه تصمیم‌گیری بدون توجه به این چالش‌ها، مشکلات کشور را حادث‌تر و شدیدتر می‌کند. اولین و مهم‌ترین چالش کشور آب است! ما هم در آب‌های سطحی و هم در آب‌های زیرسطحی با چالش بزرگی مواجه هستیم. سفره‌های آب‌های زیرزمینی کشور در اثر سالیان متمادی سوء مدیریت دچار آسیب‌های جدی شده است؛ ۷۷۰ هزار حلقه چاه در کشور وجود دارد که ۳۴۰ هزار حلقه‌ی آن غیرقانونی است! و در باقی موارد برداشت آب در عمقی غیرمجاز و افزون بر پروانه‌ی حفر آن انجام می‌گردد که این امر باعث از بین رفتن سفره‌های آب زیرزمینی در دشت‌های اصلی کشور شده است و پدیده فرونشست را در آن‌ها پدید آورده است. سفره‌هایی که دچار این معضل شده‌اند، حتی در صورت بارندگی‌های آتی نیز، ظرفیت ذخیره آب را ندارند.

چالش دوم محیط زیست است که یکی از نمودها و هشدارهای بیرونی‌اش دریاچه ارومیه است. علاوه بر دریاچه ارومیه، هفت دریاچه دیگر کشور هم در معرض خطر خشک شدن قرار دارند و این امر برخاسته از مدیریت نامناسب در خصوص آب‌های ورودی به دریاچه است. از آنجایی که هر دریاچه بنا به اقلیم خود دارای تبخیر سطحی مخصوص به خود است می‌بایست حق آبه آن به صورت سالیانه در دریاچه رهاسازی شود تا تبخیر آن را جبران نماید. شاهد هستیم که در بالادست مانع ورود این حق آبه به دریاچه‌ها می‌شوند، در نتیجه باید منتظر خشک شدن تدریجی آن‌ها نیز باشیم.

چالش سوم انرژی است؛ مصرف انرژی در کشور ما ناهنجار است! در دنیا شاخصی برای اندازه‌گیری مصرف انرژی وجود دارد که بر مبنای سنجش میزان انرژی تولیدی که بتوان از آن هزار دلار کسب درآمد کرد «عمل می‌کند». ما در ایران ۱۸۰۰ میلیون بشکه‌ی نفت انرژی مصرف می‌کنیم در حالی که تولید ناخالص داخلی ایران حدود ۴۰۰ میلیارد دلار است. یعنی به ازای هر هزار دلار تولید ناخالص داخلی، ۴/۵ بشکه نفت مصرف می‌گردد. این مقدار در کشورهای در حال توسعه در حدود یک بشکه نفت است و در کشورهای توسعه یافته این مقدار به کم‌تر از یک بشکه نفت می‌رسد در حالی که این برای ما قابل قبول نیست و ما مجاز به اتلاف ثروت و دارایی‌های نسل‌های آینده ایران به این نحو نیستیم.

چالش بعدی آلودگی هوا است. در پنج ماه سرد سال در شهر تهران روزانه ۸۰ میلیون مترمکعب گاز مصرف می‌شود. علاوه بر آن تهران به صورت روزانه ۲۴ میلیون لیتر بنزین و گازوئیل می‌سوزاند که هر لیتر بنزین و گازوئیل از نظر ارزش حرارتی تقریباً معادل یک مترمکعب گاز طبیعی است. به این معنی که اگر میزان مصرف بنزین و گازوئیل تهران را معادل سازی کنیم به رقمی در حدود ۲۴ میلیون مترمکعب گاز طبیعی می‌رسیم که رقم بسیار بالا و قابل توجهی است. از طرفی سهم تولید CO₂ و گازهای کربنی در تهران نسبت به مصارف خانگی ۸۰ به ۲۴ است؛ به این معنی که مصرف خانگی، سه برابر مصرف بنزین و گازوئیل وسایل نقلیه گازهای کربنی تولید می‌کند که با رعایت مبحث ۱۹ مقررات ملی ساختمان از اتلاف پنجاه درصد آن می‌توان جلوگیری کرد.

من از جامعه نظام مهندسی ساختمان تقاضا دارم، به دلیل اهمیت موضوع و نقش حیاتی پاسداشت سرمایه‌های کشور در اقتصاد مقاومتی مورد تأکید مقام معظم رهبری، در مورد رعایت مبحث ۱۹ مقررات ملی ساختمان بدون اغماض عمل کنند. چرا که این امر برای کشور دستاورد ارزشمندی است.

اما نقشی که جامعه نظام مهندسی و به خصوص مهندسان معمار می‌توانند در حل این چالش‌ها ایفا کنند، در بخش انرژی است. برای حفاظت از منابع هیدروکربوری مانند نفت و گاز که از مهم‌ترین سرمایه‌های ملی است می‌بایست مانع هدرسوزی آن‌ها شویم که بخش عمده‌ای از این هدرسوزی در بخش ساختمان رخ می‌دهد. متوسط ساخت و ساز کشور در دهه اخیر صدمیلیون مترمربع یعنی چیزی در حدود ۵۰ درصد ساختمان‌های کشور است و این درصد بسیار قابل توجهی است. جالب است بدانید به ازای یک مترمربع ساختمان در کشور به طور متوسط ۵۰۰ کیلو وات بر ساعت انرژی مصرف می‌کنیم. این آمار در کشورهای اروپایی حدود ۲۰۰ کیلو وات بر ساعت است و آن‌ها با برنامه‌ریزی مدون خود در تلاش‌اند این آمار را به ۵۰ کیلو وات بر ساعت برسانند. در کشور ما نیز با عمل به مفاد مبحث ۱۹ مقررات ملی ساختمان، این مقدار به سهولت قابل کاهش است.

آینده

حرفه ای مهندسی کنترل ساختمان

در گام بعدی اگر مالک تصمیم به ادامه فرآیند ساخت و ساز داشته باشد باید ۲ اقدام انجام دهد: انتخاب مهندس طراح و انتخاب پیمانکار واجد شرایط؛ یک طراح که مسئول تهیه نقشه های فاز یک و دو معماری بوده و سایر مهندسان را هماهنگ می کند و انتخاب پیمانکاری که پروانه ساخت به نام او صادر می شود و از این طریق مسئول اتفاقات کارگاه ساختمانی بوده و تضمین می کند که ساختمان اش پس از بهره برداری به مدت ۱۰ سال کارکردهای اصلی خود را به درستی انجام دهد. این تضمین مبتنی بر عملیات حقوقی است. یعنی پیمانکار با حضور در دفترخانه نسبت به تنظیم سند اقدام خواهد کرد. مالک هر وقت که بخواهد این حق را دارد، پیمانکار خود را خلع کند، اما تا معرفی کتبی پیمانکار بعدی، کارگاه ساختمانی باید تعطیل باشد. فرآیند ساخت توسط شرکت های «بازرسی ساخت» که ادامه دهنده نظارت ذاتی شهرداری ها هستند، مورد بازبینی و نظارت قرار می گیرد. این شرکت های بازرسی که هر کدام از ما مهندسان، می توانیم در گوشه ای از آن فعالیت کنیم در واقع خرید خدماتی است که شهرداری برای اطمینان از منطبق بودن ساخت و ساز با نقشه های مصوب توسط شهرداری انجام می دهد. در این شرایط ناظر به عنوان امین مالک، تداوم فعالیت طراح را در کارگاه ساختمانی دنبال می کند. در چنین فرآیندی خدمات مهندسی گسترش قابل توجهی پیدا می کند و در طرف دیگر صدور پروانه ساخت به نام پیمانکار واجد صلاحیت تحولی بنیادین را در صنعت ساختمان ایجاد خواهد کرد. «آیین نامه کنترل ساختمان» که به نظر پیچیده می آید را باید به درستی درک و تحلیل کرد و به کار بست. برخی از همکاران از حجم بالای آیین نامه و گستردگی مواد آن گلایه دارند که در پاسخ باید یادآور شد، آیین نامه یک کار اداری و مهندسی است و مهندسان باید به آن مسلط باشند، از طرفی شهروندان نیز باید بتوانند آن را به درستی درک کنند. می توان گفت این فرآیند مانند یک دستگاه ماشین حساب است که عملیات درون آن بسیار پیچیده می باشد اما برای مردم عادی طرز استفاده ساده و آسانی دارد.

سؤال اصلی اینجاست که سازمان نظام مهندسی ساختمان در کجای

حدود ۲ دهه از تصویب قانون نظام مهندسی ساختمان می گذرد و در طی این مدت شاهد کامیابی ها و ناکامی هایی در آن بوده ایم، و توانسته ایم مباحث مقررات ملی ساختمان را شکل دهیم و سازمان هایی مختص مهندسان در کشور ایجاد کنیم. هنوز پس از برگزاری دوره های مختلف اجلاس سازمان های نظام مهندسی، با شکل نهایی مطلوب در نظر گرفته شده، که در بدو تأسیس این سازمان انتظار می رفت، فاصله داریم. این انتظار بود که سازمان نظام مهندسی ساختمان با خود کنترلی و جدایی از بخش دولتی بتواند چابک، کارا و در جهت ارتقای اندیشه های مهندسی و کمک به کشور و در طی ۲ دهه فعالیت به آن شکل مطلوب نزدیک شود. اما علی رغم توفیق های نسبی، این فاصله میان وضع مطلوب و وضع موجود ما را مجبور می کند که به گذشته نگاهی دوباره و انتقادی داشته باشیم.

در وزارت راه و شهرسازی ادامه وضع موجود را نه تنها مطلوب تلقی نمی کنیم بلکه آن را امکان پذیر نمی دانیم. وزارت راه و شهرسازی برای مبنا تصمیم گرفت که «آیین نامه کنترل ساختمان» را برای تصویب در هیأت دولت آماده کند و اکنون در دستور کار کمیسیون های مربوطه مجلس قرار دارد.

این آیین نامه با آسیب شناسی وضع موجود و در طی ۲ سال به معرض نقد کارشناسان و خبرگان گذاشته شده و به یک جمع بندی رسیده است. این آیین نامه از آنجایی که به آینده حرفه ای تمام مهندسان مرتبط است باید مورد دقت نظر جامعه نظام مهندسی قرار گرفته و افراد در برابر آن موضع داشته باشند.

شرح مختصر چهارچوب این آیین نامه به این صورت است که فردی که تصمیم به ساخت و ساز دارد، به شهرداری مراجعه کرده و پروانه ساخت و سازش را در دو بخش تحویل می گیرد.

بخش اول متعلق به کارفرما (صاحب سرمایه) است که در آن مالک در انطباق با قوانین شهرسازی از حقوق مالکانه خود از جمله: مساحت مجاز هر طبقه، تعداد طبقات، عملکرد، هزینه عوارض های شهرداری و ارزش ملک مدنظر مطلع می شود.

نقش دزگرو آیین نامه

یادداشتی از دکتر حامد مظاهریان

معاون امور مسکن و ساختمان وزیر راه و شهرسازی

این فرآیند قرار دارد؟

در این فرآیند نظام مهندسی به کار اصلی خود که اعتلا، هماهنگ کردن و نظم بخشی امور مهندسی است می پردازد. در وضعیت فعلی نظام مهندسی ساختمان در وسط صحنه است، همه کارها و مسئولیت ها را تقبل کرده و با استقبالی که سایر نهادها از آن داشته اند از طریق صدور شناسنامه فنی - ملکی که متأسفانه در بیشتر موارد یک سند غیرواقعی است، خود را نسبت به امور ساختمانی مسئول می داند.

به اعتقاد ما وضع موجود درست و عادلانه نیست و برآیند تا فرآیند گفته شده را تغییر دهیم. در آیین نامه جدید، سازمان نظام مهندسی ساختمان در فرآیندی نو فعال است اما در وسط صحنه نیست! در فرآیند جدید می توان سازمان نظام مهندسی ساختمان را به سازمان نظام پزشکی تشبیه کرد. همه ما با اینکه توسط یک پزشک به دنیا آمده ایم، واکسینه شده ایم و در طول عمر ممکن است دارویی دریافت کرده باشیم اما در هیچ فرآیندی به صورت مستقیم با سازمان نظام پزشکی در ارتباط نبوده ایم. همان گونه که همه پزشکان برای تمدید پروانه فعالیت، باید امتیازهایی به دست آورده و مورد آموزش مداوم و به روز کردن دانش فنی نوین قرار بگیرند باید چنین فرآیندی بر نظام مهندسی ساختمان نیز حاکم باشد. در فرآیند جدید همه ما باید نقش خود را پیدا کنیم.

به عنوان مثال اگر شخصی بخواهد در شرکت بازرسی فعالیت کند اجازه فعالیت همزمان در سایر سطوح به علت تضاد منافع را ندارد. توصیه می شود همه مهندسان آیین نامه را برای اعمال نظر و پیشنهاد به صورت جدی مورد توجه قرار دهند تا پس از تصویب نهایی آن و تبدیل به قانون حداقل تا یک یا دو دهه بدون تغییر و پایدار بماند.

(سخنرانی ایراد شده در مراسم روز معمار، سازمان نظام مهندسی ساختمان استان ایلام، اردیبهشت ۱۳۹۵)

موضوع ونیٲه:

تاریخ دَر ترازو

{در آستانه‌ی برگزاری

مروری بر قطعنامه‌های پایانی نشست‌های هیأت عمومی سازمان
دکتر عباس صبیح زاده

۱. «هیأت عمومی» یکی از ارکان مهم سازمان نظام مهندسی ساختمان است که به مثابه «پارلمان» این سازمان عمل می‌نماید.

۲- با توجه به الزام آیین نامه‌ی اجرایی قانون مبنی بر برگزاری نشست‌های هیأت عمومی در تیرماه هر سال، استان‌های جنوبی و شرقی کشور تاکنون نتوانسته‌اند به دلیل گرمای هوا در تیرماه میزبان هیأت عمومی باشند.

۳- قطعنامه‌های پایانی هیأت عمومی را باید بیانیه و یا منشوری دانست که خواسته‌ها، انتظارات و توقعات سالانه‌ی نمایندگان جامعه‌ی مهندسان ساختمان کشور را به اطلاع مدیران و مسؤولان کشور، دست‌اندرکاران صنعت ساختمان و دیگر ارکان سازمان نظام مهندسی ساختمان می‌رساند.

۴- بررسی و تصویب خط مشی‌های عمومی که از طرف شورای مرکزی سازمان پیشنهاد می‌گردد، مهم‌ترین وظیفه‌ی هیأت عمومی سازمان است

۵- برای تحقق اهداف عالی‌ی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان که مشخصاً ارتقای کیفی خدمات را مدنظر دارند، تهیه و تدوین خط‌مشی‌های سنجیده، اصولی و با قابلیت اجرا توسط شورای مرکزی جهت ارائه به هیأت عمومی ضروری است.

۶- تهیه و تنظیم قطعنامه‌های پایانی هیأت عمومی باید به گونه‌ای انجام پذیرد که میزان اثربخشی و تحقق‌پذیری آن‌ها را افزایش دهد.

بیستمین اجلاس

هیأت عمومی سازمان

{در ارومیه}

چکیده

بیستمین نشست هیأت عمومی سازمان متشکل از اعضای اصلی هیأت مدیره‌های سازمان نظام مهندسی ساختمان استان‌های سراسر کشور امسال در روزهای ۲۱ و ۲۲ تیرماه در شهر ارومیه و به میزبانی سازمان نظام مهندسی ساختمان استان آذربایجان غربی برگزار می‌گردد. به استناد مفاد قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و آیین‌نامه‌ی اجرایی آن، «هیأت عمومی» یکی از ارکان مهم سازمان نظام مهندسی ساختمان است که به مثابه «پارلمان» این سازمان عمل نموده و وظایف بسیار مهمی را بر عهده دارد. مقاله‌ی حاضر ضمن اشاره به جایگاه و اهمیت هیأت عمومی در ارکان سازمان، قطعنامه‌های پایانی نوزده اجلاس قبلی را مورد بررسی، تجزیه و تحلیل قرار داده تا با آشکار شدن نقاط ضعف و قوت آن‌ها، زمینه‌ی لازم برای تدوین مطلوب‌تر، منسجم‌تر و اثربخش‌تر مفاد قطعنامه‌های پایانی در اجلاس‌های آتی فراهم گردد.

«هیأت عمومی» در قانون و آیین‌نامه‌ی اجرایی

ماده‌ی ۱۹ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان (مصوب سال ۱۳۷۵) مجلس شورای اسلامی) و مواد ۱۰۲ الی ۱۰۷ آئین‌نامه‌ی اجرائی قانون (مصوب ۱۳۷۵ هیأت وزیران) به تشریح جایگاه، وظایف و چگونگی تشکیل هیأت عمومی پرداخته است. در مواد فوق تصریح شده است که هیأت عمومی از کلیه‌ی اعضای اصلی هیأت مدیره‌ی سازمان نظام مهندسی ساختمان استان‌های کشور تشکیل می‌گردد و جلسات آن هر سال یک بار یک جلسه‌ی عادی با حضور نماینده‌ی وزیر راه و شهرسازی خواهد داشت. در قانون و آئین‌نامه‌ی اجرائی آن اهم وظایف هیأت عمومی به شرح زیر بر شمرده شده است:

که به موضوع هیأت عمومی سازمان اختصاص دارد، چنین آمده است:

الف- انتخاب افراد واجد شرایط عضویت در شورای مرکزی

ب- استماع گزارش سالیانه‌ی شورای مرکزی

ج- تصویب خط مشی‌های عمومی پیشنهادها‌ی شورای مرکزی

د- کسب اطلاع از فعالیت‌ها، وضعیت و مشکلات سازمان‌های استان

ه- اتخاذ تصمیم در مورد تنظیم روابط بین نظام مهندسی ساختمان استان‌ها

و- تصویب میزان ورودیه و حق عضویت سالانه‌ی اعضای نظام مهندسی ساختمان استان‌ها

ز- بررسی و تصویب نظام‌نامه‌ی پیشنهادی شورای مرکزی

ر- ...

جایگاه «هیأت عمومی» در ارکان سازمان

همانگونه که از مفاد قانون و آیین‌نامه‌ی اجرایی مستفاد می‌گردد، هیأت عمومی در بین ارکان سازمان نظام مهندسی ساختمان از جایگاه مهمی

برخوردار است. هیأت عمومی به مثابه «پارلمان» سازمان مسؤلیت بررسی و تصویب خط مشی‌های عمومی و پیشنهادی شورای مرکزی را بر عهده دارد. به عبارت دیگر هیأت عمومی سیاست‌های کلان سازمان را به پیشنهاد شورای مرکزی تأیید و تصویب نموده و بر حسن اجرای آن‌ها نظارت می‌نماید. اگر موفقیت هر سازمان و یا تشکل حرفه‌ای را در میزان دستیابی به اهداف عالی‌ی آن سازمان و یا تشکل بدانیم، در این صورت نقش با اهمیت «هیأت عمومی» در بررسی و تأیید خط مشی‌های عمومی برای دستیابی به اهداف سازمان کاملاً مشخص می‌گردد.

نقش «خط مشی‌ها» در تحقق اهداف قانون

در ماده ۲ قانون، اهداف عالی‌ی سازمان به اختصار به شرح زیر بیان شده است:

تقویت و توسعه‌ی فرهنگ و ارزش‌های اسلامی در معماری و شهرسازی، تنسيق امور مربوط به مشاغل و حرفه‌های فنی و مهندسی، تأمین موجبات رشد و اعتلای مهندسی در کشور، ترویج اصول معماری و شهرسازی و رشد آگاهی عمومی، افزایش کیفیت خدمات مهندسی، ارتقای دانش فنی صاحبان حرفه‌های مهندسی و....

با مروری بر اهداف فوق، می‌توان به نکات زیر اشاره نمود:

۱- بعضی از اهداف بسیار کلی بیان شده‌اند؛

۲- تعدادی از اهداف «کیفی» هستند؛

۳- تحقق مواردی از اهداف قانون نیاز به عزم ملی دارد؛

۴- دستیابی به تعدادی از اهداف مستلزم در اختیار داشتن منابع مالی و ظرفیت‌های تشکیلاتی مورد نیاز است.

با توجه به برداشت‌های فوق، تحقق اهداف قانون صرفاً با تهیه و تدوین خط مشی‌های مناسب، اندیشمندان و قابل اجرا صورت خواهد گرفت که این خط مشی‌ها باید با درایت شورای مرکزی سازمان تهیه و تدوین و با بررسی و تصویب هیأت عمومی به مرحله‌ی اجرا و اقدام درآید.

نشست‌های هیأت عمومی در ادوار گذشته

در ماده‌ی ۱۰۶ آیین‌نامه‌ی اجرایی قانون تصریح شده که جلسات عادی هیأت عمومی سالی یک بار در تیرماه به مدت دو تا چهار روز در یکی از استان‌های کشور تشکیل می‌شود. از سال ۱۳۷۷ تاکنون هیأت عمومی نوزده اجلاس در یازده استان مختلف کشور داشته که چگونگی برگزاری آن‌ها در جدول شماره یک تشریح و پراکنندگی محل برگزاری اجلاس‌ها نیز در نقشه‌ی شماره یک به نمایش گذاشته شده است. از آن‌جا که تیرماه از ماه‌های گرم سال می‌باشد، استان‌های جنوبی و شرقی کشور از نشست‌های کمی برخوردار بوده و تعدادی از استان‌های کوچک نیز زیرساخت‌ها و امکانات لازم برای قبول مسؤلیت میزبانی اجلاس هیأت عمومی با حدود پانصد شرکت‌کننده را نداشته‌اند.

(جدول ۱) (نقشه ۱)

ارزیابی قطعنامه‌های پایانی نشست‌های هیأت عمومی

به استثنای اولین نشست هیأت عمومی در سال ۱۳۷۷، در پایان برگزاری سایر اجلاس‌ها، قطعنامه‌های پایانی صادر گردیده که در واقع می‌توان گفت این قطعنامه‌ها، حاصل مذاکرات و جمع‌بندی تصمیمات در هر نشست بوده است. ارزیابی تحلیلی بندهای مندرج در قطعنامه‌های فوق‌الذکر از آن جهت مهم است که می‌تواند نقاط ضعف و قوت آن‌ها را آشکار سازد و یافته‌های حاصل کمک نماید تا قطعنامه‌ها در اجلاس‌های آتی به لحاظ ابعاد شکلی و محتوایی ارتقا یافته و به خصوص میزان تحقق‌پذیری آن‌ها افزایش یابد. در واقع می‌توان گفت قطعنامه‌های صادره در پایان نشست‌های هیأت عمومی، بیانیه‌هایی است که آرمان‌ها، توقعات و انتظارات جامعه‌ی مهندسان ساختمان کشور را به اطلاع مسئولان کشور می‌رساند و مواضع آن‌ها را در حوزه‌ی فعالیت‌های صنعت ساخت و ساز در کشور مشخص می‌سازد. برای فراهم نمودن زمینه‌های اثربخشی بیش‌تر لازم است که از این پس در تهیه و تدوین قطعنامه‌های پایانی نشست‌های هیأت عمومی، دقت و وسواس بیش‌تری به کار گرفته شود تا این بیانیه‌ها از صراحت، دقت، انسجام و اثربخشی بیش‌تری برخوردار گردند.

ابعاد شکلی و کمی قطعنامه‌ها

مروری بر مفاد بندهای قطعنامه‌های هیجده‌گانه‌ی نشست‌های هیأت عمومی موارد زیر را مشخص ساخته است:

- ۱- در نوزده اجلاس هیأت عمومی که تاکنون برگزار گردیده، هیجده قطعنامه‌ی مشتمل بر ۴۲۵ بند صادر گردیده است.
- ۲- تعداد بندهای هر یک از قطعنامه‌ها بین حداقل ۱۴ و حداکثر ۳۴ بند متغیر بوده و به طور میانگین هر قطعنامه حدود ۲۵ بند دارد؛
- ۳- به لحاظ روش تدوین، قطعنامه‌ها متفاوت هستند. در بعضی از قطعنامه‌ها مفاد بندها بسیار کوتاه و کلی و حداکثر در یک خط (سطر)، و در بعضی دیگر هر بند نسبتاً مفصل و با جزئیات و در حد یک پاراگراف تدوین شده است. برای نمونه به موارد زیر اشاره می‌شود:
«از سازمان‌های استان در خواست می‌شود هر چه سریع‌تر تعرفه‌ی خدمات مهندسی را برای همه‌ی رشته‌ها تعیین و در آن درصدی به عنوان حق‌الزحمه‌ی کنترل نقشه و اعمال نظارت بر فعالیت‌های مهندسی که توسط سازمان انجام می‌شود و هزینه‌ی آن از محل حق‌الزحمه‌ی مذکور دریافت می‌شود، پیش‌بینی نمایند و در چارچوب ماده ۱۱۷ آیین‌نامه اجرایی برای تصویب از طریق شورای مرکزی تقدیم وزارت محترم مسکن و شهرسازی نمایند. پس از آن کمک‌های وزارت مسکن شهرسازی (جایگزین ماده ۳۹ قانون) صرف جبران کمبود هزینه‌های کنترل ساختمان و انجام سایر وظایف سازمان نظام مهندسی ساختمان گردد.» (بند ۹ از قطعنامه‌ی پایانی اجلاس ششم / شهرکرد ۱۳۸۲)

«تهیه و ترویج شناسنامه‌ی فنی برای کلیه‌ی ساختمان‌ها» (بند ۱۶ از قطعنامه‌ی پایانی اجلاس سوم / اصفهان ۱۳۷۹)

- ۴- تقریباً در همه‌ی قطعنامه‌ها مفاد بندهای آن‌ها از انشایی روان برخوردار بوده و کم‌تر ابهامی در فهم آن‌ها وجود دارد؛
- ۵- در بیش از نود درصد موارد، مخاطب درخواست مورد نظر و یا متولی اجرایی آن در مفاد بند ذکر شده و در کم‌تر از ده درصد آن‌ها ذکر از مخاطب به میان نیامده و مشخص نیست که چه کسی و یا چه سازمانی وظیفه‌ی رسیدگی به موضوع و یا مسؤولیت تحقق آن را بر عهده دارد؛
- ۶- تحقیقاً در هیچ یک از بندهای قطعنامه‌ها، قید زمانی برای تحقق درخواست‌های مورد نظر پیش‌بینی نشده است.

ابعاد کیفی و محتوایی قطعنامه‌ها

در رابطه با ابعاد کیفی و محتوایی قطعنامه‌های نوزده گانه، در یک جمع‌بندی کلی می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

- ۱- به لحاظ اهمیت، بندهای قطعنامه‌ها از توازن لازم برخوردار نیستند. در شرایطی که در یک بند خواسته‌ای در حد یک «آرمان» یا «آرزو»

مطرح شده، در بند دیگر خواسته‌ای بسیار کوچک و تا حدودی کم اهمیت ذکر شده است. برای مثال موارد زیر قابل ملاحظه‌اند:

«هدایت سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان استان‌ها و شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان در جهت محور قرار دادن ارتقای کیفیت ارائه‌ی خدمات مهندسی و ارتقای مهندسی در کشور و تشکیل کمیته‌های فنی در هر سازمان استان برای هر رشته و بالا بردن اعتبار این کمیته‌ها تا سطح بالاترین مرجع فنی در استان و کشور برای اظهار نظر در طرح‌ها» (بند ۹ از قطعنامه‌ی پایانی اجلاس سوم / اصفهان ۱۳۷۹)

«اعضای هیأت عمومی آمادگی خود را برای مشارکت در برگزاری سومین جشنواره‌ی مهندسی ساختمان اعلام می‌دارند» (بند ۱۲ از قطعنامه‌ی پایانی اجلاس دوم / تبریز ۱۳۷۸)

۲- بعضاً خواسته‌ی مطرح شده در یک بند ارتباطی با مخاطب و یا عامل اجرایی که از آن نام برده شده ندارد و توقعی بیان گردیده که تحقق آن در چارچوب وظایف نهاد و یا مخاطب دیگری قرار دارد.

۳- بعضی از مفاد بندها تکراری هستند و بعضاً در پنج یا شش قطعنامه به آن‌ها اشاره شده است.

۴- برای تحقق بخشی از مفاد بندها، از مخاطب واسطه نامبرده شده تا موضوع درخواست از طریق مخاطب واسطه به مخاطب اصلی منتقل و پیگیری شود.

۵- موارد نادری از خواسته‌ها جنبه‌ی «نوآوری» و «خلاقیت» داشته و بسیاری از آن‌ها خواسته‌هایی تکراری در چارچوب قانون و آیین‌نامه اجرایی هستند.

۶- عمده‌ی خواسته‌ها، صنفی، حرفه‌ای و تخصصی بوده و کم‌تر به مقولات سیاسی پرداخته شده است

مخاطبان بندهای قطعنامه‌های پایانی

مطالعه‌ی بندهای قطعنامه‌های نوزده گانه‌ی هیأت عمومی سازمان مشخص می‌سازد که «شورای مرکزی سازمان» و «وزارت راه و شهرسازی (مسکن و شهرسازی) در بیش‌تر موارد مخاطب اصلی خواسته‌های هیأت عمومی قرار گرفته‌اند. لازم به ذکر است که درخواست‌ها از شورای مرکزی به دو صورت مستقیم و یا غیر مستقیم بوده است، به عبارت دیگر در مواردی از شورای مرکزی خواسته شده مستقیماً به موضوع ورود پیدا کنند و در موارد دیگر از آن‌ها درخواست گردیده خواسته‌ها را از طریق نهادها، سازمان‌ها و دستگاه‌های دیگر تعقیب و پی‌گیری نمایند.»

بعد از شورای مرکزی و وزارت راه و شهرسازی، نهادها، سازمان‌ها و دستگاه‌های دیگری قرار دارند که بعضاً و به تناسب درخواست مطرح شده، از آن‌ها نام برده شده است. گفتنی است که در بعضی از بندهای قطعنامه‌ها، چند نهاد یا سازمان و یا دستگاه به صورت هم‌زمان مخاطب خواسته‌ی مورد نظر قرار گرفته‌اند.

در جدول شماره دو لیست اسامی نهادها، سازمان‌ها و دستگاه‌های اجرایی و سیاست‌گذاری کشور که مورد توجه هیأت عمومی در نشست‌های مختلف بوده‌اند همراه با فراوانی و درصد آن‌ها نمایش داده شده است.

(جدول ۲)

دسته‌بندی «موضوعات» در قطعنامه‌های هیأت عمومی

در ۴۳۵ بندی که در قطعنامه‌های مختلف هیأت عمومی وجود دارد، طیف نسبتاً متنوعی از موضوعات مطرح گردیده که تا حدودی دسته‌بندی موضوعی آن‌ها را مشکل می‌کند. با این وجود در یک ارزیابی کلی می‌توان انواع موضوعات مطرح شده را در چند شاخه‌ی اصلی به شرح جدول شماره ۳ جداسازی و تفکیک نمود.

(جدول ۳)

مهم‌ترین خواسته‌های هیأت عمومی در ادوار مختلف

همانطور که مطرح گردید، مخاطب قریب به هشتاد درصد خواسته‌های هیأت عمومی به ترتیب شورای مرکزی سازمان و وزارت راه و شهرسازی (مسکن و شهرسازی) بوده‌اند. خواسته‌ها و انتظارات هیأت عمومی مشخصاً و عموماً در چارچوب قانون و آیین‌نامه‌ی اجرایی آن بوده و لذا بعضی از خواسته‌ها در قطعنامه‌های مختلف به صورت مکرر بیان شده است. با توجه به اهمیت موارد، ذیلاً اهم خواسته‌ها از شورای مرکزی سازمان و وزارت راه و شهرسازی و دیگر نهادها و یا سازمان‌ها آورده شده است:

مهم‌ترین خواسته‌ها از شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان مطالعه‌ی بندهای قطعنامه‌های هیأت عمومی مشخص می‌سازد که خواسته‌های زیر از شورای مرکزی دارای بیش‌ترین تکرار بوده‌اند:

- پی‌گیری برای اصلاح قانون و آیین‌نامه از طریق وزارت راه و شهرسازی
- پیگیری برای نهادینه نمودن اخلاق حرفه‌ای در بین اعضای سازمان‌ها
- درخواست بازنگری و اصلاح شرح خدمات رشته‌های مختلف مهندسی ساختمان
- همکاری برای تدوین مباحث جدید مقررات ملی ساختمان در رشته‌های شهرسازی، نقشه‌برداری و ترافیک
- اعلام موضع در خصوص آیین‌نامه‌ها و بخش‌نامه‌های صادره از طرف وزارت راه و شهرسازی
- پی‌گیری عملیاتی شدن مجریان ذی صلاح و صدور شناسنامه‌های فنی و ملکی در سطح کشور
- رسیدگی به تنش‌ها و اختلافات داخلی سازمان‌های استان‌ها
- تهیه و تکمیل چک لیست‌های مورد نیاز هفت رشته‌ی مهندسی ساختمان در مراحل طراحی و نظارت
- حمایت قانونی از مهندسان در حوادث ناشی از کار و مسؤولیت‌های حرفه‌ای
- تعیین حدود مسؤولیت‌های حرفه‌ای مهندسان در حوزه‌ی طراحی و نظارت و به خصوص مهندسان ناظر
- ...

صصاهم خواسته‌ها از وزارت راه و شهرسازی (مسکن و شهرسازی)

مهم‌ترین خواسته‌های هیأت عمومی از وزارت راه و شهرسازی (مسکن و شهرسازی) به شرح زیر بوده است:

- پی‌گیری برای اصلاح قانون و آیین‌نامه‌ی اجرایی
- جلوگیری از مداخله‌ی افراد فاقد صلاحیت در امور حرفه‌ای
- عدم مداخله در امور سازمان‌های نظام مهندسی در راستای حفظ استقلال عملکردی آن‌ها
- جلب مشارکت نهادها و دستگاه‌های ذیربط در همکاری با سازمان نظام مهندسی ساختمان در راستای تحقق اهداف قانون
- تجدیدنظر در مبانی قیمت‌گذاری خدمات مهندسی
- تهیه و تدوین نظام‌نامه‌ها، آیین‌نامه‌ها، شیوه‌نامه‌ها و بخش‌نامه‌های مورد نیاز با کسب نظر از شورای مرکزی سازمان
- بازنگری در مباحث مختلف مقررات ملی ساختمان در راستای رفع نواقص و کمبودها
- برگزاری دوره‌های آموزشی به جای برگزاری آزمون برای ارتقای پایه‌ی مهندسان
- تعیین صلاحیت‌های جدید برای مهندسان رشته‌های مختلف ساختمان با استفاده از پیشنهادات شورای مرکزی سازمان
- اختصاص بودجه لازم به سازمان برای انجام پاره‌ای از وظایف حاکمیتی
- ...

مهم‌ترین خواسته‌ها از دیگر نهادها، سازمان‌ها، دستگاه‌ها و ...

خواسته‌ها از دیگر نهادها، سازمان‌ها و دستگاه‌ها طیف متنوعی دارند که ذیلاً به موارد مهم آن‌ها اشاره می‌شود:

- مشارکت دادن سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان در طراحی و اجرای پروژه‌های عمرانی در سطح کشور
- پیشنهاد ایجاد مؤسسه‌ی اعتباری تخصصی برای هدایت سرمایه‌ها به بخش ساختمان
- تدوین استانداردهای لازم برای مصالح و اقلام مصرفی در ساخت و سازها
- تشکیل محاکم قضایی اختصاصی برای تسریع در رسیدگی به دعاوی حقوقی و جزایی به طرفیت مهندسان
- گسترش استفاده از بیمه مسؤولیت برای مهندسان
- تقویت همکاری با شهرداری‌ها و شوراهای اسلامی شهرها

درصد	مخاطب
۶۰	شورای مرکزی سازمان
۲۰	مجموعه وزارت راه و شهرسازی (مسکن و شهرسازی)
۵	سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان استان‌ها
۱۵	دیگر وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و نهادهای دولتی
	مهندسان عضو سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان
	شهرداری‌ها و شوراهای اسلامی شهرها
	مجلس شورای اسلامی
	هیأت دولت
	مقامات عالی رتبه‌ی سیاسی و اجرایی کشور
	رسانه‌های جمعی و صدا و سیما
	سازمان‌ها و نهادهای غیرانتفاعی
	مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران
	نا مشخص

جدول شماره ۲

درصد تکرار	نوع موضوع
۸۰	انواع تقاضاها و خواسته از مراجع گوناگون در زمینه‌های مختلف
۱۰	ارائه‌ی پیشنهاد و راهکار در زمینه‌ی تحقق اهداف قانون
۱۰	اعلام آمادگی برای همکاری با دیگر مراجع
	توصیه و رهنمود به دیگر ارکان سازمان و اعضای سازمان
	سایر موارد

جدول ۳

- تدارک برنامه‌ها و تیزرهای آموزشی در رسانه‌های جمعی برای ارتقای سطح فرهنگ عمومی در حوزه‌ی ساخت‌وساز
- تأسیس پژوهشکده یا پژوهشگاه در حوزه‌ی مهندسی ساختمان
- استقرار نظام تضمین کیفیت در حوزه‌ی خدمات مهندسی و صنعت ساخت‌وساز
- برقراری تعادل در پذیرش دانشجو در بین رشته‌های مختلف مهندسی ساختمان
- ایجاد وحدت و هماهنگی بین نظام فنی‌و اجرایی کشور و نظام مهندسی ساختمان (بخش‌های عمومی، دولتی و خصوصی)
- ...

قطعنامه‌های پایانی هیأت عمومی در مرحله‌ی اجرا اصولاً در رابطه با قطعنامه‌های پایانی اجلاس‌های هیأت عمومی سازمان دو نظر وجود دارد. عده‌ای معتقدند که قطعنامه‌ها صرفاً اعلام مواضع و خواسته‌های هیأت عمومی است و لزوماً نباید انتظار تحقق آن‌ها را داشت. بر اساس این دیدگاه قطعنامه‌ها صرفاً انتظارات هیأت عمومی را به اطلاع مدیران و مسؤولان، دست‌اندرکاران حوزه‌ی ساخت و ساز، جامعه‌ی مهندسان ساختمان کشور، مردم، رسانه‌ها و... می‌رساند و لذا نباید توقع داشت که این انتظارات به فوریت عملیاتی و اجرایی شود.

دیدگاه دوم معتقد است که صرف اعلام موضع مشکلی را از سازمان نظام مهندسی ساختمان و اعضای آن کم نمی‌کند و باید خواسته‌ها و انتظاراتی که توسط نمایندگان جامعه‌ی مهندسان کشور در قالب قطعنامه‌ها مطرح می‌شود، به حیطة‌ی اجرا و اقدام کشیده شود تا بتواند به تحقق اهداف قانون کمک نماید و لذا تجمع و گرد همایی سالیانه‌ی نمایندگان مهندسان با هزینه‌ی سنگین در یک محل، صرفاً برای اعلام مواضع منطقی نبوده و باید خواسته‌ها عملیاتی شود. اگر دیدگاه دوم به عنوان دیدگاه برتر پذیرفته شود، در این صورت باید میزان اجرایی شدن قطعنامه‌ها را بررسی نمود.

واقعیت این است که نه در قانون و نه در آیین‌نامه‌ی اجرایی آن، مکانیزم خاصی برای پی‌گیری و تحقق خواسته‌ها و انتظارات هیأت عمومی که در قالب قطعنامه‌ها منعکس می‌گردد، پیش‌بینی نشده است. به همین دلیل در بسیاری از موارد خواسته‌های مطرح شده در قطعنامه‌ها بلا اقدام مانده و هیأت عمومی بعضاً مجبور به تکرار آن‌ها در قطعنامه‌های بعدی شده است. برای رفع این نقیصه‌ی بزرگ، تاکنون دو پیشنهاد از طرف هیأت عمومی مطرح شده است.

۱- ایجاد دبیرخانه‌ی دائمی در شورای مرکزی برای پی‌گیری تحقق مفاد قطعنامه‌ها

۲- واگذاری مسؤولیت به سازمان استان میزبان هر اجلاس برای پی‌گیری خواسته‌ها تا زمان برگزاری اجلاس بعدی

هر یک از دو پیشنهاد فوق برای مدتی عملیاتی شده و اقداماتی هم برای تحقق خواسته‌ها و انتظارات هیأت عمومی صورت گرفته ولی اولاً این پی‌گیری‌ها کامل و جامع نبوده و ثانیاً فعالیت دبیرخانه‌ی دائمی و یا مسؤولیت سازمان استان میزبان استمرار نیافته و متوقف مانده است. به نظر می‌رسد که این مشکل باید هر چه زودتر مرتفع گردیده و لذا پیشنهاد می‌گردد شورای مرکزی سازمان در این رابطه چند راهکار مناسب به هیأت عمومی ارائه نماید تا پس از بررسی، تأیید و انتخاب یکی از راهکارها، زمینه‌ی لازم برای پی‌گیری و تحقق خواسته‌ها و انتظارات هیأت عمومی که در چارچوب قطعنامه‌ها مطرح می‌شوند، فراهم گردد.

راهکارهای پیشنهادی برای ارتقای کیفیت قطعنامه‌ها

برای این که قطعنامه‌های آتی اجلاس‌های هیأت عمومی سازمان در آینده از اثربخشی و قابلیت اجرایی بیش‌تری برخوردار شوند، چند پیشنهاد زیر که حاصل بررسی و ارزیابی مفاد قطعنامه‌های هیأت عمومی سازمان می‌باشد، مطرح می‌گردد.

۱- متن بندهای قطعنامه از ادبیاتی روان برخوردار باشند و در نگارش آن‌ها دقت لازم به عمل آید.

۲- بندهای قطعنامه دارای توازن نگارشی بوده و از طرح خواسته‌ها به صورت بسیار «کلی» و یا با جزییات بسیار زیاد خودداری گردد.

۳- ضرورتی به تعدد بندها در قطعنامه نمی‌باشد. شاید حداکثر مطرح کردن ده تا پانزده خواسته به صورت اصولی و منطقی برای هر قطعنامه کافی باشد. به لحاظ روانشناسی طرح خواسته‌های متعدد، تحقق‌پذیری آن‌ها را کاهش می‌دهد.

۴- مخاطب هر خواسته باید دقیقاً مشخص گردد. طرح خواسته‌ها به صورت کلی و مبهم اثربخشی آن‌ها را کم می‌کند. دقت شود که خواسته‌ی مورد نظر با ظرفیت‌های قانونی مخاطب هماهنگی داشته باشد.

۵- از متولی قرار دادن چند نهاد یا سازمان و یا دستگاه برای حصول به یک خواسته پرهیز شود. انتظار از چند مخاطب به صورت همزمان، تحقق‌پذیری آن را کاهش می‌دهد.

۶- موضوعات مطروحه در قطعنامه‌ها باید واقعاً از اهمیت و اولویت لازم برخوردار باشند. طرح موضوعات کوچک و کم اهمیت، ارزش‌های کلی قطعنامه را پایین می‌آورد.

۷- در صورت امکان، خواسته‌ها دارای بازه زمانی مشخص باشند تا اثربخشی و تحقق‌پذیری بیش‌تری آن‌ها را افزایش دهد و موضوعات قابل پی‌گیری بعدی باشند.

۸- در اعلام خواسته‌ها و انتظارات باید رعایت سلسله مراتب اداری بشود و حتی‌الامکان از مخاطب قرار دادن مراجعی که در سلسله مراتب اداری مستقیم سازمان قرار ندارند، پرهیز شود.

۹- برای اثربخشی بیش‌تر قطعنامه‌ها، پیشنهاد می‌گردد از رسانه‌های جمعی برای انعکاس قطعنامه‌ها و اطلاع‌رسانی گسترده‌تر استفاده شود.

۱۰- خواسته‌ها و انتظارات خارج از قانون و آیین‌نامه اجرایی باید با احتیاط کامل و بسیار سنجیده مطرح شوند تا ایجاد حساسیت نکند.

۱۱- سلسله مراتب بندهای قطعنامه به لحاظ اهمیت رعایت شود. خواسته‌های مهم و اساسی در ابتدا آورده شوند.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

هیأت عمومی یکی از ارکان مهم سازمان نظام مهندسی ساختمان است که به مثابه‌ی «پارلمان» این سازمان، مسؤولیت بررسی و تصویب خط مشی‌های عمومی سازمان را که از طرف شورای مرکزی پیشنهاد می‌گردد، بر عهده دارد. در پایان نشست‌های هیأت عمومی که هر سال یک بار در تیرماه به میزبانی یکی از استان‌های کشور برگزار گردیده و می‌گردد، قطعنامه‌ای صادر می‌شود که در آن به اهم مذاکرات انجام گرفته و تصمیمات اتخاذ شده اشاره می‌شود. در واقع قطعنامه‌های پایانی هر یک از نشست‌های هیأت عمومی را می‌توان بیانیه و یا منشور خواسته‌ها و انتظارات نمایندگان جامعه‌ی مهندسان ساختمان کشور از دستگاه‌ها و نهادهای عمومی و دولتی، مدیران و مسؤولان عالی رتبه و دیگر ارکان سازمان نظام مهندسی ساختمان دانست. این قطعنامه‌ها هر چه قدر که با دقت و وسواس بیش‌تری تدوین شود، از اثربخشی بیش‌تری برخوردار خواهد بود و میزان تحقق‌پذیری آن‌ها افزایش می‌یابد. نتایج حاصل از ارزیابی قطعنامه‌های پایانی نوزده اجلاس هیأت عمومی که در این مقاله صورت گرفته، با این هدف می‌باشد که با آشکارسازی نقاط ضعف و قوت آن‌ها و ارائه‌ی راهکارها و توصیه‌های لازم، زمینه‌ی لازم برای تدوین هر چه بهتر قطعنامه‌های آتی فراهم گردد.

منابع

- ۱- قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب سال ۱۳۷۴ مجلس شورای اسلامی
- ۲- آیین نامه اجرایی قانون نظام مهندسی ساختمان مصوب سال ۱۳۷۵ هیأت دولت
- ۳- قطعنامه‌های پایانی هیجده نشست هیأت عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان از سال ۱۳۷۸ الی ۱۳۹۵
- ۴- صنایع زاده، عباس، «هیأت عمومی و خط مشی های سازمان نظام مهندسی ساختمان»، ماهنامه ی شمس، سال هفتم، شماره ۵۶-۵۵-۱۳۸۸
- ۵- صنایع زاده، عباس، «هیأت عمومی سازمان؛ از اولین تا سیزدهمین اجلاس»، ماهنامه ی شمس، شماره ۶۸-۶۷-۱۳۸۹
- ۶- سمیع یوسفی، ابوالحسن، «نقش اجلاس هیأت عمومی در تحقق اهداف قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان در دو بعد فرهنگی و اجرایی»، ماهنامه ی شمس، سال هفتم، شماره ۵۶-۵۵-۱۳۸۸

إِجْلَادُنِي

-أَوَّل-

ثَا

تَوَزِدَهُمْ

بِه

رَوَائِيَّتِ

تَفْضُويز

۱ اجلاس اول: استان تهران (تهران)، مسئول برگزاری: شورای مرکزی سازمان - ۱۳۷۷

۲ اجلاس دوم: استان آذربایجان شرقی (تبریز)، مسئول برگزاری: سازمان نظام مهندسی ساختمان استان - ۱۳۷۸ (تصویرالف و ب)

۳ اجلاس سوم: استان اصفهان (اصفهان)، مسئول برگزاری: سازمان نظام مهندسی ساختمان استان - ۱۳۷۹

۴ اجلاس چهارم: استان مازندران (بابلسر)، مسئول برگزاری: سازمان نظام مهندسی ساختمان استان - ۱۳۸۰

۵ اجلاس پنجم: استان گیلان (زیباکنار)، مسئول برگزاری: سازمان نظام مهندسی ساختمان استان ۱۳۸۱ (تصویر پ و ت)

د

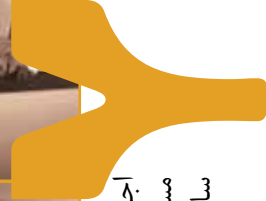

د

اجلاس ششم: استان چهار
محال و بختیاری (شهرکرد)، مسئول
برگزاری: سازمان نظام مهندسی
ساختمان استان - ۱۳۸۲ (تصویر د و ذ)

اجلاس هفتم: استان خراسان رضوی (مشهد)،
مسئول برگزاری: سازمان نظام مهندسی
ساختمان استان - ۱۳۸۳ (تصویر روز)

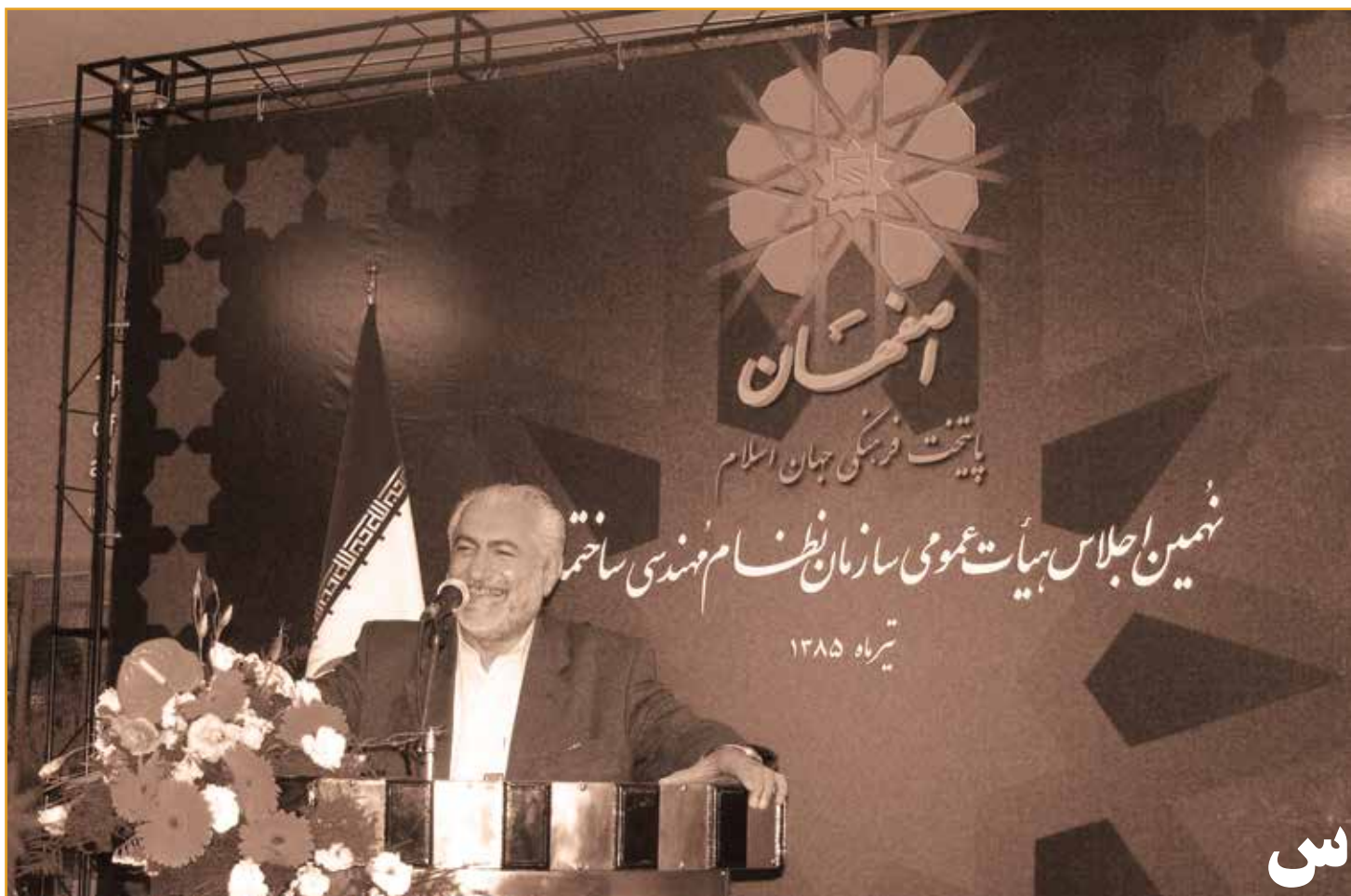

اجلاس هشتم: استان مرکزی (اراک)، مسئول برگزاری:
سازمان نظام مهندسی ساختمان استان - ۱۳۸۴

اجلاس نهم: استان اصفهان (اصفهان)، مسئول
برگزاری: سازمان نظام مهندسی ساختمان استان -
۱۳۸۵ (تصویرس، ش)

اجلاس دهم: استان تهران (تهران)، مسئول برگزاری: شورای مرکزی - ۱۳۸۶ (تصویر ص)

اجلاس یازدهم: استان تهران (تهران)، مسئول برگزاری: سازمان نظام مهندسی ساختمان استان - ۱۳۸۷

اجلاس دوازدهم: استان فارس (شیراز)، مسئول برگزاری: سازمان نظام مهندسی ساختمان استان - ۱۳۸۸

اجلاس سیزدهم: استان مازندران (محمودآباد)، مسئول برگزاری: سازمان نظام مهندسی ساختمان استان - ۱۳۸۹ (تصویر ط و ظ)

اجلاس چهاردهم: استان تهران (تهران)، مسئول برگزاری: شورای مرکزی سازمان - ۱۳۹۰

۱۵

اجلاس پانزدهم: استان کرمانشاه (کرمانشاه)، مسئول برگزاری:
سازمان نظام مهندسی ساختمان استان - ۱۳۹۱ (تصویرع)

۱۶

اجلاس شانزدهم: استان هرمزگان (جزیره کیش)، مسئول
برگزاری: شورای مرکزی سازمان - ۱۳۹۲

۱۷

اجلاس هفدهم: استان تهران (تهران)، مسئول برگزاری: شورای
مرکزی سازمان، ۱۳۹۳

پاجلاس هجدهم: استان اردبیل (اردبیل)، مسئول برگزاری:
سازمان نظام مهندسی ساختمان استان - ۱۳۹۴ (تصویرک و گ)

۱

۱

۱۸

۱۹

اجلاس نوزدهم: استان هرمزگان (جزیره کیش)، مسئول برگزاری: شورای مرکزی سازمان - ۱۳۹۵ (تصویر م، ن)

۲۰

مفاهیم مؤثر در طراحی :

- نظم و مهندسی خطوط در نگاه اول
- استفاده از شکل کلمه اجلاس
- استفاده از عدد ۲۰ نمایانگر بیستمین اجلاس به صورت مشخص
- خطوط استفاده شده نمایانگر آرم سازمان نظام مهندسی ساختمان
- استفاده از فرم کاشی کاری معماری سنتی با رنگ آبی و سورمه ای
- رنگ بندی متناسب با آرم سازمان و همچنین رنگ آبی روشن به منظور توجه به دریاچه ارومیه
- استفاده از فرم هندسی در آجرچینی بازار تاریخی ارومیه (تصویر ۱)

- خطوط مورب استفاده شده در لوگو نمایانگر پل دریاچه ارومیه و مهندسی احیاء این دریاچه (تصویر ۲)

- شکل مثلثی و خطوط استفاده شده در لوگو برگرفته از نماد معماری داخلی مسجد جامع ارومیه (تصویر ۳)

- فرم کلی لوگو نمای برج میلاد که با مهندسی ایرانی ساخته شده (تصویر ۴)

بیستمین اجلاس | ارومیه

لوگو اجلاس بیستم

شورای هفتم

دَازِ مُذَرِّزِمَانِ

نوزدهمین اجلاس سازمان نظام مهندسی ساختمان، صبح روز شنبه ۲۶ تیرماه، با حضور دکتر عباس آخوندی وزیر راه و شهرسازی، دکتر حامد مظاهریان معاون ساختمان و مسکن وزارت راه و شهرسازی، دکتر اکبرترکان رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان، دکتر محمد شکرچی زاده رئیس مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی، بازرسی سازمان، معاونین هماهنگی امور عمرانی استانداری استانها، مدیران کل راه و شهرسازی استانها، مدیران وزارت راه و شهرسازی، مهندس علی اصغر مونسان مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش، اعضای هیأت مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان استانها، رؤسا و حقوق دانان شورای انتظامی، شهرداران مراکز استانها و مهندسان در مرکز همایش های بین المللی کیش آغاز به کار کرد. (تصویر ۱)

گام اول: انتخاب اعضای هیأت رئیسه منتخب هیأت

عمومی

در مراسم افتتاحیه این اجلاس، اکبرترکان ریاست شورای مرکزی، عباس آخوندی وزیر راه و شهرسازی، حامد مظاهریان معاون ساختمان و مسکن وزارت راه و شهرسازی و علی اصغر مونسان مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش به ایراد سخنرانی پرداختند. در ادامه اعضای هیأت رئیسه نوزدهمین اجلاس هیأت عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور، با رأی اکثریت اعضای هیأت عمومی، انتخاب شدند. پس از استقرار هیأت رئیسه منتخب، متشکل از دکتر/ مهندس حسین پوراسدی (رئیس)، محمد صدیق ثابتی (نایب رئیس)، غلامحسین بابایی (دبیر)، و علی ابراهیم زاده و علیرضا گلستانی (ناظر) و حضور اکثریت اعضای هیأت عمومی و اعلام رسمیت جلسه، انتخابات شورای مرکزی، در دستور کار هیأت عمومی قرار گرفت. تصویر شماره ۲

گام دوم: معرفی نامزدهای انتخابات شورای مرکزی دوره

هفتم

در اجلاس نوزدهم، ۱۱۷ نفر، با هدف ورود به هفتمین دوره شورای مرکزی نظام مهندسی ساختمان، کاندید شدند. با توجه به اینکه درصد قابل توجهی از اعضای هیأت مدیره های استانی برای اولین بار بود که چه به عنوان کاندیدا و چه به عنوان رأی دهنده، در فرآیند انتخابات شورای مرکزی شرکت می کردند، ضرورت شناخت کافی و مناسب از کاندیداها و اهداف و برنامه ها و توانمندی آنها احساس می شد. به همین منظور برای تمامی کاندیداها، فرصتی فراهم شد تا اهداف و برنامه های خود را برای ورود به شورای مرکزی هفتم بیان نمایند.

گام سوم: آغاز رسمی انتخابات اعضای شورای مرکزی

دوره هفتم

پس از تشریح نحوه رأی گیری الکترونیکی توسط مهندس علی بنیادی نژاد، اعضاء هیأت عمومی با فرآیند اخذ رأی آشنا و براساس برنامه اعلام شده هیأت اجرایی انتخابات، رأی گیری در عصر شنبه ۲۶ تیرماه انجام گرفت.

گام چهارم: راه یافتگان به لیست ۶۴ نفره شورای مرکزی

دوره هفتم

در اجلاس نوزدهم که با حضور ۳۶۸ نفر از اعضای هیأت عمومی برگزار شد، از میان ۱۱۷ کاندیدای ثبت نام کننده، ۶۴ نفر بالاترین آرا را کسب کردند. منتخبان جهت انتخاب اعضای شورای مرکزی دوره هفتم، طی نامه ای به وزیر راه و شهرسازی معرفی شدند. نکته حائز اهمیت در اجلاس نوزدهم آن است که با ورود چهره های جوان تر به انتخابات و افزایش سطح مشارکت اعضای جدید سازمان، بسیاری از افرادی که سالها در استان خود حرف اول را در هیأت مدیره یا هیأت رئیسه می زدند، از ورود به سازمان استان باز مانده و به دنبال تغییرات استانی، شورای مرکزی هفتم نیز چهره های کاملاً جدیدی را تجربه کرد. اسامی منتخبین به شرح جدول زیر است.

(جدول ۱ و ۲ و ۳)

گروه عمران (عمران - نقشه برداری - ترافیک)

ردیف	نام - نام خانوادگی	تعداد آراء	رشته	استان
۱	جمال - قناعت	۲۴۴	ترافیک	کردستان
۲	حبیب اله - بیطرف	۱۸۸	عمران	تهران
۳	علیرضا - مجربی کرمانی	۱۷۵	عمران	البرز
۴	علی - مبصر	۱۷۰	ترافیک	گیلان
۵	علی - طوماری	۱۶۵	نقشه برداری	آذربایجان شرقی
۶	اکبر - احمدی	۱۶۴	نقشه برداری	فارس
۷	مهدی - اژدری مقدم	۱۵۸	عمران	سیستان و بلوچستان
۸	مجید - اسماعیلیان	۱۵۳	عمران	کرمان
۹	فرج اله - رجبی	۱۴۶	عمران	فارس
۱۰	شمس - نوبخت دودران	۱۴۳	نقشه برداری	تهران
۱۱	محسن - قربانی	۱۴۱	عمران	مازندران
۱۲	شهرام - کوسه غراوی	۱۳۶	عمران	گلستان
۱۳	حسن - مجتبی زاده	۱۳۶	عمران	زنجان
۱۴	امین - مقومی	۱۳۵	عمران	قم
۱۵	احمد - اسدی	۱۳۳	نقشه برداری	خراسان رضوی
۱۶	جعفر - هاشم زاده	۱۳۳	عمران	آذربایجان غربی
۱۷	علی اکبر - رضانی	۱۳۲	عمران	خراسان شمالی
۱۸	محمد رضا - جواهری تفتی	۱۳۱	عمران	یزد
۱۹	حسین - رضایی	۱۲۷	عمران	لرستان
۲۰	تورج - نائیج پور	۱۲۶	عمران	مازندران
۲۱	امیر هوشنگ - آخویی	۱۱۱	عمران	کرمانشاه
۲۲	محمد حسین - دادخواه تیرانی	۱۱۰	عمران	فارس
۲۳	محمد - یونسیان	۱۰۸	عمران	همدان
۲۴	حسن - شرفی	۱۰۳	عمران	کرمانشاه
۲۵	سید رضا - سرافرازی	۱۰۲	عمران	خراسان جنوبی
۲۶	ایرج - پور نصیری	۱۰۰	عمران	گیلان
۲۷	احمد - خرم	۱۰۰	عمران	تهران
۲۸	هوشیار - ایمانی کله سر	۹۵	عمران	اردبیل
۲۹	کامبیز - رضوی	۸۹	ترافیک	تهران
۳۰	امیر هوشنگ - مرادپور	۶۳	ترافیک	البرز

جدول ۱

گروه معماری و شهرسازی (معماری - شهرسازی)				
ردیف	نام - نام خانوادگی	تعداد آراء	رشته	استان
۱	منصور- بهادری	168	معماری	ایلام
۲	جواد- جوان مجیدی	164	معماری	اردبیل
۳	طاهره- نصر	148	معماری	فارس
۴	احمد- زارعی	141	شهرسازی	بوشهر
۵	امیرمحسن- نیکزاد	141	معماری	سمنان
۶	غلامحسن- اله دادی	137	معماری	مرکزی
۷	الهه- رادمهر	134	معماری	تهران
۸	امیر- سلیمی	127	معماری	همدان
۹	مهرک- کوهزاد	127	معماری	اصفهان
۱۰	شهاب- آدم نوه سی	123	معماری	آذربایجان شرقی
۱۱	سید فتح الله- فواد مرعشی	117	شهرسازی	آذربایجان غربی
۱۲	عباس- وثیق نیا	116	شهرسازی	قزوین
۱۳	سید ابوالحسن- دانشی	112	معماری	کهگیلویه و بویراحمد
۱۴	هوشنگ- کاتب احدی	112	شهرسازی	البرز
۱۵	ابراهیم- کریمی	106	شهرسازی	گلستان
۱۶	حیدر جهان بخش	101	معماری	تهران
۱۷	کورش- لطفی	101	شهرسازی	خوزستان
۱۸	احمد- چورکه یکشوه	98	معماری	آذربایجان غربی

جدول ۲
جدول ۳

گروه تأسیسات (تأسیسات برقی - تأسیسات مکانیکی)				
ردیف	نام - نام خانوادگی	تعداد آراء	رشته	استان
۱	مجید- جی افام	۲۴۷	تأسیسات برقی	لرستان
۲	عبدالله- امراللهی	۲۰۸	تأسیسات برقی	آذربایجان غربی
۳	مهدی- شایان	۱۹۵	تأسیسات برقی	سیستان و بلوچستان
۴	محمد- مصطفوی	۱۸۱	تأسیسات مکانیکی	مرکزی
۵	سید مجید- مزینانی	۱۷۸	تأسیسات برقی	خراسان رضوی
۶	علی- فرج زاده ها	۱۶۷	تأسیسات مکانیکی	قزوین
۷	احمدرضا- طاهری اصل	۱۶۴	تأسیسات مکانیکی	اصفهان
۸	سیف الله- علی نیا	۱۴۷	تأسیسات مکانیکی	مازندران
۹	کیانوش- علیپور	۱۴۶	تأسیسات برقی	گیلان
۱۰	رضا- کرانی	۱۴۰	تأسیسات مکانیکی	کرمانشاه
۱۱	اردشیر- آرش	۱۳۴	تأسیسات مکانیکی	اردبیل
۱۲	سید محمد- هاشمی	۱۳۱	تأسیسات برقی	تهران
۱۳	بهرام- فرهخت	۱۱۸	تأسیسات برقی	آذربایجان شرقی
۱۴	محمد رضا- طالب زاده	۱۰۸	تأسیسات مکانیکی	خوزستان
۱۵	رضا- رفیعی	۱۰۵	تأسیسات مکانیکی	هرمزگان
۱۶	قاسم- شاهکار	۱۰۴	تأسیسات مکانیکی	آذربایجان شرقی

گام پنجم: ارائه گزارش عملکرد شورای مرکزی سازمان و تصویب صورت‌های مالی منتهی به سال ۱۳۹۴ و بودجه پیشنهادی سال ۱۳۹۵ شورای مرکزی و ارائه گزارش اقدامات عملکرد استان‌های منتخب

گام هشتم: پایان اجلاس و صدور قطعنامه اجلاس نوزدهم

اجلاس نوزدهم در روز دوم با سخنرانی دکتر حامد مظاهریان معاونت ساختمان و مسکن وزارت راه و شهرسازی ادامه یافت. دیگر سخنران روز دوم، دکتر شکرچی‌زاده رئیس مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی بود. مراسم اختتامیه اجلاس نوزدهم با جمع‌بندی از سوی دکتر اکبر ترکان، ریاست سازمان انجام شد. در پایان روز دوم، قطعنامه‌ای توسط شرکت‌کنندگان در اجلاس، تصویب و صادر گردید. نوزدهمین اجلاس نظام مهندسی ساختمان کشور در جزیره کیش، در ساعت ۲۰ روز یکشنبه ۹۵/۴/۲۷ به پایان رسید.

گام هفتم: معرفی ۳۲ نفر عضو شورای مرکزی هفتم از سوی وزیر راه و شهرسازی

پس از برگزاری اجلاس، اسامی منتخبین، طی نامه‌ای، به وزارت راه و شهرسازی معرفی شد. هر چند اعلام اسامی اعضای اصلی و علی‌البدل، توسط وزارتخانه روندی طولانی طی کرد، سرانجام پس از گذشت پنج ماه در آذر ماه ۱۳۹۵، جناب دکتر آخوندی، وزیر راه و شهرسازی، مطابق ماده ۱۰۸ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان، ۳۲ نفر از اعضای اصلی و علی‌البدل شورای مرکزی هفتمین دوره انتخابات نظام مهندسی ساختمان را در هفت رشته عمران، نقشه‌برداری، ترافیک، تأسیسات برقی، تأسیسات مکانیکی، معماری و شهرسازی برای یک دوره سه ساله انتخاب کردند. اسامی منتخبین به شرح جدول زیر است.

(جدول ۴)

نام و نام خانوادگی	رشته	استان	اصلی - علی‌البدل
فرج‌اله - رجبی	عمران	فارس	اصلی
منصور بهادری	معماری	ایلام	اصلی
علیرضا - مجربی کرمانی	عمران	البرز	اصلی
مجید - جی افرام	تاسیسات برقی	لرستان	اصلی
احمد رضا - طاهری اصل	تأسیسات مکانیکی	اصفهان	اصلی
حسن - مجتبی‌زاده	عمران	زنجان	اصلی
علی اکبر - رمضانی	عمران	خراسان شمالی	اصلی
محمد رضا - جواهری تفتی	عمران	یزد	اصلی
تورج - نائیج پور	عمران	مازندران	اصلی
احمد - خرم	عمران	تهران	اصلی
حبیب‌الله - بیطرف	عمران	تهران	اصلی
مجید - اسماعیلیان	عمران	کرمان	اصلی
شهرام - کوسه غراوی	عمران	گلستان	اصلی
عبدالله - امراللهی	تأسیسات برقی	آذربایجان غربی	اصلی
مهدی - شایان	تأسیسات برقی	سیستان بلوچستان	اصلی
جمال - قناعت	ترافیک	کردستان	اصلی
علی - طوماری	نقشه‌برداری	آذربایجان شرقی	اصلی
رضا - کرانی	تأسیسات مکانیکی	کرمانشاه	اصلی
عباس - وثیق نیا	شهرسازی	قزوین	اصلی
محمد - مصطفوی	تأسیسات مکانیکی	مرکزی	اصلی
جواد - جوان مجیدی	معماری	اردبیل	اصلی
طاهره - نصر	معماری	فارس	اصلی
امیر محسن - نیکزاد	معماری	سمنان	اصلی
غلامحسن - اله دادی	معماری	مرکزی	اصلی
امیر - سلیمی	معماری	همدان	اصلی
امین - مقومی	عمران	قم	علی‌البدل
احمد - اسدی	نقشه‌برداری	خراسان رضوی	علی‌البدل
علی - مبصر	ترافیک	گیلان	علی‌البدل
سید محمد - هاشمی	تاسیسات برقی	تهران	علی‌البدل
سیف‌اله - علی نیا	تأسیسات مکانیکی	مازندران	علی‌البدل
الهه - رادمهر	معماری	تهران	علی‌البدل
سیدفتح‌اله - فواد مرعشی	شهرسازی	آذربایجان غربی	علی‌البدل

جَدْوَل ۴

گام نهم: مراسم تودیع و معارفه ریاست شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان

مراسم تودیع و معارفه ریاست شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان، در تاریخ ۲۹ دی ماه ۱۳۹۵ در ساختمان دادمان وزارت راه و شهرسازی با حضور عباس آخوندی وزیر راه و شهرسازی و حامد مظاهریان معاون مسکن و ساختمان وزیر راه و شهرسازی، منوچهر شبیانی اصل مدیرکل دفتر سازمان های مهندسی و تشکل های حرفه ای، حامد مانی فر مدیرکل دفتر مقرارت ملی و کنترل ساختمان و ۳۲ عضو منتخب دوره هفتم شورای مرکزی و رؤسای سازمان های نظام مهندسی ساختمان ۳۱ استان کشور، برگزار شد.

وزیر راه و شهرسازی در جلسه معارفه مهندس رجبی و تودیع دکتر ترکان، با اشاره به احترام به آرای اعضای فرهیخته جامعه چندصد هزار نفری نظام مهندسی کشور، عنوان کرد که در انتخاب اعضای شورای مرکزی سعی شد که با کمترین تغییر و با لحاظ سهمیه استانی طبق آرای کسب شده، معرفی اعضای شورای هفتم صورت گیرد و در انتخاب رییس سازمان نیز همین احترام به نظر اکثریت لحاظ شد و ریاست سازمان مطابق با نظر و آرای اکثریت شورا منصوب شد.

در این جلسه همچنین دکتر اکبر ترکان، مشاور رئیس جمهور و رئیس پیشین شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان و مهندس فرج الله رجبی رئیس تازه منصوب شده شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان در دوره هفتم، به ارائه نقطه نظرات خود در رابطه با وظایف سازمان های نظام مهندسی ساختمان و جامعه مهندسی پرداختند. دکتر اکبر ترکان اظهار داشت: «کارهای نیمه تمام اما مهمی در دوره ششم شورای مرکزی در دستور کار بود که ناتمام ماند و در دوره جدید شورای مرکزی در اختیار دوستان قرار خواهد گرفت. قرارداد عمومی پیمان، فهرست بهای عملیات ساخت و ساز در حوزه شهری، بازبینی در آئین نامه ماده ۳۳ و مقررات ملی ساختمان و موارد دیگری که با دوستان در دوره هفتم بررسی و ادامه خواهد یافت.» مهندس فرج الله رجبی نیز با بیان اینکه تعاملات جمعی ضامن موفقیت نظام مهندسی ساختمان خواهد بود، تأکید کرد اگر همراهی و هماهنگی وزارت راه و شهرسازی در این خصوص وجود نداشته باشد، جریان نظام مهندسی در کشور به نتیجه نخواهد رسید. در ادامه دکتر عباس آخوندی تأکید کردند که من از زمان تأسیس سازمان نظام مهندسی و تدوین قانون با آن درگیر بوده و هستم و معتقدم که در نظام های حرفه ای سطح مداخلات دولت کم شود و سمت ها و مدیریت های مرتبط با مهندسان در اختیار خودشان قرار گیرد.

در این مراسم، حکم انتصاب فرج الله رجبی برای ریاست شورای مرکزی دوره هفتم و همچنین تقدیرنامه دکتر اکبر ترکان ریاست دوره ششم شورای مرکزی سازمان های نظام مهندسی ساختمان کشور از سوی وزیر راه و شهرسازی اعطا شد.

گام هشتم: تودیع و معارفه اعضای شورای مرکزی دوره ششم و هفتم. انتخاب ریاست سازمان

طبق ماده ۱۱۵ قانون نظام مهندسی، شورای مرکزی در اولین جلسه خود که به دعوت وزیر راه و شهرسازی و به ریاست وی در وزارت راه و شهرسازی تشکیل می شود، از میان خود سه نفر را به منظور تعیین رئیس شورای مرکزی به وزیر راه و شهرسازی پیشنهاد می نماید و وزیر راه و شهرسازی از بین آن ها یک نفر را به عنوان رئیس شورای مرکزی جهت صدور حکم به رئیس جمهور معرفی خواهد نمود.

سازمان نظام مهندسی ساختمان سه دوره ریاست خود را با سید محمد غرضی، سید مهدی هاشمی و اکبر ترکان تجربه کرده بود. استدلال برای انتخاب این چهره های سیاسی و دولتی برای ریاست سازمان این بود که از وزن دولتی این رؤسا برای پیشبرد اهداف سازمان و اعضا استفاده شود. اما در دوره هفتم، اتفاقات دیگری رقم خورد.

مراسم تودیع و معارفه اعضای شورای مرکزی دوره ششم و هفتم، در تاریخ ۱۳ آذر ماه ۱۳۹۵ با حضور وزیر راه و شهرسازی، اعضای دوره ششم و منتخبان دوره هفتم در محل وزارت راه و شهرسازی برگزار شد. اعضای شورای مرکزی هفتم تصمیم گرفتند که سه مهندس حرفه مند که سال ها در بدنه نظام مهندسی به عنوان فرد صاحب پروانه مهندسی فعالیت حرفه ای داشته اند را به عنوان رئیس سازمان پیشنهاد دهند. در جریان برگزاری جلسه تودیع و معارفه اعضای شورای مرکزی دوره ششم و هفتم، فرج الله رجبی عضو کمیسیون عمران مجلس با ۲۳ رأی، شهرام کوسه غراوی عضو کمیسیون عمران مجلس با ۲۰ رأی، عباس وثیق نیا رییس سازمان نظام مهندسی استان قزوین با ۱۶ رأی، به ترتیب بالاترین آرا را به دست آوردند و به عنوان کاندیدای ریاست شورای مرکزی انتخاب شدند. رئیس جمهور، بیست و ششم دی ماه، به پیشنهاد وزیر راه و شهرسازی، مهندس فرج الله رجبی را برای یک دوره سه ساله به عنوان رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان منصوب کرد. دکتر اکبر ترکان در پی حکم ریاست محترم جمهور، پیام تبریکی را در تاریخ ۱۳۹۵/۱۰/۲۷ صادر کردند.

اعضای منتخب شورای مرکزی دوره هفتم، در اولین جلسه خود (جلسه ۲۰۹) که در تاریخ ۹۵/۱۱/۰۵ در محل شورای مرکزی تشکیل گردید، وفق ماده ۱۱۰ آیین نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان، تعیین هیأت رئیسه شورای مرکزی را در دستور کار خود قرار دادند. در ادامه دکتر/مهندس (مجربی، بهادری، اله دادی و ناییچ پور) کاندیدای دبیری سازمان شدند که پس از شمارش آرا، مهندس منصور بهادری با تعداد ۱۷ رای و مهندس علیرضا مجربی کرمانی با تعداد ۱۳ رای به عنوان دبیران شورای مرکزی برای یک دوره یک ساله انتخاب شدند. در ادامه این جلسه برای انتخابات دو منشی شورای مرکزی، دکتر/مهندس (طوماری، جی افرام، طاهری اصل) کاندید شدند و مهندس مجید جی افرام با تعداد ۱۶ رای و مهندس احمدرضا طاهری اصل با تعداد ۱۴ رای به عنوان دو منشی سازمان برای یک دوره یک ساله انتخاب شدند.

کام یازدهم: انتخاب خزانه دار سازمان

هیأت رئیسه در اولین جلسه خود مهندس جمال قناعت را به عنوان خزانه دار به شورای مرکزی پیشنهاد نمود و به تصویب اعضای شورای مرکزی سازمان رساند.

کام دوازدهم: عملکرد دوره هفتم:

از اقدامات صورت گرفته از ابتدای تشکیل هیأت رئیسه دوره هفتم می توان به موارد ذیل اشاره کرد:

- ۱- برگزاری جلسه رؤسای سازمان های نظام مهندسی ساختمان استان ها (۱۳۹۵/۱۱/۰۵)
 - ۲- برگزاری نشست خبری رئیس و هیأت رئیسه شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان با اصحاب رسانه (۱۳۹۵/۱۱/۱۳)
 - ۳- برگزاری جلسه هم اندیشی در مورد نحوه اجرای تفاهم نامه سه جانبه نظارت بر تأسیسات اماکن، با حضور اعضای هیأت رئیسه شورای مرکزی و هیأت مدیره سازمان استان ها و شورای مرکزی در رشته برق (۹۵/۱۱/۱۹) (تصویر شماره ۶ برگزاری جلسه طرح آموزش جامع مهندسان با هدف تقویت رویکردهای کاربردی و عملی در آموزش و به روزرسانی دوره های آموزشی و با حضور ریاست سازمان، دکتر مظاہریان معاونت ساختمان و مسکن وزات راه، دکتر شیبانی رئیس دفتر تشکل های حرفه ای وزارت راه و شهرسازی، مدیر کل دفتر مقررات ملی ساختمان، رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان فارس، گروه آموزش سازمان نظام مهندسی فارس و جمعی از کارشناسان وزارت راه و شهرسازی در محل وزارتخانه راه و شهرسازی (۱۳۹۵/۱۱/۲۱)
 - ۵- برگزاری جلسه کمیسیون روسای سازمان های نظام مهندسی ساختمان استان ها در محل شورای مرکزی (۹۵/۱۱/۲۶)
 - ۶- برگزاری نخستین همایش ملی توسعه صادرات خدمات فنی مهندسی ساختمان با حضور مقامات عالییه کشور و دست اندرکاران اقتصادی و فعالان برجسته صدور خدمات فنی مهندسی و با همکاری شورای مرکزی و نهادهای دولتی و بخش خصوصی در سالن اجلاس سران کشورهای اسلامی (۱۰ و ۱۱ اسفندماه سال ۱۳۹۵) تصویر شماره ۷
 - ۷- برگزاری همایش بزرگداشت روز مهندس (۹۵/۱۲/۰۵)
 - ۸- برگزاری نشست تخصصی تعامل حرفه با دانشگاه رشته های معماری و شهرسازی (۹۵/۱۲/۱۹)
 - ۹- برگزاری نشست مشترک با هیأت مدیره شرکت مخابرات ایران با حضور مهندس بهادری، طاهری اصل، شایان، علی پور، امرالهی از شورای مرکزی و ارائه نظرات کارشناسی در رابطه با بستر سازی برای استفاده از تکنولوژی FTTH (۱۳۹۶/۰۱/۱۵)
 - ۱۰- تشکیل جلسه سه نفره با حضور ریاست سازمان، دکتر آخوندی وزیر راه و شهرسازی و دکتر مظاہریان معاونت ساختمان و مسکن وزارت راه و شهرسازی با موضوع آئین نامه کنترل ساختمان در ساختمان دادمان وزارت راه و شهرسازی (۹۶/۰۱/۲۰)
 - ۱۱- انعقاد تفاهم نامه همکاری فی مابین سازمان نظام مهندسی ساختمان و سازمان آموزش فنی و حرفه ای
 - ۱۲- برگزاری جلسه هم اندیشی گروه تخصصی مکانیک شورای مرکزی با حضور اعضای مکانیک هیأت های مدیره استانی و رؤسای گروه های مکانیک استان ها و جمعی از صاحب نظران و مدعوین از مرکز تحقیقات مسکن، وزارت راه و شهرسازی، شرکت بهینه سازی مصرف سوخت و سازمان ملی استاندارد در محل شورای مرکزی (۱۳۹۶/۰۲/۱۳) تصویر شماره ۸
 - ۱۳- برگزاری جلسه با حضور دکتر ستاری، معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری و معاونین ایشان و ریاست سازمان و اعضای هیأت رئیسه شورای مرکزی در محل معاونت ریاست جمهوری (۹۶/۰۲/۱۱)
 - ۱۴- برگزاری جلسه با اعضای دبیرخانه دائمی صدور خدمات فنی و مهندسی و روابط بین الملل سازمان نظام مهندسی ساختمان با حضور ریاست محترم شورای مرکزی و دکتر فرهام مقدم راد، مهندس سیف زاده و دکتر عابدی (۱۳۹۶/۰۲/۱۹)
 - ۱۵- برگزاری جلسه کمیته مشورتی بازنگری ماده ۲۷ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان با حضور مهندس رجبی و نمایندگان انجمن های کارشناسان رسمی ساختمان استان های کشور در ساختمان شورای مرکزی (۹۶/۲/۱۹)
 - ۱۶- برگزاری جلسات شورای مرکزی در هر ماه (۲۰۹-۲۰۱۵)
 - ۱۷- ابلاغ احکام و مسئولیت های ویژه به تعدادی از اعضای شورای مرکزی هیأت رئیسه شورای مرکزی به شرح ذیل (۹۵/۱۲/۱۹)
- دکتر/ مهندس (محمد مصطفوی مسئول کمیته هماهنگی صدور خدمات مهندسی، علی طوماری دبیر ستاد اجرایی خط مشی سازمان، جواد جوان مجیدی نماینده شورای مرکزی در شورای تدوین مقررات ملی، امیر محسن نیکزاد مسئول هماهنگی سازمان های نظام مهندسی ساختمان استان ها در برنامه ریزی توسعه و تقویت فرهنگ و ارزش های اسلامی در معماری و شهرسازی، امین مقومی مسئول هماهنگی گروه های تخصصی شورای مرکزی، جعفر هاشم زاده مسئول کمیته برگزاری اجلاس بیستم، امیر سلیمی مسئول هماهنگی کمیسیون های تخصصی شورای مرکزی، مهدی شایان مسئول کمیته هماهنگی طرح و برنامه سازمان، حسن مجتبی زاده نماینده شورای مرکزی در کمیته ملی استاندارد، عبدالله امرالهی نماینده شورای مرکزی در کارگروه ایمنی وزارت کار، رضا کرانی مسئول کمیته نظام پیشنهادات سازمان، علی اکبر رضانی مسئول دبیرخانه دائمی اجلاس هیأت عمومی، جمال قناعت نماینده سازمان در کمیسیون هم ارزی رشته ها، غلامحسین اله دادی مسئول هماهنگی در امور استان ها، محمدرضا جواهری نماینده شورای مرکزی در کارگروه تخصصی تأمین مسکن، مجید اسماعیلیان دبیر کارگروه پایش اخلاق حرفه ای، عباس وثیق نیا نماینده شورای مرکزی در کارگروه شورای عالی معماری و شهرسازی، شهرام کوسه غراوی به عنوان مشاور عالی سازمان) و دکتر/ مهندس (سید مرتضی سیف زاده، عبدالله امرالهی، فتح اله فواد مرعشی، اسماعیل محمودی به عنوان اعضا کمیته برگزاری اجلاس بیستم)

پیش‌ت سال پاسداشت از سرمایه‌های ملی

بیست سال حفظ و پاسداری از سرمایه‌های ملی

با گذشت ۲۰ سال از تأسیس سازمان نظام مهندسی ساختمان این سؤال مطرح است که تأثیر سازمان بر صنعت ساختمان چه بوده است؟

سؤالی که شاید بهتر باشد دیگران به آن پاسخ دهند. اما از آنجا که مهندسان و سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان به عنوان پیش‌تازان جبهه ساخت‌وساز به نیابت از حاکمیت معمولاً در اطلاع‌رسانی ضعیف بوده‌اند، لازم است تا قدری به این موضوع پرداخته شود.

از آنجا که مهندسان به نیابت از حاکمیت به حفظ و پاسداری از سرمایه‌های ملی پرداخته‌اند، جایگاه نظارتی ایشان موجب شده تا فارغ از اشکالات انکارناپذیر و نیازمند اصلاح، نگاه مردم به آن‌ها به عنوان یک ناظر در ابتدا خیلی مثبت نباشد. هرچند با ارتقای فرهنگ ساخت‌وساز این نگاه تغییر کرده، اما اثرات ناشی از نگاه منفی گذشته همچنان باقی است.

با این نگاه می‌توان گفت مهندسان و سازمان‌های نظام مهندسی برای حفظ سرمایه‌های ملی، ۲۰ سال از خود گذشتگی داشته‌اند. این به معنای خالی از اشکال بودن نیست؛ از این رو لازم است تا با آسیب‌شناسی منصفانه، رضایت‌مندی مردم را در کنار ارتقای کیفیت ساخت‌وساز افزایش داد.

اما سؤال مهم این است که افق‌های پیش‌روی سازمان چیست؟ آیا وضعیت امروز، مطلوب است؟

آیا سازمان، مرجع تخصصی در حوزه مهندسی ساختمان است؟ آیا بزرگترین سازمان مردم‌نهاد تخصصی کشور توانسته نقش خود را در فرهنگ‌سازی ایفا کند؟

آیا سازمان برای معماری ایرانی-اسلامی که نقش مؤثری در سبک زندگی دارد، طرحی اندیشیده است؟

آیا سازمان برای تغییر نظام شهرسازی با محوریت خانواده برنامه‌ای تعریف کرده است؟

آیا سازمان برای محوریت و توسعه اخلاق در جامعه مهندسی تعریفی داشته است؟

آیا سازمان در موضوعات کلان صنعت ساخت‌وساز، تأثیرگذار است؟

آیا برای ارتقای کارآمدی نظام مهندسی برنامه‌ای تدوین شده است؟

پاسخ این سؤالات و بسیاری دیگر از سؤالات جامعه مهندسی، با تدوین راهبردها و خط‌مشی‌های سازمان از طریق مشارکت همگانی و پایبندی به آن‌ها مشخص خواهد شد. به امید آینده‌ای روشن؛ آری به اتفاق جهان می‌توان گرفت.

مهندسی منصور بهادری دبیر اجرایی شورای مرکزی

چه راهکاری در خصوص ارتباط مؤثر بین نظام مهندسی و دانشگاه‌ها پیشنهاد می‌کنید؟

یکی از مواردی که می‌تواند به پویایی و بالندگی بیشتر سازمان نظام مهندسی ساختمان کمک کند، ارتباط مؤثر با دانشگاه‌هاست. این ارتباط در دو عرصه امکان تحقق دارد؛ از آنجایی که صنعت ساخت و ساز به فن، روش، تکنیک و حل مسائلی که در حین اجرا پتانسیل رخداد دارند، وابسته است همواره به تحقیق و پژوهش و حل مسائل موردی (Case Study) نیازمند است که سازمان می‌تواند مشکلات خود در زمینه اجرای هر چه بهتر موضوعات مطروحه در مقررات ملی ساختمان را به دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی سفارش دهد و از نتایج آن استفاده کند و به نوعی تولید دانش بومی کند. از طرفی گنجانیدن مباحث مقررات ملی ساختمان در چارچوب درسی دانشگاهی رشته‌های مرتبط، که مدتی است آغاز شده است، می‌تواند توسعه یافته و گسترش پیدا کند.

آیا می‌توان بحث کارآموزی مهندسان را قبل از ورود به حرفه ساماندهی کرد؟

یکی از معضلاتی که ما در ورود به حرفه مهندسی با آن مواجه هستیم این است که گواهی کارآموزی صادر شده برای مهندسی که در آزمون ورود به حرفه پذیرفته شده‌اند اغلب منطبق بر واقعیت نیست و به صورت صوری و تفاهمی منعقد می‌گردد. با توجه به اهمیت کارآموزی و کسب تجربه‌های کارگاهی در کنار دانش نظری، ساماندهی این موضوع و از حالت فرمالیته خارج کردن آن می‌تواند در دستور کار قرار گیرد. در این زمینه کانون وکلای دادگستری تجربه‌های موفقی دارد که می‌تواند مورد مطالعه و تطبیق با نظام مهندسی ساختمان قرار گیرد.

در حال حاضر اخلاق حرفه‌ای در صنعت ساختمان کشور از چه جایگاه و اهمیتی برخوردار است؟

اهمیت و الزام وجود اخلاق در هیچ صنف و رشته‌ای پوشیده نیست. این موضوع در سازمان نظام مهندسی ساختمان هم از اهمیت بالایی برخوردار است و پس از ابلاغ «نظام نامه رفتار حرفه‌ای اخلاقی در مهندسی ساختمان» از سوی وزارت محترم راه و شهرسازی کمیسیون «بایش اخلاق حرفه‌ای» در شورای مرکزی تشکیل و در آینده‌ی نزدیک فعالیت خود را آغاز می‌نماید و بسیار امیدواریم از طریق رصد امورات و با ارائه مصادیق اخلاق حرفه‌ای در رشته‌ها و تخصص‌های گوناگون، باعث پایبندی بیش تر مهندسی به اخلاق صنفی و حرفه‌ای گردد.

پایین بودن عمر مفید ساختمان در ایران یکی از مواردی است که نسبت به استانداردهای جهانی دارای تفاوت فاحشی است. علت بروز این موضوع را در چه چیزی می‌دانید؟

متأسفانه عمر متوسط مفید ساختمان در ایران سی سال و در دنیا بیش از صد سال است. علاوه بر نظارت مستمر و دقیق و ارائه مطلوب خدمات مهندسی، عواملی که بر عمر مفید ساختمان مؤثر هستند بسیار متنوع‌اند؛ یکی از مهم‌ترین آن‌ها استاندارد مصالح به کار رفته است که در این زمینه به همکاری و تعامل سازمان ملی استاندارد و مبادی گمرکی نیازمندیم. بسیاری از مصالح وارداتی ما بدون دارا بودن استانداردهای حداقلی از مبادی گمرکی وارد و در صنعت ساختمان به کارگیری می‌شوند. از طرفی بسیاری از مصالح و فرآورده‌های داخلی نیز از استاندارد بالایی برخوردار نبوده اما در بازار به وفور در دسترس هستند و این از معضلات جدی ما در این زمینه است. از طرفی نحوه به کارگیری و استفاده از مصالح که در افزایش عمر مفید ساختمان بسیار مؤثر است نیز منوط به استخدام نیروی کار آموزش دیده و ماهر است که در این زمینه تفاهم‌های خوبی را با سازمان فنی و حرفه‌ای منعقد کرده‌ایم و انتظار داریم در آینده‌ی نزدیک شاهد تأثیرات مثبت آن باشیم.

پُرسش و پاسخ از اعضای شورای مرکزی

ارزیابی جنابعالی از عملکرد بیست ساله سازمان‌های نظام مهندسی در صنعت ساخت و ساز چیست؟

بی شک سازمان نظام مهندسی ساختمان در بیست سال گذشته تنها سازمانی است که مستقیماً از طریق مهندسان خود به عملیاتی نمودن مقررات ملی ساختمان همت گمارده است. یکی از بارزترین اهداف قانون نظام مهندسی، تقویت و توسعه فرهنگ و ارزش‌های اسلامی ایرانی در معماری و شهرسازی و ترویج اصول معماری و شهرسازی در ساخت و ساز شهری می‌باشد که متأسفانه در سازمان‌های نظام مهندسی این موضوع بسیار مغفول مانده است و می‌بایستی به این مقوله توجه دوچندانی گردد. معماری و شهرسازی انتقال‌دهنده باورها، فرهنگ‌ها و ارزش‌های یک جامعه می‌باشد، نگاهی گذرا به کالبد شهرهای کهن ایران، گویای بازنمایی توانایی‌ها و فرهنگ‌ها در دوره‌های مختلف تاریخ این مرز و بوم بوده است و حال با گذشت بیست سال از حضور سازمان نظام مهندسی ساختمان و پرداخت به اصول و ضوابط فنی و الزام رعایت مقررات ملی ساختمان و ضوابط حاکم بر ساخت، هر چند تا اجرای تمام و کامل این مقررات راه بسیار طولانی در پیش‌روی سازمان‌ها می‌باشد، اما باید توجه و مذاقه در تقویت اصول معماری و شهرسازی سازگار، هماهنگ و پایدار از اولویت‌های امروز سازمان‌های نظام مهندسی قرار گیرد. ارزیابی وضعیت کنونی و شناسایی تبعات این نقصان در شهرهایمان که بارزترین آن آشوب موجود در بافت‌های شهری می‌باشد لزوم پرداخته شدن به این امر مهم را بر متولیان مشهود می‌نماید.

انتظار جنابعالی از اجلاس بیستم هیأت عمومی چیست؟

از اهم وظایف هیأت‌های عمومی، تصویب خط مشی‌های عمومی شورای مرکزی و ارائه طریق در خصوص مشکلات سازمان‌های استان می‌باشد. حال با توجه به تبیین فعالیت و وظایف جدید برای شورای مرکزی از سوی وزارت راه و شهرسازی و تفویض تنظیم شیوه‌نامه‌ها و نظام‌نامه‌های اجرایی سازمان‌های استان به شورای مرکزی، هیأت عمومی بیستم فرصت مغتنمی است تا نمایندگان سازمان‌های استان با ارائه گزارشی مبسوط از فعالیت‌ها و وضعیت سازمان خود و پیشنهاد کارشناسی شده، شورای مرکزی را در این راه مهم یاری و مدد نمایند.

آیا قانون نظام مهندسی با دیگر قوانین و رویه‌های جاری کشور (نظام فنی و اجرایی کشور، ماده ۱۰۰ شهرداری‌ها) در تعارض است؟

قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان جهت الزام به رعایت مقررات ملی ساختمان، ضوابط و مقررات شهرسازی و مفاد طرح-های جامع و تفصیلی و هادی به عنوان اصل حاکم بر کلیه روابط و فعالیت‌های تمام دستگاه‌های دولتی، شهرداری‌ها، مهندسان و بهره‌برداران شکل گرفته و قاعدتاً نباید با اصول و قواعد و قوانین جاری کشور در تضاد و تعارض باشد. اما در خصوص کمیسیون‌های ماده ۱۰۰ شهرداری، متأسفانه از ابتدا رویکرد این کمیسیون‌ها اشتباه بوده و رسالت اصلی خود را فراموش نموده است. کمیسیون ماده ۱۰۰ در اساس قانون شهرداری‌ها در خصوص ساختمان‌هایی که بدون اخذ مجوز از مرجع صدور پروانه یا به دلیل عدم گزارش به موقع مهندسان ناظر منجر به تخلف ساختمانی می‌گردند مجوز ورود و به شرط رعایت اصول فنی، بهداشتی و شهرسازی اختیار اخذ جریمه نقدی را دارند. در حالی که هم اکنون شاهد اخذ جریمه از ساختمان‌هایی هستیم که در همگی آنها مهندسان ناظر گزارشات متعددی مبنی بر وقوع تخلف به مرجع صدور پروانه ارسال نموده ولی متولی موضوع بر خلاف ماده ۲۷ آیین‌نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان از وقوع تخلف جلوگیری نکرده و با دلایلی غیرقابل قبول از جمله عدم وجود منابع مالی پایدار برای اداره شهر در قبال گزارشات مهندسان ناظر هیچ اقدام مؤثری انجام نمی‌دهد، در نتیجه پس از اتمام سازه‌ها با بناهایی که دارای تخلفات عدیده ساختمانی و شهرسازی می‌باشند روبرو می‌گردیم، هرچند مبلغ جریمه‌های نقدی مقرون به صرفه کمیسیون‌ها نیز مزید بر علت می‌باشد. امید است با مصوبه اخیر شورای عالی شهرسازی و معماری ایران مبتنی بر بازتعریف اصول شهرسازی، فنی و بهداشتی قید شده در ماده ۱۰۰ شهرداری که صراحتاً انطباق آنچه ساخته شده است با اصول و ضوابط طرح‌های جامع و تفصیلی و مصوبات شورای عالی شهرسازی و معماری ایران و مقررات ملی ساختمان می‌باشد، شاهد هدایت کمیسیون ماده ۱۰۰ در مسیر اصلی خود باشیم.

مهندس احمد رضا ظاهری اصل

عضو هیئت رئیسه شورای مرکزی، رئیس کمیسیون انرژی، استاندار مصالح و محیط زیست، عضو گروه تخصصی مکانیک

از دیدگاه جناب عالی شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی در انجام وظایف خود تا چه اندازه موفق عمل کرده است؟ مهم-ترین نقاط ضعف و آسیب‌های شورای مرکزی را در چه مواردی ارزیابی می‌کنید؟ راه برون‌رفت از آن‌ها کدامند؟

شورای مرکزی نظام مهندسی ساختمان مانند هر نهاد و ارگانی در مجموعه فعالیت خود دارای دستاوردها و ناکامی‌هایی است؛ تأثیرات مثبت راهبردی شورا در جهت‌دهی مناسب به سازمان‌های نظام مهندسی استان‌ها که منجر به افزایش کیفیت ساختمان-سازی شده است را می‌توان در هر گوشه و کناری از کشور ملاحظه کرد که این جای تقدیر دارد. اما از طرفی فکر می‌کنم شورا می‌تواند در زمینه‌هایی مانند مباحث صرفه‌جویی در انرژی، ترویج عملی اخلاق حرفه‌ای، اتصال صنعت ساختمان با دانشگاه، الزام استفاده از نیروی کار آموزش دیده و مصالح استاندارد و فناوری‌های نوین موفق‌تر و کاراتر عمل کند. تبادل علمی سازمان با مجامع بین‌المللی و تبدیل آن به یک مرجع تخصصی و حرفه‌ای و فنی در امر ساخت و ساز نیز می‌تواند از دیگر اهداف بلند مدت باشد. از آنجایی که هر کدام از مواردی که بیان شد در حوزه‌ی کاری یکی دیگر از دستگاه‌های ذیربط قرار دارد، ایجاد تعامل از طریق انعقاد تفاهم‌نامه‌ها و قراردادهایی که دارای تأثیرات عملی و زودبازده باشد، می‌تواند راهگشا باشد.

از دیدگاه جناب عالی ارتباط سازمان نظام مهندسی با دستگاه‌های هم‌ارز را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

ارتباط دستگاه‌های هم‌ارز با یکدیگر، به علت اینکه هر یک از طرفین به موضوع نگاه بالادستی داشته‌اند آن چنان که مطلوب است برقرار نشده است. در این میان نباید تأثیر منفی قوانین و دستورالعمل‌های مجزا و گاه متناقض درون سازمانی هر یک از ادارات و سازمان‌ها را نیز نادیده گرفت. سازمان نظام مهندسی ساختمان علی‌رغم مردم‌نهاد بودن دارای چهارصد هزار عضو تحصیل کرده و دو دهه خدمت در سطح اول ساخت و ساز در کشور است و از این رو می‌بایست در معادلات و تصمیم‌سازی-های کلان کشور در ساخت و ساز مورد توجه و تأکید قرار گیرد. به نظر من یکی از مواردی که در اصلاح آتی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان می‌بایست مورد توجه قرار گیرد، ایجاد الزامات تعامل بین دستگاهی است که در این میان لزوم تعامل با سازمان استاندارد، فنی و حرفه‌ای و گمرک در اولویت قرار دارد.

لطفاً نظرتان را در خصوص پیش‌نویس آیین‌نامه کنترل ساختمان بفرمائید؟

روح کلی آیین‌نامه شامل بازرسی فنی ناظر اگر به شکل ناظر کلی تغییر کند مناسب‌تر خواهد بود. اما در نگاهی جامع‌تر، کارآمدی و اثرگذاری یک قانون هنگامی افزایش می‌یابد که منافع، نیازها و خواسته‌های گروه‌های هدف مورد مذاقه قرار گرفته و در آن لحاظ گردد. روح اصلی حاکم بر آیین‌نامه پیشنهادی وزارت راه و شهرسازی واگذاری برخی از امورات سازمان نظام مهندسی ساختمان به شهرداری‌هاست. در یک طرف سازمان نظام مهندسی با تجربه‌ی گرانقدر دو دهه فعالیت تخصصی در این عرصه قرار دارد و در طرف دیگر شهرداری‌هایی که به علل مختلف نتوانسته‌اند در انجام وظایف قانونی فعلی خود موفق عمل کنند. با این توصیف اضافه کردن شرح وظایفی جدید بر دوش شهرداری‌ها بدون در نظر گرفتن محدودیت‌های اداری، تشکیلاتی و... صحیح به نظر نمی‌رسد. من فکر می‌کنم اصلاحات مدنظر وزارت راه و شهرسازی را می‌توان از طریق برگزاری جلسات مشترک، در اصلاح بعدی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان اعمال کرد.

مهندس مجید جی افزام

عضو هیئت رئیسه شورای مرکزی، عضو کمیسیون حقوقی و لوایح شورای مرکزی
مهم‌ترین تأثیر سازمان نظام مهندسی بر صنعت ساختمان در ۲۰ سال گذشته شامل چه
مواردی است؟

ساختمان محصول یک فرآیند است که از حلقه‌های مهمی تشکیل یافته است. این حلقه‌های مهم عبارتند از خدمات مهندسی، نیروی کار، مصالح و تکنولوژی ساخت. اگر این حلقه‌ها در جایگاه خود، عملکرد درست و مناسبی داشته باشند، محصول تولید شده، یک ساختمان خواهد بود که ضمن تأمین ایمنی و آرامش بهره‌بردار، به حفظ سرمایه‌های ملی و زیبایی شهرها منجر می‌شود. سازمان نظام مهندسی ساختمان در ۲۰ سال گذشته، بیشترین تأثیر را در کارایی عوامل چهارگانه فوق داشته است. ارتقای کیفیت خدمات مهندسی ارائه شده به جامعه در سایه تنسيق و کنترل امور مهندسان توسط سازمان، کاملاً مشهود و ملموس بوده است. ساماندهی کارگران، استادکاران و معماران تجربی و افزایش مهارت آن‌ها از طریق همکاری با نهادهای ذی‌ربط از جمله سازمان فنی و حرفه‌ای کشور و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، خدمات این عوامل اجرایی را در چرخه ساخت و ساز بسیار بهبود بخشیده است. سازمان نظام مهندسی ساختمان از بدو شکل‌گیری تاکنون به گونه‌ای عمل کرده که اعتماد جامعه را به عنوان یک نهاد تخصصی جلب کرده است و شهروندان با درک منافع خود و احساس نیاز به این مرجع فنی، خواستار خدمات این سازمان هستند و این امر مهم‌ترین سرمایه افتخارآمیز سازمان نظام مهندسی ساختمان است. تلاش سازمان نظام مهندسی در آموزش مهندسين و بروز نگه داشتن آن‌ها، همچنین انتقال تکنولوژی و استفاده از تجهیزات، ماشین‌آلات و مصالح مدرن در صنعت ساختمان و به کارگیری آن‌ها در داخل کشور در ۲۰ سال گذشته قابل ستایش است.

سازمان نظام مهندسی ساختمان با داشتن این سرمایه عظیم فنی و اجتماعی و این تجربه سترگ در افق پیش‌رو، با تمام وجود تلاش می‌کند تا با تقویت تمام ارکان خود و آسیب‌شناسی مداوم و برطرف کردن ضعف‌ها و تقویت نقاط قوت، رسالت اصلی خویش را در ارائه خدمات فنی و مهندسی به جامعه، گسترش مشاغل تخصصی، صدور خدمات مهندسی و کمک به اقتصاد ملی کشور و حفظ حقوق بهره‌برداران، بهتر از گذشته انجام دهد.

انتظار جناب‌عالی از اجلاس بیستم هیأت عمومی چیست؟

هیأت عمومی بالاترین و مهم‌ترین رکن در سازمان نظام مهندسی است که تصمیم‌های مهم، چشم‌اندازها، آسیب‌شناسی مشکلات موجود، تعیین خط‌مشی‌ها و چگونگی نظارت بر عملکرد استان‌ها به واسطه آن انجام می‌گیرد. در اجلاس هیأت عمومی، علاوه بر اینکه باید اقتدار نظام مهندسی به عنوان یک سازمان و یک مرجع فنی حفظ شود، ضروری است مسائل مهم نظام مهندسی با اولویت و زمان‌بندی مشخص و ارائه خط‌مشی و چارچوب عملیاتی چه در حیطه استان‌ها و چه در حیطه شورای مرکزی در کوتاه مدت برای بازه یک ساله و در میان مدت حداقل برای بازه ۵ ساله، برنامه‌ریزی شود. در این راستا اعضای شرکت‌کننده در هیأت عمومی نیز با مسئولیت‌پذیری، نظم و جدیت، تمام تلاش خود را در رسیدن به اهداف مورد نظر به کار می‌گیرند.

در خصوص پیش‌نویس آیین‌نامه کنترل ساختمان دیدگاه شما چیست؟

حساسیت نسبت به این آیین‌نامه از آنجایی که هم با کوچکترین مسائل تک تک مهندسان در ارتباط است و هم کلیت و هویت سازمان را در برمی‌گیرد، در تمامی مهندسان عضو سازمان مشاهده می‌شود. همه ما به عنوان اعضای نظام مهندسی ساختمان در این زمینه مواضع مشترکی داریم، چون این آیین‌نامه با حرفه ما به عنوان یک شخص و با سازمان ما به عنوان تنسيق کننده امور، ارتباط مستقیم دارد. از نکات مثبت آیین‌نامه کنترل ساختمان، برنامه‌ریزی برای افزایش کیفیت و تسهیل امور و نظامات اداری ساخت و ساز و روشن کردن جایگاه عوامل و حرفه‌های مهندسی می‌باشد. منتها در این چرخه وظایف، باید نقش قانونی نظام مهندسی به طور تمام و کمال دیده شود. کم‌رنگ کردن نقش نظام مهندسی چه از لحاظ قوانین موضوعه کشور و چه از لحاظ تجربه و سرمایه عظیمی که در ۲۰ سال گذشته به دست آمده، می‌تواند به مهم‌ترین ضعف و آسیب آیین‌نامه کنترل ساختمان منجر شود.

۵

دکتر جمال قناعت

(خرانه دار شورای مرکزی، نماینده سازمان در کمیسیون هم ارزی رشته ها)

۱- از دیدگاه جناب عالی اهمیت مبحث ۲۲ و موانع پیش رو در اجرای این مبحث چیست؟

مبحث ۲۲ مقررات ملی ساختمان در راستای اجرایی نمودن بند ۷ ماده ۲ و نیز ماده ۳۳ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان تدوین گشته، اما متأسفانه تاکنون در استان‌ها این مبحث مهم اجرایی نشده است و می‌توان گفت از مباحث فراموش شده مقررات ملی ساختمان است و بسیاری از مهندسان آشنایی چندانی با این مبحث نداشته و مسئولین نیز در نحوه شیوه اجرای آن تردید دارند.

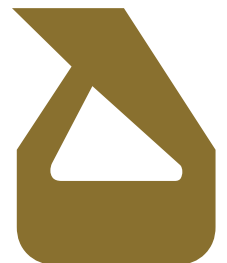
اخیراً معاونت محترم مسکن و ساختمان وزارت راه و شهرسازی طی نامه شماره ۹۸۲۸/۴۰۰ مورخ ۹۶/۳/۶ حدود صلاحیت بازرسی نگهداری ساختمان‌ها در اجرای بند ۲۲-۳-۱-۲۲ را برای اشخاص حقیقی و حقوقی ابلاغ نموده اما بحث تعرفه خدمات مهندسی و نیز ساز و کار لازم در خصوص چگونگی ورود بازرسان جهت بازدیدهای ادواری در بخش‌های معماری، سازه، تأسیسات برقی و مکانیکی تعیین و مشخص نگردیده است.

اجرایی نمودن این مبحث برای مهندسان علاقه‌مند به ارزیابی ساختمان‌ها پس از بهره‌برداری نه تنها اشتغال‌زایی بسیار خوبی را ایجاد خواهد نمود بلکه به هدف این مبحث که ارزیابی حداقل الزامات تعیین شده (تأمین ایمنی، بهداشت، آسایش ساکنین، بهره‌دهی مناسب و جلوگیری از به هدر رفتن سرمایه) خواهد رسید و سبب خواهد شد که ریسک سرمایه‌گذاری در بخش مسکن آن هم به دلیل پایین بودن عمر ساختمان‌ها، کم شود.

۲- از دیدگاه جناب عالی وزارت راه و شهرسازی در عمل به ماده ۳۵ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان تا چه میزان موفق عمل کرده است؟

قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان در ۴۲ ماده در اسفند ماه ۱۳۷۴ به تصویب رسید، تدوین مقررات ملی ساختمان به استناد ماده ۳۳ قانون است که به تنهایی ضامن ارتقای کیفیت ساخت و ساز نخواهد بود و براین اساس ضوابط کنترلی مطابق فصل چهارم (مقررات فنی و کنترل ساختمان) مواد ۳۰ الی ۳۵ در قانون پیش‌بینی که از موارد بسیار مهم و ضروری است. به استناد ماده ۳۵ قانون، مسئولیت نظارت عالیه بر اجرای مقررات ملی ساختمان و همچنین ضوابط و مقررات شهرسازی و عمران شهری در طراحی و اجرای تمامی ساختمان‌ها به وزارت راه و شهرسازی محول شده است و مطابق ماده ۲۹ و نیز تبصره ذیل ماده ۳۴ قانون، وزیر محترم راه و شهرسازی به عضویت هیأت عالی نظارت موضوع ماده ۵۲ قانون نظام صنفی و به عضویت شورای عالی استاندارد منصوب گشته که تا این تاریخ آیین‌نامه نظام صنفی کارهای ساختمانی ابلاغ نشده و مصالح ساختمانی غیراستاندارد در سطح بالایی تولید و مصرف می‌گردد و اقدام خاصی نیز صورت نگرفته است.

به نظر من بیشترین دستاورد اعمال ماده ۳۵ در معرفی مهندسان متخلف به شوراهای انتظامی بوده است و در خصوص سایر عوامل از جمله: اجرای ساختمان توسط افراد فاقد صلاحیت، اجباری نشدن استاندارد تولیدات کلیه مصالح ساختمانی، عدم ضمانت اجرایی در استفاده از عوامل اجرایی فاقد پروانه و مهم‌تر از همه، عدم اجرای بند ۲-۶ از مبحث دوم مقررات ملی ساختمان است که با توجه به اینکه اصلی‌ترین منابع مالی شهرداری‌ها پرداخت جریمه تخلفات ساختمانی است، تخلفات به فرهنگ و در کمیسیون ماده صد به جریمه تبدیل گشته و اقدام اساسی انجام نمی‌گردد.

مهندس احمد آسدي

دبير گروه تخصصی نقشه برداری، عضو کارگروه بررسی آیین نامه کنترل ساختمان

از دیدگاه شما راهکارهای ارتباط هر چه مؤثرتر سازمان های نظام مهندسی با سازمان ثبت اسناد، شهرداری ها و سازمان نقشه برداری کشور چیست؟

برای تولید ساختمانی که قابل بهره برداری در بهترین بازدهی برای مردم کشور باشد، حضور تمامی تخصص های موضوع ماده ۶ قانون در کنار یکدیگر ضروری است. دغدغه ما باید فراهم آوردن زمینه فعالیت تخصصی تمامی رشته های قانونی باشد، در این صورت نه تنها نقش رشته نقشه برداری پررنگ تر می شود بلکه تمام تخصص ها دارای نقش لازم خواهند بود.

سازمان ثبت اسناد و املاک کشور به درستی چگونگی بهره مندی از متخصصان را اجرایی کرده است. مدیران ارشد این سازمان دریافته اند که پاسخ انبوه متقاضیان، با یک کار تخصصی و کارشناسانه، سریع تر و دقیق تر داده می شود. در این رویکرد بهره مندی از مهندسان نقشه بردار دارای صلاحیت در تهیه نقشه های مختلف برای صدور اسناد مالکیت در دستور کار قرار گرفت. شورای مرکزی در راستای اجرای بهتر این خدمات همچون گذشته باید شرایط و ضوابط الکترونیکی کردن ارتباطات موضوع این خدمات، وحدت رویه خدمات، آموزش دقیق و به روز را با همکاری سازمان ثبت در دستور کار قرار دهد و از همه مهم تر نظارت بر عملکرد مهندسان را با اختصاص بودجه مناسب و تکلیف کردن به استان ها برای پیگیری این فرآیندها مدنظر داشته باشد و با تدوین راهکارهای مناسب با وحدت رویه کشوری در این خصوص اقدام کند. در برخی موارد ضرورت دارد که شهرداری ها به عنوان بخشی از حلقه صدور اسناد مالکیت و آن هم در صدور پایان کار ساختمان ها (مبنای پذیرش تقاضای صدور اسناد مالکیت است) همکاری لازم داشته باشند. پیشنهاد می شود تفاهم نامه ای سه جانبه بین وزارت کشور، سازمان نظام مهندسی ساختمان و سازمان ثبت اسناد و املاک در این مهم انجام شود.

اجرای شناسنامه فنی و ملکی چه تأثیری در کیفیت ساخت و ساز خواهد داشت؟

شناسنامه فنی و ملکی در صورتی می تواند نقش مناسبی ایفا کند که سند بلامنازع در نقل و انتقالات و صدور پایان کار ساختمان باشد. یکی از مشکلات بهره برداران ساختمان ها این است که اطلاعات صحیحی از ساختمان مورد بهره برداری ندارند و مشتاق داشتن این شناسنامه هستند. چنانچه شماره شناسنامه فنی ملکی در اسناد مالکیت تک برگی درج شود، این نقش، مفهوم واقعی خود را پیدا خواهد کرد. این موضوع نیز در تفاهم نامه ثبت اسناد و املاک کشور و وزارت کشور قابلیت اجرایی خواهد داشت.

مهم ترین موضوع در حوزه نظام مهندسی و صنعت ساختمان به نظر شما چیست؟

بحث مصالح استاندارد ساختمان یکی از دغدغه های مرتبط با صنعت ساختمان است که موجب نگرانی جامعه مهندسی شده است. استانداردسازی مصالح ساختمان در تمام جزئیات، تبلور خدمات مهندسی شایسته اعضای سازمان است که گاهی به دلیل غیراستاندارد بودن مصالح نادیده گرفته می شود.

مهندس مجید اسماعیلیان

عضو گروه تخصصی عمران، عضو کمیسیون فرهنگی و اجتماعی، دبیر کارگروه پایش اخلاق حرفه‌ای بطور کلی تعریف شما از اخلاق حرفه‌ای چیست؟

اخلاق حرفه‌ای یعنی التزام به رعایت تمامی بایدهایی که سلوک تخصصی یک مهندس متخصص و مجرب را سامان می‌دهد و به او سلامت نفس می‌بخشد. کسی که به عنوان مهندس نخبه در عرصه مهندسی امکان حضور و فعالیت یافته است، نفع جمعی را بر نفع شخصی ترجیح داده، اهل هم‌افزایی است و به خرد جمعی اعتقاد دارد. در میدان رقابت حرفه‌ای، سوداگرانه عمل نمی‌کند، به ارتقای دانش و بلوغ تجربی خود و همکارانش می‌اندیشد و هیچ‌گاه خود را بی‌نیاز از بیشتر دانستن نمی‌داند.

از دیدگاه شما، اصول اخلاق حرفه‌ای نسبت به کارفرمایان، همکاران و مردم چیست؟

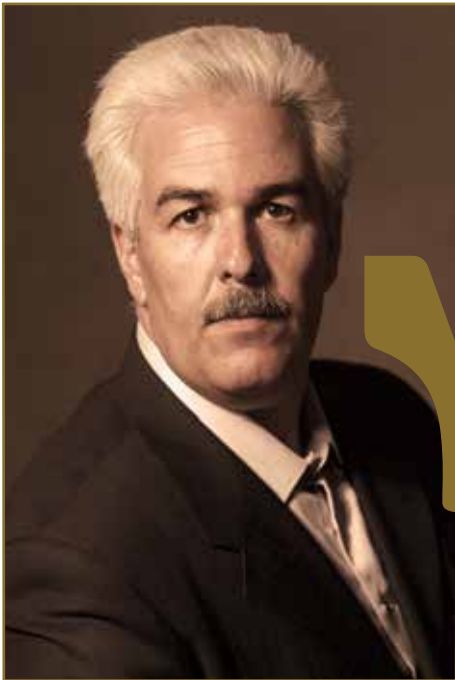
اخلاق حرفه‌ای، یک نظام و ساختار منسجم است. مهندسی که این نظام را می‌پذیرد بیش از هر چیز دیگر به تعامل سازنده و سالم با کارفرما، همکار و مردم می‌اندیشد و به اعتماد آنان، تحت هیچ شرایطی، جفا نمی‌کند. احترام به دیگران، دوستی در حق مردم، تعهد به حفظ سلامت و ایمنی مردم، کمترین اصولی است که مهندسان ما می‌توانند خود را ملزم به رعایت آن بدانند. زیربنای رفتار بایسته، حرفه‌ای و صحیح، معرفت و آگاهی است و هر اندازه تراز عقلانیت، خردگرایی و آگاهی فرد بیشتر باشد، رفتار وی اخلاقی‌تر است. بطور کلی، بی‌اخلاقی، نتیجه نبود رشد مبانی معرفتی است.

در خصوص پدیده ناظران چند شغله در صنعت ساختمان چه دیدگاهی دارید؟

ناظر به معنای متداول آن در حال حاضر، در جایگاه بازرس قرار دارد و این موضوع در تبصره ۷ ماده ۱۰۰ قانون شهرداری‌ها تأکید شده است. پس شغل نظارت با توجه به حساسیتی که دارد باید به عنوان یک شغل تمام وقت و مقیم در کارگاه محسوب شده و به کارگیری و انتخاب این شخص به عهده کارفرما باشد. یقیناً با این نگرش می‌توان به نظارت سروسامان بهتری بخشید.

نظر شما در خصوص پیش‌نویس آیین‌نامه کنترل ساختمان چیست؟

همگی بر این باوریم قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان با گذشت بیش از ۲۰ سال از تصویب آن نیازمند بازنگری است، اما عمل شتابزده و عجولانه نسبت به یکی از آیین‌نامه‌های این قانون با هیچ منطقی قابل پذیرش نیست. باید با در نظر داشتن تمامی جوانب نسبت به این اصلاحات اقدام شود، تا نتیجه این عمل، حیثیت محصول تمام شده ساختمان را به همراه داشته و در جهت حفظ سرمایه‌های ملی و حقوق بهره‌برداران گامی مؤثر برداشته شود.

مهندس غلامحسین الله‌دادی

عضو گروه تخصصی معماری شورای مرکزی، مسئول هماهنگی در امور استان‌ها، عضو کمیسیون فرهنگی، اجتماعی و پایش اخلاق حرفه‌ای

در حال حاضر تا چه حد به اخلاق حرفه‌ای در فرآیند ساخت و سازها توجه می‌شود؟

در حال حاضر با توجه به گذشت ۲ دهه از عمر قانون نظام مهندسی و بر اثر تلاش و جدیت مهندسان و همراهی بهره‌برداران و نهادهای ذی‌ربط، شاهد تحول در امر ساخت و ساز می‌باشیم و این مهم میسر نمی‌شد مگر به رعایت اخلاق حرفه‌ای در تمامی سطوح مهندسی که همان وجدان کاری است. در سال‌های گذشته به علت حجم کار و نوپا بودن قانون، در این رابطه شاهد کم‌رنگ بودن اخلاق حرفه‌ای بوده‌ایم. البته این موضوع تأثیر گرفته از فرهنگ عمومی جامعه کنونی است و امیدواریم با توجه به رشد فرهنگ عمومی، تجربه و سطح معلومات مهندسان و بهره‌برداران شاهد اجرایی شدن کامل اخلاق حرفه‌ای در تمامی سطوح جامعه به خصوص ساخت و ساز باشیم.

انتظارات مردم از سازمان نظام مهندسی توجه به چه مواردی است؟

بر اساس قانون نظام مهندسی، سازمان نظام مهندسی یک نهاد غیرانتفاعی بوده و به صورت یک NGO مهندسی، وظیفه ارائه خدمات مهندسی بر اساس مقررات ملی ساختمان را دارد. در سطح جامعه توقع مردم یا به عبارتی بهره‌برداران ساختمان از مهندسان، پایبند بودن به قانون نظام مهندسی و رعایت اخلاق و وجدان حرفه‌ای است و آنچه مردم را ناراحت می‌کند کم‌کاری و کم‌تعهدی بعضی از مهندسان می‌باشد. برای جبران این نقص، سازمان‌های نظام مهندسی باید با امر آموزش برای ارتقای علمی و اخلاقی مهندسان گام بردارند تا هم مهندسان به حقوق خود برسند و هم بهره‌برداران از خدمات ارائه شده بهره کافی و لازم را ببرند.

مهم‌ترین موضوع در حوزه نظام مهندسی و صنعت ساختمان چیست؟

حوزه و حیطه کاری سازمان نظام مهندسی، با عنایت به واگذاری و برون‌سپاری تعدادی از خدمات مهندسی توسط سازمان‌ها و نهادهای ذی‌ربط در حال گسترش بوده و از آنجایی که بهره‌برداران خدمات مهندسی، مردم و عموم جامعه می‌باشند باید سعی شود در تمامی خدمات مربوطه، ضمن رعایت مقررات ملی با توجه به اخلاق حرفه‌ای برای آرامش و آسایش و بهداشت عمومی جامعه نقش مؤثری ایفا کنیم. در حال حاضر خدمات نسبتاً خوبی توسط مهندسان از طریق سازمان‌ها ارائه می‌شود که با عنایت به شایستگی جامعه در حد قابل قبول بوده اما مطلوب نیست و باید تلاش بیشتری داشته باشیم. آنچه به عنوان حلقه مفقوده و مهم و اثرگذار در این برهه از زمان احساس می‌شود، بروز کردن علم مهندسان و ارائه مهارت‌های لازم از طریق آموزش مستمر و بالا بردن وجدان کاری و حرفه‌ای مهندسان در تمامی سطوح خدمات مهندسی می‌باشد.

مهندسین عبداللّه آمرآلهی

نائب رئیس گروه تخصصی برق، رئیس کمیسیون بانگ، بیمه و مالیات، عضو و دبیر کمیته برگزاری اجلاس بیستم، نماینده سازمان در کارگروه ایمنی وزارت کار

در راستای دفاع از حقوق اعضا، نظر شما در خصوص انعقاد تفاهم نامه های مالیاتی متمرکز چیست؟

با توجه به فعالیت کم مهندسان در سال های اخیر و در صورت آشنایی اعضا با قوانین مالیاتی و انجام تکالیف خود در موعد مقرر، بیشتر مهندسان از پرداخت مالیات معاف می شوند. بنابراین انعقاد تفاهم نامه های مالیاتی متمرکز با لحاظ حقوق اعضا از جهت امکان استفاده از معافیت های مالیاتی سالیانه قانون مالیات های مستقیم اقدام مؤثری خواهد بود.

نقش مقررات ملی ساختمان با توجه به رشد روزافزون فناوری در حوزه برق و الکترونیک را چگونه ارزیابی می کنید؟
با توجه به رشد روزافزون فناوری در رشته برق از جمله در زمینه های سیستم های اتوماسیون و کنترل ساختمان، سیستم های اعلان حریق، سیستم های صوتی، سیستم های باسداکت، سیستم های زمین و ساختمان های هوشمند، وجود مقررات ملی ساختمان در قالب چند میحث کافی نبوده و لازم است گروه تخصصی رشته برق، دستورالعمل های اجرایی لازم را برای ایجاد وحدت رویه در استان ها و بهره گیری از کارگروه های فنی، تدوین و پس از تصویب توسط شورای مرکزی به استان ها ابلاغ کند.

بیمه مهندسان بیکار به عنوان یکی از دغدغه های حال حاضر مطرح است. نظر شما چیست؟

باعنایت به انعقاد تفاهم نامه بیمه تأمین اجتماعی در سال های گذشته، ضرورت ایجاد مزیت رقابتی در مقایسه با بیمه های خویش فرما از جمله استفاده از سوابق بیمه ای اعضا برای رتبه بندی شرکت ها مشاهده می شود. بنابراین لازم است با تجدید نظر در تفاهم نامه مذکور، راهکارهای لازم در راستای ارائه خدمات بهتر به اعضای بیکار سازمان های استان ها به منظور تأمین بخشی از هزینه حق بیمه آنان فراهم شود.

در راستای رعایت حقوق مهندسان و برآورده ساختن مطالبات آن ها چه اقداماتی باید انجام گیرد؟

کاهش میزان ساخت و ساز و فعالیت های اجرایی مرتبط با ساختمان سازی کشور از یک سو و افزایش تعداد مهندسان در بازار کار از سوی دیگر دست به دست هم داده تا وضعیت اشتغال و اقتصاد مهندسان به مخاطره بیفتد. این موضوع هم اکنون به عنوان یکی از مطالبات جدی مهندسان تبدیل شده است. تعامل فزاینده با مراجع ذی صلاح برای برون رفت از رکود موجود در حوزه ساخت و ساز، اجرایی کردن همه مباحث مقررات ملی ساختمان از جمله مبحث ۲۲ مراقبت و نگهداری از ساختمان ها، تعریف بازارهای جدید برای مهندسان با صدور خدمات فنی و مهندسی به خارج از کشور، شناسایی بسترهای جدید کاری برای مهندسان عضو سازمان با انعقاد تفاهم نامه های جدید با مراجع ذی ربط، از جمله اقداماتی است که در راستای ترمیم بخشی از مطالبات مهندسان می توان انجام داد.

مهندس حبیب آلدیازف

عضو هیأت مدیره نظام مهندسی تهران

طی بیش از ۲۰ سال فعالیت، سازمان نظام مهندسی ساختمان چه اقدامات مثبتی در عرصه ساخت و ساز انجام داده است؟

طی ۲۰ سال گذشته سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان استانی و شورای مرکزی آثار مثبتی در حوزه ساخت و ساز شهری برجای گذاشته اند. برآورد می‌شود که در این دوره بالغ بر ۱۵ میلیون واحد مسکونی و اداری و تجاری در شهرهای کشور در دوره جاری بودن قانون مذکور، ساخته شده‌اند و قطعاً این ساختمان‌ها در مقایسه با ساختمان‌هایی که در دوره قبل از قانون ساخته شده‌اند از نظر استحکام، ایمنی و بهداشتی از کیفیت بهتری برخوردار می‌باشند و روند بهبود کیفیت طی ۲۰ سال اخیر نیز روند صعودی و افزایش بوده است.

تدوین و تصویب مجموعه مقررات موردنیاز در حوزه ساخت و ساز شهری از جمله مقررات ملی ساختمان و مباحث ۲۲ گانه آن، دهها آیین‌نامه اجرایی و صدها شیوه‌نامه و دستورالعمل و نظام‌نامه‌های اجرایی، از جمله اقدامات مثبتی است که در این دوره انجام گرفته است و نقش بسیار مهمی در استانداردسازی خدمات و فعالیت‌های حوزه ساخت و ساز داشته است.

افق پیش روی سازمان‌های نظام مهندسی را چگونه می‌بینید؟

امروز پس از گذشت بیست سال از عمر قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و علی‌رغم اقدامات مثبت ناشی از اجرای این قانون، متأسفانه چالش‌های گسترده‌ای فراروی سازمان‌های نظام مهندسی استان‌ها قرار دارد. بطوری که هنوز کیفیت ساخت و سازهای شهری به اندازه مطلوب نرسیده است و در تعاملات با شهرداری‌ها و ادارات راه و شهرسازی استان‌ها و شهرستان‌ها از نظر حدود وظایف و مداخلات در محدوده امور حاکمیتی با امور حرفه‌ای، دچار مشکلاتی هستند، بعلاوه آنکه از منظر مسائل داخلی مانند تداخل هویت حرفه‌ای با هویت صنفی، انتخابات هیأت مدیره‌ها و بازرسین، تشکیل مجامع عمومی در استان‌های پرجمعیت و فرآیندهای تصمیم‌گیری‌ها و بازرسی‌ها و نظارت‌ها گرفتار ناسازگاری‌ها و ناکارآمدی‌هایی هستند که نیازمند آسیب‌شناسی، اصلاح و بهبود می‌باشند.

پیچیدگی، عمق و گستردگی این چالش‌ها، تناقضات و عدم مراعات اصول کلی عدالت، انصاف، سلامت و اخلاق حرفه‌ای در فرآیند فعالیت‌های سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان، گاهی آنچنان جلوه و بروز کرده است که برخی از سیاستمداران و قانون‌گذاران و حتی پیشکسوتان را به این نقطه رسانده است که بحث انحلال این سازمان‌ها را در ذهن خود خطور داده‌اند. اگرچه اعتقاد اینجانب این است که مسیر اصلاح و بهبود تدریجی، درمان رفع مشکلات خواهد بود. در این مقوله مهمترین اقدام اثرگذار، بعد از ۲۰ سال از فعالیت سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان در استان‌ها، اصلاح قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان است، که امیدواریم این کار مهم در آینده نزدیکی به انجام برسد.

مهندس جوان مجیدی

نماینده سازمان در شورای تدوین مقررات ملی. عضو گروه تخصصی معماری. رئیس کمیسیون آموزش، پژوهش و آزمون

چه راهکاری در زمینه ایجاد هماهنگی بیشتر بین مقررات ملی ساختمان، نیازهای فعلی صنعت ساختمان و فناوری های نوین دارید؟

با توجه به گستردگی مفاهیم مربوط به فناوری های نوین و توسعه روزافزون دانش فنی در زمینه صنعت ساختمان، پیشنهاد می شود شورای مرکزی با همراهی و همکاری مرکز تحقیقات مسکن و ساختمان، نسبت به تدوین دستورالعمل هایی در زمینه طراحی، نظارت و اجرا در خصوص فناوری های نوین اقدام کرده و با سیاست گذاری های کمیسیون آموزش شورای مرکزی، تدابیر لازم برای آموزش و اشتغال دانش فنی در زمینه تکنولوژی های نوین در استان ها اندیشیده شود.

به منظور ارتقای مهارت های فنی و عملی مهندسان کشور، انجام چه اقداماتی ضروری است و نقش دانشگاه ها در این رابطه چیست؟

تأسیس مراکز آموزشی توسط سازمان های نظام مهندسی ساختمان استان ها، تلاش در زمینه آموزش کاربردی و توسعه دانش فنی در رشته های هفتگانه، اصلاح سرفصل دروس دانشگاهی در رشته های مختلف مطابق با نیازهای امروزی صنعت ساختمان با توجه به گذشت مدت زمان مدیدی از تدوین سرفصل ها، ایجاد ساختاری برای هدفمند کردن دوره کارآموزی برای ارتقای دانش مهندسان و آماده سازی آن ها برای ورود به حرفه با توجه به پیش بینی دوره کارآموزی در قانون، برقراری ارتباط دانشگاه ها با سازمان های نظام مهندسی از طریق دفاتر ارتباط صنعت به منظور اطلاع کامل از نیازهای آموزشی حرفه از جمله موارد قابل توجه است.

ورود فناوری های نوین و دانش روز در مقررات ملی ساختمان چگونه محقق خواهد شد؟

لازم است مبحثی با عنوان «فناوری های نوین ساختمانی» در مجموعه مباحث مقررات ملی ساختمان تدوین شود که محتوا، کلیات، ساختار و چارچوب مربوط به ماهیت فناوری های نوین را شامل شده و دستورالعمل های مجزا و مخصوص به هر نوع تکنولوژی در تمام رشته ها توسط مراجع مربوطه با توجه به دانش روز تدوین و ابلاغ شود.

چه بستریایی باید برای آموزش مهندسان فراهم شود؟

با توجه به افزایش روز افزون تعداد مهندسان، ایجاد زیرساخت ها و بسترسازی برای آموزش به صورت مجازی با تصاویر، پویانمایی و سایر ابزارهای مناسب انتقال مفاهیم، برگزاری دوره ها به صورت کارگاهی و کارگاه های کاربردی برای ارتقای دانش فنی مهندسان، انجام بازدیدهای میدانی از کارگاه های ساختمانی و همکاری با بخش خصوصی و شرکت های تولیدی صاحب صلاحیت دارای مجوز قانونی در بحث آموزش کاربردی برای مهندسان همه رشته ها، ارتباط با سازمان های فنی و حرفه ای و استفاده از ظرفیت ها و ظرفیت های آموزش کاربردی سازمان های مزبور در ارتقای توانمندی های مهندسان، ایجاد زمینه های حضور مهندسان در راستای مبحث ۲۲ مقررات ملی ساختمان در قالب شرکت های تخصصی مختلف با تربیت و آموزش نیروهای انسانی ماهر موثر خواهد بود.

۱۴

دکتر محمد رضا جواهری تفتی

عضو گروه تخصصی عمران، عضو کمیسیون آموزش، پژوهش و آزمون، نماینده سازمان در کارگروه تخصصی تأمین مسکن

مهم‌ترین تأثیرات بیست ساله سازمان نظام مهندسی در حوزه ساخت و ساز چه مواردی است؟

سازمان نظام مهندسی ساختمان در ۲۰ سال اخیر توانسته است با حمایت وزارت راه و شهرسازی و برقراری تعامل سازنده با اغلب شهرداری‌های کشور در راستای اجرای مقررات ملی کشور، گام‌های مؤثری بردارد که نتیجه آن اجرای ساختمان‌هایی با کیفیت به مراتب بالاتر و بهتر از نظر فنی و اقتصادی نسبت به دوران قبل از تأسیس سازمان‌های نظام مهندسی است. از جمله مهم‌ترین فعالیت‌های سازمان نظام مهندسی ساختمان، ساماندهی و کسب اطلاعات و آمار حرفه‌ای مهندسان برای انجام فعالیت‌های فنی و تخصصی، ارائه آموزش‌های علمی و حرفه‌ای در جهت بروزرسانی دانش فنی مهندسان، فرهنگ‌سازی عمومی در راستای ارتقای کیفیت ساخت و ساز، همکاری با دستگاه‌های دولتی و غیردولتی همچون استانداری‌ها، موسسه استاندارد، ادارات کل راه و شهرسازی، شوراهای اسلامی شهر، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، انجمن‌های مرتبط با حوزه ساخت و ساز به منظور ارائه نقطه نظرات فنی و تخصصی در تهیه طرح‌های عمران شهری و دیگر نیازهای فنی آنان می‌باشد.

در خصوص بازنگری در قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان چه دیدگاهی دارید؟

هر چند قانون فعلی دارای ظرفیت‌های بسیار خوبی برای ارتقای ساخت و ساز می‌باشد اما برای تقویت بیشتر جایگاه سازمان‌ها و جلوگیری از تخلفاتی که عموماً به دلیل نبود شفافیت کافی در قانون نظام مهندسی توسط بعضی از مالکان و یا دستگاه‌های مرتبط با حوزه ساخت و ساز صورت می‌گیرد، لزوم بازنگری قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان با اعمال نظرات متخصصان دانشگاهی، وزارت راه و شهرسازی، شورای مرکزی نظام مهندسی، شهرداری‌ها، وزارت کشور و دیگر نهادهایی که پس از تصویب آن باید همکاری در اجرای آن داشته باشند ضروری است.

۱۳

مهندس احمد کرم

**عضو هیئت مدیره سازمان نظام مهندسی استان تهران
نظر جناب عالی در خصوص ضرورت یکپارچه سازی نظام فنی و اجرایی کشور و نقش مجلس و کمیسیون عمران در این خصوص چیست؟**

نظام فنی و اجرایی که صرفاً بر پروژه‌های زیربنایی و خدمات عمومی دولتی حاکم است دارای ضعف‌هایی است که از جمله‌ی آن‌ها می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد:

- نظام فنی و اجرایی که در محدوده دستگاه‌های دولتی ساری و جاری است حداقل ۴ دهه یعنی ۴۰ سال سابقه دارد و از نظام فنی اجرایی دنیا فاصله گرفته است.

- نظام فنی اجرایی فراگیر و یکپارچه در بخش دولتی و بخش عمومی و بخش خصوصی نیست.

- در اصلاح نظام فنی و اجرایی بخش دولتی به خودمان زحمت نداده ایم که با ۵-۴ کشور پیشرفته و کشورهای در سطح خودمان، مطالعه تطبیقی انجام دهیم.

- مطالعه و روزآمد کردن و یکپارچه سازی نظام فنی و اجرایی توسط مشاور ذیصلاح با رتبه بندی بین المللی و جویینت ایرانی و یا بالعکس با مشاور ایرانی و جویینت خارجی مطرح در سطح بین المللی.

در مقام راهکار چنین بنظر می‌رسد که باید مطالعه و روزآمد کردن نظام فنی و اجرایی، اتمام پروژه‌های ناتمام و سرمایه گذاری بر روی پروژه‌های جدید احداث به بخش خصوصی واگذار شود تا این نظام دچار تغییر و تحول اساسی شود.

شتاب و تسریع خارج از روال علمی و اصولی، در عمل کشور را با بن بست مواجه می‌کند و راه به جایی نمی‌برد. روال منطقی و اصولی این است که سازمان مدیریت، شرح خدمات مطالعه نظام فنی اجرایی را تهیه کرده و با مشاور ذیصلاحی که بتواند از مشاوران بین المللی نیز استفاده کند، برای تهیه نظام فنی و اجرایی یکپارچه و روزآمد قرارداد ببندد.

سازمان مدیریت، دستگاه‌های اجرایی و نمایندگان بخش خصوصی، مطالعات را بررسی و تأیید کنند و برای تصویب به دولت تقدیم

و پس از تصویب نهایی به دستگاه‌های دولتی و تشکل‌های مهندسی ابلاغ و اجرا کنند.

مهندس الهه راد مهر

عضو گروه تخصصی معماری، دبیر کمیسیون بانک، بیمه و مالیات

به نظر شما آیا نظام مهندسی توانسته است در الگوهای معماری و شهرسازی کشور تغییراتی ایجاد کند؟

اگرچه وجود سازمان نظام مهندسی، تکیهگاهی ضروری و مثبت برای صنعت ساختمان کشور است، اما این سازمان نیز همانند هر سازمان دیگر، در دهه‌های اول فعالیت خود، نیازمند مرور تجارب و آسیب‌شناسی آن‌ها و بروزرسانی خود می‌باشد. اگرچه قوانین در زمینه‌ی کیفیت‌های فنی، در بسیاری از موارد، باعث ایجاد تغییرات مثبت شده‌اند، اما از نظر کیفیت معماری و ایجاد فضای زندگی، قوانین نظام مهندسی و شهرداریها و سایر الزامات محدودکننده به همراه گرانی و سوداگری در امر ساختمان، ترکیبی را ایجاد کرده است که امروزه تقریباً تمام ساختمانهای شهر به صورت کاملاً مشابه به فضای انسانی غیرمناسب برای زندگی درآمده‌اند و حل این وضعیت آزردهنده، بسیج عمومی میان بخشهای دخیل از جمله نظام مهندسی را می‌طلبد.

چه راهکاری در خصوص ایجاد تعامل بیشتر بین دانشگاه، اعضا و بهره‌برداران پیشنهاد می‌کنید؟

در ابتدا لازم است مطالعات مشترکی میان دانشگاه و نظام مهندسی در خصوص ساختمان، به خصوص در مرحله بهره‌برداری انجام شود و ساختمان‌ها پس از سال‌ها استفاده توسط بهره‌برداران و ساکنان، مورد پایش و مطالعه قرار گیرند و خروجی این مطالعات به ایجاد قوانین مناسب در حوزه ساختمان و تدریس این موارد در دانشگاهها منجر شود.

آیا در حال حاضر از ظرفیت‌های تخصصی و حرفه‌ای معماران در تولید ساختمان استفاده می‌شود؟

در حال حاضر مشاهده می‌شود که از اصلیت‌ترین ظرفیت معماران که همان تخصص طراحی است استفاده نمی‌شود و الگوهای معماری خانه‌های امروز، از ترکیب تحمیل قوانین به همراه استفاده حداکثری از زمین حاصل شده‌اند که خروجی بسیار نامناسبی برای زندگی است. ضروری است در این زمینه بازنگری اساسی انجام شود تا هم معماران و هم جامعه درکنار یکدیگر بهرهمند و مترقی شوند.

نظر خود را در خصوص یک موضوع در حوزه نظام مهندسی و صنعت ساختمان به دلخواه بیان کنید.

اصلیترین رسالت مسکن، همانگونه که از معنای واژه آن برمیآید، ایجاد محلی برای آرامش و زندگی و سکونت افراد است، شواهد و مطالعات نشان میدهد امروزه در کلان شهرهایی مانند تهران، شاهد آرامش و رفاهی در خانه‌ها نیستیم و این وضعیت دلیل بسیاری از مشکلات جسمی و روحی در طول زندگی افراد و به تبع مشکلات دیگر می‌باشد. این مسأله از چنان اهمیتی برخوردار است که ضروری است همه مسئولان امر به همراه نهادهای ذیربط ساختمان، از جمله نظام مهندسی، چاره‌های اساسی برای حل این مشکل پیدا کنند.

#14

مهندس علی اکبر رضائی

عضو گروه تخصصی عمران - رئیس دبیرخانه اجلاس هیئت عمومی

به نظر شما در کمیت و کیفیت ساختمان‌ها در مدت بیست سال حضور نظام مهندسی چه تغییراتی ایجاد شده است؟

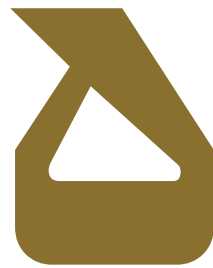
قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان در سال ۱۳۷۴ مصوب و بلافاصله آیین‌نامه اجرایی آن ابلاغ شد. سازمان نظام مهندسی در این سال‌ها عملکرد قابل قبولی از خود ارائه داده است که می‌توان گفت سهم عمده آن مدیون سازمان‌های نظام مهندسی استان‌ها بوده است هر چند باید در این مدت تمامی قوانین ساخت و ساز و مقررات ملی ساختمان را در جامعه نهادینه سازد. پیش از روی کار آمدن سازمان در کشور، بالغ بر ۹۰ درصد ساختمان‌ها اسکلت نداشتند، طبق ضابطه مهندسی ساخته نشده بودند، سطوح تراکم قابل کنترل نبود و از لحاظ نما نیز حرفی برای گفتن نداشتند اما با روی کار آمدن سازمان، بسیاری از موارد حوزه ساخت و ساز که تا پیش از آن مغفول مانده بود در دستور کار قرار گرفت. مواردی از جمله زیباسازی نما و استانداردهای کیفیت مصالح، ضوابط شهرسازی، استحکام بنا، ایمن‌سازی بناها در مواجهه با حوادثی همچون آتش‌سوزی و برق‌گرفتگی، توجه به ذخیره‌سازی انرژی در ساختمان‌ها، بهداشت و صرفه اقتصادی توانست سازه‌های موفق‌تری را در این سال‌ها شکل دهد.

به عنوان رئیس دبیرخانه هیات عمومی اجلاس بیستم، چه انتظاراتی از اجلاس بیستم دارید؟

دو دهه از برگزاری اجلاس نظام مهندسی در کشور می‌گذرد و می‌توان گفت با ورود به دهه سوم، این اجلاس به بلوغ خود رسیده است. اکنون زمان آن است که بحث‌ها را ریشه‌ای‌تر دنبال کنیم و موانع بر سر راه اجرایی شدن قوانین حوزه ساخت و ساز را برداریم. به نظر می‌رسد یکی از موارد قابل طرح در اجلاس بیستم، بحث استقلال سازمان‌ها در راستای ماده ۳ قانون، موضوع آموزش و دوره‌های حرفه‌ای مؤثر در راستای صدور خدمات مهندسی، موضوع قانون‌مداری سازمان‌ها و ساخت و سازها می‌باشد. مسئله تجمیع خدمات مهندسی به نحوی که تولیدکننده نسبت به چگونگی ساخت و ساز پاسخگو بوده و از طرفی مجبور به مذاکره و صرف وقت با ده‌ها ناظر و عوامل مختلف حوزه ساختمان نباشد و موضوع تجمیع قوانین حوزه ساختمان به شکلی که یک متولی واحد در میان سازمان‌های هم‌راستا وجود داشته باشد نیز از جمله موارد مهم دیگری است که می‌تواند در اجلاس بیستم تشریح و بررسی شود.

ارتباط سازمان با دستگاه‌های هم‌ارز را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

سازمان همواره تلاش داشته است با سایر دستگاه‌ها و نهادهای عرصه صنعت ساختمان از قبیل شهرداری، راه و شهرسازی، بنیاد مسکن، استانداری و بخش‌داری تعامل خوبی برقرار کند، چرا که نتیجه این تعامل به سود مردم خواهد بود. اما متأسفانه وجود دستگاه هم‌ارز مختلف در عرصه ساختمان سبب کند شدن روند اجرای قوانین شده است. از یک طرف وجود قوانین متعددی مانند قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان، قوانین فنی و اجرایی، قوانین نظام فنی و روستایی و ضوابط خارج از محدوده که مشمول هیچ یک از این قوانین نمی‌شوند و از طرف دیگر تداخل برخی از این قوانین و نبود متولی واحد که پاسخگوی نهایی باشد، سردرگمی و وقفه‌های زمانی ایجاد کرده است که شایسته صنعت ساختمان کشور نیست. قطعاً رسیدن به مدیریت واحد در ساخت و ساز که علاوه بر پوشش تمامی این موارد، ناقص منافع بهره‌برداران ساختمان نبوده و در راستای ساخت و ساز پایدار حرکت کند، گام بزرگی در این زمینه خواهد بود.

مهندسی آمیر سلیمی

مسئول هماهنگی کمیسیون‌های تخصصی شورای مرکزی، نائب رئیس گروه تخصصی معماری شورای مرکزی، نائب رئیس کمیسیون نظام فنی و اجرایی کنترلی

به نظر شما کیفیت و کیفیت ساختمان‌ها در مدت بیست سال حضور نظام مهندسی چه تغییراتی داشته است؟

با تاسیس سازمان نظام مهندسی ساختمان در کشور در سال ۱۳۷۴ و مسئولیت این سازمان در راستای برنامه‌ریزی و هدفمندسازی حضور مهندسان در حوزه‌های مختلف صنعت ساختمان، ساخت و ساز در کشور روندی مثبت و اصولی را طی کرده است. از این رو با افزایش ارتقای کیفیت طراحی و همچنین انجام نظارت مضاعف در روند ساختمان سازی کشور، کیفیت ساختمان‌های احداثی توسط مهندسان به مراتب افزایش داشته و این روند با وجود بهنگام سازی قوانین و مقررات موجود، در حال بهبود می باشد.

آیا انبوه‌سازان مانع ورود افراد غیرمتخصص به حوزه ساخت و ساز شده‌اند؟

انبوه‌سازی را می‌توان بر خلاف تصور اشتباهی که در حال حاضر به عنوان سازندگان آپارتمان یا ساختمان‌های بیش از بیست واحد مسکونی از آن می‌شود به صورت عملکردی عنوان کرد که همراه با تکنولوژی جدید ایجاد شده و به کار گرفته می‌شود. از این رو ضروری است افراد متخصص در حوزه انبوه‌سازی، علاوه بر مسائل اقتصادی، تلاش بیشتری در راستای ارتقای کیفیت و ایجاد اطمینان در بهره‌برداری ساخت و ساز با استفاده از تکنولوژی روز داشته باشند.

آیا صنعت ساختمان در حال حاضر شرایط لازم برای استفاده از ظرفیت و تخصص معماران را دارد؟

با پیشرفت صنعت ساخت و ساز و بروز رسانی این صنعت و تغییر و تحولاتی که هر روزه در این حوزه به وجود می‌آید، لزوم بهره‌گیری از متخصصین معمار و استفاده از دانش و تجربه معماران به منظور ارتقای مبانی هنر و زیبایی شناسی در حوزه ساخت و ساز بیش از پیش آشکار می‌شود. تجربه و تخصص معماران در طراحی ساختمان‌ها و پیش‌بینی نیازهای پیش رو مسلماً صنعت ساخت را در جهت توجه به فرهنگ، اقلیم، مقتضیات زمینه، شکل‌دهی به کالبد بنا به لحاظ فرمی و کیفیت فضاها پیش خواهد برد.

نظر خود را در خصوص یک موضوع در حوزه نظام مهندسی و صنعت ساختمان بیان فرمائید.

با توجه به تبصره‌های ماده ۱۲ در تعریف صلاحیت مهندسان پایه ۳ در گروه الف و همچنین ضوابط طرح‌های تفصیلی که حداقل آن در بیشتر شهرها ۳ سقف می‌باشد، مهندسان پایه ۳ در ساختمان‌های بالاتر از گروه الف، امکان کسب تجربه طراحی را از دست می‌دهند و این مهم با توجه به گذشت قریب ۲۲ سال از تاسیس سازمان نظام مهندسی، نیازمند تجدید نظر می‌باشد.

مهندس علی طوماری

رئیس گروه تخصصی نقشه‌برداری، دبیر ستاد اجرایی خط‌مشی سازمان مهم‌ترین تاثیرات بیست ساله سازمان نظام مهندسی در حوزه ساخت و ساز چه مواردی می‌باشد؟

مقررات ملی ساختمان به عنوان بالاترین سند ملی در زمینه ساخت و ساز کشور می‌باشد و سازمان نظام مهندسی به تنهایی مسئولیت اجرایی کردن این مقررات را در سطح کشور به دوش کشیده است و کارنامه قابل قبولی هم به دست آورده است.

مهندسان نقشه‌بردار چه نقشی را در حوزه ساخت و ساز شهری ایفا می‌کنند؟

با پیشرفت دانش و تکنولوژی، جهان به سمت تخصص‌گرایی حرکت کرده است و همه حرف و صنایع به صورت تخصصی‌تری وارد ارائه خدمات شده‌اند. صنعت ساختمان هم از این قاعده مستثنی نیست. مهندسان نقشه‌بردار، وظیفه کنترل و اجرای هندسه ساختمان را مطابق نقشه‌های مصوب به عهده دارند و با اجرای دقیق وظایف و مسئولیت‌های مهندسان نقشه‌بردار، علاوه بر اینکه کمک مهمی در جهت اجرای دقیق نقشه‌های سازه و معماری می‌شود بلکه باعث جلوگیری از اکثر دعاوی ناشی از تجاوز به ملک مجاور و شارع و سایر دعاوی حقوقی می‌شود.

به منظور ارتقای مهارت‌های فنی و عملی مهندسان کشور، انجام چه اقداماتی ضروری است؟

یکی از وظایف مهم سازمان‌ها، آموزش و ترویج مقررات ملی و بروز رسانی اعضاء و صاحبان حرفه می‌باشد. بنابراین بسیار ضروری است که اصول و راهکارهای علمی و دقیقی برای آموزش مهندسان و تکنسین‌ها و سایر افراد ذیربط تهیه و تدوین و اجرایی شود. در این راستا استفاده از فناوری‌های و تکنولوژی‌های نوین و گنجانیدن آنها در مقررات ملی ساختمان، نیاز اساسی کشور است.

گروه تخصصی نقشه‌برداری شورای مرکزی چه برنامه‌هایی در دستور کار دارد؟

گروه‌های تخصصی جایگاه ویژه‌ای در سازمان داشته و به واقع اتاق فکر تخصصی و فنی سازمان محسوب می‌شوند. بنابراین ضروری است در اسرع وقت نسبت به جمع‌بندی مبحث نقشه‌برداری مقررات ملی ساختمان اقدام کرده و فرآیندهای خدمات این رشته مهندسی، آیین‌نامه‌ها و شیوه‌نامه‌ها مورد بازبینی و بررسی قرار گیرد.

مهم‌ترین موضوع در حوزه نظام مهندسی و صنعت ساختمان چیست؟

در راستای افزایش کیفیت ساخت و ساز همه نگاه‌ها معطوف به مهندسان ناظر است، لیکن علیرغم همه مسئولیت‌های قانونی ناظرین متعهد، آیا در غیاب سازندگان ذی‌صلاح با چهارچوب و سازوکارهای عملی و همچنین کارگران ماهر و آموزش دیده و تکنسین‌های مجرب و البته مصالح استاندارد می‌توان به کیفیت مطلوب و جهانی دست یافت؟ به نظر بنده باید این مطلب به طور جدی در دستور کار شورای مرکزی قرار گیرد و راهکارهای مناسبی برای این مشکل پیش بینی شود.

مهندس سیف‌الله علی نیا عضو گروه تخصصی مکانیک

نظام مهندسی برای استانداردسازی ساختمان‌ها و کنترل بهره‌گیری از مصالح استاندارد چه نقشی دارد؟

عمر ساختمان در کشور ما در مقایسه با کشورهای توسعه یافته بسیار پایین است، حفظ ساختمان و افزایش طول عمر ساختمان به عنوان یک سرمایه ملی، نیازمند یک عزم جدی است و نظام مهندسی می‌تواند در این راستا بیشترین نقش را ایفا کند. امروزه مهمترین چالش در بخش نظارت و اجرا، وجود مصالح غیراستاندارد در کارگاه‌ها است. به همین دلیل ضروری است مهم‌ترین بخش از فعالیت‌های سازمان نظام مهندسی به موضوع شناخت مصالح و بازرسی از آن‌ها و تفکیک مصالح استاندارد از نامرغوب اختصاص یابد و مهندسانی را صرفاً برای فعالیت در این حوزه آموزش داد و آن‌ها را به عنوان بازرس به کارگیری کرد. تربیت بازرس علاوه بر کمک به حفظ سرمایه ملی زمینه اشتغال تعداد زیادی از مهندسان را فراهم خواهد کرد. در خصوص سازمان ملی استاندارد هم باید از طریق وزارتخانه‌های مرتبط، ضمن شناساندن ظرفیت عظیم مهندسی ساختمان به آن‌ها، نقش سازمان ملی استاندارد از جایگاه بازرسی و ارائه گواهی در همه حوزه‌ها به حوزه نظارت و معرفی کالای استاندارد باز تعریف شود و وظیفه بازرسی به سازمان‌های نظام مهندسی واگذار شود.

وجود سازندگان غیرمتخصص و استفاده نکردن از مجریان ذی‌صلاح، چه آسیب‌هایی را متوجه جایگاه شغلی مهندسان کرده است؟

با وجود اجباری شدن مجریان ذی‌صلاح در سالیان گذشته، بهره‌برداران تفاوت چندانی را در کیفیت ساخت و ساز احساس نمی‌کنند پس ضروری است مهمترین هدف سازمان، واقعی کردن خدمات مهندسی در همه بخش‌ها و ایجاد اعتماد بین بهره‌برداران و سازندگان و مهندسان باشد. چنانچه مردم به این نتیجه برسند که استفاده از کارشناسان و متخصصین در امر ساخت و ساز به حفظ سرمایه و ایمنی آنها کمک خواهد کرد، مطمئناً خود بهره‌برداران راه را برای خروج سازندگان غیرمتخصص آماده خواهند کرد. بنابراین ضروری است شورای مرکزی راهکارهایی جدی برای واقعی کردن خدمات مهندسی و نظارت بر این امر داشته باشد.

مهم‌ترین مشکلات موجود در زمینه صدور شناسنامه فنی ملکی چیست؟

شناسنامه فنی و ملکی، هویت یک ساختمان و مرجعی قابل اعتماد برای بهره‌برداران می‌باشد و از لحاظ شکلی یک حرکت و تصمیم بسیار ارزشمند است. هر چند نبود ساز و کاری مناسب در زمینه استفاده از مصالح مناسب و استاندارد، نبود نظارت واقعی و مشخصات فنی و وجود جزئیات در حین اجرا، عامل بروز مشکلاتی شده است و به عبارتی این شناسنامه برای بهره‌برداران قابل اتکا نمی‌باشد. ضروری است یک سیستم کنترل و نظارت از سوی سازمان برای نظارت بر درستی تنظیم شناسنامه ایجاد شده و تطابق طراحی و نظارت و اجرا در زمان تنظیم شناسنامه، کنترل شود.

چه برنامه و طرح‌هایی برای تقویت و توسعه فرهنگ و ارزش ایرانی-اسلامی در معماری و شهرسازی در سازمان انجام شده است؟

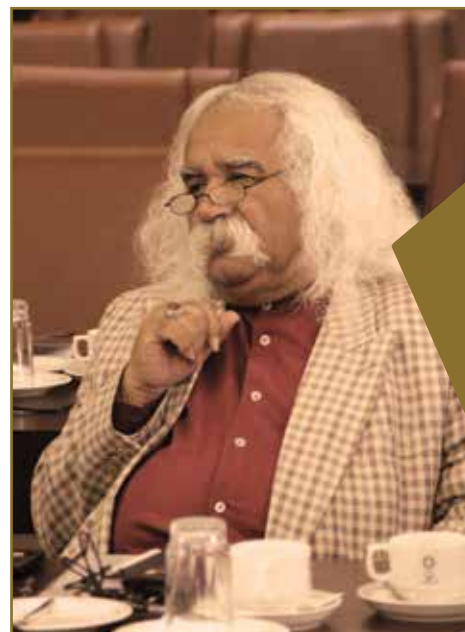
معماری و شهرسازی ایران در دوره‌های مختلف از جمله دوران معاصر، ارزشمند و حاوی نکات راهگشایی برای شهرهای امروز ماست. اما ۲ عامل را مانع تحقق پذیری آن می‌دانم؛ اول اینکه برخورد ما با معماری و شهرسازی دوران پیشین، آمیخته با نوعی تحسین و تقدیر بیش از حد و فاقد نگاه علمی و نقادانه است و فقط در بوته نقد می‌توان نکات ارزشمند را شناسایی کرد تا مورد توجه در عصر حاضر قرار گیرد و دوم اینکه تحقیق درباره سیستم حاکم بر شهرسازی دوران پیشین به یک مستندنگاری همه جانبه و دقیق نیازمند است که تاکنون انجام نشده است. ضمناً در خصوص معماری اسلامی و چیستی آن هنوز مورد توافق جمعی کارشناسان، منتقدین و اهل فن قرار نگرفته است تا بتوان تصویر واحد و یکسانی را از شناخت عمومی نسبت به آن ارائه کرد.

آرزیابی شما از عملکرد گروه تخصصی شهرسازی دوره ششم چیست؟

گروه شهرسازی در دوره ششم از فعال‌ترین گروه‌های تخصصی بوده است و در دوره هفتم نیز با انسجامی که در بین اعضای گروه موجود است یقیناً پیگیر برنامه‌ها و اهداف پیشین خواهد بود که از مهم‌ترین آن‌ها می‌توان به «پیگیری روند اجرایی شدن استفاده از صلاحیت‌های تعیین شده برای شهرسازان» اشاره کرد. ضمناً مسائلی از قبیل حقوق شهروندی که دغدغه اصلی وزارتخانه می‌باشد، تدوین مبحث ۲۵ و ورود به مباحثی مانند قوانین جامع شهرسازی و نظارت شهرسازی از مهم‌ترین مسائلی است که هم در دوره ششم و هم در دوره هفتم مورد پیگیری قرار خواهد گرفت.

نقش مهندسی شهرساز را در جلوگیری از حوادثی مانند سیل آذربایجان چگونه ارزیابی می‌کنید؟

در حال حاضر از ظرفیت بالای شهرسازان در نهادهای مرتبطی مانند شهرداری‌ها استفاده نمی‌شود. شهرهای امروز ما در غیاب تخصص‌های شهرسازان و طرح‌های مطالعاتی در جهات نادرستی گسترده می‌شوند که حوادث تلخی مانند سیل آذربایجان آن را مجدداً متذکر می‌شود. پس در حادثه اخیر بیش از آنکه قصوری را متوجه شهرسازان بدانم، مهندسی عمران و تاسیسات را در این امر دخیل می‌دانم. گسترش شهرها مفهومی اجتناب‌پذیر است اما با مطالعه موارد مختلفی مانند شیب مؤثر شهر، حوزه‌های آبریز آن، توجه به حریم و بستر رودخانه‌ها در شهر و هم چنین اجتناب از استقرار کاربری‌هایی مانند کاربری مسکونی که در هنگام بروز حوادثی مانند سیل آسیب‌پذیرتر هستند می‌توان از چنین حوادثی اجتناب یا لاقط خسارت‌های آن را به حداقل رساند که تمامی این موارد در تخصص رشته شهرسازی است.

مهندسی رضا گزانی

مسئول کمیته نظام پیشنهادات سازمان. نائب رئیس گروه تخصصی مکانیک. عضو کمیسیون خدمات مهندسی و اشتغال

در گروه تخصصی مکانیک شورای مرکزی چه برنامه‌هایی برای رشد و ارتقای مهندسان مکانیک در ساخت و ساز پیشنهاد می‌کنید؟

تهیه و بروزرسانی شیوه‌نامه‌های اجرایی مناسب و پیگیری اجرای آن‌ها در همه استان‌ها در مواردی مانند اطفای حریق، آسانسور و پلکان برقی، صرفه‌جویی در مصرف انرژی، تعمیر و نگهداری، گازرسانی به صنایع، واگذاری طراحی در بخش گاز به مهندسان ذی صلاح، نظارت بر نصب انشعابات آب و فاضلاب، تشکیل و ساماندهی مجریان تأسیسات، از جمله مواردی است که ارتقای کیفیت ساخت و ساز را به همراه خواهد داشت.

در راستای ارتباط هر چه مؤثر سازمان‌های نظام مهندسی و شورای مرکزی چه راهکاری پیشنهاد می‌کنید؟

برای دستیابی به ارتباط مؤثر سازمان‌های نظام مهندسی، اجرای دقیق ماده ۸۰ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان، تشکیل نظام پیشنهادات در همه استانها و شورای مرکزی ضروری می‌باشد. با توجه به کاربردی بودن پیشنهادات در سطح استان و کشور می‌توان آن‌ها را به ۲ دسته استانی و کشوری دسته‌بندی کرده و برای پیشنهادات پذیرفته شده پاداشی در نظر گرفت و این پیشنهادات برای استفاده دیگر استان‌ها در اختیار آنها قرار گیرد.

مهم‌ترین موضوعات در حوزه نظام مهندسی و صنعت ساختمان چیست؟

تحول و پیشرفت قابل ملاحظه صنعت ساختمان در ۲۰ سال اخیر، امری غیرقابل انکار است. البته مشکلاتی هم وجود دارد. سازمان‌های نظام مهندسی نهادهای نوپایی هستند که در استان‌های مختلف تجارب متفاوتی داشته‌اند که زمینه انتقال این تجارب به استان‌های دیگر به شکل مطلوب فراهم نبوده است. جزیره‌وار بودن سازمان‌های استان‌ها و نبود زمینه‌ای برای تبادل تجارب، آنان را از رشد مطلوب بازمی‌دارد. شورای مرکزی به قدر مقدمات خود هدایت‌گر استان‌ها بوده و حسی از یکپارچگی اعضا در مهندسان کل کشور بوجود آورده است که جا دارد بیش از گذشته گسترش یابد. در بحث آموزش، از آنجایی که سازمان نظام مهندسی ساختمان رابطی بین دانشگاه و بازار کار است، با برگزاری دوره‌های آموزشی، زمینه‌ای برای آشنایی اعضای خود با ضوابط قانونی و مناسبات حاکم بر حرفه فراهم می‌شود، البته رشد بی‌رویه فارغ‌التحصیلانی عمدتاً جوان با تحصیلاتی که با صنعت کاملاً همخوان نیست و انتظار تأمین معیشت از حرفه خود دارند، مسائل خاصی را پدید آورده است. بطور کلی سازمان‌ها به مثابه فشرده‌ترین کانون دانش فنی در استان‌ها، به شرط کسب ورزیدگی می‌توانند در مسائل مهمی مانند زلزله و سایر بحران‌ها مخاطب قرار گیرند. امیدواریم سازمان نظام مهندسی به عنوان یک نهاد اجتماعی نوپا که در کمیته و کیفیت رشد قابل توجهی داشته است، با مدیریت خردمندانه و به خدمت گرفتن تجارب، در آینده شکوفاتر شود.

مهندس شهرام کوسه‌عراوی

مشاور عالی سازمان، رئیس کمیسیون خدمات مهندسی و اشتغال

نقاط ضعف و قوت قانون نظام مهندسی را در چه مواردی ارزیابی می‌کنید؟

با عنایب به گذشت در حدود بیست سال از عمر قانون نظام مهندسی، به یقین این قانون اثرات مثبتی در ساخت و ساز داشته است اما با توجه به چالش‌های کنونی در صنعت ساختمان کشور، نیازمند بازنگری این قانون هستیم. در واقع باید براساس نیازهای جدید، قانونی تدوین شود تا به کمک آن افزایش کیفیت ساخت و ساز، فراهم آمدن زمینه استفاده از فن‌آوری‌های جدید و بهره‌وری منابع و انرژی محقق شود.

برای عدم وابستگی درآمد شهرداری‌ها به تراکم فروشی چه اقداماتی می‌توان انجام داد؟

دریافت عوارض نوسازی، عوارض مالیات بر ارزش افزوده، درآمد حاصل از ماده ۵ قانون، درآمد حاصل از بلیت حمل و نقل ریلی، درآمد حاصل از اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها، درآمد حاصل از تخلفات راهنمایی و رانندگی و امکان انتشار اوراق مشارکت از جمله مواردی است که شهرداری‌ها می‌توانند از طریق آن‌ها به درآمد پایدار دست پیدا کنند. تحقق مدیریت یکپارچه شهری نیز یکی دیگر از راه‌های ایجاد درآمد پایدار برای شهرها است. بسیاری از مشکلات ما به نبود وجود مدیریت یکپارچه شهری مربوط می‌شود. در یک عبارت تراکم فروشی یعنی تخریب شهر. وقتی در مدیریت شهری، قانون فروشی دست‌مایه اداره شهر قرار گیرد و درآمد ناپایدار نامگذاری شود، شاهد آسیب‌های زیادی خواهیم بود.

در راستای همکاری با وزارت کار در زمینه تامین کارگران ماهر چه اقداماتی می‌توان انجام داد؟

توجه به آیین‌نامه صدور پروانه مهارت فنی برای کارگران ماهر و همکاری نظام مهندسی و سازمان فنی و حرفه‌ای در آموزش کارگران فنی می‌تواند در این مسئله راهگشا باشد. همچنین نظام مهندسی ساختمان می‌تواند با وضع قوانین و الزامات، راه‌های به کارگیری کارگران فنی و دارای مهارت را هموار سازد.

مهندس علی مبینر

نائب رئیس گروه تخصصی ترافیک

ارزیابی شما از عملکرد بیست ساله سازمان نظام مهندسی در صنعت ساخت و ساز چیست؟

سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور با هدف برآورده کردن قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان، در سال ۱۳۷۴ تاسیس شد. توسعه فرهنگ مهندسی در جامعه، مهم‌ترین نقشی است که نظام مهندسی در طول حیات بیست ساله خود داشته است. این سازمان توانسته است به صورتی سازمان یافته و کارشناسانه، در بحث ساخت و ساز فرهنگ‌سازی کرده، اجرا و رعایت مقررات ملی ساختمان را به عنوان یک فرهنگ به جامعه بشناساند که با توجه به نقش کلیدی و زیربنایی فرهنگ که پیش زمینه هر مقوله دیگر می‌باشد، می‌توان دریافت که نظام مهندسی ساختمان در امر اعتلای مهندسی گام‌های موثر و مهمی برداشته است. در این سال‌ها با فراهم ساختن زمینه همکاری میان وزارت راه و شهرسازی و شهرداری‌ها و تشکل‌های حرفه‌ای و مهندسی و شکل‌گیری تعاملی دو سویه بین مردم و خواسته‌هایشان و نهادهای اجرایی، موجبات رشد و اعتلای مهندسی در کشور فراهم آمده است. از طرفی با ترویج اصول معماری و شهرسازی، آگاهی عمومی نسبت به آن و مقررات ملی ساختمان افزایش یافته و باعث بالا رفتن کیفیت خدمات مهندسی و نظارت بر حسن اجرای آن شده است. در مجموع می‌توان گفت حرکتی رو به تعالی شکل گرفته است اما هنوز در میانه راه هستیم، بی شک با یاری همه دست‌اندرکاران این حوزه، به تعالی دست خواهیم یافت.

مهندسان ترافیک چه نقشی در کاهش اثرات آلودگی زیست‌محیطی ناشی از حمل و نقل شهری ایفا می‌کنند؟

بحث حمل و نقل یکی از مهم‌ترین عناصر تشکیل دهنده برنامه‌ریزی‌های شهری و منطقه‌ای بوده و تاثیر بسزایی در توسعه شهری دارد. امروزه اثرات سوء ناشی از ترافیک در آلودگی محیط زیست، از موضوعات مورد توجه در دنیا می‌باشد. برای همسو شدن با جریان‌های جهانی و حل مشکلات ترافیکی و پیشگیری از عوارض جبران ناپذیر آن، استفاده از حمل و نقل پایدار، به عنوان راهکاری مفید تلقی می‌شود. حمل و نقل پایدار دارای ۳ رویکرد می‌باشد: اقداماتی در جهت کاهش و حذف سفرهای درون شهری، حرکت به سمت شیوه‌های حمل و نقل غیرموتوری مانند پیاده‌روی و دوچرخه به جای استفاده از حمل و نقل موتوری و روی آوردن به سیستم حمل و نقلی نوین در بخش انرژی. هدف حمل و نقل پایدار، افزایش کارایی و جابه‌جایی مسافرو کالاها و خدمات با حداقل مشکلات دسترسی است. به طور کلی می‌توان در یک جمله حمل و نقل پایدار را این گونه تعریف کرد: جابه‌جایی سریع مردم با حداقل کردن هزینه‌ها همراه با حداکثر کردن خدمات و کاستن از مضراتی که می‌تواند در محیط زیست برجای گذارد. اگر حمل و نقل پایدار مورد توجه قرار نگیرد، مشکلات ناشی از حمل و نقل، در آینده نزدیک به یک بحران بزرگ مبدل خواهد شد.

۴۴

مهندس محمد مصطفوی

رئیس گروه تخصصی مکانیک، مسئول کمیته هماهنگی صدور خدمات مهندسی

مجریان ذی صلاح در افزایش کیفیت ساخت و ساز و افزایش عمر مفید ساختمان چه نقشی ایفا می کنند؟

هدف قانونگذار، حضور مجریان ذی صلاح به منظور افزایش کیفیت ساخت و ساز و افزایش عمر مفید ساختمان می باشد. این موضوع در بخش هایی از سیاست کلی نظام، ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری در سال ۸۴، در مواردی چون به کارگیری نیروی متخصص و کارآمد و جلوگیری از ورود افراد فاقد صلاحیت در عرصه ساخت و ساز به منظور بهبود مدیریت و نظارت بر ساخت و ساز، مورد توجه قرار گرفته است. با توجه به اینکه امروزه ساخت و سازها از شکل سنتی خارج شده و سمت و سوی صنعتی به خود گرفته است و بخصوص کاربرد مصالح که بسیار متفاوت از گذشته است، بنابراین ضروری است سازندگان ساختمان نیز متناسب با نیاز روز، از مجریان دارای صلاحیت حرفه ای انتخاب شوند. همچنین نظارت و کنترل کمی و کیفی کار مجریان توسط سازمان نظام مهندسی و ادارات کل راه و شهرسازی به نحو احسن انجام گیرد.

در خصوص معضل کمبود کارگران آموزش دیده ساختمانی چه راهکاری پیشنهاد می کنید؟

سازمان نظام مهندسی از سال های گذشته تاکنون با همکاری سازمان فنی حرفه ای و سایر نهادهای ذی ربط، موضوع آموزش کارگران را آغاز و موفقیت هایی نیز در این خصوص به دست آورده است. برگزاری کلاس های تئوری و عملی با استفاده از منابع آموزشی از پیش تعیین شده و متناسب با شرایط روز ساخت و ساز در این زمینه راهگشا خواهد بود. ضمناً در صورتی که صدور خدمات مهندسی در دستور کار برنامه های سازمان باشد، ضروری است آموزش های زیرساختی برای کارگران از جمله زبان و تعامل اجتماعی به آموزش های حرفه ای اضافه شود.

چه فرصت ها و تهدیدهایی در حوزه توسعه و صدور خدمات مهندسی متوجه سازمان است؟

کشور ایران از نادر کشورهای است که در همسایگی ۱۶ کشور قرار گرفته و با آن ها مرز آبی و یا خاکی دارد. کشورهای همسایه از نیازمندترین کشورهای هستند که به خدمات مهندسی احتیاج مبرم دارند و می توان در این حوزه در بخش هایی چون عمران، معماری، تاسیسات برق و مکانیک هم به کار اجرایی و هم مشاوره ای پرداخت. نبود زیرساخت های لازم در صدور خدمات مهندسی در مواردی چون کارگر ماهر، نبود آشنایی به زبان های خارجه مورد نیاز و نبود ساز و کار حقوقی در راستای دفاع از منافع مهندسان در خارج از کشور، مشکلاتی را به وجود آورده است. بنابراین ضروری است گروهی متشکل از سازمان نظام مهندسی، کارشناسان حقوقی دادگستری و وزارت خارجه در این خصوص ارائه راهکار نمایند.

۴۳

مهندس حسن مجتبی زاده

رئیس گروه تخصصی عمران، نماینده سازمان در کمیته ملی استاندارد

مهم ترین تأثیرات بیست ساله سازمان نظام مهندسی در حوزه ساخت و ساز را در چه مواردی ارزیابی می کنید؟

تصویب قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و پیادسازی آن در امر صنعت ساختمان، منجر به رعایت و افزایش ایمنی ساختمان در برابر حوادث غیرمترقبه شده است. به تناسب آن افزایش رضایت ساکنان ساختمان به عنوان فرهنگ عمومی و نهادینه شدن این موضوع در سطح جامعه، منجر به حفظ سرمایه های ملی کشور شده است. بنابراین می توان گفت ترویج مقررات ملی ساختمان، افزایش کیفیت ساخت و سازها و رعایت حقوق مصرف کنندگان و بهره برداران از مهم ترین تأثیرات حضور سازمان های نظام مهندسی می باشد.

سازمان نظام مهندسی ساختمان در حوزه ارائه خدمات فنی و مهندسی دچار چه آسیب هایی است؟

یکی از آسیب های جدی و بسیار تأثیرگذار در حوزه ارائه خدمات فنی و مهندسی، حضور افراد فاقد تخصص و صلاحیت در ساخت و ساز است که موجب اتلاف سرمایه های ملی کشور می شود. از دیگر آسیب ها، افزایش عرضه و مصرف مصالح غیراستاندارد در پروژه های عمرانی کشور اعم از خصوصی و دولتی، همچنین نبود برنامه ریزی مناسب برای چرخه عمر پروژه از جمله مراحل ابتدایی، میانی و پایانی است که سبب طولانی شدن اجرای پروژه و اتلاف سرمایه های ملی می شود.

سازمان نظام مهندسی در موضوع استانداردسازی ساختمان ها و کنترل بهره گیری از مصالح استاندارد چه نقشی ایفا می کند؟

گسترش به کارگیری مصالح مناسب در امر ساختمان با رعایت همه استانداردها از اولویت های سازمان نظام مهندسی است. با توجه به وجود بخش نامه ها و دستورالعمل های نسبتاً زیاد در خصوص استانداردسازی، هنوز در پیاده سازی و اجرای آنها جدیت مطلوبی صورت نگرفته است. به عنوان مثال افتتاح دفتر استانداردسازی در سازمان نظام مهندسی ساختمان استان زنجان با هدف افزایش سطح تعامل با اداره کل استاندارد، ایجاد بستر مناسب در جهت اجرای استانداردهای ملی در زمینه استاندارد مصالح مورد استفاده در ساختمان ها و ترویج و آموزش استانداردسازی، با حضور معاونت هماهنگی امور عمرانی استانداری، مدیرکل استاندارد استان و مدیریت مسکن و ساختمان اداره راه و شهرسازی استان و اعضای هیات مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان استان زنجان، اقدام هایی بسیار مهم در راستای افزایش ایمنی ساخت و سازها می باشند.

چه راهکاری در خصوص ایجاد عرصه کار برای مهندسان پیشنهاد می کنید؟

اجرایی کردن همه مباحث مقررات ملی ساختمان از جمله مبحث ۲۱ و مبحث ۲۲، تعریف بسترهای جدید کاری برای مهندسان عضو سازمان در حوزه صنعت ساختمان و استفاده از مهندسان واجد شرایط در همه عملیات ساخت و ساز اعم از طراحی، نظارت و اجرا با هر مترائ، از جمله راه های ایجاد عرصه کاری برای مهندسين می باشد.

مهندس آیین مقومی

عضو گروه تخصصی عمران، عضو کمیسیون فرهنگی، اجتماعی و پایش اخلاق حرفه‌ای، مسئول هماهنگی گروه‌های تخصصی

در راستای پاسخگو کردن شهرداری‌ها در زمینه ارتقای کیفیت ساخت و ساز چه راهکاری را پیشنهاد می‌کنید؟

در طول سالیان اخیر، هر زمان که شهرداری‌ها، سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان و سایر دستگاه‌های مسئول در حوزه ساخت و ساز با یکدیگر همکاری نزدیک و تعامل سازنده داشته‌اند، شاهد ارتقای کیفیت ساخت و ساز بوده و هر زمان که این دو بال در مقابل یکدیگر قرار گرفته و پیرامون موضوعات بسیار جزئی به کشمکش پرداخته‌اند، شاهد افت کیفیت ساخت و ساز بوده‌ایم. البته در خصوص تخلفات ساختمانی، ضروری است نگرشی نو به موضوع کمیسیون‌های ماده ۱۰۰ صورت گیرد تا از نگاه درآمدی به تخلفات ساختمانی پرهیز شود و لازمه این کار نیز در اولویت اول، بازنگری در نظام شهرسازی می‌باشد. موضوعی که اخیراً و در سیاست‌های کلی نظام در بخش خانواده نیز بر آن تاکید شده است. استفاده از ظرفیت‌های تخصصی سازمان‌های نظام مهندسی به خصوص در حوزه‌های شهرسازی و ترافیک نیز می‌تواند به ارتقای کیفیت ساخت و ساز کمک نماید.

مهم‌ترین موضوع در حوزه نظام مهندسی و صنعت ساختمان چیست؟

موضوعی که پرداختن به آن ضروری به نظر می‌رسد، موضوع رضایت‌مندی مردم و ارباب رجوع در حوزه خدمات مهندسی است. از آنجا که مهندسان در جایگاه بازرسی و نظارتی ایفای نقش می‌کنند و به عنوان نماینده حاکمیت مشغول خدمت هستند، عمدتاً تصویر اولیه مهندس در ذهن مردم دارای بار منفی بوده و لازم است با فرهنگ‌سازی نقش مهندسان به خوبی برای مردم ترسیم گردد. ضمن اینکه نوع برخورد مهندسان با مردم و رعایت اخلاق مهندسی و حرفه‌ای و حفظ شان جامعه مهندسی بسیار مهم بوده و می‌تواند در تغییر نگرش به مهندسان بسیار موثر باشد. علاوه بر این اقدامات فرهنگی در سازمان‌ها و به خصوص شورای مرکزی به منظور تبیین جایگاه مهندسی تاکنون مطلوب نبوده و ترویج فرهنگ مهندسی نیازمند صرف هزینه بیشتر و اولویت دادن به فرهنگ‌سازی می‌باشد. اقداماتی مانند ایجاد پایگاه خبری مستقل در شورای مرکزی، تولید فیلم‌های کوتاه و آموزنده، برگزاری جشنواره‌های فرهنگی و اجتماعی، بخش کوچکی از اقدامات فرهنگی-اجتماعی ضروری در وضعیت فعلی سازمان نظام مهندسی ساختمان است که می‌توان به آن اشاره کرد.

مهندس تورج نایب‌پور

عضو کمیسیون فرهنگی اجتماعی و پایش اخلاق حرفه‌ای، مسئول تشکیل ستاد تقدیر از مشاهیر مهندسی

به نظر شما سازمان تا چه میزان به قانون نظام مهندسی پایبند بوده است؟

سازمان‌های نظام مهندسی نه تنها به قانون پایبند بوده‌اند بلکه کاستی‌های سایر نهادها را نیز تا حد زیادی پوشش داده‌اند. در این زمینه می‌توان به آموزش کارگران ماهر، کنترل ساختمان، آموزش و آزمون مهندسان و تلاش جدی برای تحقق اهداف قانون اشاره کرد که نگاهی گذرا به ساخت و ساز در این بیست سال مویده آن است. مشکلات اصلی در حوزه ساخت و ساز مربوط به مسائل شهرسازی است و متولی آن دولت و شهرداری‌ها می‌باشند.

در راستای بزرگداشت مقام مهندس و تبیین جایگاه مهندسی چه اقدام‌هایی را پیشنهاد می‌کنید؟

این وظیفه ملی ما است که از بزرگان مهندسی که خدمات شایسته‌ای به کشور ارائه داده‌اند، در طول حیات و قبل از فوت‌شان تقدیر شود. در حال حاضر باید سنت‌ها و روش‌های زندگی افراد برجسته به نسل بعدی منتقل بشود تا نسل بعدی از این توفیقات بی بهره نماند. از طرفی ما نیازمند یک آشتی بین‌المللی بین نظام مهندسی و مهندسان برجسته کشور هستیم. بسیاری از مهندسان برجسته کشور، حتی عضو سازمان نظام مهندسی نیستند و بسیاری از پایه‌گذاران نظام مهندسی نوین کشور، گمنام بوده و یا در غربت به سر می‌برند. ما نیازمند پیوند این افراد به جامعه مهندسی داخل کشور هستیم. این پیوند فواید زیادی برای کشور به همراه خواهد داشت که هم از دانش فنی این افراد استفاده خواهد شد و هم می‌توان از ظرفیت آنها در صدور خدمات مهندسی بهره برد. این هم‌افزایی در راستای توسعه مهندسی کشور ضروری است. در کمیسیون فرهنگی شورای مرکزی تمام تلاش خود را می‌کنیم که در سال جاری، مفاخر مهندسی در حوزه‌های مختلف مورد تجلیل قرار گیرند.

نظر شما در خصوص پیش‌نویس آیین‌نامه کنترل ساختمان چیست؟

در سالیان گذشته رفتار کنش‌گرانه‌ای بین عناصر درگیر در تولید محتوای آیین‌نامه کنترل ساختمان شکل نگرفته است و رفتارها واکنشی و بعضاً پرخاشگرانه بوده است که وحدت نظر همه عناصر، ضروری به نظر می‌رسد. ضمن اینکه برچیده شدن آسیب‌هایی مثل نظام صوری‌گری از نظام مهندسی امری بدیهی و مورد درخواست همگان می‌باشد. پیشنهاد می‌شود در آیین‌نامه، نظارت به ۲ بخش نظارت کارگاهی و نظارت بازرسی تقسیم شده و منفعت خصوصی و عمومی از هم جدا شود. انجام اقداماتی از جنس خدمات مهندسی مثل کنترل نقشه، توسط سازمان‌های نظام مهندسی نه تنها مصالح آور نبوده است بلکه رانت‌آور هم شده است. در این راستا می‌توان با جدا کردن مفهوم بازرسی و ناظر از هم و تاسیس شرکت‌های بازرسی طرح، به نقطه تعامل با وزارت خانه برسیم.

دکتر زهرا نضر

رئیس گروه تخصصی معماری، نائب رئیس کمیسیون انرژی، استاندارد مصالح و محیط زیست

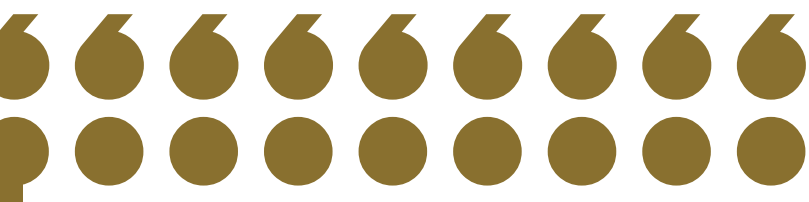
در راستای تعامل هر چه بیشتر سازمان نظام مهندسی با دستگاه‌های هم‌ارز و به خصوص وزارت راه و شهرسازی چه راهکارهایی را پیشنهاد می‌کنید؟

طبق بند ۲، ۳، ۴، ۵، ۷ و ۹ از ماده ۲ قانون مهندسی و کنترل ساختمان، به مسائلی چون تنسيق امور مربوط به مشاغل و حرفه‌های فنی و مهندسی، تأمین موجبات رشد و اعتلای مهندسی در کشور، ترویج مقررات ملی ساختمان و افزایش بهره‌وری، بالا بردن کیفیت خدمات مهندسی و نظارت بر حسن اجرای خدمات، وضع مقررات ملی ساختمان برای حمایت از مردم به عنوان بهره‌برداران از ساختمان‌ها و فضاهای شهری و الزام به رعایت مقررات ملی ساختمان از سوی تمام دستگاه‌ها، تأکید شده است.

بنابراین تشکیل کمیسیون ترویج مقررات ملی ساختمان به صورت کمیسیونی مستقل در شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان و دارای جایگاه ویژه (و نه زیرمجموعه سایر بخش‌های موجود) در جدول سازمانی نظام‌های استان‌های کشور پیشنهاد می‌شود. تشکیل این کمیسیون، گامی موثر در جهت تعامل وزارت راه و شهرسازی و سازمان نظام مهندسی ساختمان می‌باشد.

همچنین بر طبق ماده ۳۳ قانون نظام مهندسی، سازمان‌های استان‌ها می‌توانند متناسب با شرایط ویژه هر استان، پیشنهاد تغییرات خاصی را در مقررات ملی ساختمان قابل اجرا در هر استان بدهند که پیشنهادها پس از تأیید شورای فنی استان ذی‌ربط با تصویب وزارت راه و شهرسازی، قابل اجرا خواهد بود. بنابراین این کمیسیون می‌تواند به عنوان مرجع مناسب در استان‌ها و همچنین در شورای مرکزی در راستای ترویج قانون در جامعه گام بردارد.

در ماده ۱۵ قانون نظام مهندسی نیز همکاری با مراجع مسئول در امر کنترل ساختمان و اجرای دقیق و صحیح کنترل ساختمان و همچنین کمک به ترویج اصول مهندسی و معماری و همکاری با وزارت راه و شهرسازی در زمینه تدوین و اجرا و کنترل مقررات ملی و استانداردها و معیارها تأکید شده است. در ماده ۲۱ نیز مهم‌ترین وظایف شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان، برنامه‌ریزی و فراهم‌آوردن زمینه اجرای اهداف و خط‌مشی‌های قانون با جلب مشارکت سازمان استان‌ها و هماهنگی وزارت راه و شهرسازی عنوان شده است. بنابراین ضرورت تعامل وزارت راه و شهرسازی و سازمان نظام مهندسی ساختمان کاملاً آشکار است و این کمیسیون می‌تواند در این زمینه موثر واقع شود. از طرفی در ماده ۳۶ قانون نیز تدریس مقررات ملی ساختمان در دروس دانشگاهی و تأکید بر فراهم ساختن تمهیدات توسط وزارت علوم و تحقیقات و فناوری مورد تأکید قرار گرفته است. پس جایگاه این کمیسیون در بحث آموزش نیز دارای جایگاه ارزشی خواهد بود و به نوعی به ایجاد زمینه‌های فرهنگی در قانون کمک می‌کند. از طرفی این کمیسیون می‌تواند در تعامل وزارت راه و شهرسازی و وزارت علوم و تحقیقات و فناوری و همچنین سازمان نظام مهندسی ساختمان نقشی ویژه ایفا کند.

مهندس امیرمخسین نیگزاد

مسئول کمیته هماهنگی سازمان نظام مهندسی در برنامه‌ریزی، توسعه و تقویت فرهنگ و ارزش‌های اسلامی در معماری و شهرسازی، عضو گروه تخصصی معماری شورای مرکزی چه راهکاری در راستای اجرائی شدن بند ۲ ماده ۲ قانون نظام مهندسی (ترویج اصول معماری و شهرسازی و رشد آگاهی عمومی نسبت به آن و مقررات ملی ساختمان و افزایش بهره‌وری) پیشنهاد می‌کنید؟

شهرها و روستاهای امروزی عمدتاً توسط اشخاص فاقد صلاحیت و بدون تخصص و تعهد معماری، به وجود می‌آید و در موارد بی‌شماری طراحان معمار کمترین نقش را در شکل‌گیری بافت‌ها و ابنیه واجد ارزش و هویت ندارند. بنابراین ضرورت دارد با ایجاد وحدت رویه و البته توجه به ارزش‌های محیطی و بومی، تدوین دستورالعمل‌های طراحی و به خصوص سیما و منظر سکونت‌گاه‌ها در دستور کار قرار بگیرد. مهم‌ترین اقدام برای رشد آگاهی عمومی و ترویج فرهنگ صحیح و با ارزش، ایجاد معماری با هویت و طراحی و اجرای الگوهای مناسب در نقاط مختلف کشور است. در این راستا گروه تخصصی معماری در دوره ششم اقدام به جمع‌آوری اطلاعاتی از ساختمان‌های سازمان نظام مهندسی استان‌ها و نمایندگی شهرستان‌ها کرده است تا با تدوین برنامه‌های کلان، به راهکاری برای بهبود وضعیت فعلی دست یابد. اعتقاد بر این است که مردم با مراجعه به دفاتر نمایندگی به صورتی ملموس با موضوع معماری مواجه می‌شوند و می‌توانند الگوهای ذهنی خود را تا حدودی ارتقاء دهند. ولی در شرایط کنونی مراجع مرتبط با ساخت و ساز در سطح کشور ساختمان‌های با هویتی ندارند و ادامه این روند، ارزش‌های ملی و مذهبی را بیش از پیش مورد نشانه قرار می‌دهد.

مهم‌ترین دغدغه شما در حوزه ساخت و ساز چه موضوعی می‌باشد؟

به عنوان یک مهندس معمار، دغدغه اصلی موضوعات مرتبط با معماری ساختمان‌ها و شهرهای کشور است. مهم‌ترین اتفاق عصر حاضر، دوری از عناصر هویت‌بخش در این حوزه است. ارزش‌های محیطی و بومی معماری در شهرهای ما دیده نمی‌شوند و آثار به وجود آمده هیچ ارتباط عمیقی با مخاطب خود ایجاد نکرده و یادآور هیچ ارزش معماری نمی‌باشند. انسان‌ها دیگر تعلق به محیط زندگی خود ندارند، به راحتی آن را ترک می‌کنند و ساختار اجتماعی نیز از این ضعف‌های معماری آسیب‌های جدی می‌بیند. یکی از راهکارهای رفع آسیب‌های فعلی، تشکیل کمیته‌های سیما و منظر در تمام استان‌ها و شهرستان‌ها است. این کمیته باید برای نقاطی که شهرها و سکونت‌گاه‌ها به درستی طراحی نشده‌اند، به اقدامات شکلی متوسل شود. قطعه‌بندی دانه‌های شهری و روستایی با دید سوداگری و بدون توجه به همسایگی، تأثیرات معماری را به حداقل رسانده است. بنابراین کمیته‌های معماری برای بررسی طرح محلات و همسایگی‌ها، باید وظیفه شکل دادن به بافت‌های سکونتی مردم را به عهده بگیرند. در غیر این صورت شاهد از هم پاشیده شدن ساختار اجتماعی در بافت سکونت‌گاه‌ها اعم از شهر و روستا خواهیم بود.

مهندس عباس وثیق نیا

نماینده سازمان در کارگروه شورای عالی معماری و شهرسازی، نائب رئیس کمیسیون خدمات مهندسی و اشتغال، رئیس گروه تخصصی شهرسازی
با توجه به حوادث اخیر از جمله سیل آذربایجان، نقش مهندسان شهرساز را در جلوگیری از وقوع چنین حوادثی چگونه ارزیابی می‌کنید؟

یکی از مواردی که در سالهای اخیر مورد غفلت مجموعه مدیریت شهری قرار گرفته است موضوع پدافند غیرعامل است. این موضوع بر اساس منویات مقام معظم رهبری یکی از ضروریات زندگی امروز به ویژه در مرز سرزمینی ایران است. به عنوان مثال سازمان نظام مهندسی ساختمان استان قزوین پس از تصویب مبحث ۲۱ مقررات ملی ساختمان تحت عنوان پدافند غیرعامل، نخستین استان در سطح کشور بود که با بهره‌گیری از تخصص مهندسان شهرساز و تهیه فهرست پدافند غیرعامل، گامی موثر در جهت پیشگیری از آسیبهای ناشی از مخاطرات طبیعی و غیرطبیعی برداشت. یکی از موارد مهم در این فهرست پیشی، توجه به مسیل‌ها و آبراه‌ها و شناسایی و رعایت حریم آن‌ها به منظور جلوگیری از مخاطراتی همچون سیل است که در صورت اعمال پیشنهادات مورد نظر، در بلندمدت شاهد کاهش آثار منفی پدیده‌هایی نظیر نزولات جوی خواهیم بود.

چه انتقادهایی به چگونگی صدور پروانه اشتغال مهندسان وارد می‌دانید؟

انتقادهای بسیاری درباره چگونگی سنجش سطح تخصص و صدور پروانه برای مهندسانی که خواهان عضویت در سازمان نظام مهندسی هستند، وجود دارد. هر چند که سطح کیفیت سوالات در آزمون پروانه اشتغال به کار، همانند گذشته است، اما هر ساله با کاهش آمار درصد قبولی رو به رو هستیم که دلیل اصلی آن، افت شدید سطح علمی فارغ‌التحصیلان به واسطه تعدد مراکز آموزش عالی و دانشگاه‌ها و افزایش بی‌رویه شمار فارغ‌التحصیلان در حوزه‌های فنی می‌باشد. هر چند برگزاری این آزمون‌ها می‌تواند سبب تمایز مهندسان ماهر در بخش‌های طراحی، نظارت و اجرا شود، ولی به دلیل نبود کارآموزی در عرصه کار و اجرا در سرفصل دروس دانشگاهی، زمینه‌ای برای افزایش توان مهندسان فراهم نمی‌شود. شاید با تحصیلات دانشگاهی بتوان کار طراحی انجام داد، اما برای نظارت و اجرا به تجربه حرفه‌ای کافی نیاز است. به همین دلیل لازم است در دانشگاه‌ها و در رشته‌هایی همانند عمران، معماری، برق و مکانیک دوره‌های اجباری کارآموزی به شکل عملی و حداقل ۶ ماهه برای فارغ‌التحصیلان در نظر گرفته شود. البته سازمان‌ها هم می‌توانند با برگزاری دوره‌های کارآموزی قبل از ارائه پروانه و با هماهنگی ناظران، کارآموزان را به کارگیری کنند که به شکل الزامی در محل پروژه حاضر شده و کسب تجربه کنند.

۴۹

استان‌ها به روایت آمار

سازمانهای نظام مهندسی ساختمان استان‌ها
تاریخچه

مقایسه سیر تحول وضع قوانین سازمان نظام مهندسی ساختمان، از آغاز آن، یعنی قانون نظام معماری و ساختمانی، مصوب خرداد ۱۳۵۲ و اصلاحات بعدی آن، مصوب شهریور ۱۳۵۶؛ تا قانون نظام مهندسی ساختمان، مصوب ۱۳۷۱، که ۲ سال برای اجرای آزمایشی آن مدت تعیین شده بود؛ و سرانجام قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان، مصوب اسفند ۱۳۷۴ به خوبی نشان میدهد که انتظارات از جامعه مهندسی کشور، در سال‌هایی که از تشکیل سراسری سازمانهای نظام مهندسی میگذرد، چه دگرگونی بزرگ و تکامل سریعی را از سر گذرانده است. علاوه بر وسعت انتظارات به تعویق افتاده‌های که جامعه از مهندسان دارد، این تحول سریع همچنین نشان‌دهنده ظرفیت نهفته و در حال شکوفایی مهندسان کشور است.

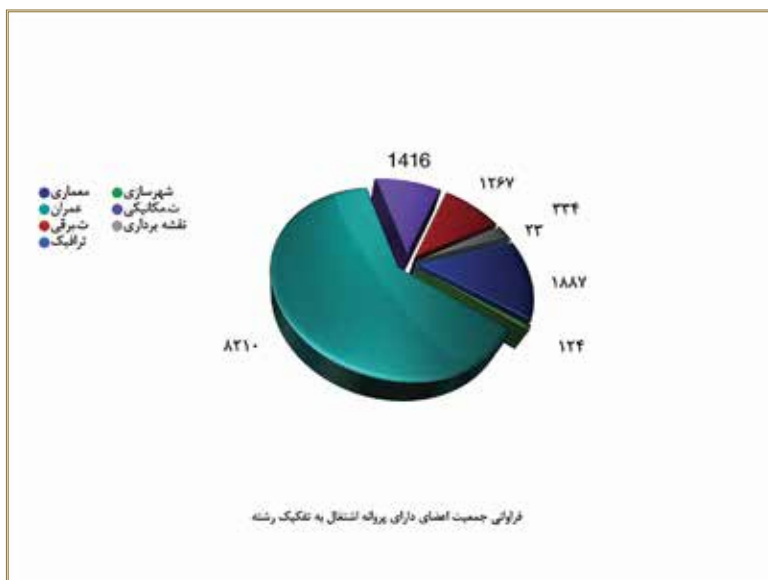
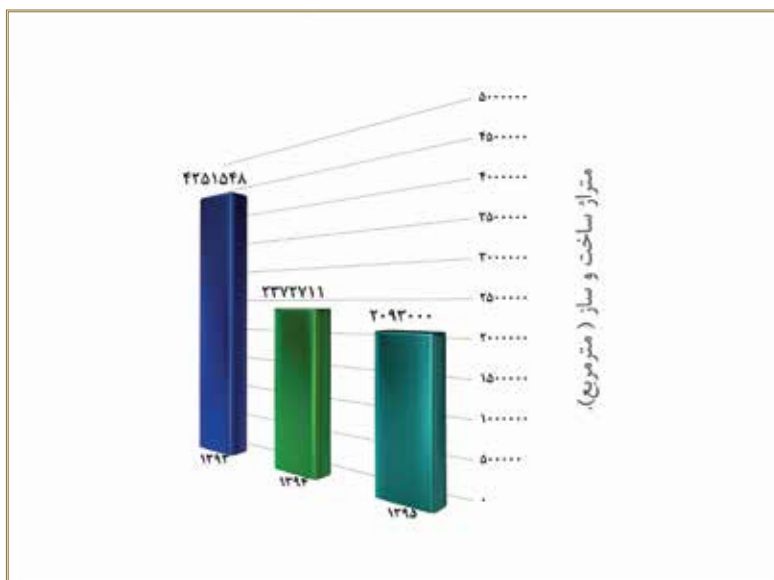
هدف از وضع اولین قانون تنها ایجاد سازمان آن هم در قالب اهداف بسیار محدودی بود و در زمینه اصول فنی و قواعد و نظامات ساختمانی، تنها در یکی از مواد به شکلی کلی و گزیده، اشاره‌ای شده بود. تجربه اولین دوره تشکیل سازمانها در کشور، که با شور و هیجان بسیاری از سال ۱۳۷۰ آغاز شد، زمینه‌ساز تهیه قانون آزمایشی مصوب ۱۳۷۱ شد. قانون آزمایشی حیطه وظایف سازمانها را گسترش داد و در نهایت سازمان نظام مهندسی ساختمان، براساس قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب سال ۱۳۷۴ به منظور تأمین مشارکت هر چه وسیعتر مهندسان در انتظام امور حرفهای خود و تحقق اهداف قانون مذکور تأسیس شد.

برای تشکیل سازمان استان وجود حداقل ۵۰ نفر داوطلب عضویت از بین مهندسان حوزه آن استان و دارای مدرک کارشناسی در رشته‌های اصلی مهندسی شامل معماری، عمران، تأسیسات مکانیکی، تأسیسات برقی، شهرسازی، نقشه‌برداری و ترافیک ضروری است و در حال حاضر همه استانهای کشور دارای سازمان هستند.

در ادامه به معرفی مختصری از سازمان‌های نظام مهندسی در ۳۱ استان کشور می‌پردازیم. لازم به ذکر است که آمارها و توضیحات مربوط به هر استان توسط روابط عمومی همان استان تهیه شده است و آمارهای ارائه شده تا سال ۱۳۹۵ می‌باشد.

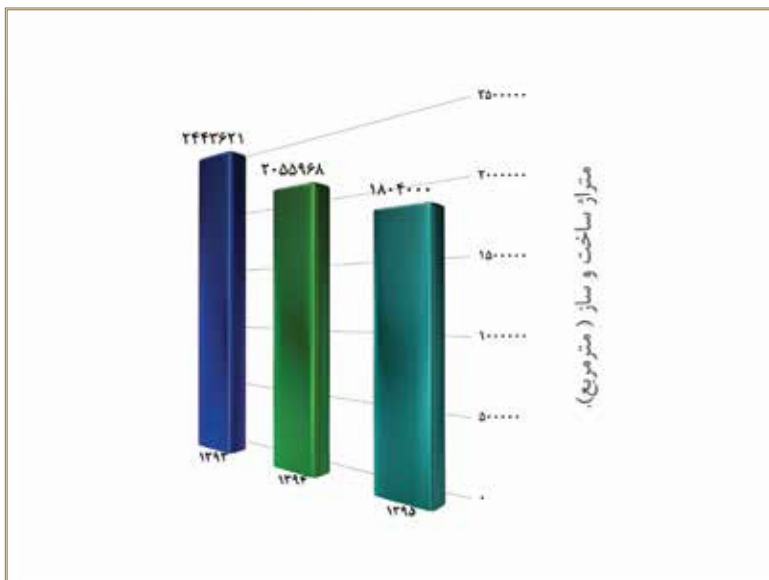
آذربایجان شرقی

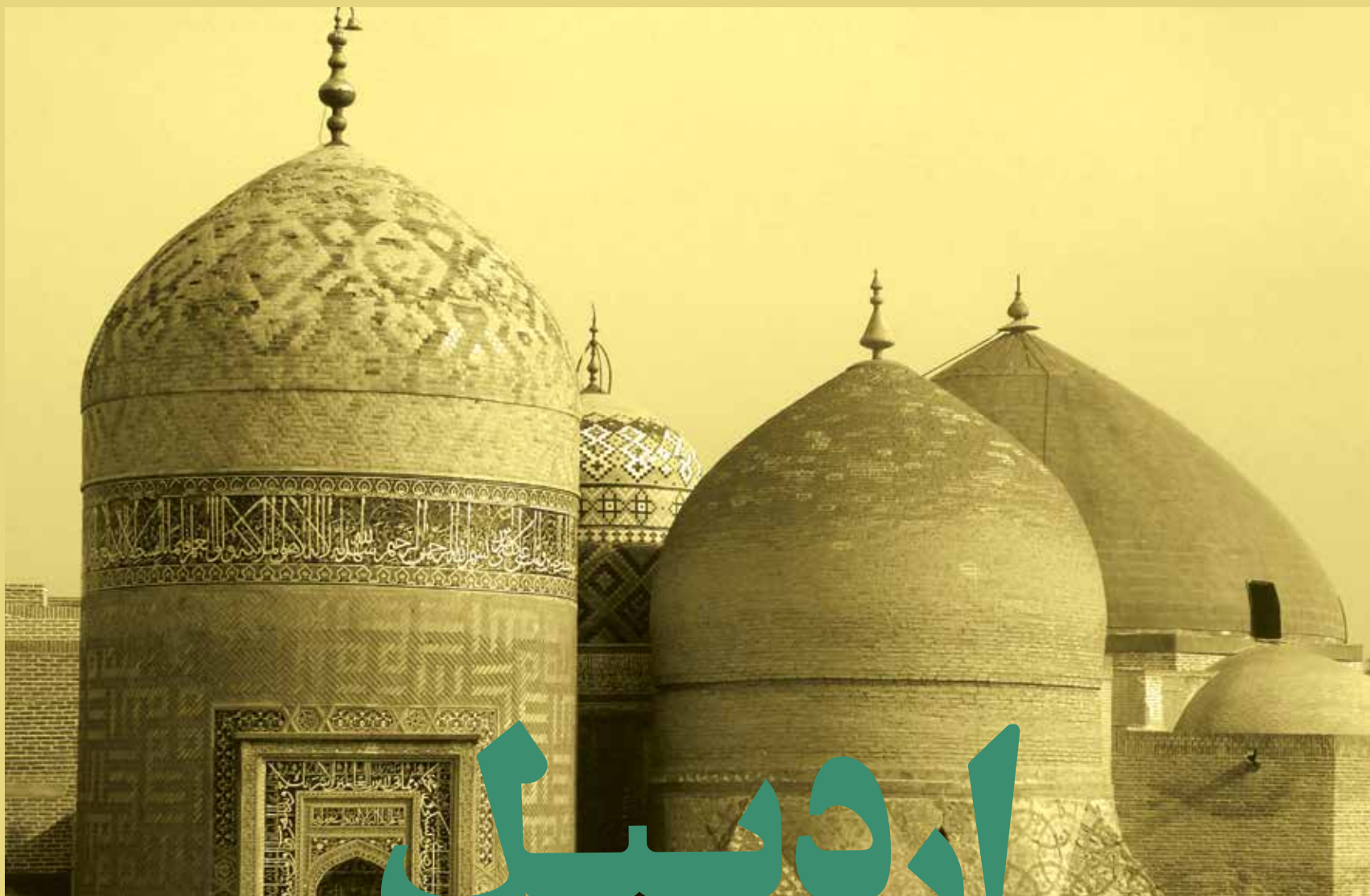
سازمان نظام مهندسی ساختمان استان آذربایجان شرقی در سال ۱۳۶۹ آغاز به کار کرد و در حال حاضر دارای ۱۲ دفتر نمایندگی در شهرستانها و ۳ شعبه در شهرستانهای سهند، هشتگرد و هریس بوده و بالغ بر ۳۰ هزار عضو در ۷ رشته دارد.

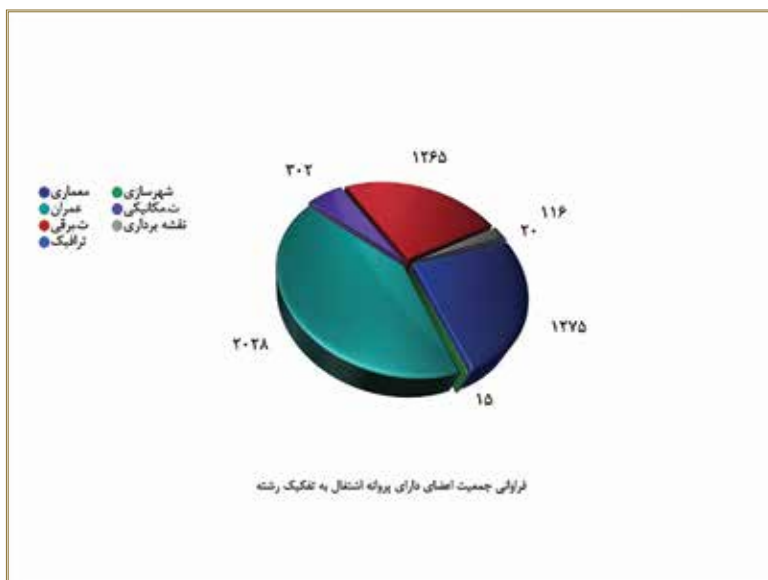
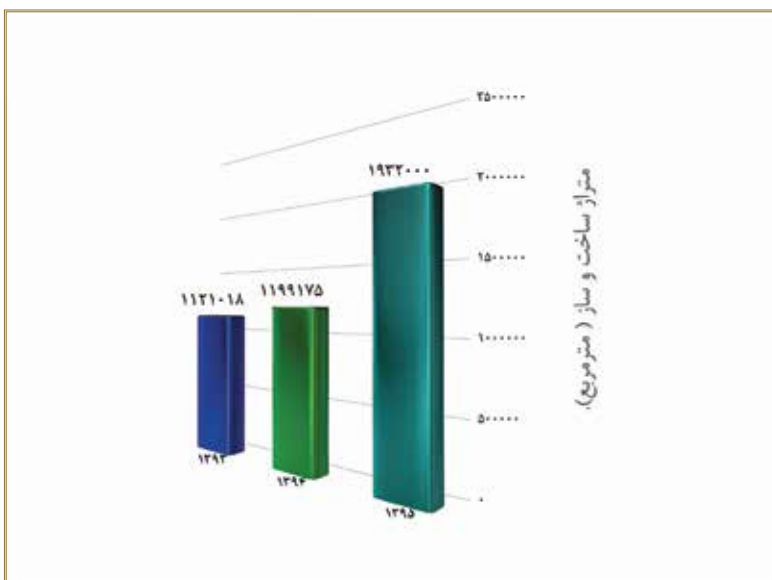
آذربایجان غربی

سازمان نظام مهندسی ساختمان استان آذربایجان غربی از سال ۱۳۷۴ به صورت موقت در یکی از اتاقهای اداره کل مسکن و شهرسازی وقت آغاز به کار نموده و سپس از سال ۱۳۷۶ برابر قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان فعالیت رسمی خود را آغاز کرد و در ۱۶ شهرستان دارای دفتر نمایندگی و ۴ شعبه دفتر نمایندگی فعال در سطح استان و دارای ۱۶۰۰۴ عضو مهندس در ۷ رشته است.

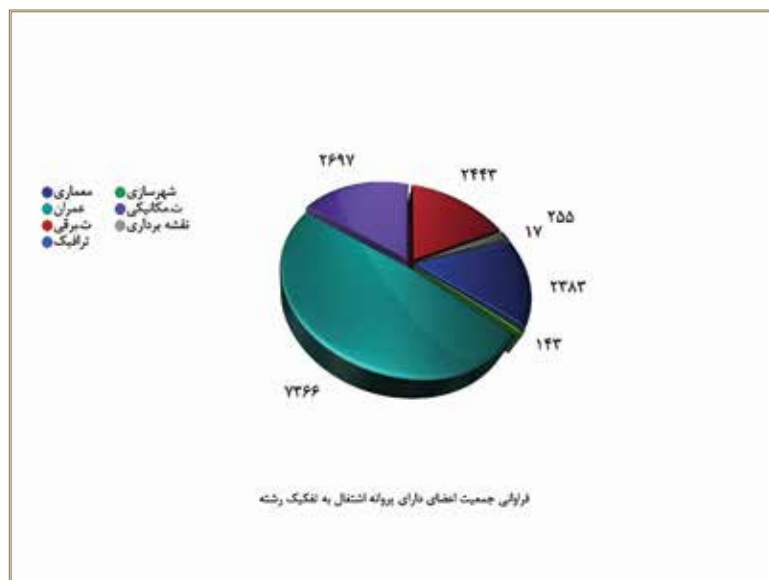
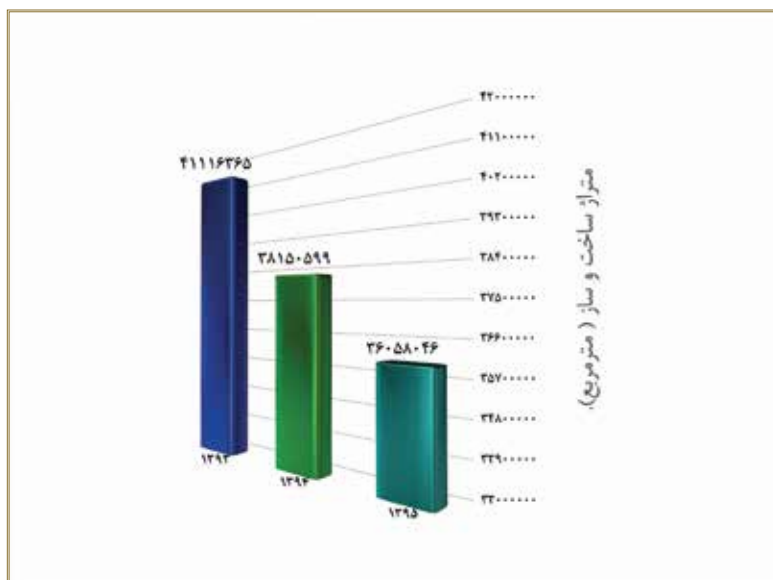
اردبیل

یک سال پس از تشکیل استان اردبیل، سازمان نظام مهندسی ساختمان استان اردبیل در سال ۱۳۷۳ به عنوان یکی از تشکیلات اداری استان شکل گرفت و پس از تصویب و ابلاغ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان در مجلس شورای اسلامی در اسفند ۱۳۷۴، اولین دوره هیأت مدیره سازمان در سال ۱۳۷۶ براساس قانون جدید شروع به فعالیت کرد.

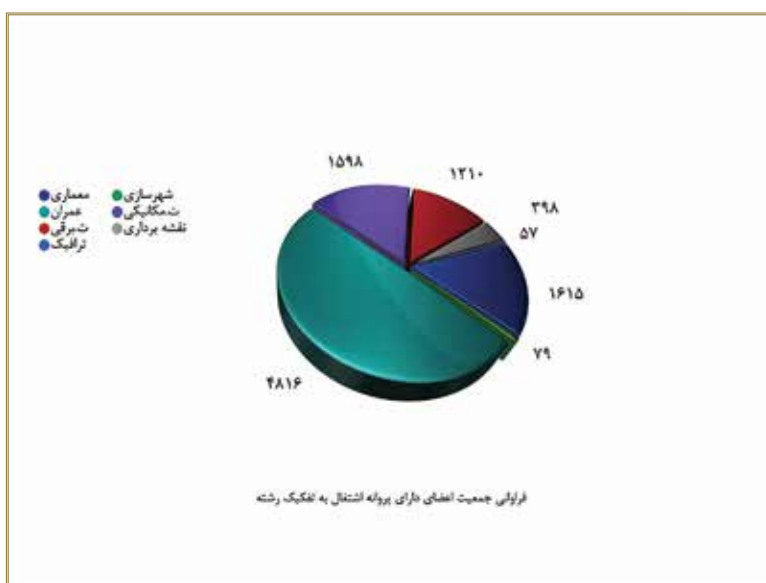
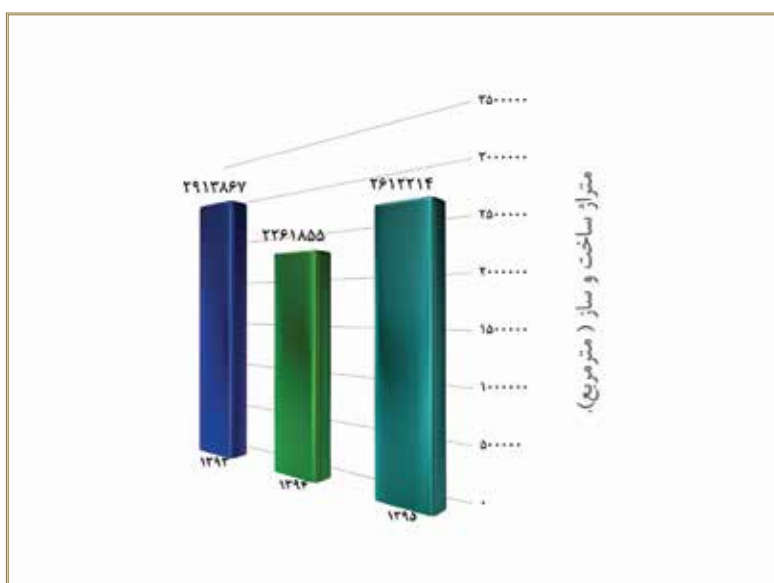
اصفهان

در سال ۱۳۶۹ در پی تلاشهای وزارت مسکن و شهرسازی وقت انتخابات هیأت مدیره سازمانها برگزار و نخستین هیأت مدیره سازمان در استان اصفهان تشکیل شد و تا سال ۱۳۷۲ با قانون آزمایشی مصوب دومین دوره هیأت مدیره نظام مهندسی استان به فعالیت پرداخت. پس از تصویب قانون نظام مهندسی در سال ۱۳۷۴ در مجلس شورای اسلامی، سومین هیأت مدیره سازمان و به عبارتی اولین هیأت مدیره با قانون مصوب ۱۳۷۴ در استان شکل گرفت.

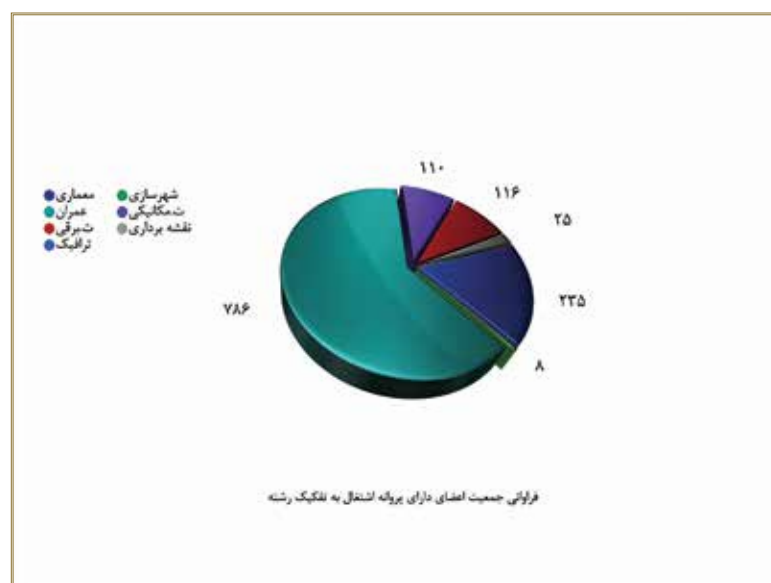
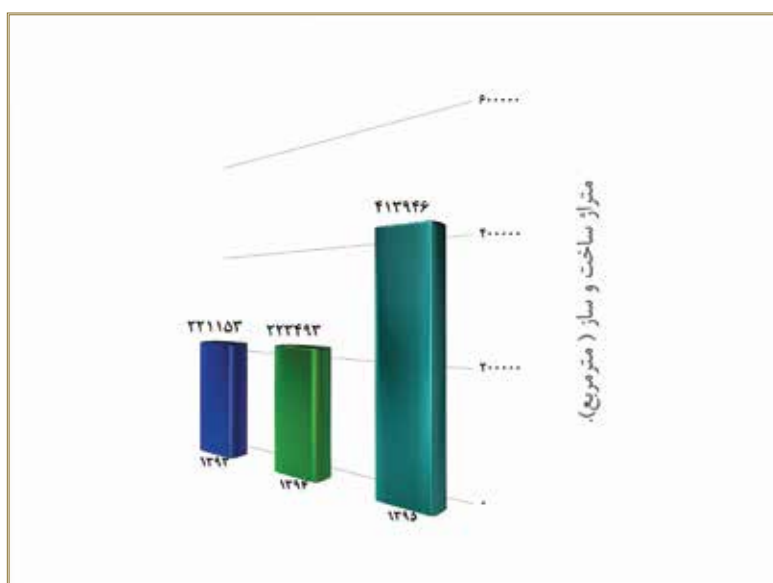

البرز

سابقه ایجاد تشکل مهندسی جهت تنسيق امور مهندسان در شهر کرج به سال ها پيش از تصويب قانون نظام مهندسی و ایجاد کانون مهندسان ساختمان کرج برمیگردد، اما پس از تشکیل استان البرز و جدایی تشکیلات اداری آن از استان تهران، سازمان نظام مهندسی البرز در تابستان سال ۱۳۸۹ با تعیین هیأت قائم مقامی آغاز به کار کرد و در سال ۱۳۹۰ اولین دوره هیأت مدیره سازمان نظام مهندسی البرز انتخاب شد. این سازمان با ایجاد ۱۱ دفتر نمایندگی در بیشتر نقاط استان و نیز با دارا بودن بیش از ۱۷ هزار نفر عضو مهندس به ارائه خدمات مهندسی در سطح استان می پردازد.

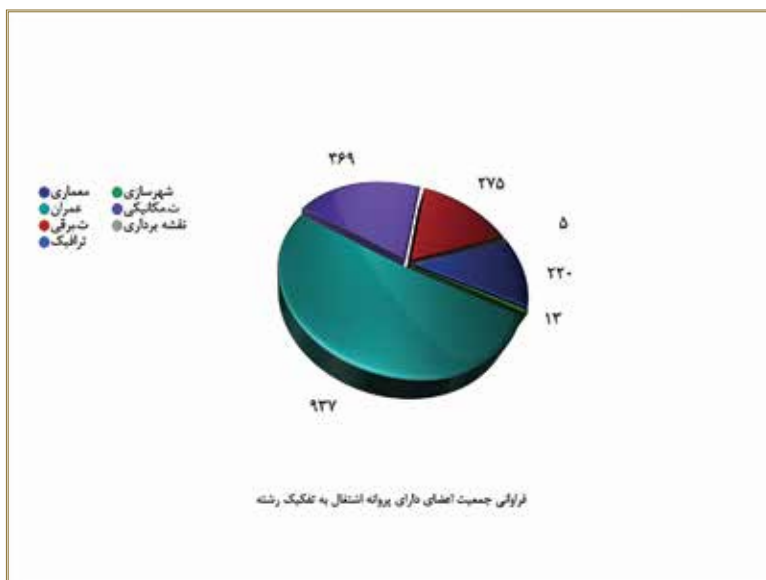
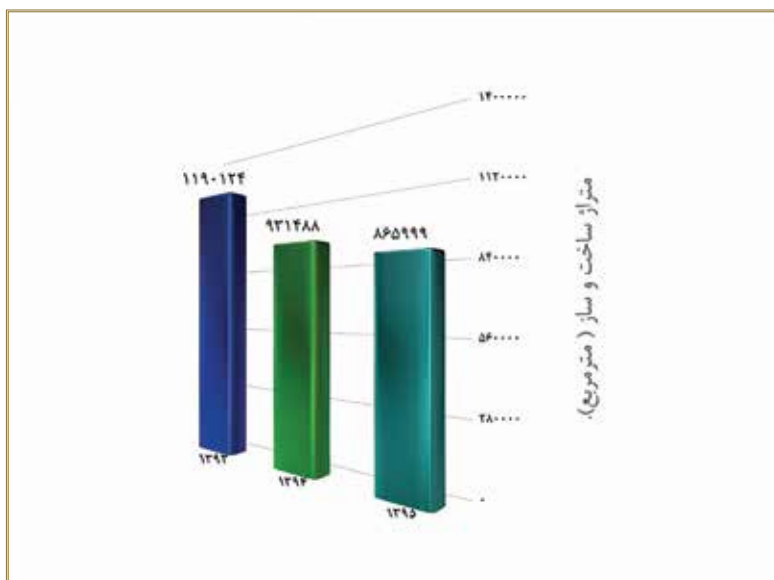
ایلام

پیرو تصویب قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان در سال ۱۳۷۴ توسط مجلس شورای اسلامی، سازمان نظام مهندسی ساختمان استان ایلام و در اسفند همان سال با پیگیری جمعی از مهندسان استان و همکاری مسئولان وقت وزارت مسکن و شهرسازی با تعداد ۱۷ نفر عضو تأسیس و پس از ابلاغ آیین نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان؛ در بهمن ماه ۱۳۷۵ اولین دوره انتخابات هیأت مدیره سازمان های نظام مهندسی ساختمان استان برگزار شد.

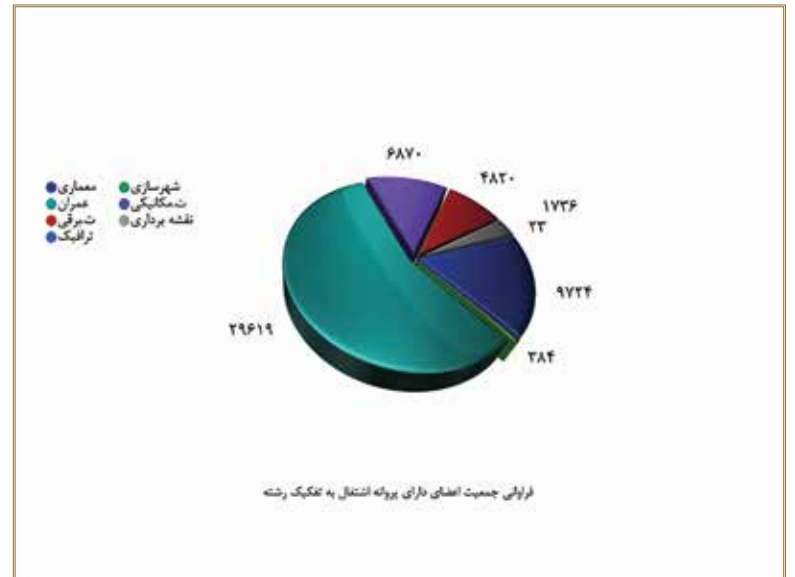
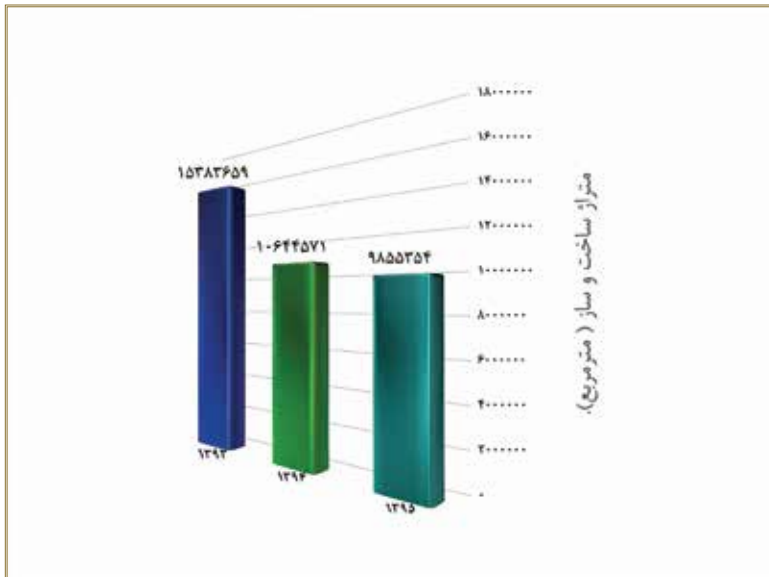
بوشهر

سازمان نظام مهندسی ساختمان استان بوشهر، به دنبال ابلاغ قانون آزمایشی نظام مهندسی ساختمان در سال ۱۳۶۹ فعالیت خود را آغاز نمود و در سال ۱۳۷۰، با حداقل تعداد مهندس لازم برای تشکیل سازمان تأسیس شد. فعالیت سازمان در این دوره محدود به کنترل ظرفیت مهندسان و نقشه‌های سازه و معماری بود. با ابلاغ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و آیین‌نامه اجرایی، انتخابات اولین دوره هیأت مدیره سازمان بر اساس قانون جدید، در سال ۷۶ صورت پذیرفت.

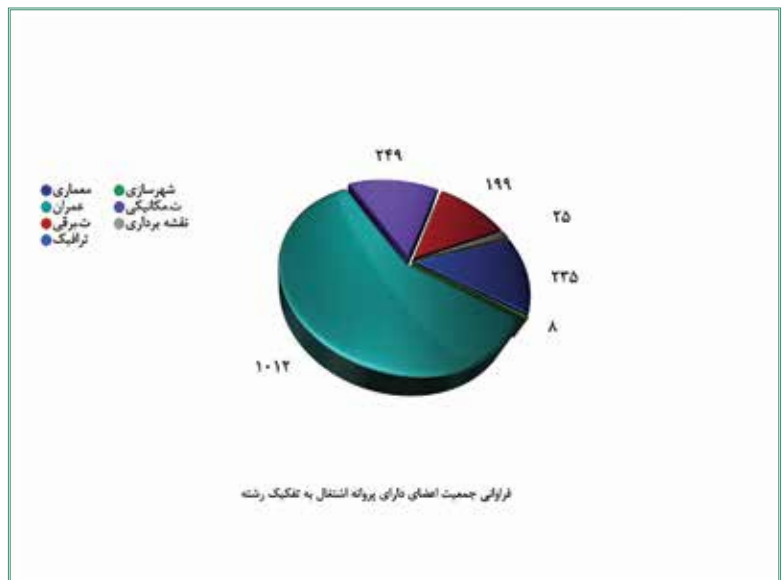
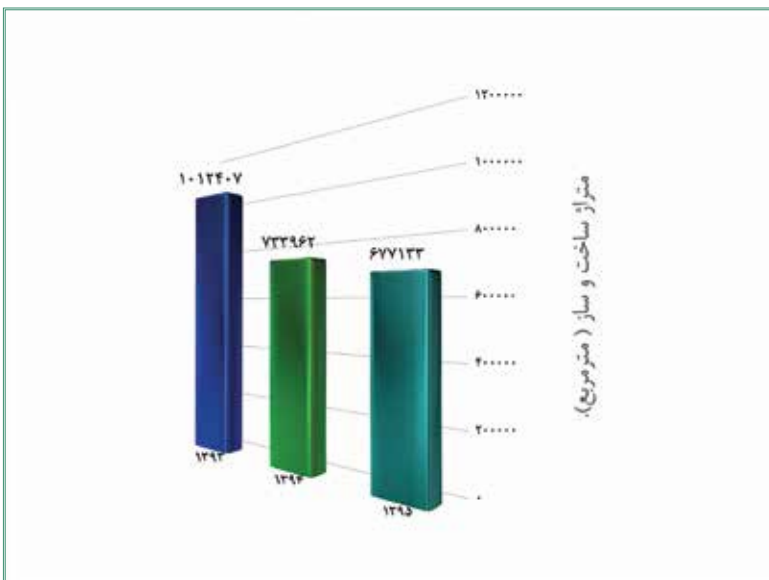

تهران

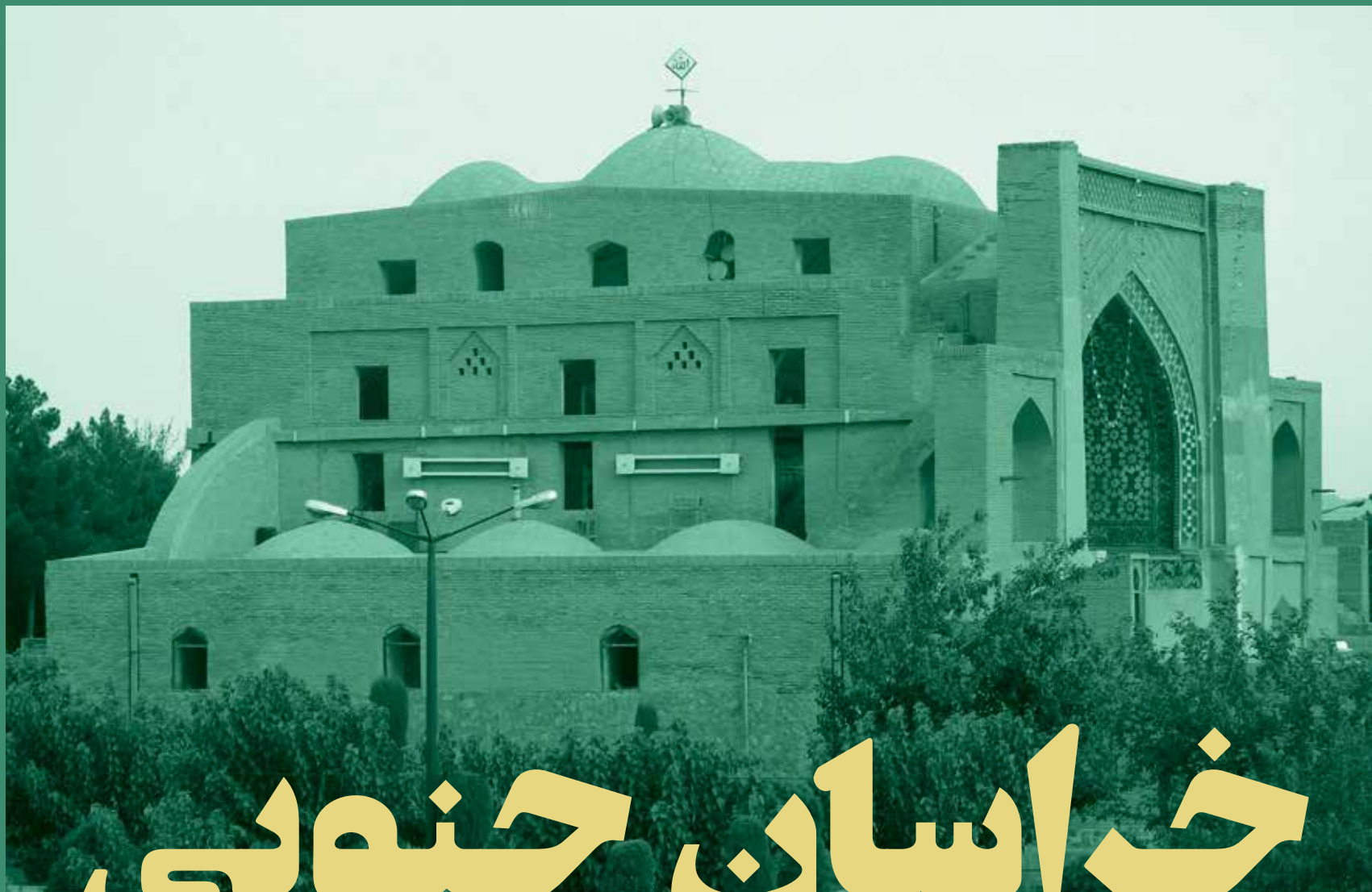

پس از تصویب قانون سازمان نظام مهندسی ساختمان، استان تهران به عنوان سازمان آزمایشی آغاز به کار کرد و از سال ۱۳۷۵ سایر واحدهای استانی تشکیل شد. اکنون سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران به عنوان بزرگترین سازمان نظام مهندسی استانی و با بیش از ۱۲۰ هزار عضو، با توجه به مأموریت خود و بهره‌گیری از منابع و ظرفیتهای قانونی در راستای انتظام، رشد و اعتلای امور حرفه مهندسی، تقویت فرهنگ و ارزشهای اسلامی- ایرانی در معماری و شهرسازی و ارتقای کیفیت ساخت و ساز فعالیت میکند.

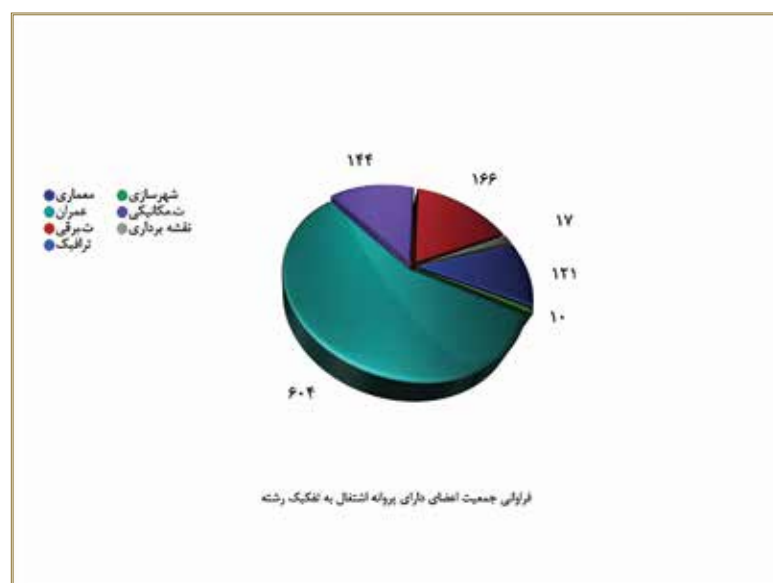
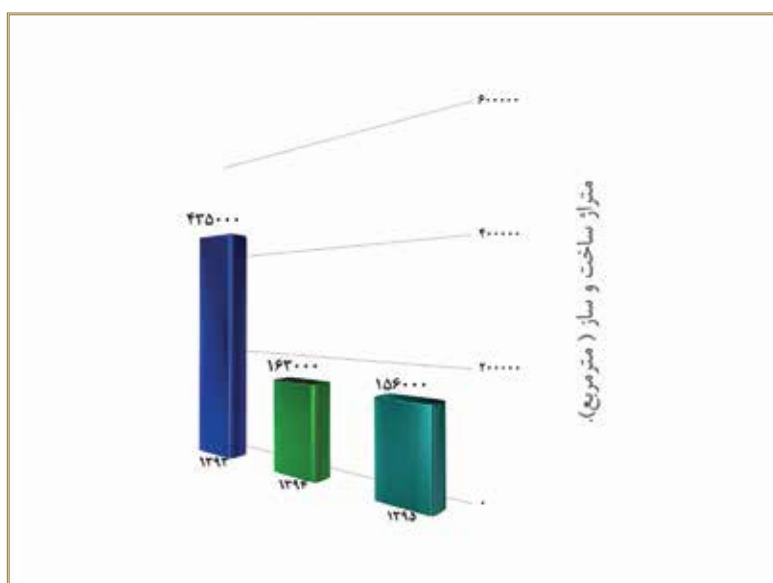
چهارمحال و بختیاری

در سال ۱۳۷۰ با حدود ۳۰ نفر عضو، سازمان نظام مهندسی ساختمان در استان چهارمحال و بختیاری تشکیل و در ۲ دوره آزمایشی در سال های ۷۰ تا ۷۳ ساماندهی و انسجام بخشی به مجموعه مهندسان فعال در بخش ساختمان و پیگیری امور حرفه ای و صنفی آنان را عهده دار و همکاری خود را با شهرداری در زمینه کنترل نقشه و ارجاع کار طراحی و نظارت و سایر نهادهای ذی ربط آغاز کرد. در سال ۱۳۷۵ و پس از ابلاغ قانون نظام مهندسی و نیز آیین نامه اجرایی آن، انتخابات سازمان نظام مهندسی ساختمان در این استان برگزار شد و فعالیت آن طبق قانون جدید ادامه یافت. این سازمان هم اکنون ۴۰۱۷ عضو در رشته های مختلف دارد.

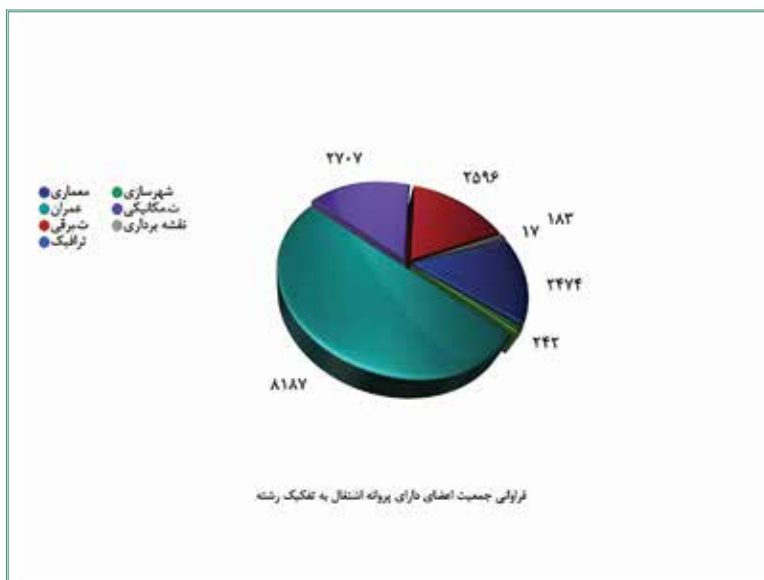
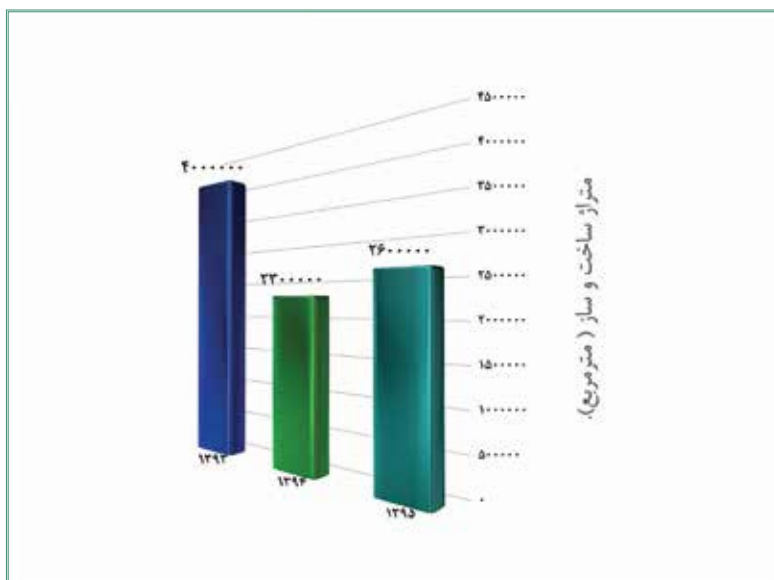
خراسان جنوبی

سازمان نظام مهندسی ساختمان استان خراسان جنوبی در ابتدا با عنوان دفتر نمایندگی وزیر نظر استان خراسان فعالیت داشت که پس از تقسیم استان خراسان به ۳ استان، سازمان نظام مهندسی ساختمان خراسان جنوبی در سال ۱۳۸۷ به مرکزیت بیرجند شکل گرفت و هم اکنون دارای ۲۵۹۱ عضو است.

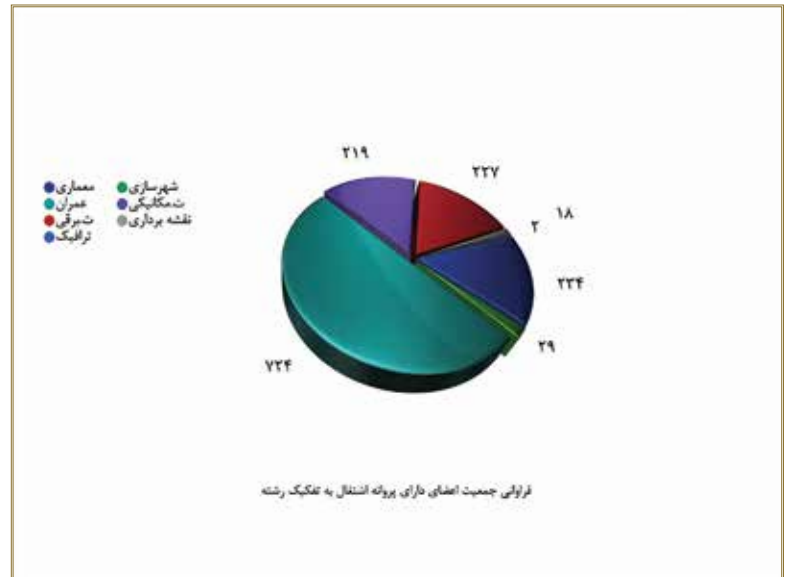
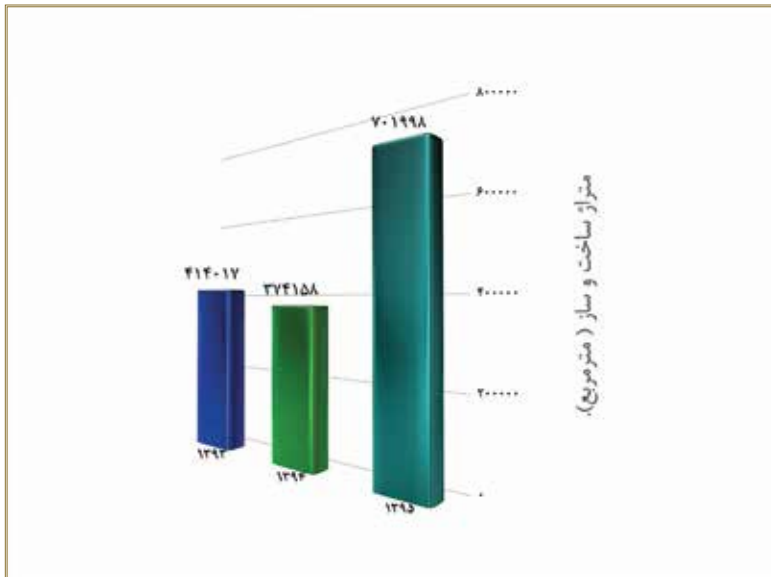
خراسان رضوی

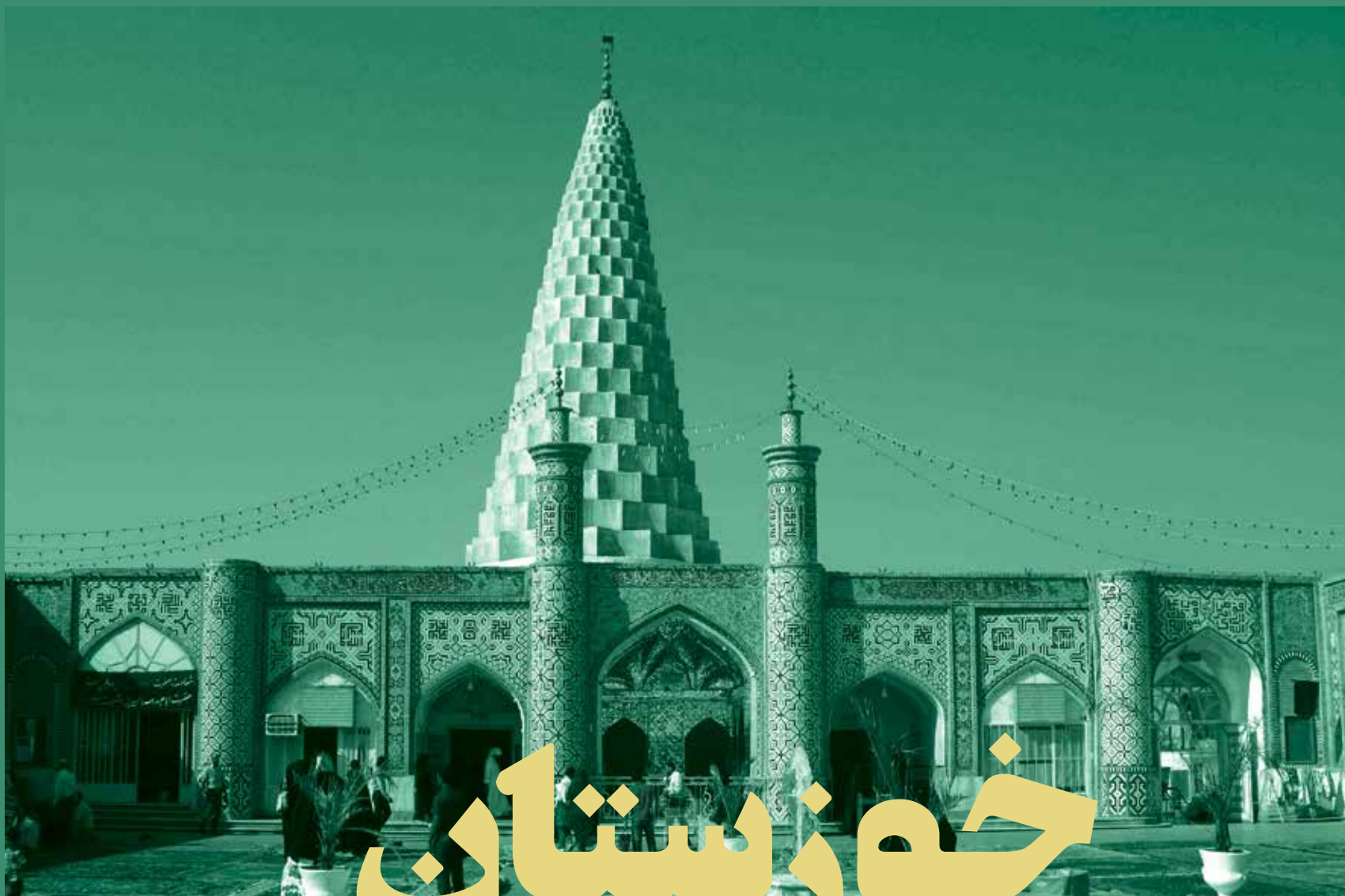
اولین هسته سازمان نظام مهندسی ساختمان خراسان براساس سیاست‌گذاری وزارت مسکن و شهرسازی در رابطه با ایجاد تشکلی منسجم و دارای مسئولیت برای متخصصان مرتبط با رشته ساختمان از بهمن ماه ۱۳۶۹ ایجاد شد و در سال ۱۳۷۶ طبق قانون جدید انتخابات برگزار گردید. این سازمان هم اکنون دارای جدول سازمانی گسترده با چندین مدیریت و کمیته تخصصی، علمی و فرهنگی مشغول انجام وظیفه است.

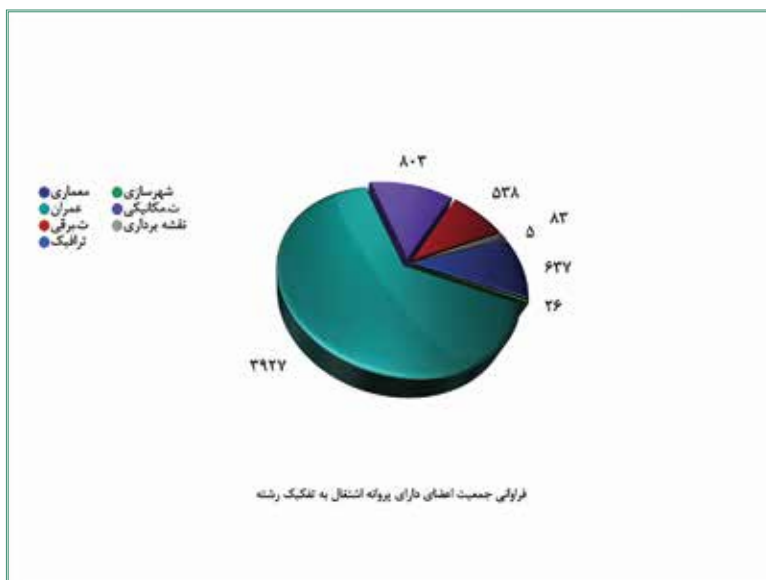
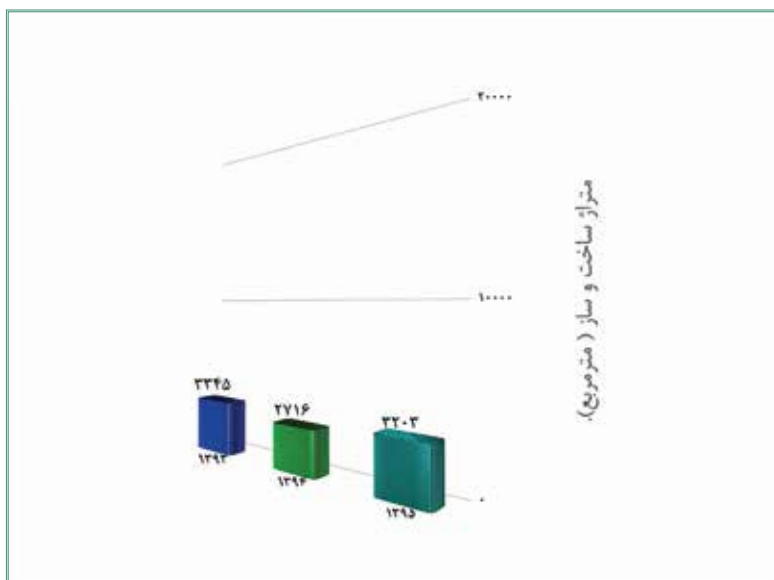
خراسان شمالی

سازمان نظام مهندسی ساختمان استان خراسان شمالی پس از تصویب قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان در سال ۱۳۷۴ توسط مجلس شورای اسلامی و تصویب آیین نامه اجرایی آن در سال ۱۳۷۵، به منظور مشارکت هرچه بیشتر مهندسان در انتظام امور حرفه ای خود و تحقق اهداف قانون در سطح کشور، در سال ۱۳۸۵ تشکیل شد.

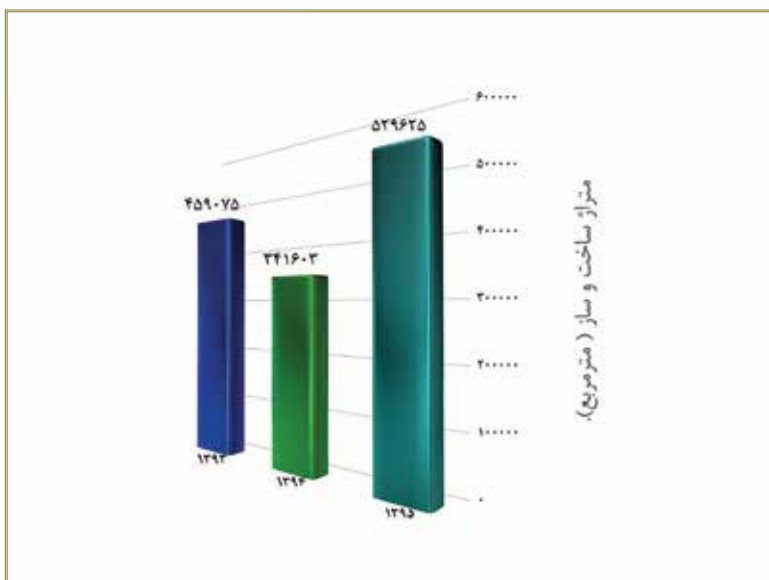

خوزستان

سازمان نظام مهندسی ساختمان استان خوزستان در سال ۱۳۷۷ تأسیس شد و در حال حاضر بیش از ۱۸ هزار نفر عضو در ۷ رشته مهندسی دارد و با ۱۵۳ نفر کارمند و ۲۰ دفتر نمایندگی، نظارتی مستمر بر ساخت و سازهای سراسر استان داشته و الزامات مقررات ملی را اعمال می‌کند.

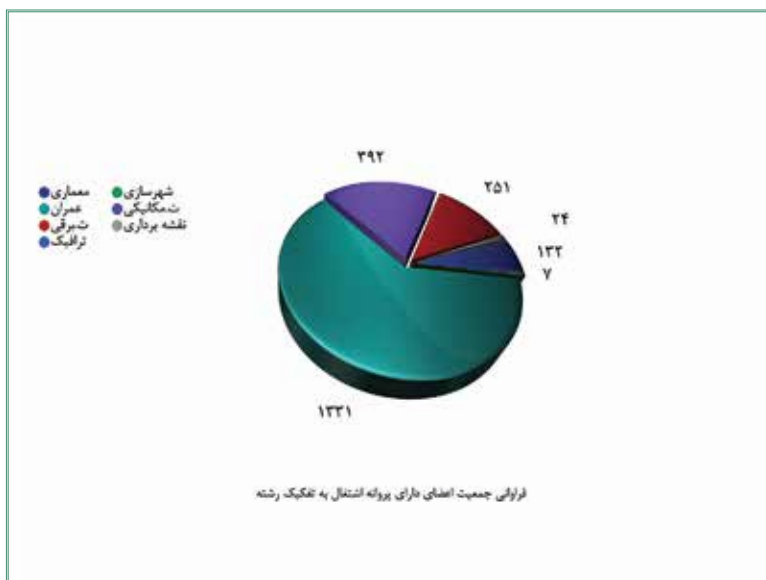
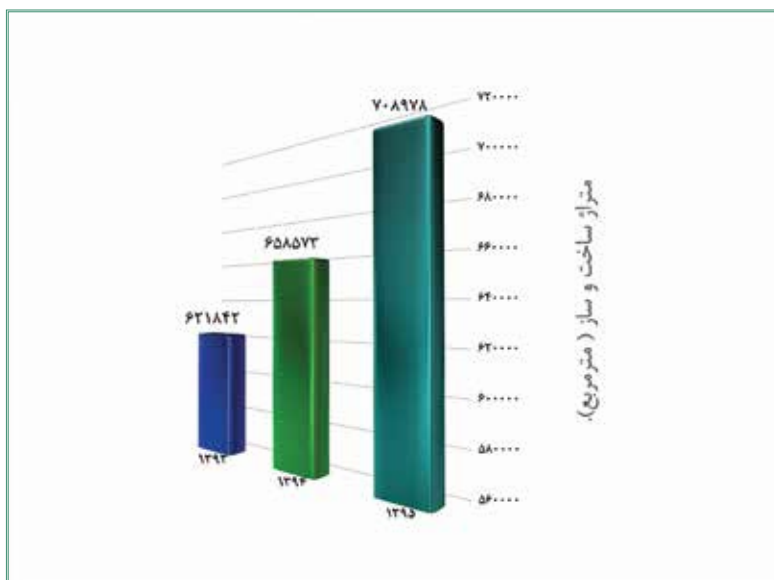
زنجان

در سال ۱۳۶۸ توسط ۳۵ نفر از مهندسان فعال استان تشکلی با عنوان کانون مهندسین زنجان تشکیل شد و تا سال ۱۳۷۵ و تشکیل سازمان نظام مهندسی زنجان وظیفه تنسيق امور مهندسی بر عهده این کانون بود. در حال حاضر این سازمان با بیش از ۵۷۰۰ نفر عضو در ۷ رشته به فعالیت میپردازد.

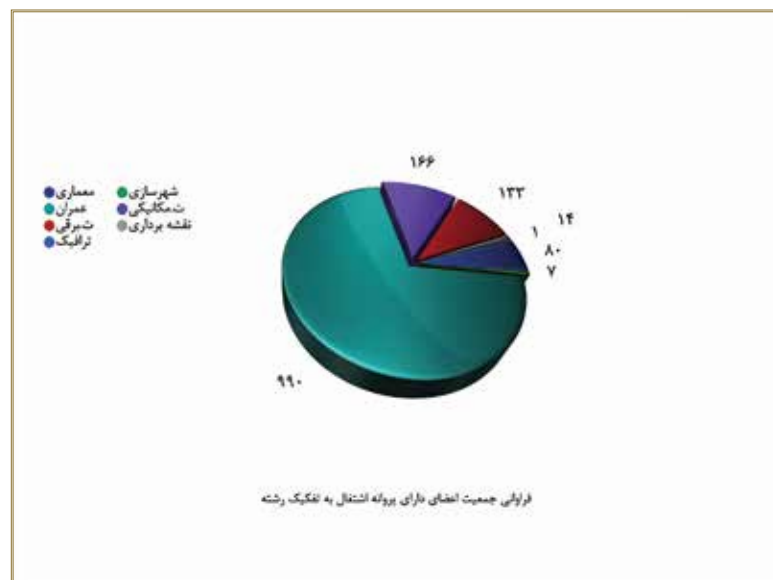
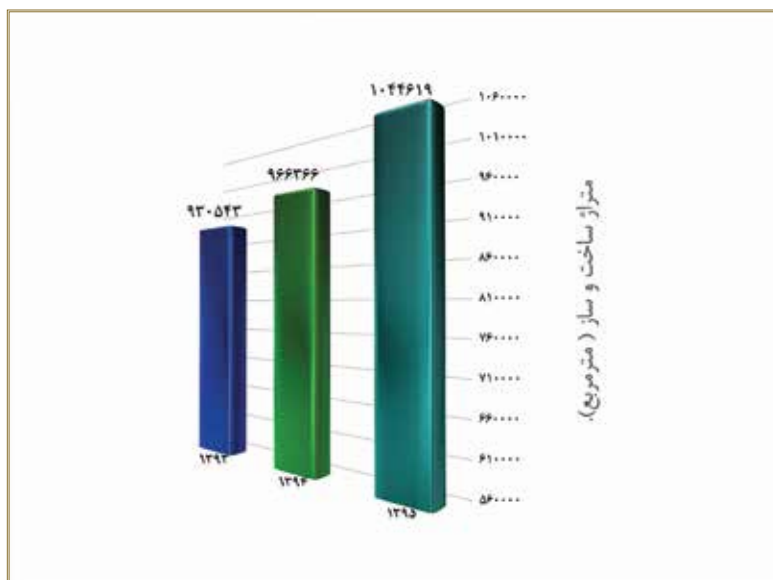
سمنان

سازمان نظام مهندسی ساختمان استان سمنان در تیرماه ۱۳۷۲ تأسیس شد و با برگزاری انتخابات هیأت مدیره از ابتدای سال ۱۳۷۳ فعالیت خود را آغاز نموده است. در ابتدا، سازمان نظام مهندسی ساختمان استان سمنان به صورت متمرکز در مرکز استان استقرار داشته و اکنون دارای ۷ دفتر نمایندگی در استان است.

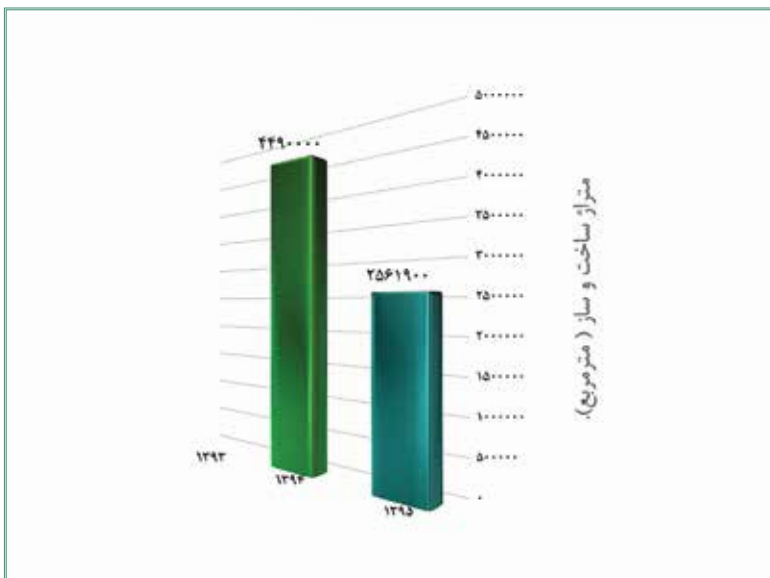
سیستان و بلوچستان

سازمان نظام مهندسی ساختمان استان از زمان تأسیس با توجه به دیدگاه هیأت مدیره سازمان در زمینه تشکیلات و ساختار سازمانی با اقدامات زیرساختی و بنیادی در همه ابعاد خود گسترش کمی و کیفی ایجاد کرده است و با بهره‌گیری از همکاری مراکز علمی و پژوهشی در جهت بهبود و ارتقای دانش مهندسی اقدامات مؤثری انجام داده است.

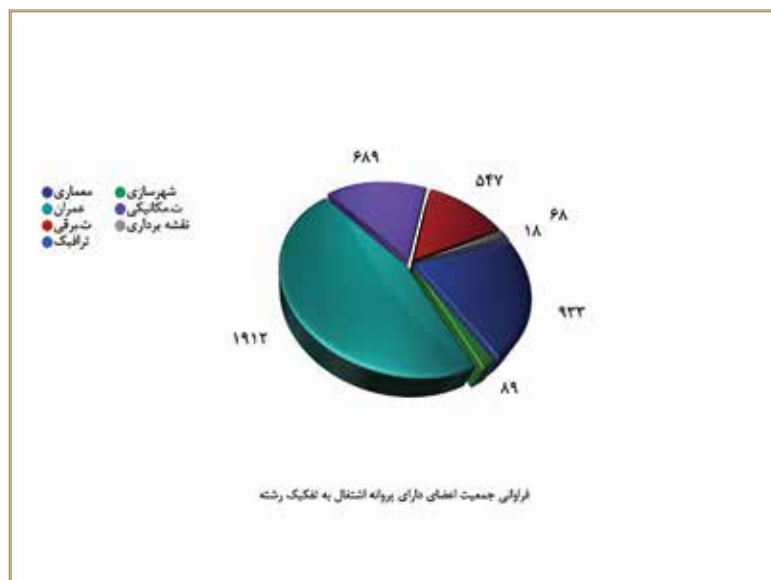
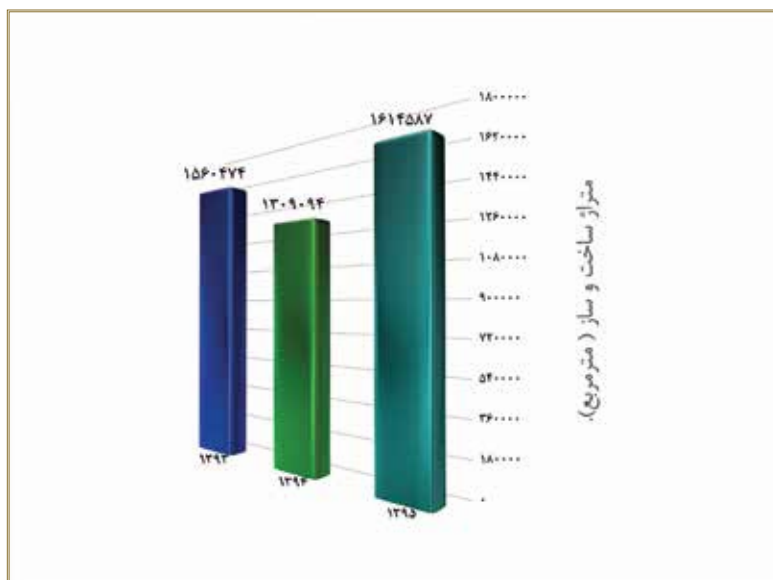
فارس

از سال ۱۳۵۸ جمعی از مهندسان، کاردانان و معماران تجربی استان فارس اتحادیه «مهندسان، معماران و تکنسین‌های ساختمانی» را تشکیل دادند. و به دنبال آن «جامعه مهندسان فارس» تشکیل و برای ساماندهی به وضع ساخت و سازها آیین‌نامه‌های تهیه شد که همه ساختمانها را ملزم به داشتن ناظر میکرد. در سال ۱۳۶۹ مقدمات برگزاری انتخابات سازمان‌های نظام مهندسی در استانهایی که به تعداد کافی مهندس داشتند بر اساس قانون مصوب ۱۳۵۶ فراهم شد. در استان فارس این انتخابات در بهار ۱۳۷۰ برگزار شد و «جامعه مهندسان فارس» به عنوان سازمانی مردم‌نهاد تشکیل شد. سرانجام در سال ۱۳۷۴ قانون جدید نظام مهندسی و کنترل ساختمان در مجلس شورای اسلامی تصویب و آیین‌نامه اجرایی آن توسط هیات وزیران در سال ۱۳۷۵ تهیه و ابلاغ شد؛ که در تیرماه سال ۱۳۷۶، با این قانون انتخابات هیأت مدیره در اکثر استان‌های کشور برگزار شد و به کمک این قانون ارکان سازمان تعیین شد.

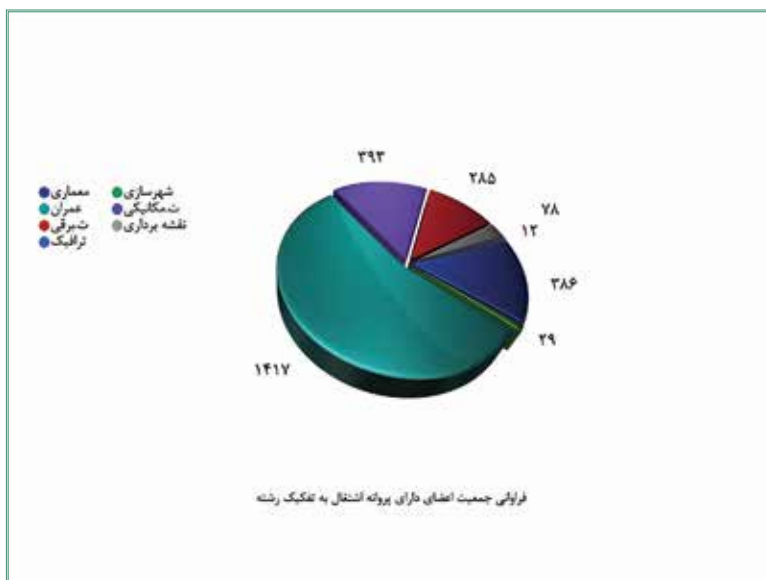
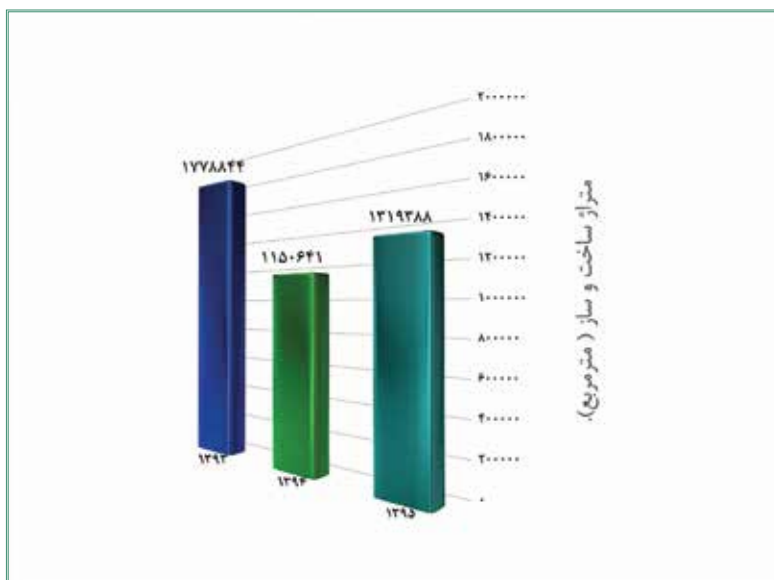
قزوین

سازمان نظام مهندسی ساختمان استان قزوین در سال ۱۳۷۷ و پس از ابلاغ و تصویب قانون نظام مهندسی ساختمان در مجلس شورای اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۴ تأسیس شد. این سازمان براساس عملکرد خود موفق به دریافت چندین نشان کشوری در اجرای مقررات ملی ساختمان و اجرای بهینه مسکن مهر شده است و در حال حاضر با بیش از ۸ هزار عضو در ۷ رشته و ۱۰۰ پرسنل در حال خدمت رسانی است و با استقرار ۵ دفتر نمایندگی در شهرستان های استان، الزامات مقررات ملی را اعمال می کند.

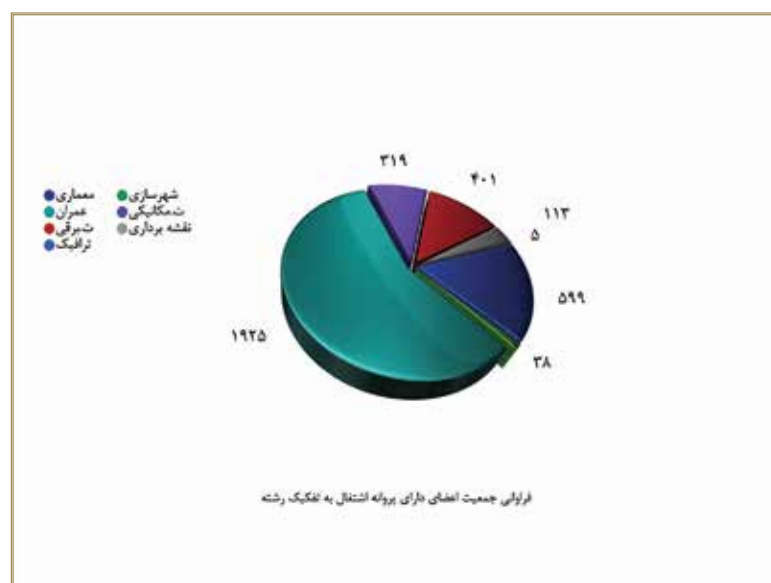
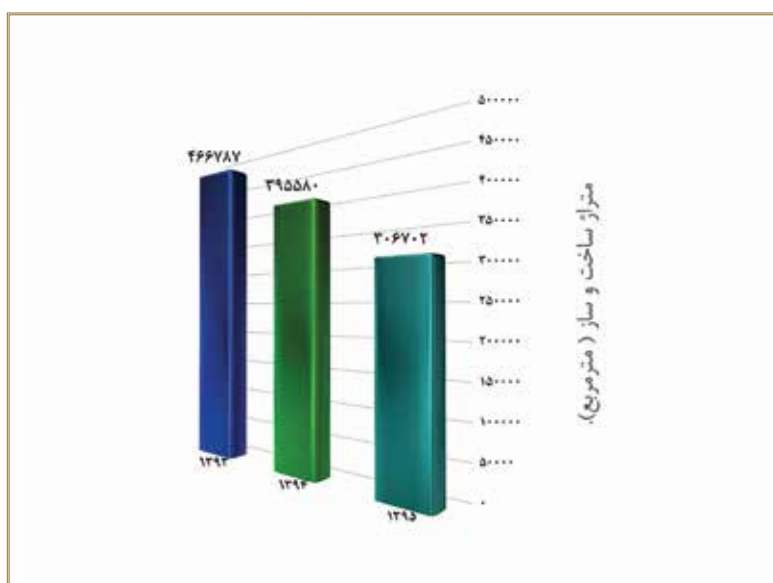
قم

شروع فعالیت صنفی مهندسان در استان قم در مجموعه‌های با عنوان «کانون مهندسين ساختمان و معماری شهرستان قم» بوده است، که اساسنامه آن در سال ۱۳۷۱ با امضا ۴۶ نفر از مهندسان در قم به تصویب رسیده بود. اولین انتخابات هیأت مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان استان قم در سال ۱۳۷۶ برگزار شد. این سازمان هم اینک ۴۷۱۲ نفر عضو دارد.

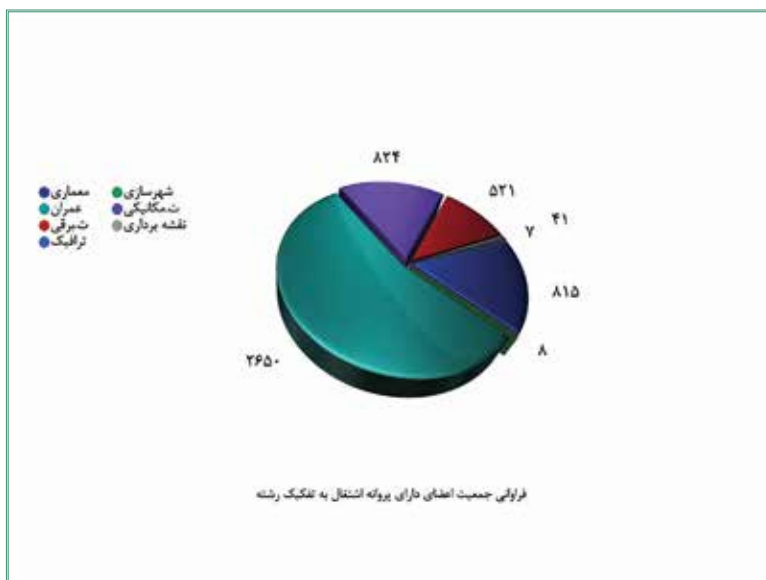
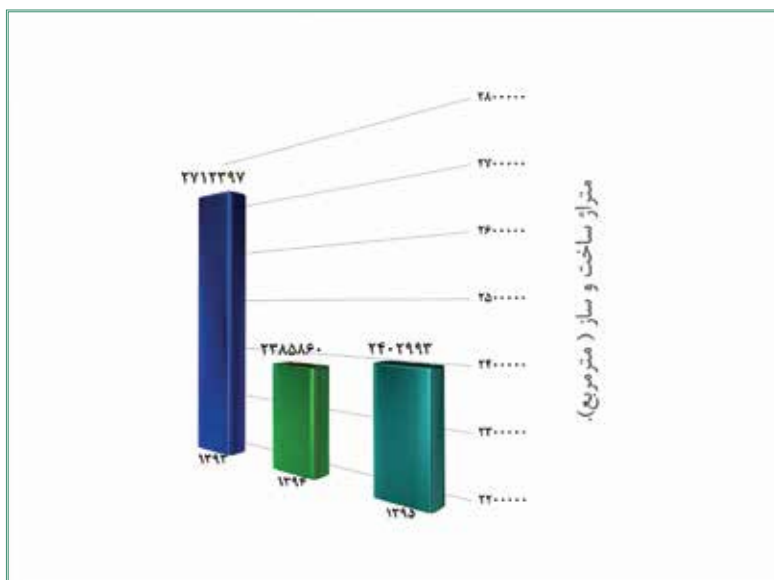
کردستان

سازمان نظام مهندسی ساختمان استان کردستان از سال ۱۳۷۰ به صورت آزمایشی فعالیت خود را آغاز کرد و فعالیت آن به صورت رسمی از سال ۱۳۷۶ با برگزاری انتخابات ادامه یافت.

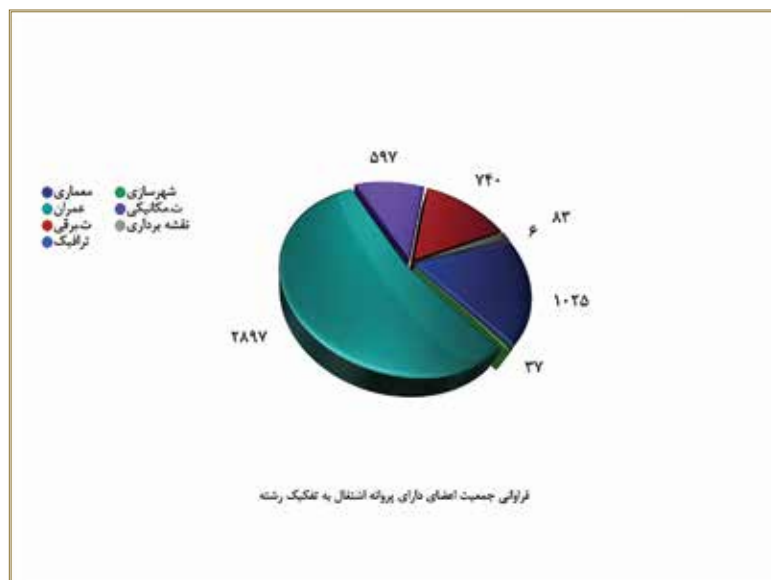
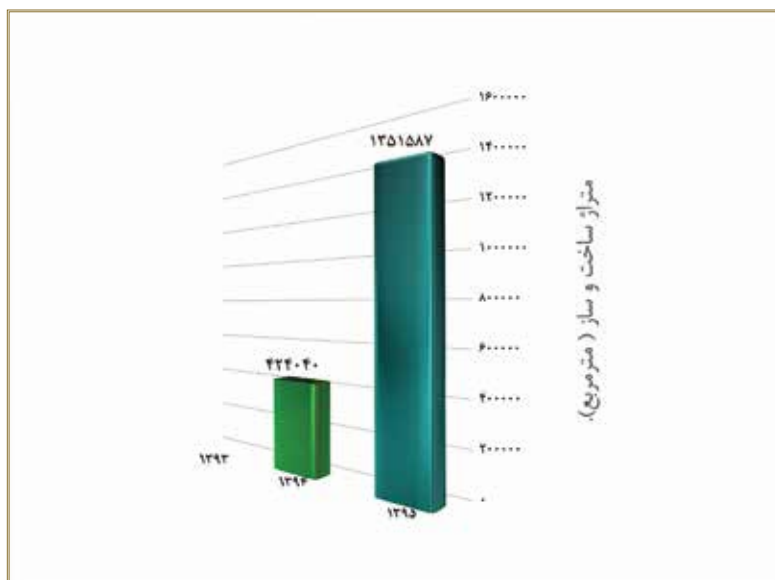
کرمان

سازمان نظام مهندسی ساختمان استان کرمان، به عنوان یکی از بزرگ‌ترین تشکلهای تخصص محور در سطح استان، از بدو تأسیس تا کنون، با بهره‌گیری از بضاعت تجربی و جایگاه حرفه‌ای خود، در مسیر تحقق اهداف اولیه، کوشیده و در مسیر دشواری که تا به امروز طی کرده است، هیچ‌گاه از عمل به وظایف ذاتی خود، دریغ نداشته است. نخستین نشست‌ها به منظور ایجاد پیوند میان ظرفیت مهندسی استان و فعالیت‌های پراکنده و غیرمنسجم در عرصه‌ی ساخت و ساز، در سال ۱۳۶۷ به اهتمام مهندس صاحب قلم برگزار گردید و از طریق این جلسات هسته‌ی اولیه‌ی تشکلی تخصص شکل پذیرفت.

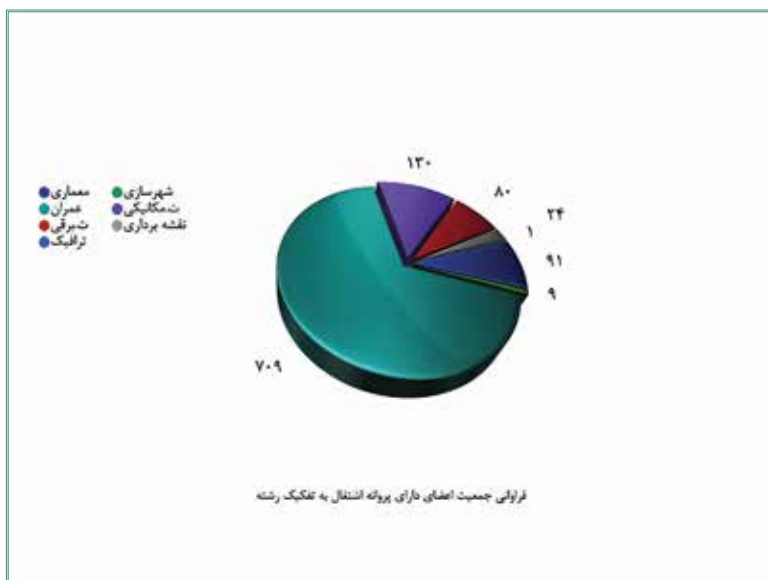
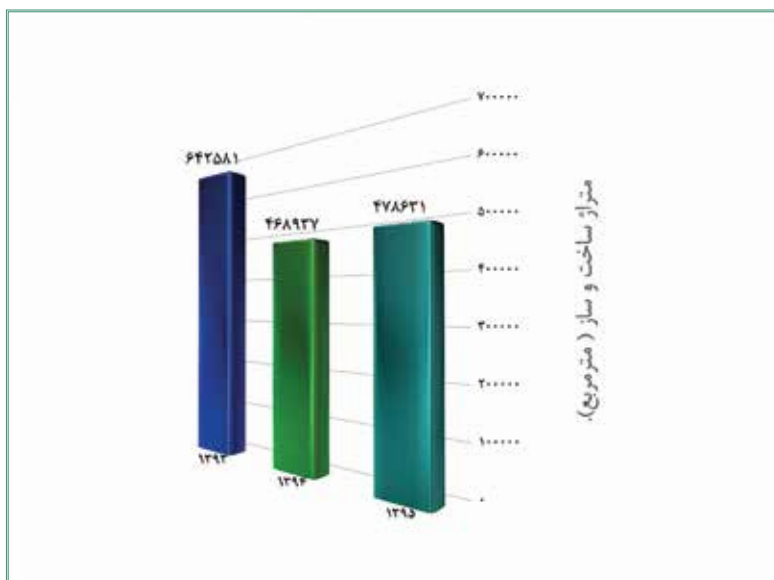

کرمانشاه

سازمان نظام مهندسی ساختمان استان کرمانشاه در سال ۱۳۶۹ تاسیس و با تعداد ۱۲ هزار نفر عضو در ۷ رشته و ۴۸ نفر پرسنل، با اهدافی از جمله تقویت و توسعه فرهنگ و ارزشهای اسلامی در معماری و شهرسازی، بالا بردن کیفیت خدمات مهندسی و نظارت بر حسن اجرای خدمات در تهیه و اجرای طرحهای توسعه و آبادانی کشور تشکیل شد. در چند سال گذشته دفاتر نمایندگی سازمان در ۱۲ شهرستان تاسیس شده است.

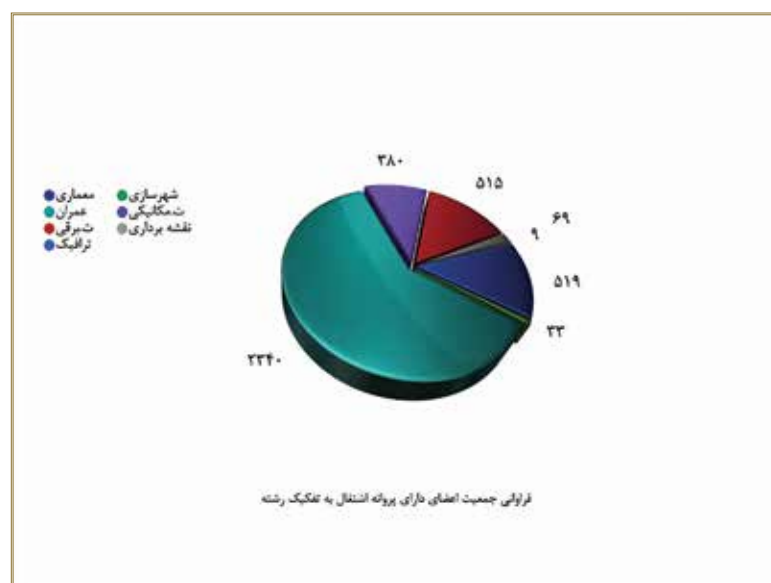
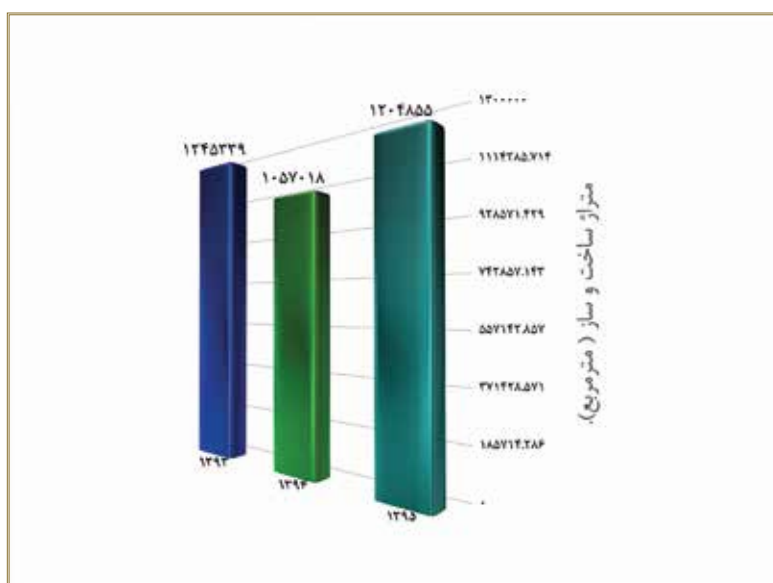
کهگیلویه و بویراحمد

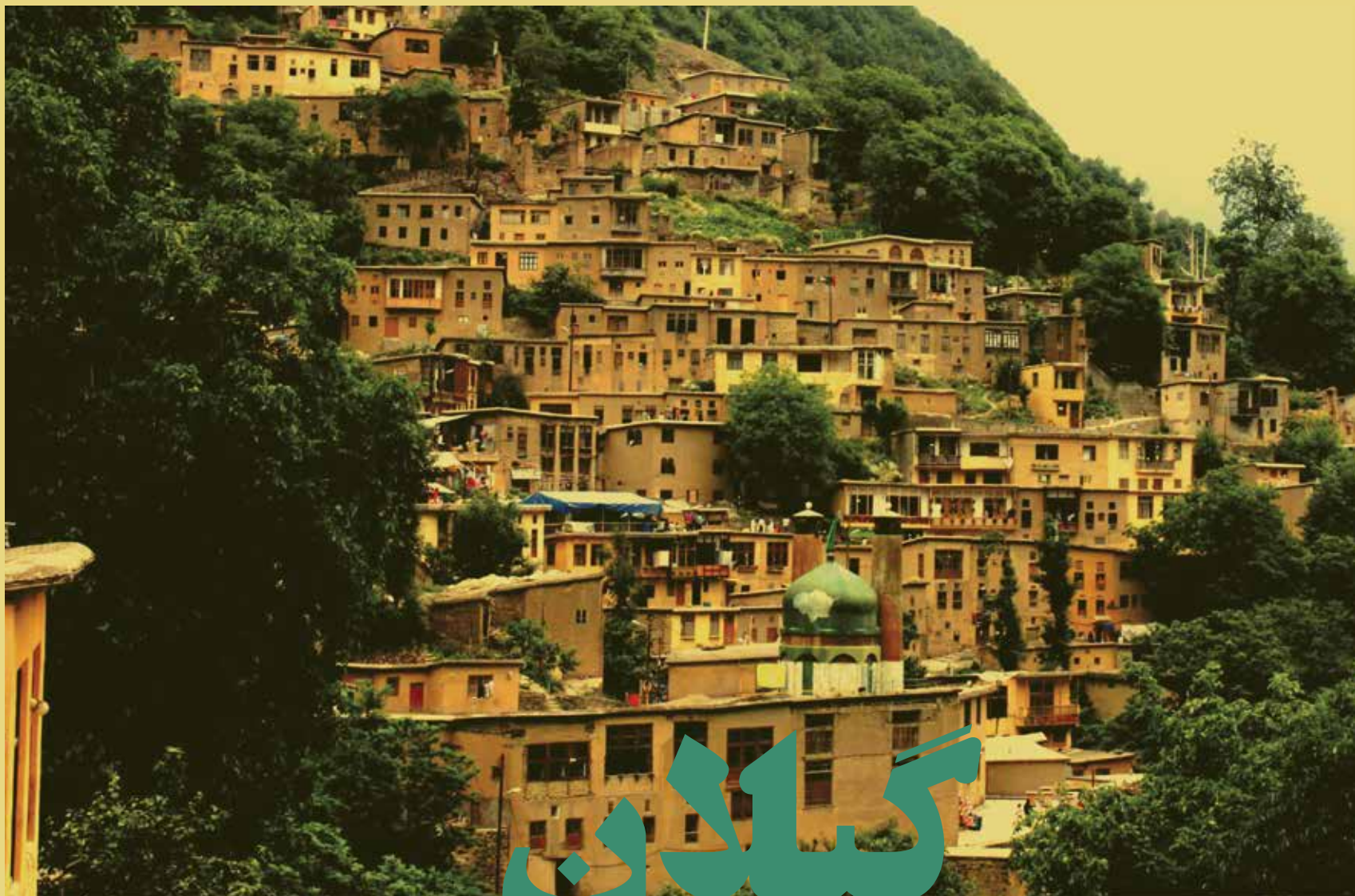
سازمان نظام مهندسی ساختمان استان کهگیلویه و بویراحمد با هدف عمل به قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و براساس قانون نظام مهندسی ساختمان در سال ۱۳۷۴ تأسیس شد و تاکنون گام‌های مؤثری برای ارتقای کیفیت خدمات مهندسی و نظارت بر حسن اجرای ساخت و سازها برداشته است. این سازمان درحال حاضر با بیش از ۳۸۰۰ عضو در ۷ رشته و ۲۸ پرسنل درحال خدمت‌رسانی است و با ۸ دفتر نمایندگی در سراسر استان مقررات ملی ساختمان را اعمال می‌کند.

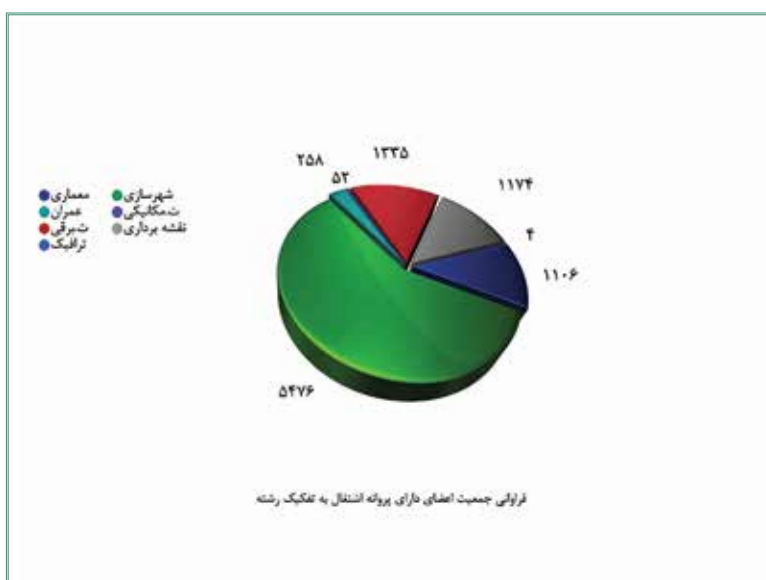
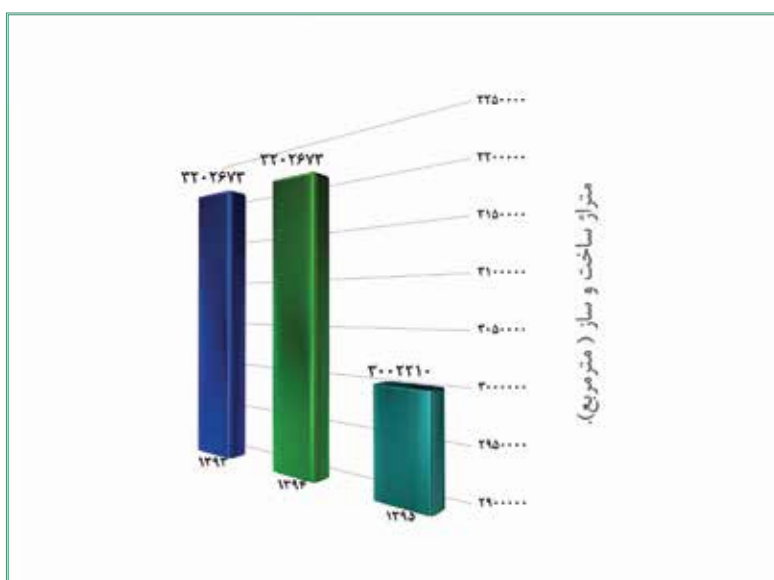
گلستان

فعالیت سازمان نظام مهندسی استان گلستان در سال ۱۳۷۸ در گرگان به عنوان مرکز استان آغاز شد. تعداد اعضا در سال اول ۴۷۶ نفر بوده که این رقم در حال حاضر به ۸۵۶۰ نفر رسیده است. این سازمان دارای ۱۶ دفتر نمایندگی در شهرهای استان و ۲۰ کمیته و گروه تخصصی است.

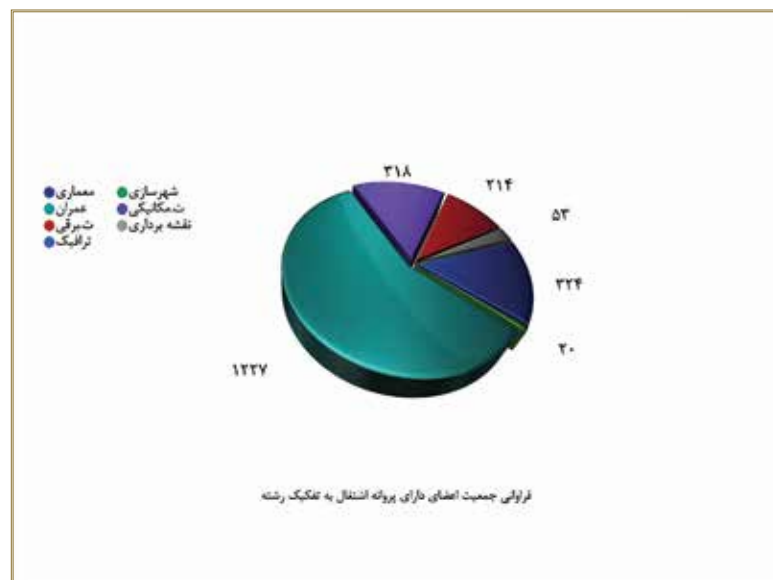
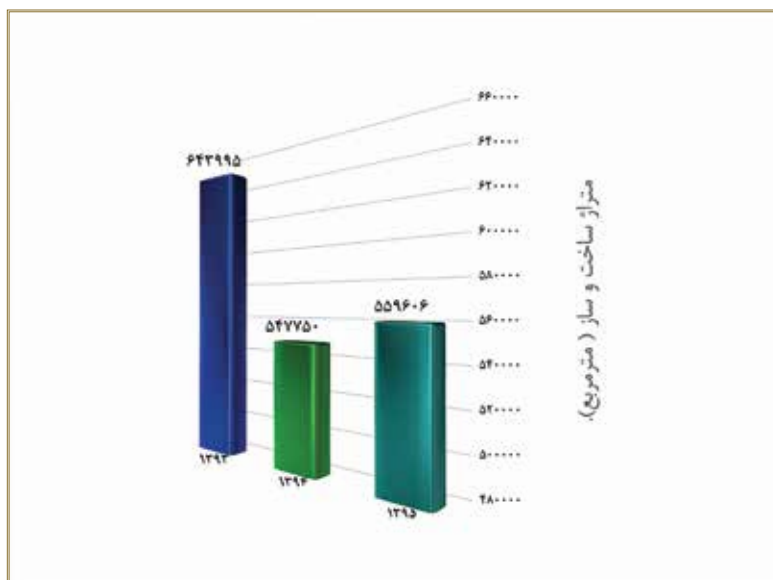
گیلان

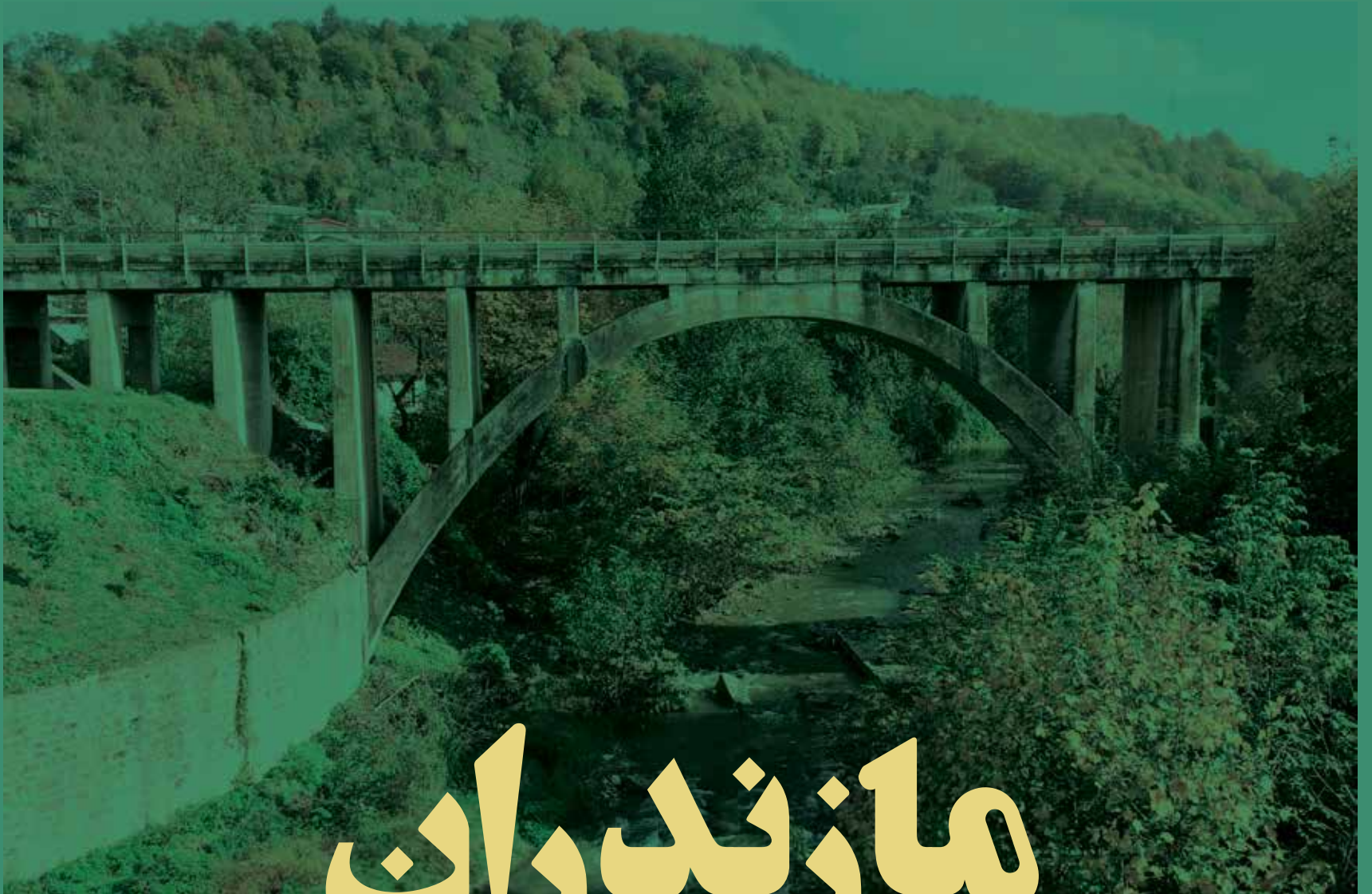
انتخابات اولین دوره سازمان نظام مهندسی ساختمان گیلان، در بهمن ماه ۱۳۶۹ برگزار شد و فعالیت این سازمان تا تصویب قانون نظام مهندسی در سال ۱۳۷۴ ادامه یافت و در سال ۱۳۸۲ ساختمان فعلی سازمان به بهره‌برداری رسید. سپس با افزایش تعداد مهندسان و پراکندگی آن‌ها و نیاز به استقرار دفاتر نمایندگی و تمرکز زدایی از مرکز استان هم اکنون دارای ۱۶ دفتر نمایندگی در شهرستان‌های استان است.

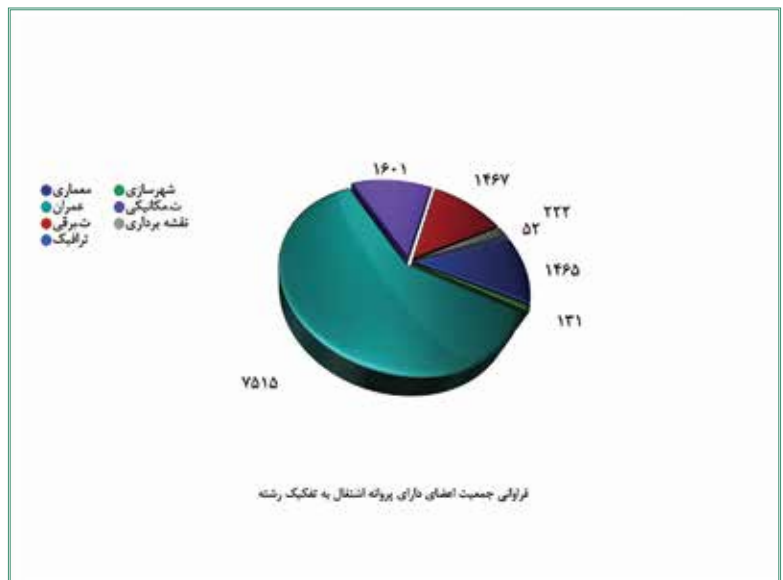
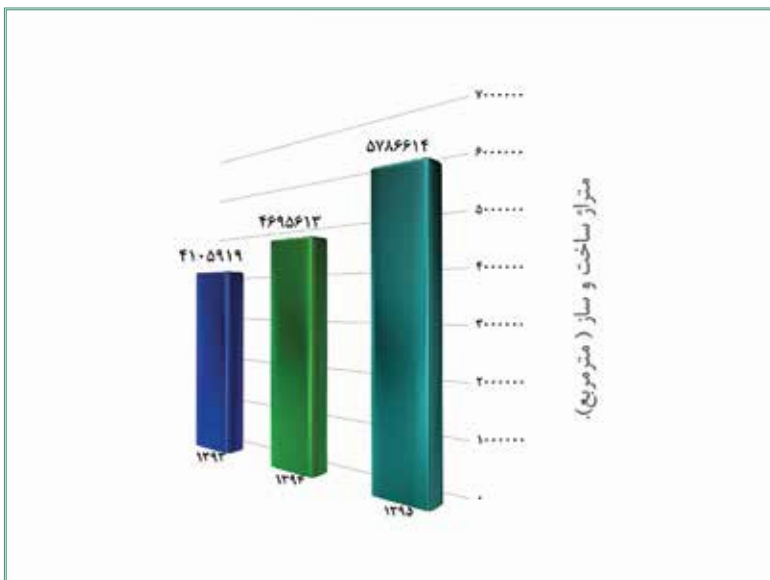
لرستان

سازمان نظام مهندسی ساختمان استان لرستان در سال ۱۳۷۰ با حد نصاب رسیدن اعضا تشکیل و پس از سال ۱۳۷۴ و تصویب قانون تائید ۷ دوره انتخابات برگزار و به کار خود ادامه داده است.

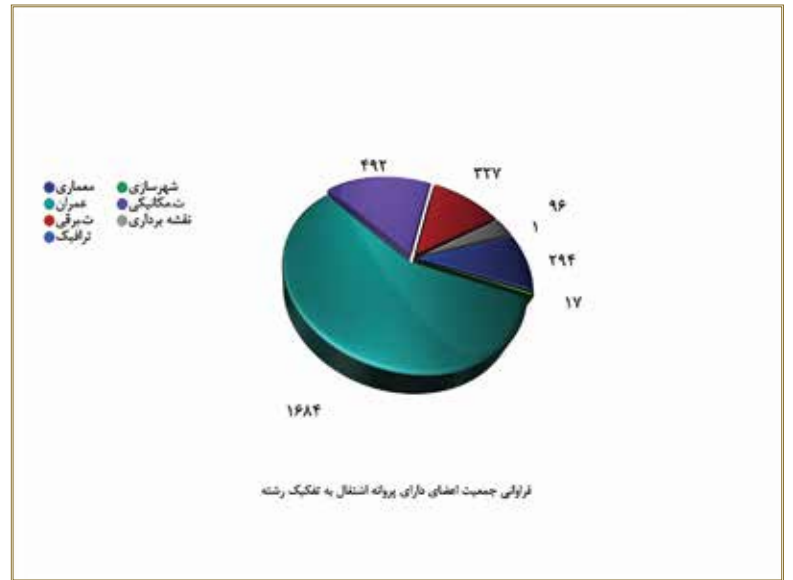
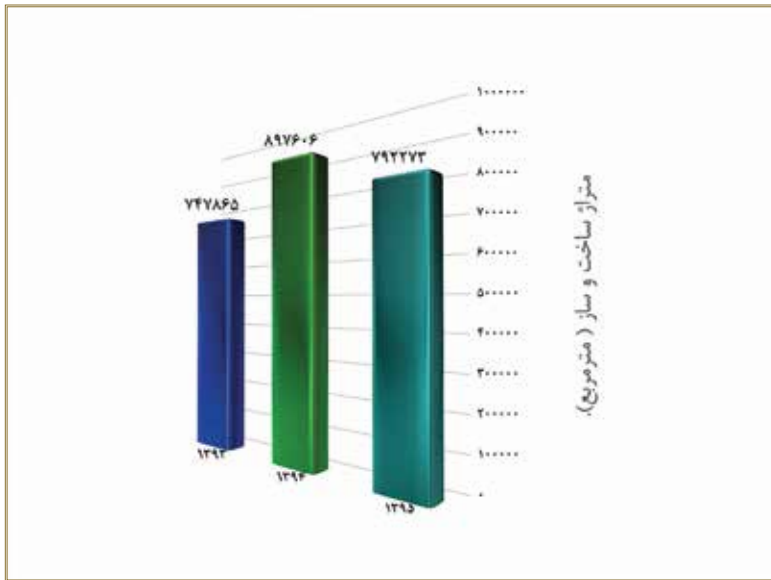
مازندران

سازمان نظام مهندسی ساختمان مازندران در سال ۱۳۷۶ با ۳۵۰ عضو آغاز به کار کرد و تاکنون تعداد اعضای این سازمان به ۳۲۲۴۱ نفر و تعداد دفاتر نمایندگی به ۲۲ دفتر در سطح استان رسیده است که به منظور تسهیل در ارائه خدمات مهندسی به شهروندان تعداد ۳۸ دفتر رابط نیز در شهرهای کوچک و کم جمعیت تأسیس شده است.

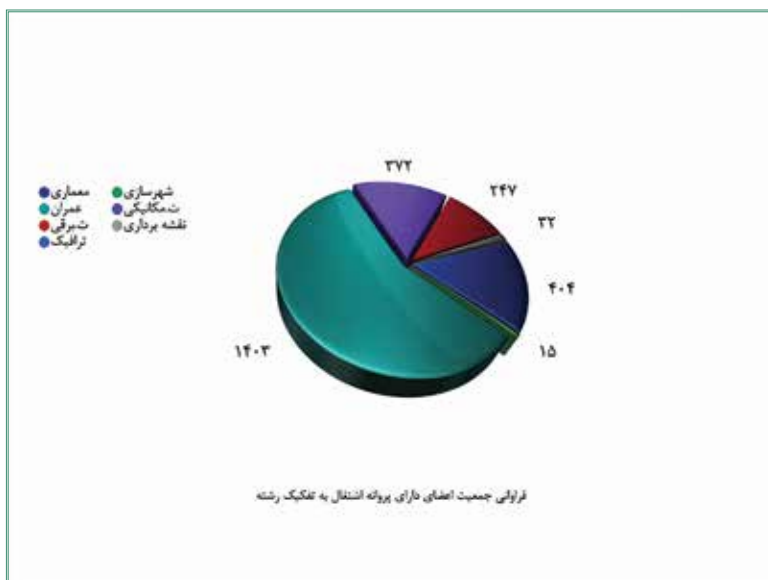
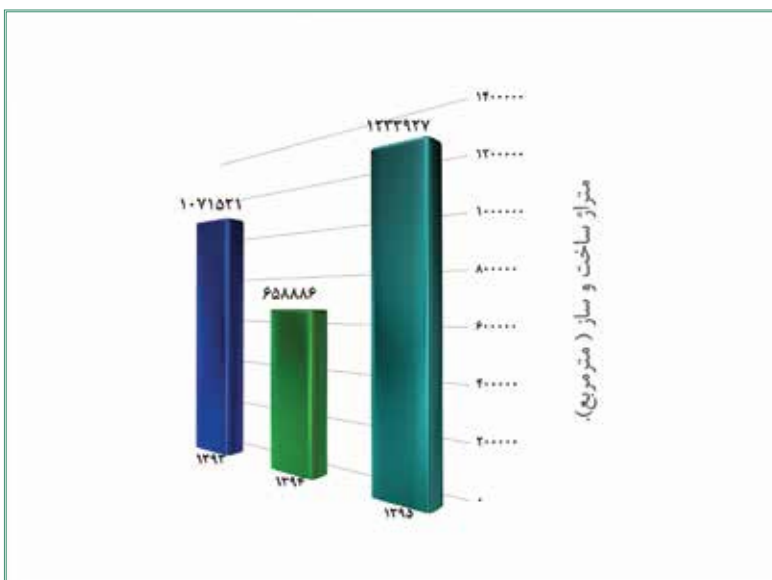
مركزی

سازمان نظام مهندسی ساختمان استان مرکزی از نیمه دوم سال ۱۳۷۰ فعالیت خود را آغاز نموده است. مطالعه و بررسی نقشه‌های معماری و سازه‌ای و نیز چگونگی اجرای ساختمان در ۲۵ سال گذشته، نموداری صعودی و رو به بهبود را نشان می‌دهد و این موفقیت حاصل بیش از ۲ دهه تلاش سازمان نظام مهندسی و هماهنگی و همکاری نهادهایی مانند استانداری، شهرداری و اداره کل راه و شهرسازی می‌باشد.

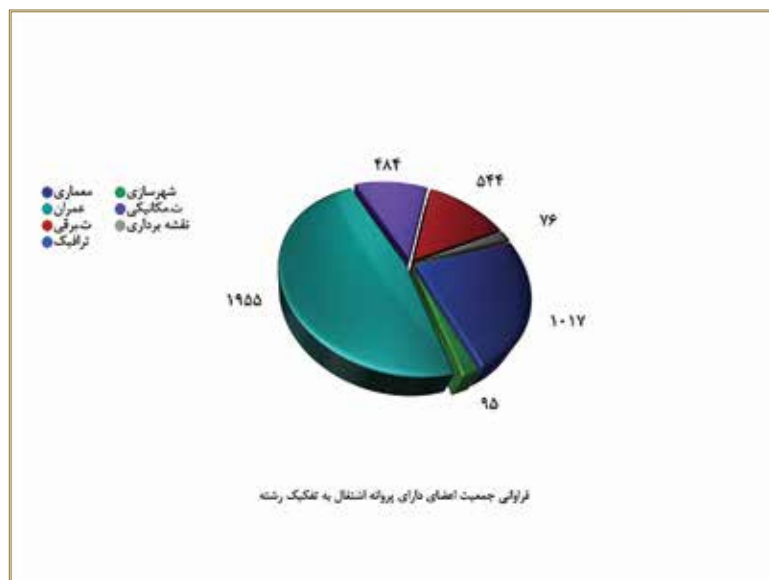
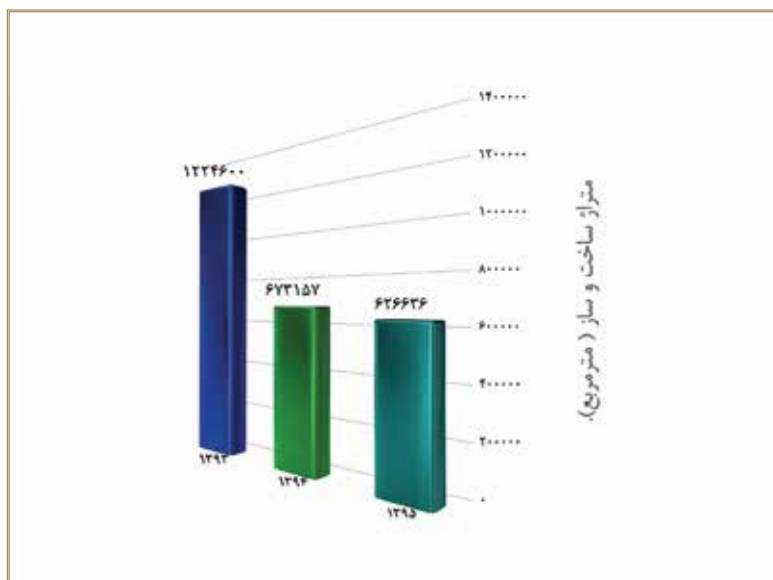
هرمزگان

سازمان نظام مهندسی ساختمان استان هرمزگان در سال ۱۳۷۶ از طریق رأیگیری با حضور ۳ پرسنل و ۳۵ نفر از اعضای آغاز به کار نمود. هم اکنون دارای ۶۰ پرسنل در مرکز استان و ۶۹۰۹ عضو است. این سازمان دارای ۸ دفتر نمایندگی در شهرستان ها است و با ۲۸ پرسنل در سطح استان فعال می باشد.

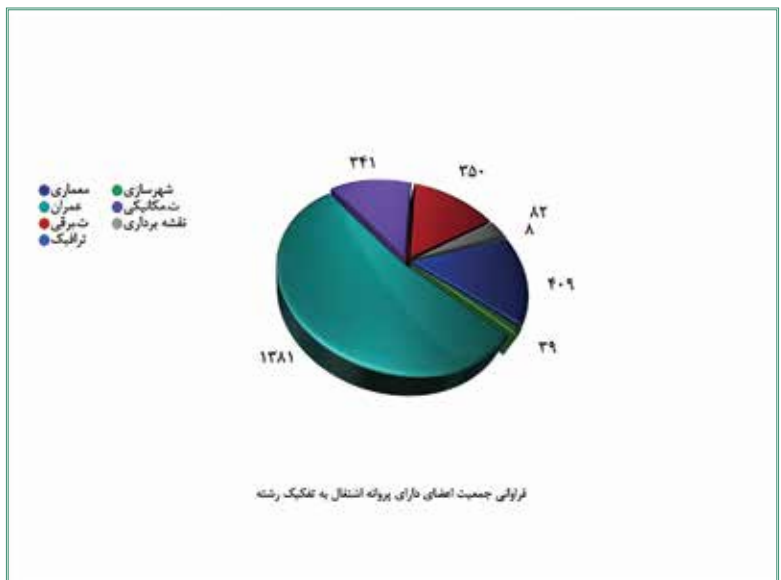
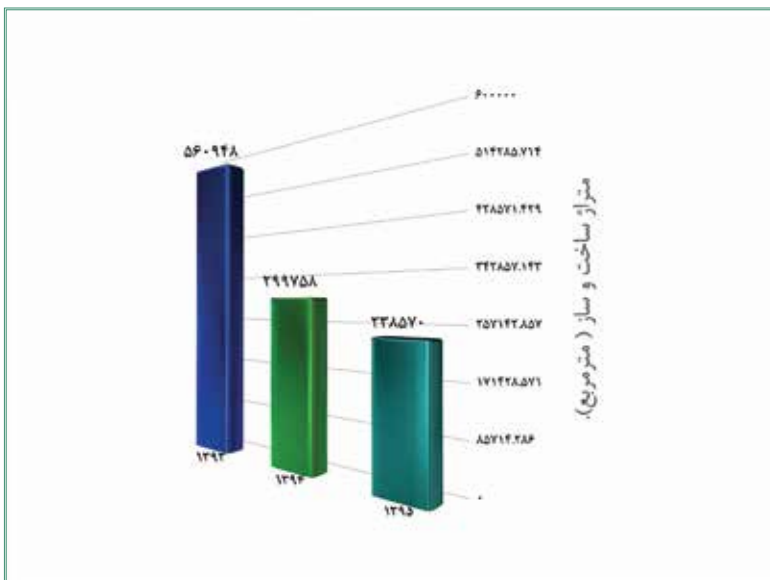
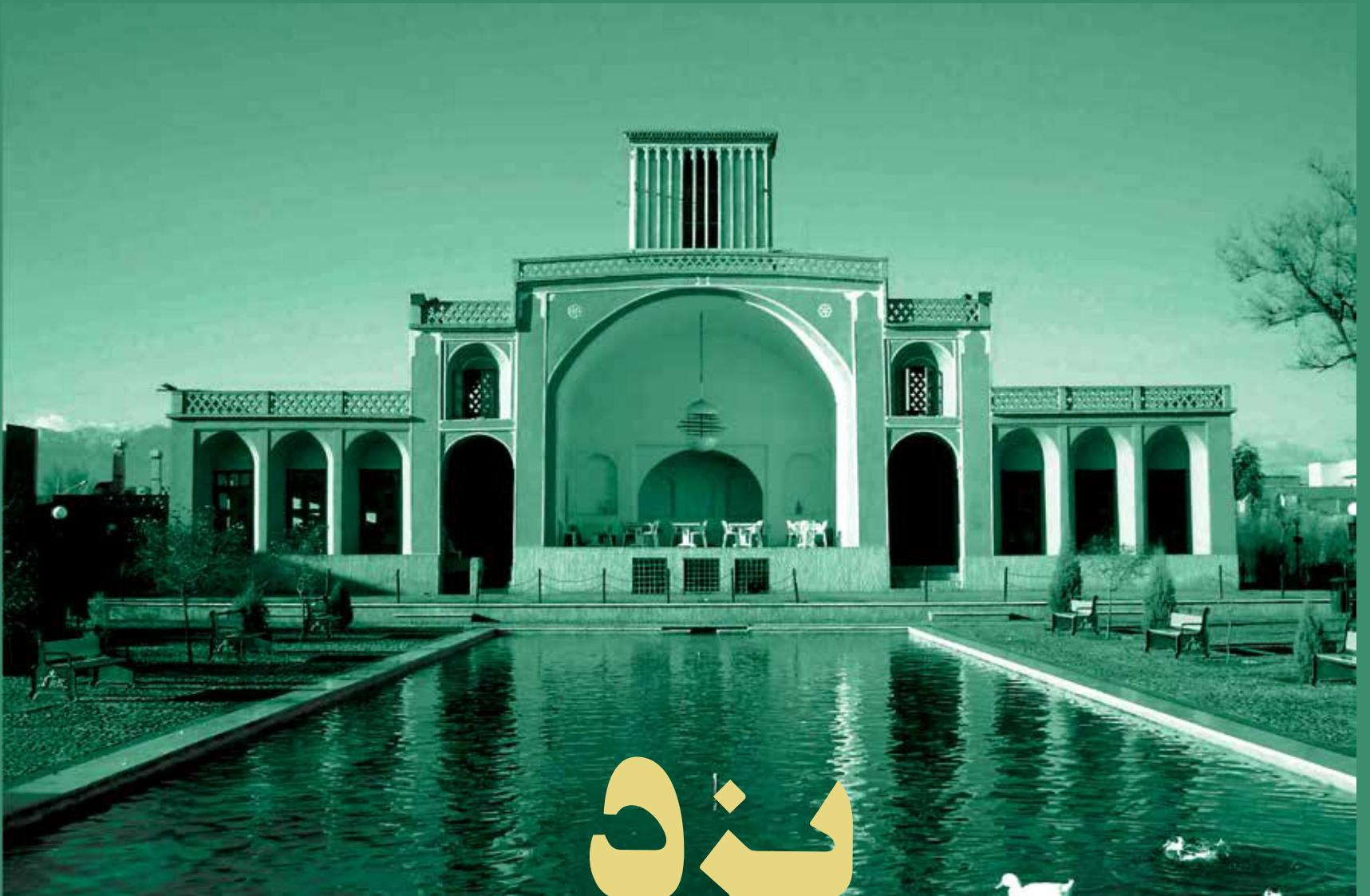

همدان

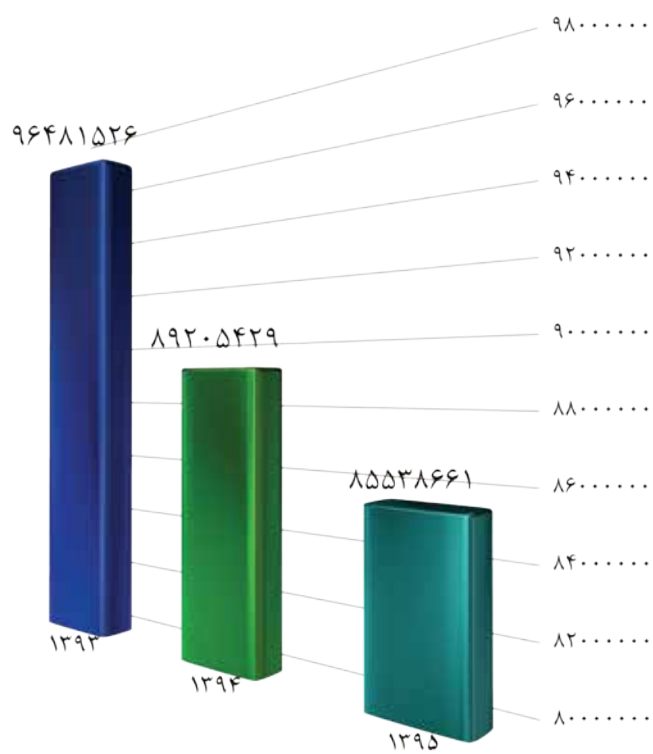

سازمان نظام مهندسی ساختمان استان همدان با هدف عمل به قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و براساس قانون نظام مهندسی ساختمان در سال ۱۳۷۱ راهاندازی شد. این سازمان براساس عملکرد خود مفتخر به دریافت چندین نشان کشوری در اجرای مقررات ملی ساختمان و اجرای بهینه مسکن مهر شده است و در حال حاضر با ۷۹۲۱ نفر عضو در ۶ رشته مهندسی و ۷۷ نفر پرسنل و ۹ دفتر نمایندگی در حال خدمت رسانی است.

یزد

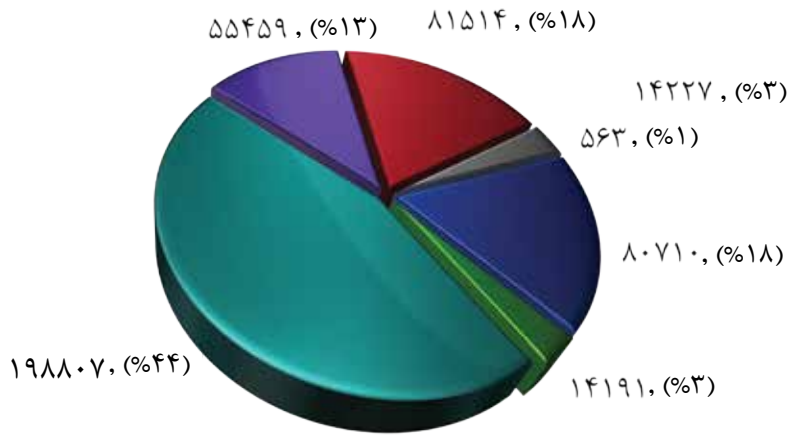
سازمان نظام مهندسی ساختمان استان یزد در سال ۱۳۷۴ و با ۱۰۰ نفر عضو تأسیس شد. به اقتضای ضرورت و به ویژه در دوره‌های چهارم و پنجم هیأت مدیره رشدی چشمگیر یافت و از زمان فعالیت هیأت مدیره دوره پنجم منسجم‌تر شد. در حال حاضر این سازمان با بیش از ۶ هزار عضو در ۷ رشته در حال خدمت‌رسانی است.

متر از ساخت و ساز (مترمربع)

- معماری
- شهرسازی
- عمران
- ت. مکانیکی
- ت. برقی
- نقشه برداری
- ترافیک

فراوانی جمعیت اعضای دارای پروانه اشتغال به تفکیک رشته

نِيْمٌ نِكَاہِي ---
وَ اَهْدَا فِ دَرْ ---
تَخْصِي وَ ---

به اقدامات گروه های کنفیسورن ها

موضوع ویژه:

بیستمین اجلاس

هیئت عمومی

نظام مهندسی ساختمان

نیم‌نگاهی به گروه‌های تخصصی و کمیسیون‌های شورای مرکزی در دوره‌ی ششم و هفتم

در سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور گروه‌های تخصصی و کمیسیون‌ها به شرحی که در ادامه می‌آید فعالیت می‌کنند. در بخش اول گزارش به مشکلات احتمالی در دوره‌ی ششم و نقطه نظرات گروه و یا کمیسیون پرداخته می‌شود، در بخش دوم خلاصه‌ای از اهم عملکردها و اقدامات صورت گرفته در دوره‌ی ششم توسط کارشناس ارائه می‌گردد و در بخش سوم اهداف و خط مشی گروه یا کمیسیون در دوره‌ی هفتم بیان خواهد شد.

گزارش گروه تخصصی برق دوره‌ی ششم

خود و هم بالاتر از آن، با توجه به تکلیف انسانی که بر دوش دارد، در مسیر کاهش حوادث، عدم تکرار وقایع ناگوار، و تأکید بر عملیاتی نمودن مبحث سیزدهم مقررات ملی ساختمان در خصوص پیشگیری و کاهش خطرات ناشی از برق گرفتگی، حفاظت از آسیب دیدن تجهیزات الکترونیکی، مخابراتی و اتوماسیون، کمک به بهبود سازگاری الکترومغناطیسی و کاهش اثرات الکتریسیته ساکن، رفع نگرانی‌های ناشی از عدم اطمینان به عملکرد وسایل حفاظتی، بهینه‌سازی مصرف انرژی و مدیریت هوشمند ساختمان اقداماتی انجام داد. و در راستای گسترش آن با عدم همکاری ارگانهای مرتبط از جمله مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی مواجه شد.

اعضای گروه، دکتر/ مهندس: سلیمان شیرازدی (رئیس)، سید کاظم مجابی (نائب رئیس)، جمال مشتاق (دبیر)، بهرام چاوشی، مجید ولدان، علیرضا سنائی دشتی، رضا عصاره، علی غنی، کیانوش علیپور گزارش عملکرد گروه تخصصی برق دوره‌ی ششم گروه تخصصی برق شورای مرکزی در دوره ۳ ساله ششم خود اقداماتی در خصوص اهداف مرتبط با تأسیسات برقی ساختمان پیگیری نمودند. خلاصه‌ای از اهم اقدامات انجام شده به شرح ذیل ارائه می‌گردد:

۱. تدوین دستورالعمل‌های ارت در ساختمان، همبندی الکتریکی، اندازه‌گیری مقاومت الکترود زمین و مقاومت ویژه خاک، حفاظت ساختمانها در برابر صاعقه.
 ۲. تدوین پیش‌نویس دستورالعمل‌های برق اضطراری، ایمنی و دیزل ژنراتور، تأسیسات الکتریکی MV در ساختمان، برقگیر حفاظتی، باس داکت، سیستم‌های صوتی، دیتا سنتر، تابلوهای فشار ضعیف، سیستم روشنایی و مدیریت ریسک برای حفاظت ساختمانها در برابر صاعقه.
 ۳. تعیین تعداد، عنوان، سرفصل و منابع سرفصل‌های دوره ارتقاء پروانه اشتغال به کار مهندسين در رشته برق.
 ۴. تهیه شرح وظایف گروه تخصصی برق شورای مرکزی.
 ۵. تهیه پیش‌نویس تفاهم نامه دو جانبه «نظارت بر نصب سیستم‌های فتوولتائیک».
- کارشناس: المیرا یارابی (تصویر ۱)

گزارش گروه تخصصی برق دوره‌ی هفتم

سازمان نظام مهندسی ساختمان در افق چشم انداز به عنوان تخصصی‌ترین مرجع و مورد اعتمادترین نهاد مستقل در نزد افکار عمومی در امور مرتبط با ساخت و ساز می‌باشد، و تأمین سلامت و امنیت جسمی و روحی شهروندان در ساختمان‌سازی، از وظایف این سازمان است.

در همراهی و حمایت از این وظیفه خطیر گروه‌های تخصصی تلاش می‌نمایند تا تحولات مؤثری در ساخت و ساز کشور ایجاد نمایند. خط مشی، اهداف و افق‌های پیش روی این گروه در دوره هفتم بدین شرح است:

خط مشی

۱. اهتمام ویژه به ارتقای اخلاق حرفه‌ای مهندسان.
 ۲. تلاش برای به روز رسانی و به روز ماندن دانش فنی اعضا با برگزاری دوره‌های آموزشی و بازدیدهای تخصصی کاربردی.
 ۳. اقدام برای پیشبرد هر چه بیشتر صرفه‌جویی در انرژی در صنعت ساختمان بعنوان مرجع تخصصی بهره‌برداری از انرژی برق.
 ۴. بررسی مداوم آیین‌نامه‌ها، تفاهم‌نامه‌ها و مقررات بالادستی مرتبط برای اعمال در فعالیت‌های تخصصی گروه و طرح پیشنهادات اصلاحی احتمالی.
- اهداف

۱. ارائه نظرات و پیشنهادات و برنامه ریزی در جهت تحقق اهداف مندرج در ماده ۲ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان.
۲. ارائه پیشنهادات و برنامه ریزی در جهت ایجاد بستر مناسب برای بکارگیری حداکثر توان گروه تخصصی برق
۳. طرح امور تخصصی مرتبط با وظایف شورای مرکزی و بررسی و حل و فصل آنها و ارائه نظرات و پیشنهادات به شورای مرکزی.
۴. بستر سازی تبادل تجربه استانها در طراحی، محاسبه، نظارت، اجرا، بهره برداری و نگهداری و سایر فعالیت‌های مهندسی.

اعضای گروه، دکتر/ مهندس: سید محمد هاشمی (رئیس)، عبدالله امرالهی (نائب رئیس)، مهدی شایان (دبیر)، کیانوش علیپور، علی رفیعی، حمیدرضا دهنوی، هیوا لهنویان، علی محمدی، توحید شفیعی، محمد فیروزیان، سیامک اسماعیلی، مجید جی‌افرام

المیرا یارابی

گزارش گروه تخصصی ترافیک دوره ی ششم

این گروه در دوره ششم با استفاده از تجارب علمی- تخصصی و اجرایی تک تک اعضا و با تعهدی که برگرفته از آگاهی آن-ها به نیازهای واقعی جامعه بود، یک هدف عمده اما اساسی یعنی تهیه سند الزامات ترافیکی ساختمان‌ها را دنبال می‌کرد. توانایی گروه در این امر بود که تمامی اهل فن در داخل و خارج از کشور را برای تشکیل جلسات متعدد در موضوع مقررات ملی ساختمان در بخش ترافیک، آماده و هماهنگ سازد. در نهایت این سند توسط گروه ناظر و راهبر یعنی مجموعه گروه تخصصی در دستور کار شورای تدوین قرار گرفت. در این مرحله توجه ویژه‌ای لازم می‌بود که محقق نشد. این بحث برای گروه تخصصی دوره ششم در وهله نخست به عنوان یک چالش مطرح شد، اما همین امر منجر به شکل‌گیری هدفی برای پیگیری گروه تخصصی دوره بعدی شد.

اعضای گروه، دکتر/ مهندس: غلامرضا شیران (رئیس)، حمید شیرمحمدی (نائب رئیس)، رامین آهویی (دبیر)، جمال قناعت، فرشید رضا حقیقی، کامران رحیم اف، علیرضا معتمدنیا، مجتبی زوربخش

گزارش عملکرد گروه تخصصی ترافیک دوره-ی ششم

اهم اقدامات صورت گرفته در این دوره بدین شرح است:

۱. تشکیل کمیته راهبردی- اجرایی جهت تهیه مبحث ترافیکی.
 ۲. تدوین مبحث ترافیک با همکاری مرکز تحقیقات حمل و نقل طراحان پارسه زیر نظر کارگروه تخصصی ترافیک به عنوان دستگاه راهبر.
 ۳. تأیید مشارکت دفتر مقررات ملی ساختمان وزارت راه و شهرسازی در مشارکت مالی در پیش نویس و تصویب مقررات ملی ساختمان در بخش ترافیک.
 ۴. پیشنهاد تهیه برنامه-های سرفصل موارد آموزشی و ارتقاء اعضا به همراه برنامه-های نرم افزاری جهت هماهنگ-سازی انجام عارضه سنجی در سراسر کشور.
- کارشناس: قربانعلی نادریان

قربانعلی نادریان

گزارش گروه تخصصی ترافیک دوره-ی هفتم

در این دوره تفاوت چندانی در رویکرد که همانا پیگیری و استمرار تلاش‌های پیشین تا حصول نتیجه است را شاهد نیستیم. با حضور اعضای جدید و قدیم و بهره‌گیری از نظرات استان‌ها، همان‌گونه که نظریات جدید سازمان نیز بوده است، و بهره‌گیری از تمامی ظرفیت‌های موجود در هر استان و تعامل با دست‌اندرکاران ترافیکی شهرها مانند شهرداری‌ها و نیروی پلیس در موضوع حمل و نقل و ترافیک را در دستور کار خواهیم داشت. مبحث ۲۳ الزامات ترافیکی ساختمان‌ها در یک تلاش چندین ساله حدود شش ماه قبل آماده شد که متأسفانه شورای تدوین با کم‌مهری‌های خود نسبت به منافع عموم باعث به تعویق افتادن مراحل اجرای این مبحث شد که در این خصوص منتظر دستور هوشمندانه و مسوولانه جناب وزیر هستیم.

اعضای گروه، دکتر/مهندس: غلامرضا شیران (رئیس)، علی مبصر(نائب رئیس)، یوسف ساجد (دبیر)، رامین آهویی، عیسی حسین‌زاده، فرشیدرضا حقیقی، کامبیزرضوی، کامران زندی، مجتبی زوربخش، امیر هوشنگ مرادپور، علیرضا معتمد نیا

گزارش گروه تخصصی شهرسازی دوره ششم

گروه تخصصی شهرسازی در طول دوره ششم یکی از فعال‌ترین گروه‌های تخصصی بود که در راستای برنامه‌های هدف‌گذاری شده بیشترین فعالیت‌ها را انجام داده است. برخی از مشکلات موجود در رابطه با رشته‌ی شهرسازی و مهندسان شهرساز به شرح زیر می‌باشد:

۱. رشته شهرسازی و به خصوص نقش مهندسان شهرساز به درستی برای مردم و مسؤولان شناخته شده نیست.
 ۲. مداخلات در رشته شهرسازی بسیار زیاد است و افراد فاقد صلاحیت در امور شهرسازی نظر می‌دهند و دخالت می‌کنند.
 ۳. عموماً مصادر و جایگاه‌های مهم اداری که در ارتباط مستقیم با حوزه شهرسازی است، در اختیار مدیرانی با تخصص‌های دیگر قرار دارد.
 ۴. پذیرش دانشجوی در رشته شهرسازی در دانشگاه‌های کشور بدون توجه به نیازهای بازار کار انجام می‌پذیرد.
 ۵. پس از گذشت بیش از ۵۰ سال از شروع فعالیت‌های رسمی شهرسازی، هنوز در کشورمان قانون جامع شهرسازی و یا مبحث مستقل شهرسازی ذیل مقررات ملی ساختمان وجود ندارد.
 ۶. هیچ نظارت جدی بر فعالیت‌های شهرسازی در کشورمان وجود ندارد و در نتیجه حقوق مردم در حوزه عمومی توسط مدیریت‌های شهری تضییع می‌شود.
- اعضای گروه، دکتر/ مهندس: شیرزاد یزدانی (رئیس)، جابر نصیری (نائب رئیس)، احمد کرباسی (دبیر)، سید فتح اله فؤاد مرعشی، عباس وثیق‌نیا، احمد زارعی، عنایت‌اله رحیمی، سعید خان احمدلو، رسول وظیفه‌شناس

گزارش عملکرد گروه تخصصی شهرسازی دوره ششم

خلاصه‌ای از اهم فعالیت‌های این گروه در دوره‌ی ششم بدین شرح است:

۱. تدوین شاخصهای اجرایی سیاستهای ابلاغی نظام در بخش شهرسازی.
 ۲. تدوین شیوهنامه نظارت مهندسان شهرساز.
 ۳. ابلاغ صلاحیت مهندسان شهرساز در تهیه طرحهای هادی روستایی از طرف بنیاد مسکن و تنظیم پیشنویس تفاهمنامه سه جانبه.
 ۴. تنظیم شرح خدمات، چک‌لیست و حدود صلاحیت مهندسان شهرساز در اجرایی شدن پدافند غیرعامل (مبحث ۲۱) در بخش شهرسازی و ابلاغ از طرف شورای مرکزی به همه استان‌ها.
 ۵. تهیه پیشنویس و پیگیری تنظیمنامه به وزیر محترم علوم و تحقیقات در خصوص چگونگی کم و کیف دانش‌آموختگان هفت رشته ساختمانی.
 ۶. اعلام نظر گروه تخصصی در خصوص لایحه مدیریت شهری به وزارت کشور.
 ۷. تهیه سند آسیب‌شناسی شهرسازی برای کمیته عمران شهری سازمان شهرداری‌ها.
 ۸. بررسی و پیشنهاد صلاحیت‌های جدید شهرسازی و ارسال آن به دفتر نظامات مهندسی.
 ۹. پیشنهاد دوره‌های آموزشی جدید ارتقای پایه مهندسان شهرساز.
 ۱۰. پیگیری اجرایی شدن خدمات مهندسان شهرساز در همه استان‌ها.
- کارشناس: معصومه فتحعلیان

معصومه فتحعلیان

گزارش گروه تخصصی شهرسازی دوره-ی هفتم

در دوره هفتم علاوه بر پیگیری های موضوعات قبلی تصمیم گرفته شد که با تشکیل ۳ کارگروه «آموزش و ترویج»، «صلاحیت و اشتغال» و «قوانین و پایش» و تعیین و تعریف مأموریت اصلی برای هر یک از این کارگروه ها شامل: پیگیری برای معرفی هرچه بهتر رشته شهرسازی و تبیین نقش و جایگاه مهندسان شهرساز، فراهم سازی زمینه های لازم برای ارتقای دانش مهندسان شهرساز و به خصوص توانمندسازی آن در انجام صلاحیت های حرفه ای، پیگیری روند اجرایی شدن صلاحیت های تعیین شده برای شهرسازان، پیشنهاد صلاحیت های جدید، اعلام نظر در خصوص لوایح، طرح ها و آیین نامه های پیشنهادی در حوزه شهرسازی و پیگیری برای اجرایی کردن قوانین شهرسازی در پی تحقق اهداف قانونی باشند.

اعضای گروه، دکتر/ مهندس: عباس وثیق نیا (رئیس)، شیرزاد یزدانی (نائب رئیس)، فتح اله فواد مرعشی (دبیر)، احمد زارعی، عباس صنیع زاده، جابر نصیری، رسول وظیفه شناس، محسن غیاثی نیا، کوروش لطفی، عمران کهزادی، عادلہ صادقی، ابراهیم کریمی

گزارش گروه تخصصی عمران دوره-ی ششم

خداوند را شاکریم که کیفیت ساخت و ساز در بستر رعایت مقررات ملی ساختمان در مسیر تعالی قرار گرفته و کاربرد دستورالعمل های مربوط به استحکام بنا به گونه ای نهادینه شده که می توان به جرأت اعلام کرد ۹۷٪ ساختمان های تحت نظارت از استحکام کافی برخوردار هستند. اتخاذ سیاست های نامناسب و غیرکارشناسانه در امر مسکن و کشاورزی موجب افزایش حاشیه نشینی و احداث بناهای غیراستاندارد شده است که احتمال خرابی آن ها در حوادث و بلایای طبیعی دوجندان بوده و (مشابه موارد قبل) بخش عمده هزینه بازسازی آن ها به کشور و حاکمیت تحمیل خواهد شد. لذا لازم است هر چه سریع تر با تدوین قوانین و سیاست گذاری صحیح و با صرف هزینه مناسب از ادامه این روند و ساخت ساختمان های غیراستاندارد جلوگیری کرد که این مهم مستلزم تعامل هر چه بیشتر شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان و وزارت راه و شهرسازی می باشد.

اعضای گروه، دکتر/ مهندس: محمدرضا رئیسی (رئیس)، علی اکبر رمضانی (نائب رئیس)، علی حیدر عبدی پور (دبیر)، مهدی اژدری مقدم، عباس صابر، فرید صالحی عالی، تورج نائیج پور، محمد یونسیان

گزارش عملکرد گروه تخصصی عمران دوره ی ششم

اقداماتی که در دوره ی ششم این گروه انجام پذیرفته به شرح ذیل است:

۱. ایجاد یک سیستم پاسخگو با توجه به سطح ساخت و ساز در دو جهت کمیت و کیفیت ساخت.
 ۲. پیشنهاد تهیه پیش نویس نظام نامه نحوه بررسی استحکام بنای ساختمان های اجرا شده و یا در حال اجرا در بخش ها و با وضعیت های مختلف و دوره های زمانی متفاوت.
 ۳. توجه به پایه تحصیلی مهندسی در نظام مهندسی ساختمان (دوره کارشناسی) و استفاده از تمهیداتی از جمله کارآموزی ها، آموزشی ها و آزمون های لازم در تأیید صلاحیت ها.
 ۴. تأکید بر تأمین اطلاعات لازم جهت شرکت با تخصص دارای صلاحیت از محدوده گودبرداری و تعامل لازم با شهرداری ها در اخذ اطلاعات لازم در این موارد.
 ۵. هماهنگی با استان های فعال در بخش کنترل کیفیت بتن نسبت به تهیه شیوه نامه واحد با اهداف مندرج در نامه ارسالی به استان ها.
- کارشناس: قربانعلی نادریان

گزارش گروه تخصصی عمران دوره ی هفتم

از جمله اهداف این گروه در دوره ی هفتم می توان به موارد زیر اشاره نمود:

۱. پیگیری مصوبات دوره های قبل گروه تخصصی عمران.
 ۲. تقویت ارتباط با مراکز علمی، پژوهشی به منظور بهره جستن از پتانسیل علمی داخل و خارج از کشور.
 ۳. اجرایی کردن کلیه مباحث مقررات ملی ساختمان از جمله مبحث ۲۱ و مبحث ۲۲.
 ۴. تعریف بسترهای جدید کاری برای مهندسان عمران در حوزه صنعت ساختمان.
 ۵. پیگیری مباحث آموزشی و بازدیدهای علمی و عملی داخل و خارج کشور به منظور به روزرسانی دانش حرفه ای مهندسان و آشنا شدن با مصالح و روش های نوین ساخت و ساز.
- اعضای گروه، دکتر/ مهندس: حسن مجتبی زاده (رئیس)، محمد صدیق ثابتی (نائب رئیس)، کامبیز نماشیری (دبیر)، مجید اسماعیلیان، محمدرضا جواهری تفتی، مهدی رضایی سردره، علی اکبر رضایی، کوروش غفاری، سعید گزرنی، امین مقومی، سید مجتبی موسوی

گزارش گروه تخصصی معماری دوره ی ششم

گروه معماری کار خود را با برگزاری جلسات متعدد، بررسی و سیاست گذاری اهداف تعیین شده و ارائه راهکارهایی به هیأت رئیسه شورای مرکزی در پی گرفت. برابر قانون، گروه ها و کمیسیون ها بازوهای مشورتی شورا می باشند بنابراین اجرا یا عدم اجرای تصمیمات منوط به تصمیم نهایی رئیس شورا یا هیأت رئیسه است. امید است با هماهنگی بیشتر هیأت رئیسه در جهت برگزاری جلسات مشترک در دوره های آتی موجبات نتیجه بخش بودن مصوبات گروه تخصصی فراهم شود. بدین منظور اصلاح آیین نامه اجرایی و بازنگری در مواد گروه ها و کمیسیون ها الزامی و در موارد ذیل اعلام می شود:

۱- انتخاب اعضا گروه ها توسط اعضای تخصصی همان گروه و پیشنهاد به هیأت رئیسه.

۲- الزام به اجرایی نمودن تصمیمات گروه ها توسط رئیس سازمان و یا حداقل ارجاع تصمیمات به شورای مرکزی و تصمیم گیری توسط اعضای شورا.

۳- هر ساله بودجه ای برای گروه ها و کمیسیون ها در بودجه اصلی در نظر گرفته می شود لیکن گروه ها هیچ گونه اختیاری در چگونگی هزینه آن ندارند. لذا ارائه راهکاری در این زمینه باید در نظر گرفته شود.

اعضای گروه، دکتر/ مهندس: محمدرضا اسماعیلی (رئیس)، محمدحسین آیت الهی (نائب رئیس)، منصور بهادری (دبیر)، مهروش کاظمی، احد محمدی، شهریار مشیری، کاظم معمار ضیاء، سید مهدی هاشمی، غلامحسن اله دادی

گزارش عملکرد گروه تخصصی معماری دوره ی ششم

اهم اقدامات انجام شده در دوره ی ششم این گروه بدین شرح است:

- ۱- ایجاد وحدت رویه در انجام خدمات مؤثررشته معماری در استان های مختلف کشور (با توجه به پهنه بندی اقلیمی کشور و تأثیر ارزشهای محلی و بومی بر معماری مناطق مختلف، جلسات هم اندیشی متعددی با رؤسای گروه تخصصی معماری استان ها در دستور کار قرار گرفت تا مسائل و محدودیتهای در انجام خدمات این رشته به صورت ملموستری بررسی و راهکارهای لازم با حضور معماران هریک از این مناطق پیشنهاد شود).
- ۲- تدوین شرح خدمات جدید و تهیه فهرست های امکان سنجی طراحی و نظارت معماری بر اساس نیازهای بومی و محلی تا در تمام مراحل شکلگیری ساختمان و زمان بهره برداری معماران نقش مؤثرتری داشته باشند.
- ۳- نشستهای علمی و تخصصی با حضور استادان مجرب معماری برگزار شد و تأثیر ارزشهای فرهنگی، مذهبی و اجتماعی بر روند خلق اثر معماری مورد تبادل نظر قرار گرفتند تا هرگونه اقدامی با تکیه بر شناخت عمیق معماری این سرزمین، صورت پذیرد و معماری در مسیری مناسب با تقویت سبک اصیل زندگی همراه با نوآوریهای منطقی قرار بگیرد.
- ۴- تدوین ضوابطی چون دستورالعمل سیمان و منظر شهری با مشارکت استان ها.

کارشناس: معصومه فتحعلیان
گزارش گروه تخصصی معماری دوره ی هفتم

دوره هفتم گروه تخصصی معماری سازمان نظام مهندسی ساختمان در اولین جلسات خود، ضمن مطالعه تجارب دوره های قبل، چشم انداز کاری را تعریف نموده است. بدینوسیله اهداف و رویکرد گروه تخصصی معماری شورای مرکزی دوره هفتم را که به شرح زیر می باشد اعلام می دارد:

۱. توسعه شرح خدمات مهندسی معماری.
 ۲. ترویج و تدوین مقررات ملی ساختمان در معماری.
 ۳. انرژی و محیط زیست در معماری.
 ۴. بهره گیری از فنآوریهای نوین در معماری.
 ۵. هویت در معماری ایرانی اسلامی با تأکید بر ارزشهای بومی و منطقیهای.
- اعضای گروه، دکتر/ مهندس: طاهره نصر(رئیس)، امیر سلیمی(نائب رئیس)، پرویز سیروس(دبیر)، امیرحسین نیکزاد، مهرا ن فرصت، غلامحسن اله دادی، ابراهیم حمزه زاده، جواد جوان مجیدی، شهاب آدم نوه سی، افشین صحراکار، الهه رادمهر

گزارش گروه تخصصی مکانیک دوره ی ششم

گروه تخصصی مکانیک شورای مرکزی در راستای وظایف خود تلاش لازم را در جهت اجرایی شدن بسیاری از موضوعات به عمل آورد از جمله: زمان مسئولیت بازرسی گاز، واگذاری بازرسی آبفا و آسانسور به مهندسان مکانیک، اصلاح شیوه نامه بازرسی گاز خانگی و صنعتی و آبفا و همچنین مباحث مربوط به مبحث ۲۲ (تعمیر و نگهداری) و مبحث نوزدهم (انرژی و مبحث سوم (اطفاء حریق) و ساماندهی پیمانکاران تجربی گاز و الزام استفاده از مجریان و مباحث مرتبط دیگر، اما متأسفانه همه این اقدامات و تلاشها در حد مکاتبه با ریاست محترم شورا محدود شد و از نگاه اینجانب نبود تعامل کافی با وزارتخانه و سازمان های ذی ربط یعنی وزارت راه و شهرسازی و وزارت صنعت، معدن و تجارت و وزارت کشور و سازمان ملی استاندارد و وزارت نیرو مهمترین مانع در جهت رسیدن به اهداف گروه می باشد و نکته دوم اینکه هیأت رئیسه محترم شورای مرکزی هم باید موضوعات اساسی مربوط به رشته های هفتگانه که زمینه اشتغال و فعالیت همکاران را فراهم می کند و در جهت ارتقاء جایگاه صنفی و حفظ سرمایه ملی می باشد را در اولویت دستور کار جلسات شورای مرکزی قرار دهد.

اعضای گروه، دکتر/ مهندس: سیفاله علی نیا (رئیس)، رسول باقرزاده محاسفی (نائب رئیس)، کیومرث اسدی(دبیر)، منوچهر باقری، محمودعلی سنگی، علی فرج زاده ها، باقر کرد، محمود مصطفوی، سیامک منشاری

گزارش عملکرد گروه تخصصی مکانیک دوره ی ششم

گروه تخصصی مکانیک شورای مرکزی در دوره ی ۳ ساله ششم خود اقداماتی در خصوص اهداف مرتبط با تأسیسات مکانیک ساختمان پیگیری نموده اند که اجمالاً اهم اقدامات انجام شده به شرح ذیل ارائه می گردد:

۱. تعیین تکلیف زمان مسئولیت بازرسی گاز.
 ۲. ساماندهی پیمانکاران تجربی گاز طبق شیوه نامه اجرائی گاز.
 ۳. پیگیری همایش ملی نقش مهندسان مکانیک در ساخت و ساز شهری و تشکیل ساختار آن با سیاستگذاری شورای مرکزی و استقرار دبیرخانه اجرائی در سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران.
 ۴. الزامی نمودن تهیه مشخصات فنی مصالح.
 ۵. بررسی نقش استفاده از تجهیزات هوشمند و ایمنی در بخش گاز و تأکید بر استفاده آن در همه ساختمان ها.
- کارشناس: المیرا یارابی

گزارش گروه تخصصی مکانیک دوره‌ی هفتم

شرحی از اهداف تشکیل گروه مکانیک، اهداف و افق‌های پیش‌رو را در ادامه می‌خوانیم:

مباحث مقررات ملی ساختمان در جهت بهینه‌سازی مصرف انرژی و تحقق کیفیت ساخت‌وساز است و آنچه جهت پیشبرد این اهداف کمک می‌کند همکاری و هماهنگی تمامی رشته‌های هفت‌گانه مهندسی با هم می‌باشد، لذا گروه مکانیک در ساخت و ساز ساختمان‌ها در دو بخش مکانیک جامدات و سیالات عهده‌دار قسمتی از اجرای امور ساختمانی می‌باشند و این مهم تبیین حضور مداوم و مستمر اعضای گروه مکانیک در ساخت‌وساز ساختمان‌ها می‌باشد.

به لحاظ ارتباط موضوعی سیستم‌های حرارتی و برودتی، آتش‌نشانی، گازرسانی، آسانسور و به منظور بالا بردن سطح کیفی کار و استفاده از مصالح ساختمانی استاندارد، حضور و تشکیل گروه مکانیک را بیش از پیش مسلم می‌سازد.

افق‌های پیش‌رو در این گروه عبارتند از: استفاده از مصالح روز، توسعه کمی و کیفی سازمان، رسیدگی به مباحث آن دسته از مباحث بیست و دوگانه مقررات ملی ساختمان که مربوط به بخش مکانیک می‌باشد، ترجیحاً ماده ۲۲ که نگهداری و حفاظت ساختمان را در جهت افزایش عمر مفید ساختمان که به طبع می‌تواند صرفه‌جویی مصرف انرژی را در پی داشته باشد و همچنین کاهش نخاله‌های ساختمانی در این خصوص می‌تواند سبب رعایت اهداف محیط زیست مناسب نیز باشد، چنانچه مبحث ۲۲ مقررات ملی ساختمان با ارائه راهکار و شیوه‌نامه اجرائی عملیاتی گردد. اهداف اقتصاد مقاومتی محقق و سرمایه‌ها به ثروت ملی تبدیل خواهند شد.

اعضای گروه، دکتر/ مهندس: محمد مصطفوی (رئیس)، رضا کرانی (نائب رئیس)، احمد خمر (دبیر)، احمد رضا طاهری، اصل سیفال‌اله علی‌نیا، محمد اویسی، رامین کرمی، علی صادقی، اردشیر فرشیدیان‌فر، پویا کلاهدوز، محمدرضا آل‌وستانی، علیرضا فرشید

گزارش گروه تخصصی نقشه‌برداری دوره‌ی ششم

گروه تخصصی نقشه‌برداری در سال ۹۵ با برگزاری جلساتی اهداف مهمی را در برنامه خود داشت، از جمله

۱. پیگیری تأیید پیش‌نویس مبحث جدید مقررات ملی با عنوان کنترل‌های هندسی و رقومی و تهیه نقشه‌های ساخت و ارسال به کمیته تدوین.

۲. تعیین تعرفه‌های خدمات مهندسی در قالب آیین‌نامه اجرائی و قانونی همچون ۴ رشته دیگر و ارسال مکاتبات لازم به وزارت راه (که هنوز شکل اجرائی به خود نگرفته است).

۳. پیگیری موضوع هوشمندسازی شهرها براساس اطلاعات مکانی سه‌بعدی با توجه ویژه هیات رئیسه شورای ششم و تشکیل جلساتی با حضور ریاست وقت نظام مهندسی ساختمان کشور و برنامه‌ریزی همایش سراسری با محوریت رشته‌های نقشه‌برداری، شهرسازی و ترافیک.

۴. تعامل با جامعه صنفی مهندسان نقشه‌بردار ایران و پیگیری اجرای دقیق تهیه نقشه‌های تفکیک آپارتمان‌ها در کشور با برگزاری جلسات کمیته راهبردی.

اعضای گروه، دکتر/ مهندس: ابوالحسن سمیع یوسفی (رئیس)، حسن مجربی کرمانی (نائب رئیس)، احمد اسدی (دبیر)، عیسی شهابت، سید حسین اعلائی، ذبیح‌الله... تاج بخش، محمد حمیدی، غلامرضا لشگری، عبدالرضا نوری

گزارش عملکرد گروه تخصصی نقشه‌برداری دوره‌ی ششم

اقدامات این گروه در دوره ششم بدین قرار است:

۱. تهیه نقشه‌های جامع پوششی کاداستر به‌منظور سامان‌دهی املاک کشور به ویژه املاک دولتی.

۲. تداوم راهبردهای شورای عالی GIS و شورای عالی نقشه‌برداری در یکسان‌سازی و وحدت‌رویه تولید داده‌های مکانی. به‌منظور پرهیز از دوباره‌کاریها و موازی‌کاری‌ها و تعیین درصد قابل کسر از استان‌ها از محل خدمات تهیه نقشه تفکیکی به میزان ۵ درصد.

۳. تعیین تعرفه قابل ابلاغ به سازمان‌های نظام مهندسی با تصویب گروه تخصصی نقشه‌برداری (تعرفه خدمات تهیه نقشه تفکیک آپارتمان‌ها).

۴. تشکیل کمیته راهبردی با هدف تهیه کتابچه فعالیت‌های مرتبط با تهیه نقشه‌های تفکیکی. کارشناس: قربانعلی نادریان

گزارش گروه تخصصی نقشه-برداری دوره-ی هفتم

ایجاد ساختار اداری و تأسیس سازمان نظام مهندسی ساختمان به دلیل دستیابی به اهداف و خط مشی سیاست‌گذاری شده در قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان می‌باشد. با نگاهی ساده و تمرکز بر تمامی نکات تنظیم شده در مفاد اهداف و خط مشی سازمان نظام مهندسی ساختمان در می‌یابیم برای رسیدن به نقطه عطف در شکوفایی اهداف کلی نیاز به برنامه‌ریزی دقیق و هوشمندانه داریم و این امر ضرورت تشکیل گروه‌های تخصصی را کاملاً محسوس و ضروری جلوه می‌دهد تا گروه‌های مذکور به عنوان مغز متفکر و بازوی توانمند اجرایی موجب هموارسازی مسیر شکوفایی شود.

اعضای گروه، دکتر/ مهندس: علی طوماری (رئیس)، نادر بابایی (نائب رئیس)، احمد اسدی (دبیر)، اکبر احمدی، امید احمدی، محمد اکبری، سعید بدوی، ناصر طهماسبی، بهمن مومنی مقدم، رحیم نجاتی اسلاملو، حسین نساری

گزارش کمیسیون آموزش، پژوهش، آزمون و انتشارات دوره ی

ششم

تغییرات، رشد و شکوفایی در دانش علوم مهندسی، همچون علوم دیگر، هر روز و هر لحظه رخ میدهد که ضرورت آموزش و پژوهش پس از دانشگاه را به روشنی نمایان میکند که میتواند موجبات ارائه کالای مهندسی بسی با کیفیت و فاخر را فراهم آورد، امری که نیاز مبرم کشور است که اشتغال جوانان تحصیل کرده و پرتوانان را هم در پی خواهد داشت. جای بسی تأمل توأم با تأثر است که نظام مهندسی ساختمان که بزرگترین نقش را در این عرصه پس از دوران دانشگاه را برای مهندسیین میتواند بازی کند، دچار روزمرگی شده و به اهم وظایف آموزشی و ارتقاء دانش علوم مهندسی که توأم با بالندگی و زاینده‌گی در صنعت، تولید و اشتغال است مغفول ماند و مملکت را محروم نموده است.

توصیه و تأکید فراوان و پررنگ نظام مهندسی ساختمان بر مقوله آموزش نشانه و مسیر راهی است که می‌تواند نظام‌های مهندسی ساختمان در استانها با ایجاد پایگاههای علمی، فنی، آموزشی و انتشارات که بر اساس نیاز جامعه مهندسیین بنا شده باشد به آن دست یابند و ثمره‌ی آن نیز به مملکت عزیزمان تقدیم گردد.

مأموریت سوم که نقش نظام مهندسی به عنوان مکمل بسیار تعیین کننده است، نوآوری فن‌آورانه است که همانا موجبات کارآفرینی را در پی خواهد داشت.

اعضای گروه، دکتر/ مهندس: سعید پارسا (رئیس)، مهروش کاظمی (نائب رئیس)، شمس نوبخت، هوشمند علی‌زاده (دبیر)، مهدی فلاح‌تفتی، محمد بانکی حقیقی، عبدالله امرالهی

گزارش عملکرد کمیسیون آموزش، پژوهش، آزمون و انتشارات دوره-ی ششم

- اهم اقدامات این کمیسیون در راستای ارتقاء امور آموزش و پژوهشی شورای مرکزی بدین شرح است:
۱. بررسی شرح خدمات کمیسیون و تدوین راه-کارهای اجرایی آن-ها (برنامه عملیاتی کمیسیون).
 ۲. تدوین نظام نامه جامع آموزش.
 ۳. تدوین نظام نامه پژوهش.
 ۴. تدوین شیوه نامه کارآموزی ورود به حرفه.
 ۵. تدارک مقدمات آموزش مجازی و ضرورت اجرای زیرساخت آن در شورای مرکزی.
 ۶. برگزاری جلسات عمومی با نمایندگان سازمان های نظام مهندسی ساختمان به منظور بحث و بررسی مسائل و مشکلات آموزش و پژوهش و آزمون در استان-ها و تدوین چارچوب لازم برای قطعنامه اجلاس های گذشته.
 ۷. تدوین ساختار برگزاری همایش پدافند غیرعامل و HSE.
 ۸. اولویت بندی برنامه عملیاتی شورای مرکزی در بخش آموزش و پژوهش پیشنهاد اعتبار لازم درخصوص اجرای آنها
 ۹. تدوین ساختار لازم برای برگزاری همایشی با عنوان «آموزه های کاربرد اقتصاد مقاومتی در صنعت ساختمان» از نظر ضرورت همایش، اهداف، محورهای همایش، شورای راهبردی همایش، کمیته علمی همایش و اجرایی همایش.
- کارشناس: زهرا علیپور

گزارش کمیسیون آموزش، پژوهش، آزمون و انتشارات دوره ی هفتم

از جمله اهداف این کمیسیون در دوره هفتم می توان به موارد زیر اشاره نمود:

۱. تحقق وظایف محوله، مطروحه در شیوه نامه آموزشی ابلاغی وزارت راه و شهرسازی (ماده ۹).
۲. نهادینه کردن آموزش مستمر در جامعه مهندسی به منظور به روز رسانی دانش فنی و احراز صلاحیت مهندسی.
۳. بستر سازی آموزش های همگانی جهت آشنایی مردم و کارفرمایان با خدمات مهندسی و ترویج مقررات ملی ساختمان توسط شورای مرکزی و سازمان های نظام مهندسی استان ها.
۴. تدوین محورهای پژوهش کاربردی دارای اولویت و حمایت مادی و معنوی از این پژوهش ها جهت رفع معضلات صنعت ساختمان
۵. حمایت مادی و معنوی از چاپ و انتشار کتب و مقالات کاربردی مرتبط با صنعت ساختمان
۶. تقویت اطلاع رسانی و اشتراک گذاری دانش حرفه ای از طریق تأسیس یا تقویت ابزار رسانه ای
۷. پیگیری تداوم چاپ منظم نشریه فنی مهندسی شمس سازمان و ارتقاء کیفی محتوا و تدوین چارچوب مناسب نشریه
۸. آسیب شناسی آزمون ورود به حرفه مهندسان و ارائه پیشنهاد به وزارت راه و شهرسازی جهت ارتقاء آن

اعضای گروه، دکتر/ مهندس: جواد جوان مجیدی (رئیس)، پیمان ترک زاده (نایب رئیس)، جعفر زارع (دبیر)، بهرنگ دیلمقانی، حمیدرضا کارگر، سیدرضا سرفرازی، سیدمهدی وفائی، محمدرضا جواهری تفتی، کاوه نوری، محمود نیکخواه، آزاده محمودی

گزارش کمیسیون انرژی، استاندارد مصالح و محیط زیست دوره ی ششم

برابر قانون، گروه‌ها و کمیسیون‌ها بازوهای مشورتی شورا می‌باشند بنابراین اجرا یا عدم اجرای تصمیمات منوط به تصمیم نهایی رئیس شورا یا هیأت رئیسه است. امید است با هماهنگی بیشتر هیأت رئیسه در جهت برگزاری جلسات مشترک در دوره‌های آتی موجبات نتیجه‌بخش بودن مصوبات گروه تخصصی فراهم شود. بدین منظور اصلاح آیین‌نامه اجرایی و بازنگری در مواد گروه‌ها و کمیسیون‌ها الزامی و در موارد ذیل اعلام می‌شود:

۱. انتخاب اعضا گروه‌ها توسط اعضای تخصصی همان گروه و پیشنهاد به هیأت رئیسه.
۲. الزام به اجرایی نمودن تصمیمات گروه‌ها توسط رئیس سازمان و یا حداقل ارجاع تصمیمات به شورای مرکزی و تصمیم‌گیری توسط اعضای شورا.
۳. هر ساله بودجه‌ای برای گروه‌ها و کمیسیون‌ها در بودجه اصلی در نظر گرفته می‌شود لیکن گروه‌ها هیچ‌گونه اختیاری در چگونگی هزینه آن ندارند. لذا ارائه راهکاری در این زمینه باید در نظر گرفته شود.

اعضای گروه، دکتر/ مهندس: محمدرضا اسماعیلی (رئیس)، مهدی اژدری مقدم (نائب رئیس)، حسین پوراسدی (دبیر)، داریوش دیودیده، اسماعیل قره داغی، پویا کلاهدوز، محمد محمدی نژاد

گزارش عملکرد کمیسیون انرژی، استاندارد مصالح و محیط زیست دوره ی ششم

اهم اقدامات صورت گرفته در این دوره بدین شرح است:
برگزاری جلسه با جناب آقای مهندس زربخش ریاست بخش آموزش سازمان بهره‌وری انرژی ایران (سابا)، تهیه پیش-نویس تفاهم-نامه با سابا، بحث و بررسی و نهایی کردن سرفصل‌های ارائه شده در راستای تشکیل دوره مدرسین انرژی
برگزاری جلسه با جناب آقای دکتر عمیدپور (ریاست بخش انرژی دانشگاه خواجه نصیرالدین طوسی)، تهیه پیش-نویس تفاهم-نامه با دانشگاه خواجه نصیرالدین طوسی، بحث و بررسی و نهایی کردن سرفصل‌های ارائه شده در دوره مدرسین انرژی
بحث و بررسی در خصوص آیین‌نامه برچسب انرژی و ارائه پیشنهادات به ریاست محترم سازمان
تهیه فرم اطلاعات انرژی به منظور بررسی تعیین میزان هدررفت انرژی در ساختمان-ها بر حسب اقلیم استانی و پایش اطلاعات رعایت مبحث ۱۹، تهیه دستورالعمل نحوه آمارگیری و ارسال آن-ها به کلیه استان-ها
ارسال آخرین وضعیت عملکردی قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی به مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی
پیگیری در خصوص تشکیل دوره آموزشی بین‌المللی «ساختمان‌های انرژی کارا و سبز» در راستای تربیت مدرسین انرژی، انعقاد تفاهم‌نامه با شرکت مهندسین مشاور آرشیدز، نهایی کردن سرفصل‌های دوره آموزشی و اطلاع‌رسانی به کلیه استان-ها
تشکیل جلسه با نماینده مرکز بهینه‌سازی انرژی نئون پروژ فعال در حوزه بهینه‌سازی، ممیزی و شبیه‌سازی انرژی ساختمان

کارشناس: نرگس خسروی

گزارش کمیسیون انرژی. استاندارد مصالح و محیط زیست دوره ی هفتم

در اهداف کوتاه مدت کمیسیون نحوه اجرایی نمودن مبحث ۱۹ مقررات ملی ساختمان در کلیه استان های کشور، ایجاد کمیسیون انرژی، محیط زیست و استاندارد مصالح در کلیه استان ها، ایجاد انرژی، تربیت ممیز انرژی و مدرس انرژی در کلیه استان ها، ایجاد تفاهم نامه همکاری با سازمان استاندارد جهت شناسایی و لیست بندی محصولات استاندارد و بروز رسانی آن ها در کلیه استان ها و اجرایی نمودن طرح ارتقاء کارائی موتورخانه ها و سایر طرح های ملی بهینه سازی توسط سازمان های نظام مهندسی قرار دارد و در اهداف میان مدت کمیسیون می توان به اجرایی نمودن آیین نامه اجرایی ماده (۱۸) قانون اصلاح الگوی مصرف با آموزش اعضا و ساماندهی نحوه اجرای آن، تربیت مدرسین و ارزیابان ساختمان سبز، پیگیری استقرار مهندسین حوزه ساخت و ساز به عنوان نماینده استاندارد در کارخانجات تولیدی مصالح ساختمان با رایزنی با سازمان استاندارد، ارتباط با مجامع بین المللی مرتبط و بهره گیری از کمک های بین المللی در راستای پاسداشت محیط زیست از طریق رشد ساختمان های سبز اشاره نمود و در اهداف بلند مدت ایجاد الگوی ساخت و ساز سبز، تعریف گواهینامه سبز ساختمان به عنوان نماد ارزشی ساختمان و تعیین کننده قیمت و ارزش ساختمان در معاملات و سایر موارد، ایجاد بازرسی استاندارد، بازرسی انرژی و طراحان سبز و ارزیابی سبز در سازمان های نظام مهندسی و همچنین پیگیری تشکیل شرکت های خدمات انرژی (ESCO)، تهیه پهنه بندی اقلیمی مناسب همراه با معرفی تجهیزات انرژی بر مناسب با اقلیم در نظر گرفته شده است.

اعضای گروه، دکتر/ مهندس: احمدرضا طاهری اصل (رئیس)، طاهره نصر (نائب رئیس)، فرهاد غلامی (دبیر)، ابوالفضل اسدی، محمدرضا جباری، رحیم جواهری، رضا دیزجی، محمد محمدی نژاد، فرشته محمدیگی

گزارش کمیسیون بانک، بیمه، بازرسی فنی و مالیات دوره ی ششم

پیشبرد اهداف، خط مشی و اجرای مصوبات نیازمند وجود تعامل لازم هیأت رئیسه شوری مرکزی با اعضای کمیسیون است و این انتظار می رود که موضوعات مورد دغدغه کمیسیون توسط اعضای هیات رئیسه مورد توجه و پیگیری جدی تری قرار گیرد. و سعی شود اعضای کمیسیون به گونه ای انتخاب شوند که اشراف کامل به موضوعات کمیسیون مربوطه داشته و در کمیسیون استان خود به دستاوردهای مثبتی رسیده باشند.

اعضای گروه، دکتر/ مهندس: محسن قربانی (رئیس)، علی حیدر عبدی پور (نائب رئیس)، الهه رادمهر (دبیر)، ایرج پورنصیری، کمال دویده، سیدمجتبی موسوی

گزارش عملکرد کمیسیون بانک، بیمه، بازرسی فنی و مالیات دوره ی ششم

در چندین جلسه با حضور کارشناسان و معاونین بانک مسکن در امر ساخت و تسهیلات مسکن، نتیجه منجر به تهیه یک پیش نویس تفاهم نامه گردید که در این پیش نویس با هدف همکاری و تعامل سه عضو در صنعت ساخت یعنی سازمان نظام مهندسی ساختمان، صنعت بیمه و بانک و بازرسی فنی نقش اساسی و مهم هر کدام ذکر گردیده و مورد تأکید و تأیید نیز واقع گردید.

با عنایت به ماده ۱۱۸ آیین نامه ماده ۳۳ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان از شرکت های بیمه ای در خصوص بیمه تضمین کیفیت طی نامه ای از چندین شرکت بیمه استعلام به عمل آمد و در جلسه مشترک اعضای کمیسیون با نماینده شرکت بیمه ایران پیرامون بند ۷-۱-۱۵ و موارد مرتبط با آن از فصل سوم اجرای مبحث دوم مقررات ملی ساختمان بررسی لازم به عمل آمد و مقرر گردید پس از تأییدیه مدیریت بیمه نسبت به انتقال نظرات قطعی خود به کمیسیون با هدف تنظیم تفاهم نامه فی-مابین اقدام گردد. کارشناس: منیره رجبعلیان

منیره رجبعلیان

گزارش کمیسیون بانگ، بیمه، بازرسی فنی و مالیات دوره ی هفتم

از جمله اهداف این کمیسیون در این دوره می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

۱. ارائه نظرات و پیشنهادات و برنامه‌ریزی جهت تحقق اهداف مندرج در ماده ۲ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان.
۲. طرح امور تخصصی مرتبط با وظایف شورای مرکزی و بررسی و حل و فصل آن‌ها و ارائه نظرات و پیشنهادات به شورای مرکزی.
۳. بسترسازی تبادل تجربه استان‌ها در طراحی، محاسبه، نظارت، اجرا، بهره‌برداری و نگهداری و سایر فعالیت‌های مهندسی. اعضای گروه، دکتر/ مهندس: عبدالله امراللهی (رئیس)، عبدالمجید قزلچه (نائب رئیس)، الهه رادمهر (دبیر)، علی حاجتی شیمنی، مهدی حکیمی، احمدرضا خورشیدی، مهدی شایان، محمد قلی پور، احسان قاسمیان، رضا مقصودخواه، مجتبی نصر

گزارش کمیسیون خدمات مهندسی و اشتغال دوره ی ششم

برخی مشکلات پیش‌روی این کمیسیون در دوره ی ششم بدین شرح است:

۱. عدم وجود تعامل لازم بین هیأت رئیسه شورای مرکزی با کمیسیون که منجر به تعویق اجرای مصوبات کمیسیون می‌شود.
 ۲. عدم ارتباط لازم کمیسیون با کمیسیون استان‌ها در موضوعات مشترک.
 ۳. عدم استفاده شورای مرکزی از نظرات کمیسیون در مصوباتی با موضوعات مرتبط با کمیسیون.
 ۴. عدم استفاده از تجربیات خوب یا بد استان‌ها در موضوعات مشترک با کمیسیون.
 ۵. تعداد اعضای کمیسیون بیانگر نمایندگان استان‌ها نبوده و پیشنهاد می‌شود تعداد اعضا بیشتر شود.
- عدم برگزاری جلسات مشترک بین کمیسیون‌ها و گروه‌های تخصصی، باعث می‌شود برخی کمیسیون‌ها یا گروه‌ها برنامه‌های موازی با هم را در دستورکار داشته باشند که موجب اتلاف وقت و انرژی می‌شود و نهایتاً خروجی مطلوبی حاصل نمی‌گردد.
- اعضای گروه، دکتر/ مهندس: شیرزاد یزدانی (رئیس)، منصوربهداری (نائب رئیس)، مسعود راویان (دبیر)، سیدمرتضی سیف-زاده، اسماعیل محمودی، محمد مصطفوی، پروین غریب‌نواز

گزارش کمیسیون حقوقی، لوایح، شیوه‌نامه و کارشناسی ماده ۲۷ دوره ی هفتم

مقرر گردید از طریق کمیسیون و هیئت رئیسه شورای مرکزی، طی تعامل با وزارت راه و شهرسازی جهت ارجاع امور کارشناسی به کارشناسان ماده ۲۷ استان‌ها در اولین فرصت اقدام مؤثر صورت گیرد.

با توجه به گذشت دوره قانونی برگزاری آزمون ماده ۲۷ و لزوم برگزاری آن مقرر گردید طی نامه‌نگاری با استان‌ها تعداد کارشناسان ماده ۲۷ به تفکیک رشته و میزان کار ارجاع شده استعلام گردد تا براساس آن، شیوه نامه اجرایی آزمون ماده ۲۷ تهیه گردد.

مقرر گردید بند «د» ماده ۱ آیین‌نامه اجرایی ماده ۲۷ در خصوص صلاحیت‌ها ملاک عمل قرار گیرد.

مقرر گردید نظام‌نامه اداره جلسات هیئت عمومی جهت جلوگیری از اتفاقات حضور بسیار کم اعضای هیئت عمومی (مشابه روز دوم اکثر اجلاس‌های گذشته) در جلسه بعدی مطرح و مورد بررسی و اصلاح قرار گیرد تا به صحن شورای مرکزی جهت بررسی و تأیید و ارائه به اجلاس بیستم ارسال گردد.

همچنین پیشنهاد اصلاح آیین‌نامه اجرایی ماده ۲۷ در دستور کار جلسه بعد قرار گرفت.

بررسی مغایرت آیین‌نامه‌ها و بخشنامه‌های ابلاغی و نظام‌نامه‌ها نیز در دستور کار جلسات بعدی قرار گرفت.

اعضای گروه، دکتر/ مهندس: غلامحسین عسگری (رئیس)، محمد یونسیان (نائب رئیس)، حسین پوراسدی (دبیر)، جواد حسینی مهر، محمد فرهمندنیا، غلامرضا توکلی، سیامک مشرف، ایرج پورنصیری، مجید جی‌افرام، جعفر هاشم‌زاده

گزارش عملکرد کمیسیون خدمات مهندسی و اشتغال دوره ی ششم

- از جمله اقدامات این کمیسیون در دوره ی ششم بدین شرح است:
۱. مقایسه تفاهم نامه سه جانبه فی مابین سازمان نظام مهندسی ساختمان، راه و شهرسازی و بنیاد مسکن در سال های ۸۲، ۸۶، ۸۸ و ۹۴ بررسی سوابق مربوط به راه های توسعه خدمات مهندسی در روستاها، بررسی تغییرات، توافق-نامه های منعقد و ارائه پیشنهادات اصلاحی کمیسیون به هیأت رئیسه شورای مرکزی.
 ۲. بررسی مفاد آیین نامه اولیه پیشنهادی کنترل ساختمان ارسالی از سوی وزارت راه و شهرسازی و تهیه متن اصلاحی و ارائه به هیأت رئیسه محترم شورای مرکزی.
 ۳. تعیین هزینه ساخت و ساز در سال های ۹۳ و ۹۴ و ۹۵ (جدول ۱۱ مبحث دوم مقررات ملی ساختمان) و پیشنهاد به شورای مرکزی.
 ۴. تهیه پیش نویس تفاهم نامه سه جانبه فی مابین سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور، وزارت راه و شهرسازی، سازمان فنی و حرفه ای کشور.
 ۵. برگزاری نمایشگاه قطر. کارشناس: منیره رجبعلیان

گزارش کمیسیون خدمات مهندسی و اشتغال دوره ی هفتم

- در ادامه شماری از اهداف و چشم اندازهای این کمیسیون را می خوانیم:
۱. بررسی وضعیت سازندگان مسکن و ساختمان (مجریان ذیصلاح) و رفع مشکلات مربوطه در جهت صدور شناسنامه فنی و ملکی به نفع بهره بردار.
 ۲. بررسی مشکلات و نقاط ضعف مبحث دوم مقررات ملی ساختمان و تهیه پیشنهاد جدید.
 ۳. بررسی موانع صادرات خدمات مهندسی.
 ۴. عقد تفاهم نامه ها جهت اشتغال زائی مهندسان.
 ۵. بررسی پیشنهاد ناظر تمام وقت و دوره مسئولیت ناظران.
 ۶. برنامه ریزی در جهت استفاده از ظرفیت های قانونی اشتغال مهندسان که مغفول مانده اند.
 ۷. بررسی و تدوین ضوابط اجرایی بازرسی نگهداری ساختمان (مبحث ۲۲).
- اعضای گروه، دکتر/ مهندس: شهرام کوسه غراوی (رئیس)، عباس وثیق نیا (نائب رئیس)، مسعود مصفا (دبیر)، عیسی حاج خلیل، حسین رضایی، سید مرتضی سیف زاده، رضا کرانی، اسماعیل محمودی، فرشاد میر حبیبی، زهره ترابی

گزارش کمیسیون نظام فنی، اجرایی و کنترلی دوره ی ششم

خاستگاه کمیسیون، احساس نیاز به یکپارچگی نظام مهندسی ساختمان و نظام فنی و اجرایی کشور از یک سو و پرداختن به نیازهای فنی، اجرایی سازمان از سوی دیگر بود. در این راستا، کمیسیون اقدامات مهمی را در پی گرفت. امید است با مرتفع شدن اختلاف دیدگاه های سازمان و وزارتخانه فایده حداکثری برای اعضای سازمان و اهداف اصلی حاصل شود. ارائه دیدگاه های مشترک در خصوص «مبحث دوم مقررات ملی ساختمان»، «اخلاق مهندسی» و نیز «آیین نامه کنترل ساختمان» و نیز در خصوص نحوه حضور شهرداری ها در ساخت و ساز شهری، از جمله مواردی است که در کمیسیون پیگیری شده و با تمام توان و لحاظ کردن اصلاحات پیشنهادی سعی در پیشبرد اهداف تعیین شده می شود.

اعضای گروه، دکتر/ مهندس: کامیار بیات ماکو (رئیس)، غلامحسین عسگری (نائب رئیس)، اصلان جنوبی (دبیر)، رسول باقرزاده محاسفی، محمد میرزانی، سید پیام حسینی، مجید جی افرام

گزارش عملکرد کمیسیون نظام فنی، اجرایی و کنترلی دوره ی ششم

- اهم اقدامات انجام شده بدین شرح است:
۱. مقایسه تطبیقی قانون نظام مهندسی ساختمان و نظام فنی، اجرایی کشور.
 ۲. تهیه و تدوین نظام فنی، اجرایی ساخت و ساز بخش غیر دولتی.
 ۳. تهیه و تدوین منشور پروژه اصلاح مبحث دوم مقررات ملی ساختمان و به تصویب رساندن آن در هیأت رئیسه محترم سازمان نظام مهندسی ساختمان.
 ۴. سرفصل های پیشنهادی مبحث دوم مقررات ملی ساختمان.
 ۵. تهیه و تدوین متن پیشنهادی برای مبحث دوم مقررات ملی ساختمان.
 ۶. تهیه و تدوین پیش نویس نظام نامه سازندگان (مجریان).
 ۷. ارائه نقدهای وارد بر پیش نویس مطروحه در هیأت وزیران در خصوص اصلاحات آیین نامه اجرایی قانون نظام مهندسی ساختمان.
 ۸. ارائه نقدهای وارد بر آیین نامه کنترل ساختمان.
 ۹. بررسی نقاط ضعف و قوت، تهدیدها و فرصت های فراروی سازمان (با بهره گیری از نظرات اعضای محترم هیأت رئیسه سازمان، رؤسای گروه ها و کمیسیون ها و دیگر صاحب نظران سازمان).
- کارشناس: راحله مهدیان

گزارش کمیسیون نظام فنی اجرایی و کنترلی دوره ی هفتم

خط مشی، اهداف و اهم اقدامات پیش‌روی این کمیسیون بدین شرح است:
خط مشی:

تبیین جایگاه نظام مهندسی ساختمان کشور در نظام فنی، اجرایی و کنترلی یکپارچه کشوری با توجه به اسناد و مبانی قانونی موجود اهداف:

بررسی نقاط ضعف و قوت، تهدیدها و فرصت های فراروی سازمان و ارائه راهکار
اهم اقدامات پیش‌رو:

۱. بررسی آیین نامه جدید نظام فنی، اجرایی و کنترلی یکپارچه کشوری و تبیین جایگاه و نقش نظام مهندسی ساختمان کشور در بهبود اجرای پروژه های بخش های خصوص، عمومی و دولتی.
۲. بررسی و ارائه نهائی نقاط ضعف و قوت سازمان و فرصت‌ها و تهدیدهای پیش‌رو و شناسائی خط مشی کلی برای تقویت سازمان.
۳. جمع‌بندی انتقادات وارد بر پیش‌نویس آیین نامه کنترل ساختمان و ارائه اصلاحات پیشنهادی.
۴. کمک به تدوین نظام‌نامه‌های ساختاری همسان در سراسر کشور.
۵. بررسی پیش‌نویس مبحث دوم جدید اشاره شده در آیین نامه کنترل ساختمان.
۶. تدوین فهرست مطالب هریک از شیوه‌نامه‌های مورد نیاز آیین نامه کنترل ساختمان.

اعضای گروه، دکتر/ مهندس: محمدعلی لطف‌الهی یقین (رئیس)، امیر سلیمی (نائب رئیس)، محی‌الدین مریوانی (دبیر)، منوچهر ماهرو بختیاری، حمزه علی‌احمدی، اردشیر آرش، حمیدرضا سفیدگر، مجتبی ثمراکبری، اردشیر بنایی

گزارش عملکرد کمیته مالی و مالیاتی از ابتدا تا کنون

کمیته مالی سازمان نظام مهندسی ساختمان از سال ۱۳۹۰ فعالیت خود را آغاز نمود و طی این مدت بصورت کمیته‌ای کاربردی جدا از برگزاری ۳۵ جلسه موفق به ارائه راهکارهای مناسب مالی و آموزش‌های سالانه و دوره‌ای برای خزانه‌داران و مدیران مالی سازمان استان‌ها گردید که اهم فعالیت‌های کمیته به شرح زیر می‌باشد:

۱. برگزاری سمینار آموزشی یک روزه برای خزانه‌داران و مدیران مالی در خصوص تکمیل اظهارنامه عملکرد اشخاص حقوقی ویژه سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان و نحوه ارسال معاملات فصلی در قانون مالیات‌ها و محاسبه استهلاکات به روش جدید در تیر ماه ۹۶.
۲. برگزاری جلسات هم‌اندیشی مالی و مالیاتی در استان‌ها.
۳. تهیه نظام‌نامه مالی و معاملاتی سازمان نظام مهندسی

- ساختمان استان‌ها.
۴. برگزاری جلسه مشترک با آقای سید کمال تقوی نژاد ریاست جدید سازمان امور مالیاتی و درخواست انعقاد تفاهم‌نامه مالیات بر ارزش افزوده با سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان.
 ۵. برگزاری سمینار آموزشی در خرداد ماه ۹۵ برای خزانه‌داران و مدیران مالی با محوریت اظهارنامه مالیاتی.
 ۶. برگزاری جلسات مشترک با آقای علی عسگری ریاست سازمان امور مالیاتی و بیان مشکلات سازمان‌های امور مالیاتی در موضوعات مالیاتی.
 ۷. برگزاری جلسه آشنایی خزانه‌داران با وظایف و تعهدات قانونی اعضای هیأت رئیسه استان‌ها و بیان تغییرات قانون مالیات‌های مستقیم با حضور خزانه‌داران و مدیران مالی کلیه استان‌ها در تاریخ ۹۴/۱۰/۱۵.
 ۸. برگزاری جلسات مشترک و انجام مکاتبات با ریاست و کارشناسان سازمان مالیات بر ارزش افزوده.
 ۹. برگزاری سمینار آموزشی در خرداد ماه ۹۴ برای خزانه‌داران و مدیران مالی با محوریت اظهارنامه مالیاتی.
 ۱۰. ارسال بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های مالیاتی جدید در حداقل زمان برای استان‌ها همراه با توصیه‌های کاربردی در سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان استان‌ها.
 ۱۱. برگزاری سمینار یک روزه آموزشی مدیران مالی استان‌ها با موضوعات نحوه تکمیل اظهارنامه الکترونیکی سازمان‌ها و اعضای محترم (اشخاص حقیقی و حقوقی) و دستورالعمل اجرایی ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم و نحوه تکمیل صورت معاملات فصلی همراه با ارائه راهنمایی‌های لازم در خرداد ماه سال ۱۳۹۳.
 ۱۲. تهیه تفاهم‌نامه مالیاتی و انعقاد آن بین سازمان امور مالیاتی کشور و شورای مرکزی برای عملکرد مهندسیین عضو سازمان‌های نظام مهندسی استان‌ها در سال‌های ۹۰ الی ۹۲.
 ۱۳. انجام مکاتبات متعدد با پیگیری‌های مستمر با سازمان امور مالیاتی کشور در خصوص مالیات بر ارزش افزوده سازمان‌های نظام مهندسی و همچنین پیگیری مشکلات پیش آمده در این خصوص.
 ۱۴. برپایی سمینار یک روزه آشنایی با قانون مبارزه با پولشویی برای مدیران مالی استان‌ها و مسئولین واحدهای مذکور در سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان استان‌ها در محل شورای مرکزی در تاریخ ۹۳/۰۸/۲۶ و صدور گواهینامه‌های شرکت‌کنندگان. برنامه در دست اقدام کمیته:
- یکسان‌سازی و ایجاد وحدت رویه در سیستم مالی سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان استان‌ها از طریق:
- الف- تدوین آیین‌نامه مالی و معاملاتی و بخشنامه‌ها و نظام‌نامه‌های مربوط به آن.
- ب- ارائه کدینگ جامع برای سرفصل‌های حسابداری استان‌ها مطابق با استانداردهای حسابداری و گزارشگری مالی.
- ج- ارائه فرمت بودجه یکسان برای کلیه استان‌ها.
- د- تهیه و تدوین مجموعه نمونه قراردادهای مورد نیاز در سازمان استان‌ها.

سرهیل محمدزاده

سازمان نظام مهندسی ساختمان

و
مسائل موجود

سازمان و لزوم استقلال آن

در گفت و گو با مهندس بنیادی نژاد

۱. لزوم تغییر رفتارهای قیم‌مآبانه و پدرخواندگی برخی سازمان‌ها به جامعه مهندسی
۲. بعضی از مواد قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان که اجازه دخالت بی‌حد و حصر و خارج از عرف در همه امور سازمان را به بخش دولتی می‌دهد، می‌بایست اصلاح و منطبق بر واقعیات جامعه مهندسی و احترام به تشکل‌های حرفه‌ای تدوین گردد.
۳. آمار تخلف در جامعه مهندسی ساختمان، سالانه کمتر از نیم درصد اعضا است.
۴. بدون وجود آیین‌نامه اخلاق حرفه‌ای هم جامعه مهندسی به اصول اخلاقی پایبند بوده است.
- لذا مشکل در این بخش را از عملکرد بالادستی می‌بینیم نه از عامه مهندسين عضو سازمان.
۵. نه خط و باند سیاسی، نه جناح و حزب، نه گروه و قومیت و زبان، نه مسئولیت و پست سازمانی و نه ارتباط و دوستی با مسئولین و دست‌اندرکاران، تأثیری در آرای شورا ندارد و این مسئله به نوبه خود باعث دردسر و مشکل و سنگ‌اندازی در مسیر شورا شده است.
۶. شایسته است سازمان نظام مهندسی به دور از غوغاسالاری متخلفین و محکومین، در برخورد با معدود متخلفان جامعه مهندسی از شوراهای انتظامی حمایت واقعی نماید تا پاکدستی عامه مهندسان، مظلوم واقع نشود.

با توجه به اینکه در آستانه دهه سوم عمر سازمان نظام مهندسی ساختمان قرار داریم، ارزیابی شما از نحوه عملکرد این سازمان چیست؟

سازمان نظام مهندسی ساختمان پس از گذشت بیست و یک سال از عمر خویش به مرحله بلوغ خویش رسیده و اعضای سازمان و مسئولین سازمان و سایر دستگاه‌های مرتبط با حوزه مهندسی کشور باید این واقعیت را بپذیرند، لذا بعضی از دستگاه‌ها بایستی رفتارهای قیم‌مآبانه و پدرخواندگی خود نسبت به جامعه مهندسی را تغییر دهند و جامعه مهندسی ساختمان کشور نیز باید توانایی‌ها و پتانسیل خویش را در جهت پیشرفت هر چه بیشتر کشور و مطابق با سیاست‌های کلان کشور و همگام با دولت محترم و همه دستگاه‌های مسئول به کار گیرند.

در این راستا تغییر بعضی از مواد قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان که همچنان اجازه دخالت بی‌حد و حصر و خارج از عرف در همه امور سازمان را به بخش دولتی می‌دهد، اصلاح و منطبق بر واقعیات جامعه مهندسی و احترام به تشکل‌های حرفه‌ای تدوین گردد. شورای مرکزی در این زمینه وظیفه سنگینی بر عهده دارد و عمل به این وظیفه تاریخی می‌تواند نقطه عطفی در عملکرد این شورا باشد. البته نیازمند به اصلاح قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان در خیلی از موارد هستیم که امیدوارم در این مسیر تجربه بیست و یک ساله این سازمان و نقاط ضعف و قوت آن به شایستگی مدنظر واقع شود و دست مغرضان و طردشدگان جامعه مهندسی که از اعضای سازمان عقده به دل دارند در نگارش آیین‌نامه‌ها و قوانین کوتاه شود. انشاء... که این مهم مورد توجه قرار گیرد.

رایج‌ترین تخلفات حرفه‌ای در شورای انتظامی پیرامون چه موضوعاتی است و دفعات تکرار بالای آن بیانگر چیست؟ رایج‌ترین تخلفات در بین اعضای عادی سازمان، عدم توجه به قوانین و مقررات در حوزه نظارت و اجراست و در بین اعضای هیأت مدیره‌ها عدم تمکین به حدود اختیارات قانونی است که این امر ناشی از عدم وحدت رویه و عدم وجود آیین‌نامه‌های واحد و لازم‌الاجرا در استان‌ها است و اینکه با تغییر هیأت مدیره‌ها در حوزه استانی با سلیقه‌های جدید تصمیمات جدیدی گرفته می‌شود و تصمیمات و روش عملکرد و روش مدیریت جاری سازمان دچار تغییرات زیادی می‌شود که اثرات مخرب داخلی و خارجی در جامعه مهندسی به جا می‌گذارد. اگر سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان در اجرای وظایف قانونی خویش به صورت واحد عمل می‌کردند و در ادوار مختلف عملکرد سازمان دچار

سلائق مختلف نمی‌شد و اگر وحدت رویه وجود داشته باشد، قطعاً هم سطح آگاهی اعضا بالا می‌رود و هم تخلفات کمتر می‌شود. وقتی یک روش اجرایی غلط رسماً رویه می‌شود و بعضی دستگاه‌ها و یا اشخاص بی‌توجه به مغایرت قانونی یا آیین‌نامه‌ای از آن رویه حمایت می‌کنند اعضای سازمان دچار سردرگمی می‌شوند. تا وحدت رویه اجرایی همه سازمان‌ها یکی نشود مشکل تخلفات حرفه‌ای به قوت خود باقی است. با گذشت بیش از بیست و دو سال از تصویب قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و تجربه بیست و دو ساله سازمان‌ها، دیگر بحث شرایط منطقه‌ای و اقلیمی و قومی و قبیله‌ای نمی‌تواند بهانه‌ای برای نقض مقررات و عدم اعمال قانون در مناطق مختلف باشد، ایران کشور همه ماست باید جهت آبادی این وطن بزرگ و چهار فصل، قوانین واحد و مقررات کارآمد واحد حاکم شود.

ترویج و الزام قانونی مواردی چون آیین‌نامه اخلاق حرفه‌ای، تا چه اندازه می‌تواند در کاهش حجم پرونده‌های ارجاعی به شورا مؤثر باشد؟

اخلاق حرفه‌ای در حوزه مهندسی، جدای از اخلاق حاکم بر جامعه نیست. با تدوین مقررات خاص در حوزه مهندسی تحت عنوان آیین-نامه و یا نظام‌نامه اخلاق حرفه‌ای جدای از لحاظ تأثیرپذیری اخلاق حاکم بر جامعه بی‌فایده است. به عنوان مثال بعضی‌ها در بخش-های مختلف که انتظار رعایت اخلاق حرفه‌ای از آن‌ها بیشتر است دانسته یا ندانسته با عملکرد خویش عملاً اصول اخلاق حرفه‌ای را به نفع متخلفین زیر پا می‌گذارند و این رویه متأسفانه تأثیرات ویرانگری بر جامعه مهندسی داشته است. جامعه مهندسی فهیم است، دانا و عالم است، رفتارهای غیر حرفه‌ای را از هر شخص و مقامی که باشد تشخیص می‌دهد. هر چند معدود افراد خاصی برای منافع زودگذر شخصی و گروهی خویش واقعیات را نادیده بگیرند اما در درازمدت این مسائل مستور نمی‌ماند. لذا معتقدم رفتار و عملکرد مسئولین حوزه مهندسی کشور به عنوان الگوی اخلاقی جامعه مهندسی زیر ذره بین و در معرض چشمان تیزبین و در قضاوت وجدان‌های بیدار است. لذا رعایت اصول اخلاقی توسط بزرگان این حوزه (اعم از دولتی و غیر دولتی) و اجتناب از تبعیض و دوگانگی در رفتارشان بیش از تدوین آیین‌نامه اخلاق حرفه‌ای مؤثر است. بدون وجود آیین‌نامه اخلاق حرفه‌ای هم جامعه مهندسی به اصول اخلاقی پایبند بوده است. لذا مشکل در این بخش را از عملکرد بالادستی می‌بینیم نه از عامه مهندسیین عضو سازمان.

با توجه به صراحت ماده ۲۴ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مبنی بر قطعی بودن و لازم‌الاجرا بودن آرای شورای انتظامی، نقش فعالیت مستقل شورا در تثبیت نقش سازمان تا به امروز را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

شورای انتظامی چه در استان و چه در کشور به عنوان نقطه قوت سازمان‌های نظام مهندسی است. آمار تخلفات در جامعه مهندسی ساختمان سالانه کمتر از نیم درصد اعضا است. یعنی جامعه مهندسی جامعه‌ای پاک است. آنچه مایه تأسف است، ورود بعضی از این معدود متخلفان در بدنه مدیریت سازمان‌ها است که بعضاً با عملکرد خویش باعث بی‌اعتمادی جامعه مهندسی و حتی عموم مردم به سازمان می‌شوند. متأسفانه به جای برخورد با این معدود افراد متخلف و به دلیل رعایت بعضی مسائل زودگذر و به نام «مصلحت»، کل سازمان بدنام می‌شود. سازمان‌های نظام مهندسی، شورای مرکزی، وزارت راه و شهرسازی و سایر دستگاه‌ها باید واقعیت‌ها را در این حوزه لحاظ کنند. مصلحت کنار گذاشتن چند عضو متخلف و قانون شکن و بی‌پروا در ارتکاب تخلف و بر باد دهنده اموال و سرمایه‌های جامعه مهندسی بالاتر است یا از بین رفتن اعتماد عمومی جامعه نسبت به مهندسان؟ باید این افراد معدود را از ادامه تخلف و اعمال سلیقه بر حذر دارند و یا از حوزه مدیریت کنار بگذارند.

متأسفانه شورای انتظامی در این عرصه هم تنهاست و هم مظلوم واقع شده است. وقتی مثلاً رئیس یک سازمان قوانین را زیر پا می‌گذارد و با ایشان به هر دلیلی مماشات می‌شود، در عصاره تباطات چه انتظاری از جامعه دارید؟ جامعه از تخلف مطلع می‌شود،

از عدم برخورد با متخلف هم مطلع می‌شود و متأسفانه از حمایت‌های پنهان از متخلف نیز مطلع می‌شود و آثار سوء این مسائل بر عموم جامعه است، از فردا نزد اعضای عادی هم قباحات و زشتی تخلف کم رنگ‌تر می‌شود و اعضاء نا امید می‌شوند. لذا انتظار طبیعی آنست که مسئولین با اتخاذ تدبیر، امید را به جامعه مهندسی و اعتماد عمومی را به کل جامعه مرتبط با سازمان‌ها بازگردانند.

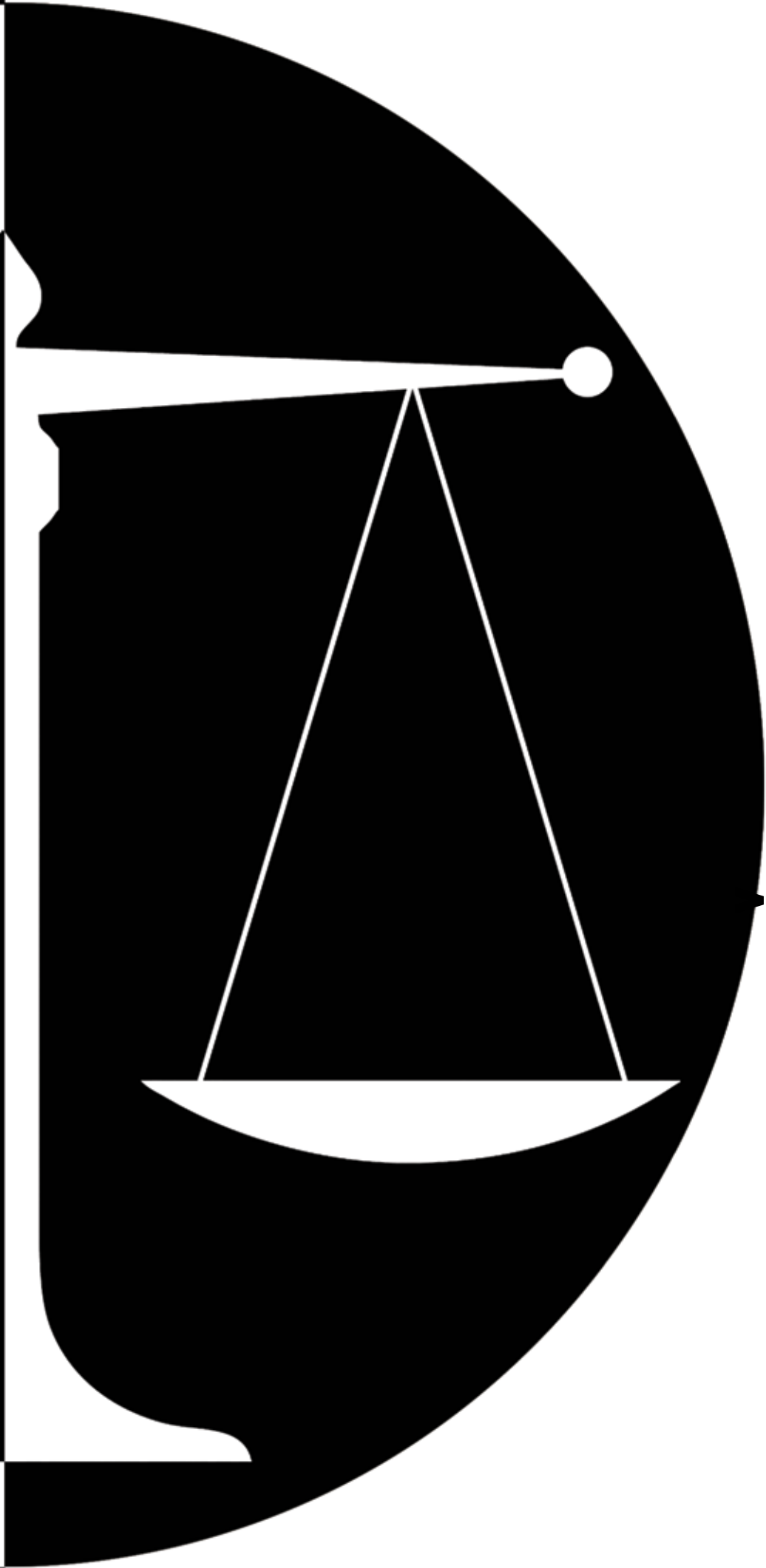
علی‌رغم قطعی بودن آرای صادره از شورای انتظامی نظام مهندسی وفق ماده ۲۴ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و به واسطه بی‌تدبیری و حمایت بعضی اشخاص از متخلفین خاص و متأسفانه وجود تفکر مسامحه و ملاحظه حال افراد خاص، بعضاً اجرای احکام صادره دچار مشکل می‌شود، که البته شورای انتظامی نظام مهندسی همچون گذشته و با اعتماد کامل به خداوند بزرگ، حکومت اسلامی و دستگاه قضا و افکار عمومی پاک جامعه خصوصاً جامعه بزرگ مهندسی کشور، با قاطعیت مسائل را دنبال می‌کند و امیدوارم که همگان به قوانین احترام بگذارند و اشخاص جامعه را به شهروند درجه یک، دو، ممتاز و خاص تقسیم نکنند. همه ما ایرانی هستیم و همه دارای حقوق مساوی هستند. اگر قرار است آرای شورای انتظامی در خصوص بعضی افراد اجرا نشود بهتر است بانیان این بدعت، به جای حمایت‌های پنهان و پیدا از شهروندان خاص زاییده فکرشان، صراحتاً و بی‌پرده با تقدیم پیشنهاد اصلاح قانون، خواستار مصونیت شهروندان خاص و مورد نظرشان شوند. (هرچند بعید است هیچ شخص آزاده‌ای چنین پیشنهادی را بپذیرد). انتظار عمومی جامعه مهندسی این است که همگان در مقابل قانون یکسان باشند و اینطور نباشد که بعضی اشخاص با ارتباطات سیاسی خویش، مشمول مصونیت قضائی و انتظامی شوند. این موضوع به دور از شأن جمهوری اسلامی ایران و جامعه اسلامی است که بر پایه خون هزاران شهید حق طلب استوار گردیده است.

اگر به آمار محکومین انتظامی شورای انتظامی رجوع کنید می‌بینید که نه خط و باند سیاسی، نه جناح و حزب، نه گروه و قومیت، نه زبان و مسئولیت و پست سازمانی و نه ارتباط و دوستی با مسئولین و دست اندرکاران، تأثیری در آرای شورا ندارد و این مسئله به نوبه خود باعث دردسر و مشکل و سنگ اندازی در مسیر این شورا شده است.

به عنوان سخن پایانی اگر مطلب خاصی باقی مانده است بفرمایید.

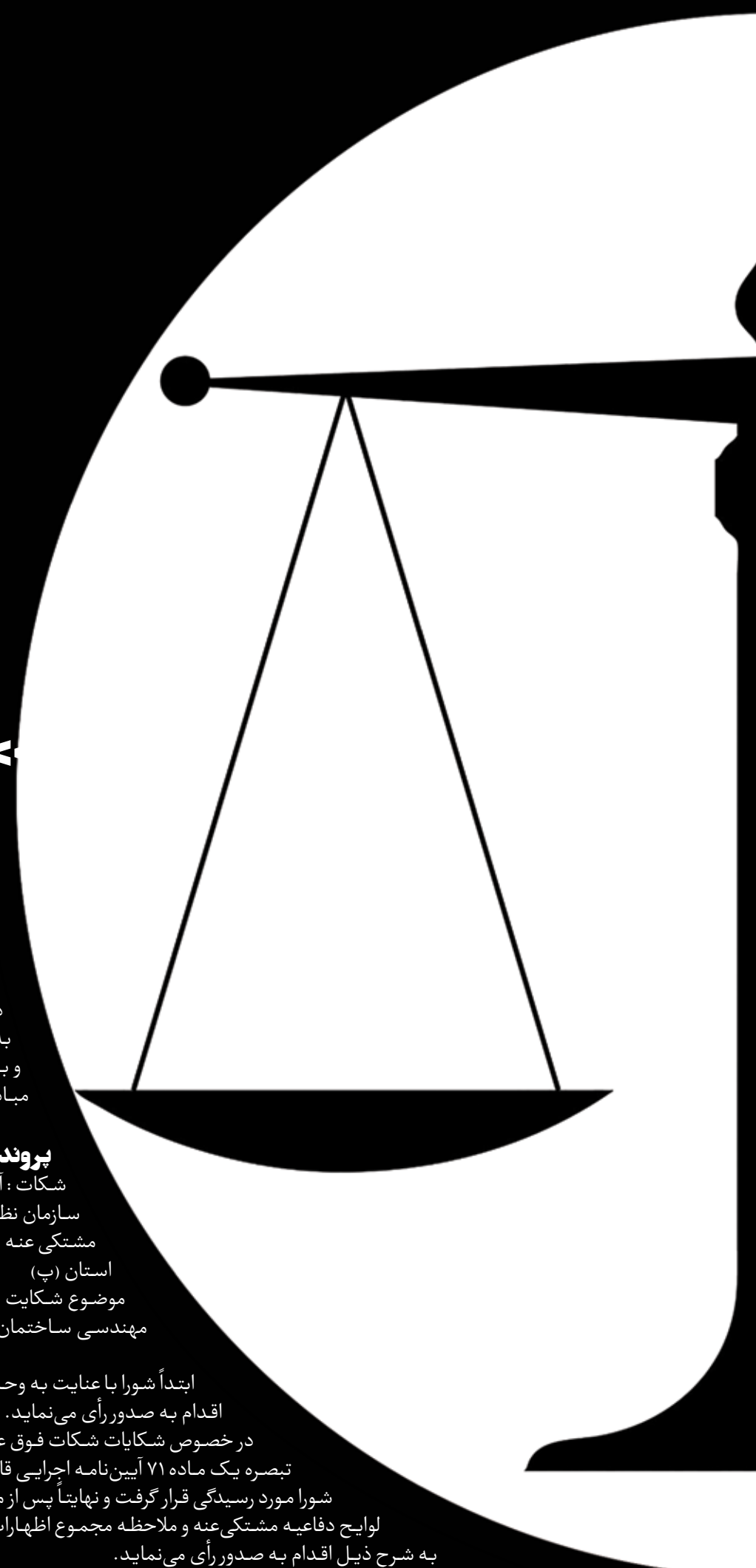
در پایان یادآور می‌گردد که هر سازمان و مجموعه‌ای که خودش اصلاح سازمان و مجموعه‌اش را مدنظر نداشته باشد محکوم به بی-اعتمادی عامه مردم و در نهایت از هم پاشیدگی است. زیرا هرج و مرج و نقض قوانین باعث سلب اعتماد عمومی می‌شود و مجموعه‌ای که پشتوانه اعتماد عمومی را از دست بدهد، ماندگار نخواهد بود. لذا شایسته است سازمان نظام مهندسی به دور از غوغاسالاری متخلفین و محکومین، در برخورد با معدود متخلفان جامعه مهندسی از شوراهای انتظامی حمایت واقعی نماید تا پاکدستی عامه مهندسان، مظلوم واقع نشود و حضور چند متخلف در سطح مدیریت سازمان‌ها

انشاء... که خداوند در این راه پشتیبان حق و حقیقت و عاملان به آن باشد.
نکته: این مصاحبه در تاریخ ۱۳۹۶/۰۳/۲۴ صورت پذیرفت.

دانشته های خُفوقی

در این بخش دو نمونه از آرای صادره توسط شورای انتظامی را بازخوانی می‌کنیم. لازم به تذکر است در انتشار آرای انتظامی به جهت حفظ حرمت و آبروی اشخاص، از ذکر شماره واقعی پرونده و رأی، نام استان و اشخاص و حتی تعداد شکات، خودداری شده ولی محتویات رأی و فواصل زمانی مراحل رسیدگی عیناً حفظ شده است.

در مورخه ۱۳۹۵/۰۶/۱۱ پرونده‌های شماره ۱ و ۲ تحت نظر است شورا به تصدی امضاءکنندگان ذیل تشکیل است. با بررسی محتویات پرونده و با استعانت از خداوند متعال ختم رسیدگی را اعلام و به شرح ذیل مبادرت به صدور رأی می‌گردد:

پرونده اول

شکات: آقایان مهندسان ردیف‌های ۱ الی ۴ (چهار نفر از اعضای هیأت مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان استان (پ)) و ۵- سازمان بازرسی کل کشور مشتکی عنه: آقای مهندس (م. م) رئیس وقت سازمان نظام مهندسی ساختمان استان (پ)
موضوع شکایت: اشتغال همزمان در شرکت خدمات مهندسی (خ) و سازمان نظام مهندسی ساختمان استان (پ)

ابتداً شورا با عنایت به وحدت موضوع پرونده‌های فوق‌الاشاره، این دو پرونده را ادغام و سپس اقدام به صدور رأی می‌نماید.
در خصوص شکایات شکات فوق‌علیه مشتکی عنه موصوف، مبنی بر دو شغله بودن وی (عدم رعایت تبصره یک ماده ۷۱ آیین‌نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان)، موضوع در جلسات متعدد شورا مورد رسیدگی قرار گرفت و نهایتاً پس از مذاقه در اوراق پرونده و ملاحظه مجموعه شکوائیه‌های شکات و شرح لوائح دفاعیه مشتکی عنه و ملاحظه مجموع اظهارات حضوری طرفین، نهایتاً شورا در جلسه رسیدگی مورخ ۱۳۹۵/۰۶/۱۱ به شرح ذیل اقدام به صدور رأی می‌نماید.

گردشکار:

۱. آقایان مهندسان ردیف های ۱ الی ۴ (چهار نفر از اعضای هیأت مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان استان (پ)) طی شکوائیه مثبت به شماره ۱ مورخ ۱۳۹۴/۰۷/۰۷ نسبت به «عدم رعایت تبصره یک ماده ۷۱ آیین نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و اشتغال همزمان در شرکت خدمات مهندسی (خ) و سازمان نظام مهندسی ساختمان استان (پ) و قبول مسئولیت ریاست آن سازمان توسط آقای مهندس (م. م.)» از ایشان شکایت نموده‌اند.
 ۲. شورا پس از بررسی پرونده طی نامه شماره *** مورخ ۱۳۹۴/۰۸/۲۷ موضوع شکایت را به مشتکی عنه ابلاغ و نامبرده لایحه مثبت به شماره *** مورخ ۱۳۹۴/۰۹/۱۲ خویش را به شورا ارائه نمودند.
 ۳. از طرفین جهت حضور در جلسه رسیدگی مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۰۸ دعوت به عمل آمد و شکات ردیف های ۱ الی ۴ به همراه نماینده مشتکی عنه (آقای مهندس (ع. ز)) در جلسه حاضر شده و به سئوالات شورا پاسخ دادند و اظهارات آنان ثبت گردید. نماینده مشتکی عنه جهت ارائه لایحه دفاعیه، تقاضای مهلت یک هفته ای (تا تاریخ ۱۳۹۴/۱۱/۱۵) نمودند که مورد موافقت قرار گرفت و نهایتاً لایحه دفاعیه ایشان مثبت به شماره *** مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۲۹ به شورا ارائه گردید. (توضیحاً دو هفته پس از مهلت مقرر و درخواستی نماینده مشتکی عنه)
 ۴. سازمان بازرسی کل کشور (شاکی ردیف ۵) طی نامه شماره *** مورخ ۱۳۹۵/۰۳/۲۰ وارده به شماره ۲ مورخ ۱۳۹۵/۰۴/۰۳ گزارش خویش مبنی بر تخلف مشتکی عنه از تبصره یک ماده ۷۱ آیین نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان (اصلاحی ۱۳۸۸) و تصدی همزمان دو شغل تمام وقت توسط ایشان را مطرح نمودند.
 ۵. شورا از مشتکی عنه یاد شده جهت شرکت در جلسه مورخ ۱۳۹۵/۰۵/۱۳ دعوت و موضوع شکایت اخیراً در جلسه مذکور به ایشان تفهیم و سپس نامبرده ضمن مطالعه پرونده مذکور تقاضای مهلت ۲۰ روزه جهت ارائه لایحه و مدارک و مستندات نمودند که مورد موافقت شورا قرار گرفت.
 ۶. شورا طی دعوتنامه های شماره *** و *** مورخ ۱۳۹۵/۰۵/۲۴ از نمایندگان سازمان بازرسی و مشتکی عنه جهت حضور در جلسه رسیدگی مورخ ۱۳۹۵/۰۶/۰۴ دعوت به عمل آورد که فقط نمایندگان سازمان بازرسی کل کشور در جلسه حاضر شدند و مشتکی عنه لوائح دفاعیه مثبت به شماره های *** مورخ ۱۳۹۵/۰۶/۰۳ و *** مورخ ۱۳۹۵/۰۶/۰۴ خویش را به این شورا ارائه نمودند.
- از مذاقه در جمیع اوراق پرونده موارد زیر استخراج می‌گردد:

خلاصه پرونده:

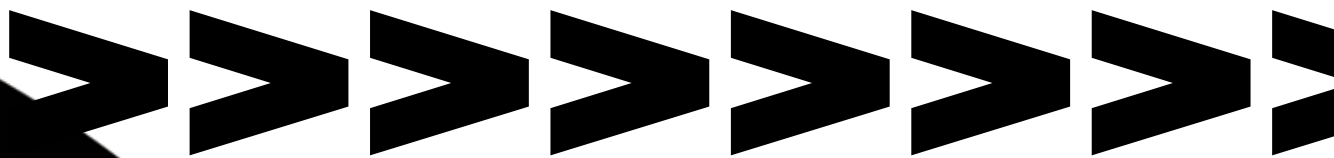
۱. آقای مهندس (م. م.) عضو هیأت مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان استان (پ) در شرکت (خ) مشغول به کار بوده‌اند

و مسئولیت ایشان معاونت *** شرکت (خ) بوده است. وی در تاریخ ۱۳۹۴/۰۶/۱۸ سمت ریاست سازمان نظام مهندسی ساختمان استان (پ) را تقبل نموده‌اند به‌رغم تذکرات شکات ردیف‌های ۱ الی ۴ و شکایت شاکیان و اطلاع از موضوع شکایت (وفق بند ۲ گردشکار)، تا آخرین روز مسئولیتشان در سازمان نظام مهندسی ساختمان استان (پ) همزمان به ادامه خدمت در شرکت (خ) مشغول بوده‌اند. براساس مستندات موجود در پرونده، لیست بیمه تأمین اجتماعی آقای مهندس (م. م) از تاریخ ۱۳۹۴/۰۷/۰۱ لغایت ۱۳۹۴/۱۲/۰۵ به طور همزمان توسط سازمان نظام مهندسی ساختمان استان (پ) و شرکت (خ) پرداخت شده است (که مورد تأیید مشتکی عنه قرار گرفته است) و با بررسی اطلاعات لیست بیمه ارسالی به سازمان تأمین اجتماعی توسط شرکت (خ) مشاهده می‌گردد که حقوق مبنای حق بیمه واریزی مشتکی عنه از ابتدای سال ۱۳۹۴ تا زمان قبول مسئولیت ریاست سازمان نظام مهندسی ساختمان استان (پ) و در حین زمان تصدی مسئولیت ریاست آن سازمان و بعد از آن تا پایان سال ۱۳۹۴ بدون هیچگونه تغییری به صورت یکنواخت پرداخت شده است که این موضوع مؤید وجود رابطه کاری مشتکی عنه با شرکت (خ) در کل طول سال ۱۳۹۴ می‌باشد.

۲. مشتکی عنه از سازمان نظام مهندسی ساختمان استان (پ) و شرکت خدمات مهندسی (خ) از تاریخ ۱۳۹۴/۰۶/۱۸ لغایت ۱۳۹۴/۱۱/۰۵ همزمان حقوق و حق الزحمه دریافت کرده است.

۳. مستند ارائه شده توسط مشتکی عنه به عنوان استعفا نامه، از نظر تاریخ مخدوش و فاقد توالی لازم می‌باشد، بدین معنی که نامه دارای تاریخ ۱۳۹۴/۰۶/۱۳ می‌باشد و در تاریخ ۱۳۹۴/۰۶/۱۴ در دبیرخانه شرکت (خ) ثبت شده است، لکن تاریخ زیرامضای نویسنده (مشتکی عنه) ۱۳۹۴/۰۶/۱۸ می‌باشد (پنج روز بعد از تاریخ نامه و چهار روز بعد از ثبت نامه در دبیرخانه) و دستور مقام مافوق در تاریخ ۱۳۹۴/۰۶/۱۹ (شش روز بعد از تاریخ نامه و پنج روز بعد از ثبت نامه در دبیرخانه) در هامش نامه درج شده است که خود اماره ای است بر غیرواقعی بودن نامه و عدم تطابق آن با روال اداری جاری کشور، مضافاً هیچ‌گونه مستندی مبنی بر تسویه حساب شرکت (خ) با ایشان براساس مندرجات هامش نامه به شورا ارائه نشده است.

۴. اصولاً صرف استعفا به معنای قطع رابطه استخدامی نمی‌باشد و طبق قانون تأمین اجتماعی، کارفرما مکلف به تأمین پوشش بیمه‌ای مستخدم خود است و با عنایت به مفاد قانون مذکور، کارفرما هیچ تعهدی به ارسال لیست بیمه کسی که با او رابطه استخدامی ندارد نخواهد داشت، لکن شرکت (خ) اقدام به پرداخت حق بیمه ایشان همزمان با تصدی ریاست سازمان نظام مهندسی ساختمان استان (پ) نموده است. در حالی که سازمان نظام مهندسی

ساختمان استان (پ) نیز در این مدت علاوه بر پرداخت حقوق وی، حق بیمه ایشان را هم پرداخت و لیست بیمه ایشان را به سازمان تأمین اجتماعی ارسال نموده است و عملاً از تاریخ ۱۳۹۴/۰۷/۰۱ لغایت ۱۳۹۴/۱۲/۰۵ بیمه مشتکی عنه هم از سوی سازمان و هم توسط شرکت (خ) پرداخت گردیده است که موضوع مورد اذعان مشتکی عنه می باشد.

التهایه با عنایت به مراتب فوق، نقض تبصره ۱ ماده ۷۱ (اصلاحی ۱۳۸۸) آیین نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان که اشعار می دارد «رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان باید موظف بوده و به طور تمام وقت در محل حضور داشته باشد» توسط مشتکی عنه محرز است. رأی شورا:

با عنایت به مجموع اوراق پرونده و مذاقه در آن دفاعیات مشتکی عنه موجه و متکی به دلیل و مدارک اغنا آور نمی باشد و لذا شورا تخلف وی را مستنداً بندهای «الف»، «ر» و «ع» ماده ۹۱ آیین نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان محرز تشخیص داده و نامبرده را به مجازات درجه سه انتظامی به قرار شش ماه محرومیت موقت از استفاده از پروانه اشتغال محکوم می نماید.

شروع اجرای رأی بلافاصله پس از ابلاغ رأی از طرف سازمان نظام مهندسی ساختمان استان به محکوم علیه می باشد و محکوم علیه موظف است برطبق ماده ۱۰۰ آیین نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان دریافت این رأی پروانه اشتغال خود را به سازمان نظام مهندسی ساختمان استان یا مرجع صدور پروانه تحویل دهد، در صورتی که محکوم علیه، بلافاصله پس از ابلاغ رأی از تحویل پروانه اشتغال خود به نظام مهندسی استان یا مرجع صدور پروانه اشتغال امتناع ورزد، مرجع صادر کننده پروانه اشتغال، محکومیت وی را در پرونده او درج و پروانه اشتغال بعدی وی را با تأخیری معادل دو برابر مدت محرومیت مذکور تمدید و تجدید خواهد کرد و مراتب را به کلیه شهرداری ها و مراجع ذی ربط نیز ابلاغ خواهد نمود. این رأی به استناد ماده ۲۴ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان قطعی و لازم الاجرا است.

نکات آموزنده رأی:

- اشراف به قوانین و مقررات جاری کشور خصوصاً مسایل اداری و حقوقی و قوانین مربوط به حوزه سازمان نظام مهندسی از ضروریات و اصول اولیه

پذیرش مسئولیت در سازمان است.

-اعضای هیأت مدیره و خصوصاً رؤسای محترم در رعایت به قوانین و مقررات نسبت به اعضای عادی اولی ترند، لذا انتظار می رود این عزیزان جهت خدمت در این سمت خود در رعایت مقررات پیشقدم باشند.

-شورای انتظامی نظام مهندسی در برخورد با متخلفین انتظامی، مقام و جایگاه هیچکس را مدنظر قرار نمی دهد و با همگان وفق مقررات به طور یکسان رفتار می نماید. ولذا سمت ریاست سازمان نمی تواند مانع از اعمال قانون شود.

-وفق ماده ۸۷ آیین نامه اجرایی حضور نماینده مشتکی عنه و یا وکیل وی و یا ارسال لایحه بدون حضور شخص مشتکی عنه یا نماینده و وکیل ایشان در جلسات رسیدگی قابل قبول بوده و منعی ندارد.

-شورای انتظامی با درخواست مهلت برای ارائه مدارک و لایحه دفاعیه هیچ محدودیت زمانی قائل نمی شود و جهت دفاع مشتکی عنه انتظامی از خویش فرصت لازم را در اختیار ایشان قرار می دهد.

-دفاعیات باید صادقانه باشد و هرگونه جعل، تقلب و ... در مدارک جهت دفاع، خود می تواند تخلفی جدید و غیرقابل بخشش تلقی شود.

-مشتکی عنه که مورد شکایت قرار می گیرد، باید از فرصت های دریافتی جهت دفاع از خویش نهایت استفاده را بنماید و موضوع را جدی تلقی کند، زیرا پس از صدور رأی قطعی، دیگر امکان بازگشت از رأی قطعی وجود ندارد.

پرونده دوم

رأی بدوی صادره از شورای انتظامی استان (ن)

دادنامه (بدوی)

کلاس پرونده : ۳

تاریخ تشکیل پرونده : ۱۳۹۵/۰۷/۱۵ و ۱۳۹۵/۰۷/۲۸

خواهان : ردیف های ۱ الی ۳ (۳ نفر از مهندسين عضو سازمان

نظام مهندسی ساختمان استان (ن)

خواننده : آقای مهندس (ج. ج)

خلاصه دادخواست : شاکیان ضمن تقدیم دادخواست اظهار

نموده اند که مشتکی عنه در مقام عضو سازمان و نامزد انتخابات دوره

۷۷۷

۷۷۷۷۷

هفتم هیأت مدیره سازمان استان ها بدون توجه به مفاد شیوه نامه تبلیغات ابلاغی شورای مرکزی و بدون رعایت مفاد ابلاغیه وزارت راه و شهرسازی و همچنین برخلاف مصوبه هیأت مدیره سازمان استان (ن) پیش از انتخابات این دوره نسبت به توهین و اهانت و اتهام واهی و هتک حرمت و ورود به حریم شخصی دیگران هم به صورت حضوری و هم در شبکه مجازی (تلگرام) UJKHUIH استوال بردن حیثیت اجتماعی شاکیان مرتکب تخلف شده است و بدین لحاظ درخواست رسیدگی و صدور حکم عادلانه نموده اند.

خلاصه دفاعیات: مشتکی عنه در دفاع از خود هم در اظهارات خود در جلسه شورا و هم در لایحه تقدیمی به شورا بخشی از اتهامات (الفاظ حضوری) را تلویحاً و بخش دیگر در رابطه با انتشار مطالب در شبکه تلگرام را صراحتاً پذیرفته و اعلام نموده که به هیچ وجه نیت سوء نداشته، همچنین انتشار مطالب در گروه عمومی (حدود ۲۰۰ نفره) را ناشی از عدم توانایی در استفاده از شبکه و زدن کلید اشتباهی اعلام نموده است.

مستندات رأی: به نظر شورا با توجه به بند ۵-۶ شیوه نامه تبلیغات ابلاغ شده توسط شورای مرکزی (دستگاه نظارت کشور) دال بر «داوطلبان انتخابات و هواداران آنان به هیچ وجه مجاز به تبلیغ علیه سایر داوطلبان نبوده و تنها می توانند شایستگی های خود یا داوطلب مورد نظرشان را مطرح نمایند و هرگونه اقدام سلبی یا هتک حرمت و حیثیت داملمبان انتخاباتی غیرمجاز بوده و موجب پیگرد قانونی از مراجع ذی صلاح خواهد بود (برگ شماره ۴۴ پرونده)، همچنین بند ۵-۱۲ همین شیوه دال بر «رعایت مفاد ابلاغیه وزارت راه و شهرسازی در خصوص پرهیز شرکت کنندگان در انتخابات از هرگونه اقدامات و تبلیغات مذموم و نشر مطالب موهن و تخریب شخصیت اشخاص حتی در فضای سایبری، مجازی و مخابراتی الزامی بوده و عدم رعایت آن می تواند موجب اعمال بند «ج» ماده ۲۳ آیین نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان: (تصمیم وزیر مسکن و شهرسازی در صورت عدم توجه به ابلاغیه ها و اطلاعیه های قانونی وزارت مسکن و شهرسازی؛ منجر به فقدان اعتبار پروانه اشتغال یا تعلیق اعتبار یا اساساً ابطال آن) شود، (برگ شماره ۴۳ پرونده)، همچنین ابلاغیه وزارت راه و شهرسازی، (برگ شماره ۴۱ پرونده)، و نیز مصوبه ابلاغی هیأت مدیره سازمان در این خصوص (برگ شماره های ۳۹ و ۴۰ پرونده) و در نهایت با عنایت به دفاعیات مبسوط مشتکی عنه در جلسه شورا و نیز متن لایحه دفاعیه تقدیمی که ضمن پذیرش برخی عبارات لفظی و حضوری اتهامی، موارد اتهامی مطرح شده در دادخواست های تقدیمی را هم که به نام ایشان در شبکه های مجازی در راستای اتهام و توهین و اهانت و ورود به حریم شخصی دیگر نامزدهای انتخابات منتشر شده پذیرفته و اظهار نموده که به هیچ وجه سوء نیتی نداشته و بخشی از دلایل آن به واسطه جهل به قانون و عدم اطلاع از مفاد شیوه نامه تبلیغاتی انتخابات بوده (و حتی شیوه نامه را نخوانده بوده است) و دیگر آن که تصمیم به نشر مطالب تنظیم شده در شبکه عمومی را نداشته و به دلیل عدم توانایی کافی در استفاده از شبکه مجازی و سهواً با زدن کلید اشتباه مطالب به جای ارسال به گروه خصوصی خودش در گروه عمومی با حضور حدود ۲۰۰ نفر عضو منتشر شده است. با احراز تخلف در عملکرد مشتکی عنه و انطباق آن بر بندهای (خ) ماده ۹۱ آیین نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان: عدم توجه به مفاد ابلاغیه ها و ابلاغیه های ابلاغ شده از سوی مراجع ذی صلاح و ذی ربط، همچنین بند (ع) ماده ۹۱ آیین نامه: انجام هر عملی که به موجب آیین نامه های داخلی نظام مهندسی استان مربوط مخالف شئون حرفه ای بوده و موجب خدشه دار شدن حیثیت نظام مهندسی استان شود شورا با اکثریت آرا با مساعدت و رعایت حال مشتکی عنه (نداشتن پیشینه انتظامی) و در نظر گرفتن تخفیف در مجازات؛ حکم بر مجازات درجه سوم و وفق ماده ۹۰ آیین نامه اجرایی محرومیت به مدت سه ماه از استفاده از پروانه اشتغال صادر و اعلام می نماید.

این رأی حضوری و براساس ماده ۹۳ آیین نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان ظرف مدت یک ماه از تاریخ ابلاغ قابل تجدیدنظر خواهی در شورای انتظامی نظام مهندسی است.

رأی قطعی صادره از شورای انتظامی نظام مهندسی (کشور)

در مورخه ۱۳۹۵/۱۱/۲۷ پرونده شماره ۳ تحت نظر است شورا به تصدی امضاء کنندگان ذیل تشکیل است. با بررسی محتویات پرونده و با استعانت از خداوند متعال ختم رسیدگی را اعلام و به شرح ذیل مبادرت به صدور رأی می گردد:

تجدید نظر خواهان ها و تجدیدنظر خواندگان: ردیف های ۱ الی ۳ (۳ نفر از مهندسين عضو سازمان نظام مهندسی ساختمان استان (ن))

تجدید نظر خواه و تجدیدنظر خوانده: آقای مهندس (ج. ج)

تجدیدنظرخواسته: رأی شماره *** مورخ ۱۳۹۵/۰۹/۰۴ شورای انتظامی استان (ن) مبنی بر مجازات درجه سه انتظامی به استناد بندهای خ و ع ماده ۹۱ آیین نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان به قرار سه ماه محرومیت موقت از استفاده از پروانه اشتغال

رأی شورا:

در خصوص تجدیدنظر خواهی سه نفر از مهندسين عضو سازمان نظام مهندسی ساختمان استان (ن) (شکات) و آقای مهندس (ج. ج) نسبت به دادنامه فوق الذکر، با توجه به محتویات پرونده و استماع اظهارات و دفاعیات طرفین در جلسه مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۱۳ شورای انتظامی نظام مهندسی و اینکه در این جلسه نیز آقای مهندس (ج. ج) به بعضی از موارد ادعایی شکات اذعان نمودند و همچنین در جریان رسیدگی از طرف این شورا به طرفین پیشنهاد صلح و سازش شد و در این راستا مشتکی عنه پرونده درخواست مهلت یک هفته ای از تاریخ ۱۳۹۴/۱۱/۱۳ لغایت یک هفته کامل نموده و اعضاء شورا با این درخواست موافقت نمودند لیکن تا این تاریخ رضایت نامه یا سازشنامه ای ارائه نشده است و با عنایت به اینکه از ناحیه تجدید نظر خواهان دلیلی که دلالت بر مخدوش بودن رأی نماید ارائه نشده و از طرفی رأی صادره موافق موازین قانونی صادر شده است. شورا به تجویز ماده ۹۸ از آیین نامه اجرائی قانون نظام مهندسی رأی بدوی (شماره *** مورخ ۱۳۹۵/۰۹/۰۴) را تأیید و استوار می نماید.

شروع اجرای رأی بلافاصله پس از ابلاغ رأی از طرف سازمان نظام مهندسی ساختمان استان به محکوم علیه می باشد و محکوم علیه موظف است برطبق ماده ۱۰۰ آیین نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان با دریافت این رأی پروانه اشتغال خود را به سازمان نظام مهندسی ساختمان استان یا مرجع صدور پروانه تحویل دهد، در صورتی که محکوم علیه، بلافاصله پس از ابلاغ رأی از تحویل پروانه اشتغال خود به نظام مهندسی استان یا مرجع صدور پروانه اشتغال امتناع ورزد، مرجع صادر کننده پروانه اشتغال، محکومیت وی را در پرونده او درج و پروانه اشتغال بعدی وی را با تأخیری معادل دو برابر مدت محرومیت مذکور تمدید و تجدید خواهد کرد و مراتب را به کلیه شهرداری ها و مراجع ذی ربط نیز ابلاغ خواهد نمود.

این رأی به استناد ماده ۲۴ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان قطعی و لازم الاجرا است.

نکات حقوقی و آموزنده رأی :

در استفاده از شبکه های مجازی، رعایت اخلاق اسلامی، حریم اشخاص، اصول اخلاقی حاکم بر جامعه، قوانین و مقررات جاری کشور و سازمان ضروری است و عدم رعایت موارد فوق الذکر خلاف قانون می باشد و شوراهای انتظامی استان ها و شورای انتظامی نظام مهندسی (کشور) در این خصوص بسیار حساس بوده و اجازه هتک حرمت اعضای سازمان و متشنج کردن فضای جامعه مهندسی و اعمال خلافشان جامعه مهندسی را به هیچ کس نخواهند داد و چنانچه در این خصوص تخلفی از سوی اعضای سازمان در هر سطحی از جامعه مهندسی صورت پذیرد و پرونده ای تشکیل و ادله اثبات آن وجود داشته باشد، وفق مقررات با خاطی برخورد خواهند نمود. لذا جهت حفظ آرامش، متانت، شأن و جایگاه جامعه مهندسی از استفاده نادرست و سوء استفاده از فضای مجازی خودداری شود.

آئین نامه کنترل ساختیمان دز بوته نقد

مصاحبه با دکتر حامد مظاهریان
معاون امور مسکن و ساختمان وزارت راه و شهرسازی

نظام اداری کشور چشم امید به سازمان نظام مهندسی ساختمان دارد

۱. با توجه به گذشت دو دهه از نقش آفرینی سازمان نظام مهندسی ساختمان در صنعت ساختمان کشور، عملکرد این سازمان را در مجموع چگونه ارزیابی می‌کنید؟

سازمان نظام مهندسی همچون بسیاری از سازمان‌های دیگر در دوران شکل‌گیری، تحولات و فراز و نشیب‌های بسیاری را پشت سر گذاشته است. این سازمان اکنون دوره تأسیس، رشد و بالندگی خود را طی کرده و بیش از ۲۲ سال از زمان تأسیس آن می‌گذرد و اکنون در زمانی قرار دارد که با یک بازنگری در روش‌ها، دستاوردها و اهداف، می‌بایست خود را برای دوره‌ی دیگری از فعالیت‌ها آماده کند. نظام اداری کشور چشم امید به سازمان نظام مهندسی ساختمان دارد.

۲. وزارت راه و شهرسازی از طریق «آیین نامه کنترل ساختمان» چه اهدافی را دنبال می‌کند؟

در پی بازنگری در فعالیت‌ها، دستاوردها و ناکامی‌های دو دهه گذشته سازمان نظام مهندسی ساختمان، به نظر می‌رسد که سیستم اداری ساخت و ساز ما به یک بازآفرینی و تغییر نیازمند است. در وضعیت فعلی ما با حالتی مواجه هستیم که استفاده‌کنندگان از خدمات مهندسی از این ارائه خدمات رضایت کامل ندارند، دستگاه‌های نظارتی هم همینطور. شهرداری‌ها و مجلس همه فکر می‌کنند می‌بایست در جهت ساخت ساختمان‌های با کیفیت قدم‌های جدی‌تری برداشته شود. از این جهت وزارت راه و شهرسازی در مرحله‌ای اصلاح کنترل ساختمان را مدنظر قرار داده است. آیین نامه کنترل ساختمان در نهایت هدفش این است که بتواند ساخت و ساز را تسریع بخشد، خدمات مهندسی را گسترش دهد و از طریق ارتباط درست بین اجزاء سیستم ساخت و ساز به تولید ساختمان‌های باکیفیت کمک کند و نظام مسئولیتی مشخص بشود.

در آیین نامه کنترل ساختمان پیش‌بینی شده است که خدمات مهندسی گسترش پیدا کند. بحث نظارتی که هم اکنون وجود دارد، در آیین نامه جدید تبدیل به نظارت و بازرسی می‌شود. در صورت تصویب این آیین نامه قاعدتاً مهندسی در بخش نظارت دو برابر وضع فعلی به کار گرفته خواهند شد. در بخش ساخت و ساز نظام مسئولیتی حاکم خواهد بود، پیمانکاری وجود خواهد داشت که مسئول اجرای ساختمان است و در پایان ساختمان، تضمین لازم را به صاحب کار خواهد داد و قابل انتقال به خریدار بعدی نیز خواهد بود و این ساختمان ساخته شده می‌تواند تا مدت زمان مشخصی از نوعی ضمانت برخوردار باشد؛ در نتیجه با این سیستم ما مطمئن خواهیم بود که علاوه بر گسترش خدمات مهندسی، مهندسیین بیشتری به کار گرفته خواهند شد. صاحبان کار نیز به دلیل تضمین مالی که در پایان کار اخذ خواهند کرد، ساختمان‌های با کیفیت‌تری را تحویل خواهند گرفت.

۳. منتقدان آیین نامه تعارض آن با برخی از قوانین بالادستی مانند قانون اساسی، آیین نامه نظام مهندسی و کنترل ساختمان و قانون شهرداری‌ها را از مهم‌ترین دلایل مخالفت خود می‌دانند. نظر شما در این خصوص چیست؟

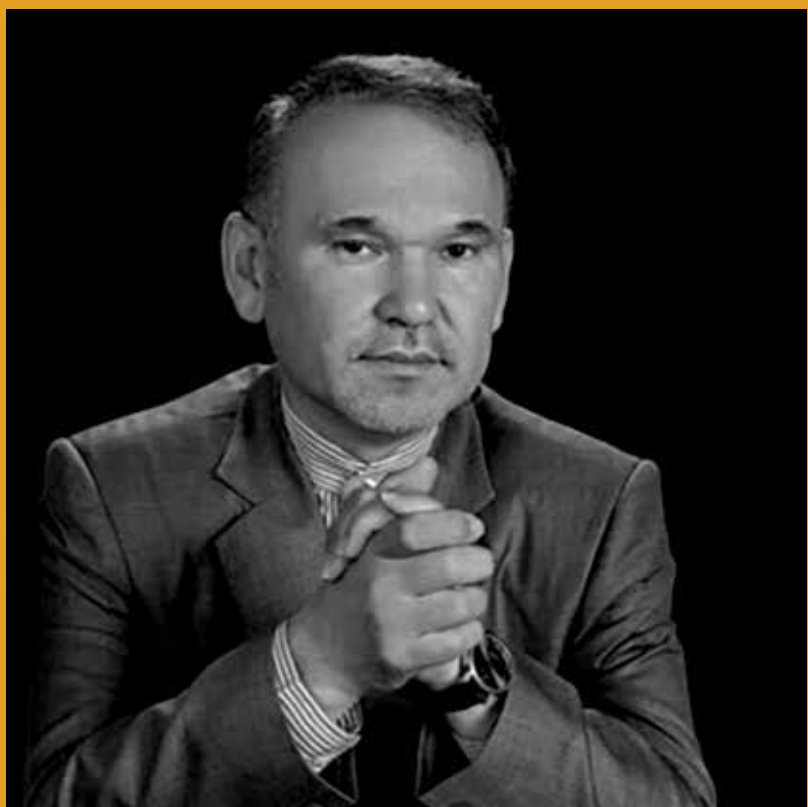
در نقد آیین نامه کنترل ساختمان گاهی ادعا می‌شود که این آیین نامه با قوانین بالادستی ممکن است در تعارض قرار بگیرد. واقعیت این است که ما مهندسان مرجع قانونی برای چنین تشخیصی نیستیم. به اندازه کافی حقوق دان و دستگاه‌های حقوقی در کشور وجود دارد، خود دولت معاونت حقوقی دارد. همینطور آیین نامه‌هایی که در دولت تصویب می‌شود در مجلس هم مجدداً مورد بازبینی قرار می‌گیرند. همچنین برای بررسی قوانین دیوان عدالت اداری وجود دارد. به نظر حقوق دانان که تخصص جداگانه‌ای هستند، بهترین مرجع برای این تشخیص هستند. دولت وقتی در حال تصویب است همه این احتمالات را در نظر می‌گیرد و اگر قانون در دولت تصویب شود در حقیقت به این معنی است که توانسته یک تأثیری بر قانونی بودن مصوبه خودش داشته باشد.

۴. با وجود آیین نامه کنترل ساختمان، چه آینده‌ای را برای سازمان نظام مهندسی ساختمان متصور هستید؟

با تصویب آیین نامه کنترل ساختمان فکر می‌کنیم که وضعیت ساخت و ساز به یک وضعیت با ثباتی برخواهد گشت. در سیستمی که پیش‌بینی می‌شود پس از تصویب آیین نامه ایجاد شود، نقش سازمان‌های نظام مهندسی یک نقش بالنده و همچون دیگر سازمان‌های همسوی آن‌ها در دیگر کشورهای جهان خواهد بود. این سازمان از یک سو وظیفه آموزش، تربیت و نظارت بر ارائه خدمات به اعضای خود را برعهده خواهد داشت و امور آن‌ها را تنسيق خواهد کرد و از سوی دیگر سازمان‌های نظام مهندسی از وضعیتی که اکنون قرار دارند و در معرض انواع دعوای و اتهام‌های حقوقی هستند خارج می‌گردند. درحقیقت اگر آن را با سازمان نظام پزشکی مقایسه کنیم که سازمانی است که کمترین انتقادهای را به خود می‌گیرد و بیشترین اعتبار را از اعضایش می‌گیرد؛ این آیین نامه در نهایت می‌تواند سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان را به یک سازمان اعتلایی، محبوب در میان اعضایش و همینطور مورد احترام جامعه ارتقاء دهد.

۵. مهم‌ترین انتظار جنابعالی از بیستمین اجلاس هیئت عمومی در پیش‌رو چیست؟

بیست و دو سال تجربه نشان می‌دهد که ما باید توانسته باشیم درس‌هایی از گذشته بگیریم. من فکر می‌کنم فرصت مناسبی است که سازمان دستاوردها و احتمالاً مصائب و چالش‌هایی که در طی این بیست و دو سال پشت سر گذاشته است را با اعضایش در میان بگذارد؛ دستاوردهای فراوانش را به جامعه بیرونی و مردم عرضه کند و از طرفی بتواند از چالش‌ها و مسائلی که داشته درس بگیرد و راه حلی برای آن‌ها ارائه کند و از این طریق بتواند این پیام را به بیش از چهارصد هزار عضو خود بدهد که این سازمان، سازمانی است بالقوه، انتقادپذیر که به دنبال ارائه راه‌حل‌های جدید است. ماندن در وضعیت فعلی نه مورد تأیید اعضای سازمان است و نه مورد تأیید دیگر دست‌اندرکاران مرتبط با سازمان.

مهندس شهرام کوسه‌غراوی
عضو شورای مرکزی و عضو کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی

از دیدگاه شما، وزارت راه و شهرسازی چه اهدافی را از تدوین این آیین‌نامه دنبال می‌کند؟

سازمان نظام مهندسی ساختمان نیز در تریبون‌های مختلف به لزوم ایجاد تغییر در برخی رویه‌ها و روش‌ها و مباحث مقررات ملی ساختمان تأکید کرده و اساساً موضوع، موضوع جدیدی نیست. ضعف در ارائه خدمات مهندسی، بزرگ‌شدن سازمان‌ها و افزایش درآمد آن‌ها از جمله عواملی است که وزارت راه و شهرسازی را به تدوین این آیین‌نامه، کنترل روند جاری نظام مهندسی و واگذاری بسیاری از وظایف به شهرداری‌ها ترغیب کرده است. از جمله شرح وظایف مهم وزارت نیز همین موضوع است، اما معتقدم نوعی شتاب‌زدگی در تدوین این آیین‌نامه باعث شده است که نکات منفی این آیین‌نامه بسیار بیشتر از نکات مثبت آن باشد و آن را به یک بازنگری کلی نیازمند کند.

با توجه به اینکه در آینده موضوع اصلاح قانون نظام مهندسی در دستور کار مجلس قرار خواهد گرفت، علت اصرار وزارت راه و شهرسازی در تصویب این آیین‌نامه قبل از اصلاح قانون را در چه امری می‌دانید؟

طرح اصلاح قانون نظام مهندسی در ابتدای دوره دهم مجلس مطرح شد که یک فوریت آن پس از بحث و بررسی رأی نیاورد. در ادامه، صحبت‌هایی مبنی بر ارائه لایحه اصلاح قانون نظام مهندسی از سوی وزارت راه و شهرسازی انجام شد که تاکنون لایحه‌ای به مجلس ارائه نشده است. قطعاً چنین موضوعات کلانی، که در صورت تصویب نهایی تا سالیان سال قابل تغییر و پرداخت مجدد نیست، به سعه صبر و مشورت بیشتری نیازمند است و باید از زوایای مختلف جوانب آن سنجیده و ارزش‌گذاری شود.

آیا شهرداری‌ها آمادگی و زیرساخت لازم برای پذیرش این حجم سنگین از امورات اداری، فنی و مالی ناشی از اجرای آیین‌نامه را دارند؟ به نظر من به هیچ عنوان این آمادگی در شهرداری‌ها وجود ندارد. فارغ از آمادگی داشتن یا نداشتن شهرداری‌ها، مسئله این است که دلیلی وجود ندارد وظایفی که سازمان نظام مهندسی در حال انجام آن است به شهرداری واگذار شود. اگر نحوه اجرای آن از سوی سازمان انتقاداتی دارد، بهتر است زیر نظر خود سازمان این اصلاحات انجام شود. سازمان نظام مهندسی ۲ دهه است که به ارائه این خدمات پرداخته است و تلفیق تجربیاتش به همراه اعمال اصلاحات مدنظر وزارت نتایج مثبت‌تری به همراه خواهد داشت. اعتقاد دارم اگر شهرداری‌ها بر شرح وظایف فعلی‌شان تمرکز بیشتری داشته باشند، مشمر ثمرتر خواهد بود.

مهندس منصور بهادری دبیر اجرایی شورای مرکزی

نظر شما در مورد بحث این روزهای جامعه نظام مهندسی ساختمان یعنی آیین نامه کنترل ساختمان چیست؟

هدف سازمان و وزارت راه و شهرسازی یکسان است؛ هر دو به فکر ارتقای کیفیت ساخت و ساز، افزایش عمر مفید ساختمان و دستیابی به ایمنی، بهداشت و رفاه بیشتر بهره برداران هستند. اما آیین نامه فعلی مغایرت‌هایی با برخی قوانین بالادستی دارد که باید برای آن‌ها چاره‌اندیشی کرد تا وجاهت قانونی پیدا کنند.

به طور مشخص آیین نامه با چه اسناد و قوانین بالادستی در تعارض است؟

در ۲ ابلاغیه مهم مقام معظم رهبری درباره سیاست‌های کلی نظام در بخش‌های: پیشگیری و کاهش خطرات ناشی از سوانح طبیعی و حوادث غیرمترقبه و سیاست‌های کلی امور شهرسازی مبنی بر تقویت و کارآمد کردن نظام مهندسی و تشکل‌های فنی و حرفه‌ای و نیز با سیاست‌های ابلاغی ایشان در چارچوب اصل ۴۴ قانون اساسی تغییر جایگاه وزارت راه و شهرسازی در برخی موارد از «هدایت و نظارت» به جایگاه «مدیریت» با اصل گفته شده به دلیل تضعیف سازمان نظام مهندسی ساختمان استان‌ها که یک سازمان غیرانتفاعی مردم نهاد می‌باشد، در تعارض است. از دیگر تعارضات موجود می‌توان به مخدوش شدن مبحث «کنترل ضوابط و مقررات شهرسازی» که از وظایف ذاتی و مأموریت‌های قانونی شهرداری‌هاست با موضوع «کنترل اجزاء فنی و محاسبات» که بخشی از خدمات مهندسی است، اشاره کرد. این موضوع با اصول سوم قانون اساسی به دلیل تولید تبعیضات ناروا، ایجاد امکانات ناعادلانه، ایجاد تشکیلات غیرضروری و شکل دهی نظام اداری ناصحیح و همین طور با مواد متعددی از قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب سال ۱۳۷۴ در مغایرت است.

آیا روح حاکم بر آیین نامه با خود قوانین شهرداری‌ها هم تعارض دارد؟

بله. با تبصره ۷ ماده ۱۰۰ قانون شهرداری‌ها در ایجاد امکان انتقال وظایف مأموران شهرداری به بازرسان و همچنین با قوانین و آیین نامه‌هایی مانند قانون مدیریت خدمات کشوری، قانون شهرداری‌های مصوب سال ۱۳۳۴ به علت افزایش نقش و وظایف مراجع صدور پروانه (شهرداری‌ها و نهادهای دیگر) بدون توجه به توان آن‌ها دارای مغایرت می‌باشد.

برای حل این تعارض‌ها چه راهکاری پیشنهاد می‌کنید؟

باید با صبر و سعه صدر وزارت راه و شهرسازی و تشکیل جلسات مستمر و مشترک میان سازمان نظام مهندسی ساختمان و وزارتخانه‌های راه و شهرسازی و کشور به خوانشی مشترک از آیین نامه دست یافت.

پیش از هر چیزی باید به عرض برسانم که اقدام صورت گرفته در خصوص تهیه پیش نویس آیین نامه کنترل ساختمان جای تقدیر و تشکر دارد و این پیش نویس در برگزیده نتایج مثبتی است اما انتظار می رود که موارد ذیل مجدداً مورد بررسی و تجدیدنظر قرار گیرد.

۱- پیش نویس تهیه شده به استناد ماده ۴۲ قانون تهیه شده و تکلیف ماده ۳۳ قانون و آیین نامه اجرایی آن مشخص نیست. اینکه چرا طی مدت ۲۱ سال گذشته به استناد ماده ۳۳ قانون و آیین نامه اجرایی آن اعمال مقررات شده است و اکنون مطابق ماده ۴۲ مبهم است.

۲- مطابق ماده ۳ قانون، سازمان نظام مهندسی ساختمان برای تأمین مشارکت هرچه وسیع تر مهندسان در انتظام به امور حرفه ای تشکیل شده است و براین اساس، سازمان قدرت خود را از حرفه مندان می گیرد و لذا تبدیل سازمان به یک سازمان صنفی، مهندسان حرفه ای را از خود دور خواهد ساخت و نیز اینکه منع هر نوع ارجاع خدمات از سوی سازمان نظام مهندسی ساختمان استان ها مغایر با نص صریح ماده ۳۷ قانون است.

۳- مطابق تبصره ۷ از ماده صد قانون شهرداری ها و نیز ماده ۳۰ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مسئولیت نقشه های فنی، محاسبات و مقررات ملی ساختمان با مهندسان دارای صلاحیت است و شهرداری ها فقط مجاز به پذیرش نقشه هایی هستند که توسط اشخاص حقیقی و حقوقی دارای صلاحیت امضا شده اند و براساس قوانین موجود، نظارت بر ضوابط شهرسازی بر عهده شهرداری ها است و در هیچ جای قوانین موجود رعایت مقررات ملی ساختمان به شهرداری ها واگذار نشده و آیین نامه تدوین شده نیز این اختیار را ندارد و ساز و کار لازم نیز در شهرداری ها وجود نداشته و پیش بینی نگردیده است.

۴- وزارت راه و شهرسازی به استناد کدام ماده از قانون بر عملکرد شهرداری ها نظارت خواهد نمود و این در حالیست که ابزار نظارت بر عملکرد سازمان نظام مهندسی ساختمان استان ها در ماده ۲۱ و ۲۶ قانون پیش بینی شده است.

و موارد متعدد دیگر که انشاء الله با تعامل خوب صورت گرفته و اعمال نظرات شورای مرکزی و سازمان نظام مهندسی ساختمان استان ها در جلسات کمیسیون عمران مجلس محترم شورای اسلامی، اصلاحات لازم انجام خواهد شد.

مهندس جمال قناعت

خزانه دار شورای مرکزی. نماینده سازمان

در کمیسیون هم ارزی رشته ها

لزوم بازنگری قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و پیشنهادهای راجع به این موضوع

استحضار دارند که قانون موجود نظام مهندسی با تأخیر غیرقابل توجیه پس از ۲۲ سال در مجلس شورای اسلامی در دست بررسی و اصلاح است. لذا در فرصت پیش آمده به نظر می‌رسد طرح این موضوع از جایگاه خاصی برخوردار است. بدیهی است که قانون اصلاحی با روال موجود بایستی حداقل ۲۰ سال آینده را هم شامل گردد.

لذا مشخص است که اصلاحات نمی‌تواند سطحی و روبنایی باشد و لازم است اصولی و زیربنایی باشد به طوری که مشکلات قانون موجود را مرتفع و برای ۲۰ سال آینده هم پاسخگو باشد.

به طوری که از متن قانون موجود و اقدامات و مصوبات سال‌های گذشته برمی‌آید مشخص است که قانون موجود فقط برای محدوده ساختمان تدوین نشده بلکه بخش شهرسازی ساخت و ساز هم مورد نظر بوده است که متأسفانه این بخش از فعالیت‌های نظام متوقف و فراموش شده است و فقط به ابلاغ چند حدود صلاحیت و یا مکاتبه بسنده شده است و همین موضوع در چند مورد توسط مسئولین محترم وزارت راه و شهرسازی هم مطرح شده است. لذا تغییر عنوان قانون به طوری که بخش شهرسازی قانون را هم شامل شود از مهمترین اصلاحات است و در ادامه می‌بایست مقررات ملی در امور شهرسازی نیز تدوین گردد که نبود آن باعث هرج و مرج در ساخت و ساز شهری و سیمای شهر شده است. بنابراین الزامی شدن فعالیت‌های شهرسازی نظام می‌بایست به صراحت در قانون گنجانده شود. طرح موضوعات تخصصی رشته‌های هفتگانه در هیأت‌های مدیره و تصمیم‌گیری تخصصی در این موارد غیراصولی است چرا که هیچ هیأت مدیره‌ای با هر بافتی صلاحیت اظهار نظر تخصصی در این موضوعات را نخواهد داشت. لذا لازم است وظایف و اختیارات جدیدی برای گروه‌های تخصصی و تصمیمات مشترک این گروه‌ها در قانون مصوب گردد تا تصمیمات متخذه از استحکام و اعتبار منطقی و خاص برخوردار باشد.

- اصولاً در مجمع عمومی مربوط به انتخابات هیأت‌های مدیره می‌بایست هر عضوی بتواند به هر داوطلب حائز شرایطی رأی بدهد و محدودیتی در این مورد نباشد چرا که در غیر این صورت آن اجتماع، مجمع عمومی نخواهد بود. لذا پیشنهاد می‌شود انتخابات هیأت‌های مدیره دو مرحله‌ای انجام و در ابتدا تعداد معینی توسط مجامع تخصصی رشته‌ها انتخاب شوند و سپس اعضاء حاضر در مجمع عمومی نظام از بین این منتخبین که قطعاً اشخاص ذیصلاح و مورد تأیید رشته خود هستند اعضاء هیأت مدیره را انتخاب نمایند. ذکر این نکته لازم است که هر چه تعداد اعضاء هیأت‌های مدیره کمتر باشد کارائی آن بیشتر است. لذا تجدید نظر در تعداد اعضاء هیأت‌های مدیره و تقلیل آن از موارد اساسی است.
 - اختیارات شورای مرکزی بایستی گسترش یابد و مشکلات و استعلام‌های سازمان‌های نظام مهندسی استان‌ها از طریق شورا حل و فصل گردد و از مراجعه مستقیم این سازمان‌ها با وزارت راه و شهرسازی و طرح مسائل خودداری گردد.
 - در متن قانون به تشکل‌های حرفه‌ای و ساماندهی و مشارکت آنها به صراحت اشاره شده ولیکن در ۲۲ سال گذشته هیچ اقدامی صورت نپذیرفته است که می‌بایست این هماهنگی و مشارکت الزامی گردد.
- امید است که با طرح و تصویب موارد فوق که شامل بخشی از نارسائی‌های قانون موجود است قانون اصلاحی از پویایی و استحکام بیشتری برخوردار گردد.

مهندس علیرضا مجرپی کرمانی
دبیر اجرایی شورای مرکزی

قانون نظام مهندسی ساختمان و شرایط روز: تحدیدات و تهدیدات

{مهندس سید پرویز حسینی - مهندس ساعد معارفی}

مقدمه

تحلیل قوانین نظام مهندسی و کنترل ساختمان قطع یقین در یک مقاله و یا سخنرانی نمی‌گنجد. گستره این قوانین و آیین‌نامه‌ها نیاز به واکاوی دقیق علمی و تجربی دارد، اما می‌توان با نگاهی به گذشته و چگونگی اجرا به تحلیل ثمرات آن پرداخت.

مقاله زیر در ۲ بخش به این موضوع پرداخته، بخش اول نتیجه مقایسه قوانین و چگونگی اجرای آن دارد که محصول یک نظرسنجی آماری از بخش مهندسی و بهره‌برداران است و بخش دوم به صورت تخصصی به دیدگاهی از منظر مجریان ذی‌صلاح یا سازندگان که ملموس‌ترین حوزه مهندسی در بین بهره‌برداران است پرداخته، هرچند این مباحث ممکن است معرفی شیوه درمانی معضلات نباشد، ولی بازگوکننده مشکلات فعلی در مسیر پرتلاطم مهندسی و نظام مهندسی ساختمان در کشور است.

بخش عمران با گستره بسیار وسیعی از امور مهندسی و هزینه‌هایی که در این بخش اعم از دولتی و خصوصی مصرف می‌شود، باعث شده رابطه‌ای تنگاتنگ با اقتصاد و معیشت مردم داشته باشد و همین ارتباط نزدیک و قابل لمس توده مردم با بخش مهندسی، هم باعث افتخار و مباهات بوده و هم نگرانی را در ارائه صحیح خدمات به دنبال دارد.

نقش تشکل‌های غیردولتی و به خصوص سازمان‌های نظام مهندسی در این میانه بسیار آشکار و غیر قابل چشم‌پوشی است، در بند ۷ ماده ۱۵ قانون نظام مهندسی از مهم‌ترین وظایف و اختیارات هیئت مدیره نظام مهندسی، دفاع از حقوق اجتماعی و حیثیت حرفه‌ای اعضا و در بند ۸ آن تنظیم روابط بین صاحبان حرفه‌های مهندسی ساختمان آمده که در نوع خود بسیار ستودنی بوده و فصل مشترک اجرای همگانی قوانین و رعایت اصول حرفه‌ای در مواجهه با مردم است.

سازمان‌ها و تشکل‌های حرفه‌ای غیردولتی و در این جا به صورت ویژه، سازمان نظام مهندسی ساختمان، نقش اساسی و کاربردی در حمایت حرفه‌ای، اجتماعی و صنفی از اعضا ایفا می‌کنند. یکی از نقش‌ها و شاید ارکان حمایتی، ایجاد بسترهای فرهنگی و پرورش باورهای عمومی و مردمی به جایگاه مهندسی در جامعه است که شرط اول در بسط و استحکام قوانین و مقررات ملی ساختمان می‌باشد.

انتظاری که از اعضای یک سازمان از ساکنان آن دارند، تنها در حوزه اقتصادی و ایجاد کسب و کار نیست. زیرا تا اعتماد عمومی و مردمی و باور اساسی در بخش مقابل یعنی مصرف‌کنندگان خدمات مهندسی ایجاد نشود، مطمئناً این روش یعنی سعی در بسط و گسترش بازار به مثابه درمانی زودگذر بوده و راه به جایی نمی‌برد، اما جهت‌یابی برای بسط و گسترش قوانین و مقررات ملی ساختمان، حکم بستری مقاوم را خواهد داشت که حافظ تولید و سرمایه ملی خواهد بود.

هم‌اکنون حجم وسیعی از خروجی‌های دانشگاهی ایران، از بین فارغ‌التحصیلان رشته‌های فنی و مهندسی بوده که باید در آینده، مدیریت بخش عمده‌ای از ارکان جامعه را به عهده بگیرند، تربیت و تلاش در جهت نخبه‌گرایی در قشر مهندسان جوان در گرو فعالیت مدیران فعلی تشکل‌ها و سازمان‌های نظام مهندسی است. این سازمان‌ها باید با تلاش‌های چند جانبه، هم به پرورش مدیران زبده پرداخته و هم جامعه را نسبت به اصلاح باور عمومی به جریان مهندسی و اجرای قوانین ترغیب کنند.

اخلاق حرفه‌ای، آشنایی با فنون مشتری‌مداری، تشویق به ارائه کامل و مطلوب خدمات مهندسی و از همه والاتر ارجاع مهندسان به مرانامه و سوگند حرفه‌ای خود و عمل به آن می‌تواند آغازگر راهی نو برای تربیت مدیران حرفه‌ای اخلاق مدار باشد که شرط اول بسط و گسترش قوانین نظام مهندسی است.

از سوی دیگر استفاده از وسایل ارتباط جمعی، استفاده از توان سازمان‌ها برای ارتباط مستقیم با مردم، تعامل با دیگر تشکل‌ها، ایجاد پل‌های ارتباطی با مدیران در سطوح مختلف، رسوخ به بخش‌های آموزشی پایه‌گذار جریان‌های علمی و تخصصی می‌باشند. در یک کلام ایجاد تحول اداری- اجتماعی تنها راه ماندن در قله عزت حرفه‌ای و شأن مهندسی است.

در صورت اصلاح باور عمومی و اعتقاد مردمی به بخش مهندسی، بازار کار همراه با رضایت‌مندی طرفین فراهم شده و اخلاق حرفه‌ای نیز نهادینه خواهد شد و این زمانی است که ما می‌توانیم با اطمینان خاطر به آینده بخش مهندسی و کارآمدی مدیران قانونمند برای هدایت امور کاربردی امیدوار باشیم.

اکنون یکی از مباحثی که در شرایط فعلی در میان کارشناسان امر ساختمان

مطرح است و می‌توان از آن به عنوان تهدید یاد کرد، روندی است که اکنون در عرصه ساخت و ساز در کشور وجود دارد؛ کم‌رنگ شدن معماری ایرانی در کنار بی‌توجهی به استحکام ساختمان‌ها در مواقع بروز حوادث طبیعی و ناخواسته.

بحث ساختاری مقررات ملی ساختمان که در مقاطع گوناگون نشست‌ها و سمینارهایی را برای دستیابی به کارآمدترین ساز و کار به خود اختصاص داده، در صدد رسیدن به جایگاهی است که کشور را در مقابل آسیب‌هایی که آن را در این عرصه تهدید و هر از چند گاهی با بروز حوادثی بدیهی همچون زلزله منجیل و بم‌زبان‌های جانی و مالی را متوجه کشور می‌سازد، بیمه کند؛ اگر چه توفیق چندانی در این امر حاصل نشده است.

خوب است نیم‌نگاهی داشته باشیم به مواردی که ممکن است تاکنون باعث عدم توفیق مسیر سازمان‌ها شده است:

پشتوانه حکومتی

هر قانونی پس از تصویب نیاز به حمایت دارد. مجریان قانون بدون اطمینان از پشتوانه‌های حکومتی قادر به اجرای قانون نیستند. قوانینی که با صلاحدید و مصلحت‌اندیشی مدیران وقت اجرا نشده و یا ناقص اجرا شوند محکوم به فنا هستند. اجرای قانون و بسط آن اراده و حمایت قوی می‌خواهد به خصوص قوانینی که به صورت روزمره با زندگی و هزینه مردم در ارتباط است. یک کشور، یک دولت، دو قانون

بزرگ‌ترین و بلکه مهم‌ترین دلیل کندی اجرای قوانین نظام مهندسی ریشه در چندگانگی اجرای قانون دارد. هم‌اکنون در کشور و در سیستم دولتی نظام فنی و اجرایی با قوانین خاص خود و در بخش خصوصی آن هم به طور ناقص قوانین و مقررات ملی ساختمان اجرا می‌شود. به نظر می‌آید تا زمانی که این دوگانگی در اجرای قوانین ساخت دخیل باشد بسط و گسترش قوانین و مقررات ملی ساختمان با کندی همراه است.

نبود گروه واحد نظارتی

در یک سیستم واحد نظارتی تعدد مراجع قانونگذاری به مانند آفتی است که مانع رشد و بالندگی سیستم شده و عاملان اجرا و نظارت را دچار سردرگمی خواهد کرد. هم‌اکنون قوانین و مقررات ملی ساختمان با آنکه نزدیک به ۲ دهه قدمت دارد، در چرخه مراجع قانونگذاری گرفتار شده و هر یک از مراجع پاره‌ای از موارد قانون را بنابر حفظ منافع اجرا می‌کنند.

اجرای سلیقه‌ای برخلاف قانون

اگر از بحث پروژه‌های دولتی خارج شویم، اجرای سلیقه‌ای مقررات ملی ساختمان در میان بیشتر سازندگان همه‌گیر شده، به گونه‌ای که ترجیح می‌دهند هر طور که مایل هستند، ساخت و ساز کنند و در پایان نیز جریمه نقص قوانین را پرداخت کنند و در نتیجه رواج چنین اقدامی، کیفیت ساخت و ساز کاهش یافته و امکان تخلف در این میان افزایش می‌یابد.

در این بین دو موضوع اساسی منجر به عدم اجرای مقررات ملی ساختمان می‌شود. اول اینکه فرهنگ‌سازی صحیح از سوی مسئولان صورت نمی‌گیرد. برای نمونه، اگر چه سازنده از سوی شهرداری به دلیل ارتکاب تخلف جریمه می‌شود اما هیچ‌گونه بحث و گفت‌وگویی در این مورد با فرد متخلف صورت نمی‌گیرد و تنها به اخذ جریمه از وی بسنده می‌کنند. زیرا در حال حاضر در سازمان‌های مرتبط کمتر به امر فرهنگ‌سازی و تشریح و بسط قوانین مربوطه توجه می‌شود.

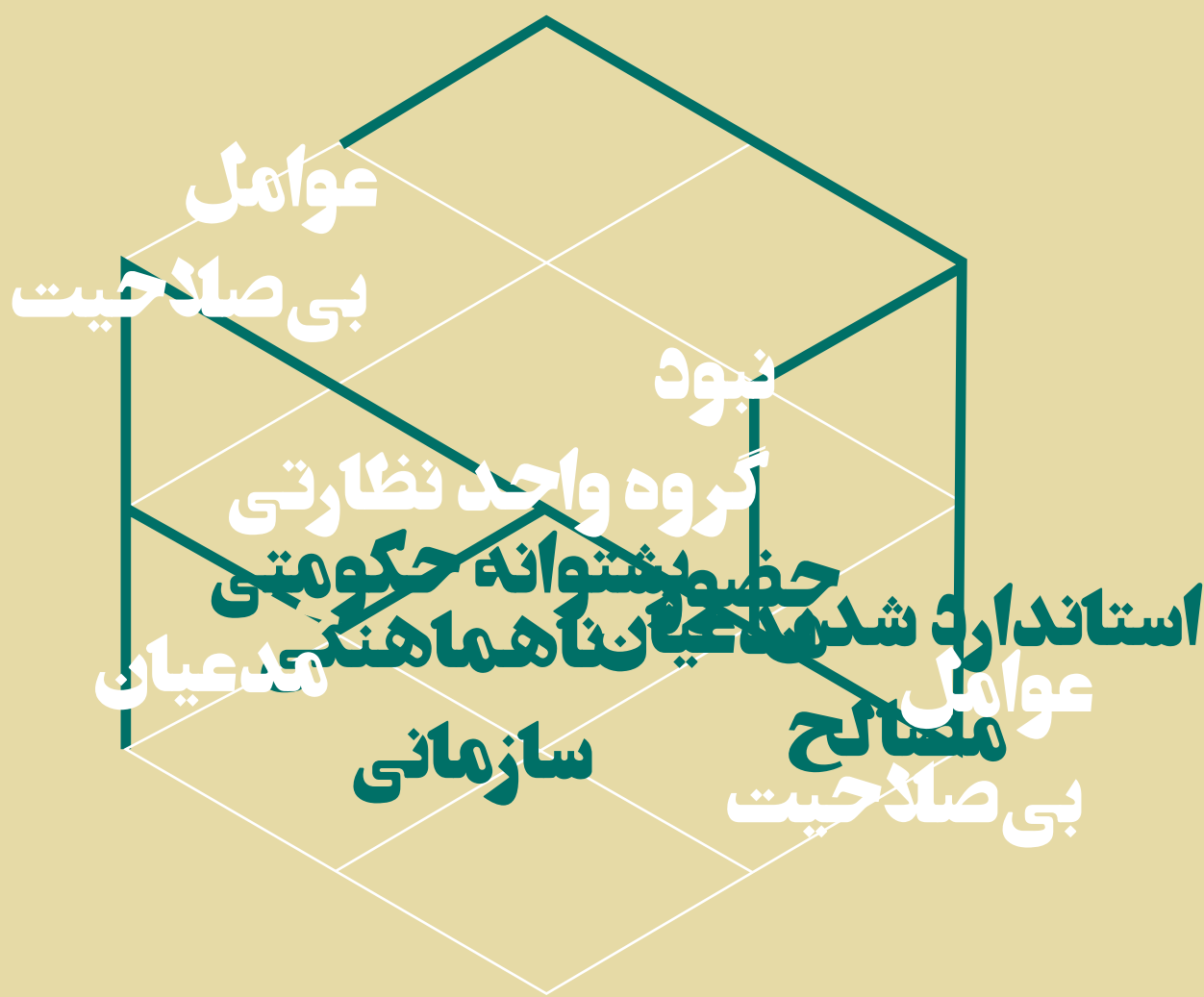
مورد دوم، مربوط به توضیح مقررات ملی ساختمان و ضوابط شهری است. لازم است جزئیات این قوانین برای سازندگان تشریح شود تا هیچ‌گونه ابهامی در اجرای آن پیش نیاید. لازمه بسط و گسترش قوانین، بازخوانی و بازگویی نکات مثبت و عام‌المنفعه بودن آن است. اجرای سیاست‌های تشویقی و آگاهی‌دهنده بسیار کاربردی‌تر از قوانین قهریه است.

عدم کارایی قوانین مجازاتی

رعایت نکردن قوانین و اجرای سلیقه‌ای آن به عوامل مختلفی بستگی دارد، اما ارتکاب تخلف به رغم جرایم موجود، تنها یک دلیل دارد و آن هم عدم کارایی قوانین مجازاتی موجود است.

اساساً در نظر گرفتن جریمه برای وقوع تخلف در حوزه‌هایی مانند حوزه ساخت و ساز اشتباه است. زیرا در کشور یا قانون وجود دارد یا ندارد. اگر قرار بر اجرای صحیح مقررات باشد، هیچ تبصره و جریمه‌ای نباید از این امر جلوگیری کند. اما در نظر گرفتن جریمه به نوعی اصل اجرای مقررات را از بین می‌برد.

شهرداری‌ها پس از وقوع تخلف، تنها اقدام به اخذ جریمه کرده و اصل

قوانین نادیده گرفته می‌شود. زیرا برای برخورد با سازندگان متخلف باید از دادگستری مجوز قانونی داشته باشند و تا شهرداری فرآیند دریافت چنین مجوزی را طی کند، ساختمان با تخلفات صورت گرفته، احداث می‌شود و رسیدگی به تخلفات در نهایت وارد کمیسیون ماده ۱۰۰ شهرداری می‌شود که آن هم محلی برای افزایش درآمدهای شهرداری‌ها شده است.

بازار آشفته کار و تخصص

فارغ‌التحصیلان رشته‌های مهندسی ساختمان سال‌هاست با آشفتگی بازار کار مواجه هستند. چرا که متولی خاص برای جذب آن‌ها وجود ندارد. جذب در سیستم دولتی که داستان خاص خود را دارد و ورود به بخش خصوصی هم تابع قوانین خاص خود است. ادامه حیات در بخش خصوصی برای یک فارغ‌التحصیل جوان که بدون سرمایه هم باشد، یعنی دنباله‌روی و تبعیت از سرمایه‌افراد عاری از تخصص که فقط به دنبال تیترومهندسی افراد هستند و فرمانده اصلی و تصمیم‌گیرنده نهایی در این میدان کسی است که سرمایه دارد و در واقع مسئول پیاده‌سازی قوانین و مقررات، تابع فرمانده قانون‌گریز می‌شود.

ناهماهنگی سازمانی

در این نوشتار قصد نداریم از ضرورت ایجاد سازمان‌ها و سیستم‌های نظارتی سخنی به میان آوریم، چرا که ضرورت وجود این سازمان‌ها پس از سال‌ها از تاسیس آن‌ها بسیار واضح است و نیازی به یادآوری ندارد. ولی خالی از لطف نیست که نیم‌نگاهی به هدف و خاستگاه این سازمان‌ها در جهت کاربردی کردن این اهداف بیاندازیم. چرا که در بیشتر مواقع همگام و هم‌رای نبودن سازمان‌های خودی موجب عدم اجرای قوانین می‌شود.

در بند ۷ ماده ۲ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان آمده است: وضع مقررات ملی ساختمان به منظور اطمینان از ایمنی، بهداشت، بهره‌دهی مناسب، آسایش و صرفه اقتصادی، اجرا و کنترل آن برای حمایت از مردم به عنوان بهره‌برداران از ساختمان‌ها، فضاهای شهری، ابنیه و بناهای تازه‌ساخته شده عمومی، حفظ و افزایش بهره‌وری منابع، مواد و انرژی و سرمایه‌های ملی بوده و از اهداف و خط مشی این قانون است.

مجموعه مقررات ملی ساختمان در برگیرنده همه قوانینی است که به جهت حمایت از مردم به عنوان بهره‌برداران اصلی نگاشته شده است. حمایت از این قوانین توسط متولیان قانون و اصرار در اجرای آن توسط مردم و ذی‌نفعان نه تنها تضمین‌کننده سرمایه ملی است، بلکه ضامن و حافظ سرمایه‌های کوچک و بزرگ مردم و اطمینان در بقای آن در مقابل حوادث و بلایای طبیعی و ناخواسته می‌باشد. در پروسه طراحی و احداث یک ساختمان، بی‌اعتنایی به قوانین و اعمال سلیقه به مانند آفتی است که در زمان بهره‌برداری، نه تنها از لحاظ ایستایی موجبات شک و تردید را فراهم می‌آورد، بلکه با بالا بردن شدید هزینه‌های نگهداری و تعمیرات، به اقتصاد خانوار نیز زیان وارد می‌کند.

استاندارد شدن مصالح

از مباحثی مورد توجه و رعایت سازندگان سازه‌ها به خصوص در کشورهایی که از مواهب طبیعی و معادن خدادادی بی‌بهره‌اند، رعایت و استفاده عاقلانه و مدبرانه از مصالح مورد نیاز است. امری که متأسفانه در کشور ما به دلیل فراوانی مواد اولیه به صورت طبیعی و همچنین عدم رعایت معقولانه بهره‌برداری از آن‌ها، نه تنها رعایت نشده، بلکه در بیشتر مواقع مورد تاراج قرار گرفته است.

در فرآیند ساخت یک ساختمان، ۳ گزینه نقش اساسی خواهد داشت؛ کیفیت، سرعت و هزینه. از دید کارفرمای آگاه، عاملان اجرای یک ساختمان و بلکه طراحان آن باید دو مورد کیفیت و سرعت را افزایش داده و از هزینه‌ها بکاهند. بخش سوم یعنی کاهش هزینه‌ها رابطه‌ای تنگاتنگ با فرآیند طراحی و اجرای قوانین دارد. به طور مثال، ساختمانی که بر اساس طراحی معمول و ویرایش‌های فنی موجود محاسبه و نوع مصالح مصرفی نیز در آن طراحی شده، ولی در چرخه اجرا به صورت سلیقه‌ای و بر اساس شرایط بازار ساخته شود، هیچ‌گاه نمی‌تواند توقعات ما از یک ساختمان با شرایط ذکر شده را فراهم کند.

عوامل بی‌صلاحیت

وجود کارگران غیرمتخصص از مهم‌ترین مباحث عدم اجرای مقررات ملی ساختمان است که در بیشتر موارد نادیده گرفته می‌شود. زیرا در زمان جذب نیرو برای پروژه‌های ساختمانی، کمتر سازنده‌ای به دنبال جذب کارگری با کارت مهارت فنی می‌رود و بیشتر کارگرانی از همه جا رانده و یا کارگران فصلی به طور عمده از بخش کشاورزی و پس از پایان فصل کشت و زرع جذب

می‌شوند که این خود معضلی برای ساخت و ساز کشور به شمار می‌رود. این افراد به دلیل اینکه هدفی جز درآمدزایی ندارند می‌توانند موج نگرانی را به این بخش آورده و کیفیت در ساخت و ساز را دچار افت کنند. از طرفی نتیجه‌ای جز زیان به اقتصاد ملی، انرژی و اتلاف زمان ندارد.

فردگرایی

یکی از دلایل قوت قوانین و اجرای کامل مشخصات فنی در کشورهای توسعه یافته، وجود شرکت‌ها و تجمیع نیروهای فنی در گروه‌های اجرایی است. یک شرکت اجرایی با تکیه بر نیروهای متخصص و فنی خود و همچنین بهره‌گیری از بیمه‌های تضمین کیفیت، مشتری را وادار به اجرای قوانین برای استفاده بهینه از محصول تولیدی می‌کند. بهره‌بردار و یا مشتری با اطمینان از تضمین‌های موجود، هم به اجرای قوانین احترام می‌گذارد و هم افزایش اندک قیمت را برای آسایش خود می‌پذیرد، ولی در کشورهای توسعه نیافته اجرای یک تنه تمامی موارد اجرایی برای کاهش هزینه‌ها و به موازات آن فرار از قوانین اجرایی برای کاهش قیمت و جذب مشتری بیشتر هنوز یک اصل است.

حضور مدعیان

بخش عمران کشور همیشه به حدی مدعی غیرمتخصص داشته که در دیگر بخش‌های حرفه‌ای کمتر کسی جرات و جسارت این چنین دخالت‌های فنی را دارد! کمتر دیده شده که در حوزه‌ای مانند حوزه پزشکی کسی اجازه دخالت و حتی اظهارنظر داشته باشد ولی در بخش ساختمان نظرات بسیار فنی و تعجب‌انگیزی در رابطه با اصول فنی ساختمان و اجرای آن از سوی همه صنوف دیده می‌شود.

بخش دوم

نگاهی به عملکرد دستگاه‌های دولتی در اجرای شیوه نامه ماده ۳۳

مجریان ذی صلاح

هرگاه که در مورد ضرورت مطالعه تاریخ سخن به میان می‌آید پاسخی کلیشه‌ای و تکراری «تاریخ می‌خوانیم تا از تکرار تاریخ برحذر باشیم» گفته می‌شود. اما آیا باید از تکرار تاریخ دوری جست یا به عبارتی نباید آزموده را تجدید آزمون کرد؟

سال‌های زیادی نیست که از تاسیس سازمان نظام مهندسی ساختمان می‌گذرد و به طبع آن دوران کودکی این سازمان را تا به امروز نظاره‌گر بودیم. بی شک هر ساختاری که از ابتدا شکل می‌گیرد هر اندازه هم که برای طول و عرض و قامت آن اندیشه شده باشد باز هم مرور زمان اثبات می‌کند که تا چه میزان نیاز به اصلاح ساختار وجود دارد. سازمان نظام مهندسی ساختمان شکل گرفت تا اندیشه مهندسی در تمام شریان‌های ساخت جاری شود. هنوز فراموش نکرده‌ایم که در این راه چه مقاومت‌هایی صورت گرفت تا این بستر اندیشمند مهندسی به بلوغ نرسیده، نارس شود و هنوز بیشمارند افرادی که در مقابل این سازمان و اندیشه‌های آن قد راست کرده‌اند که منفعت، گاهی بر مصلحت به آسانی چیره می‌شود. امروز که بیش از ۲۰ سال از عمر این سازمان می‌گذرد به درستی روشن نیست که این عدد را باید دوران نوجوانی بدانیم یا نه که مبادا دوره میان‌سالی این سازمان باشد. سازمان نظام مهندسی ساختمان بنا شد تا دیگر در کشوری با خطرپذیری بالای زلزله در منطقه، شاهد رخدادهایی نظیر آنچه در رودبار سال ۱۳۶۹ که به تلخی به سوگمان نشاند، نباشیم. ظرفیت‌های بالایی در قانون نظام مهندسی ساختمان و آیین‌نامه‌ها و شیوه‌نامه‌ها برای رسیدن به افقی زیباتر ترسیم شد و ما ماندیم و اجرای تک به تک و یک به یک این ظرفیت‌ها.

راستی تا به امروز به درستی نیاندیشیده‌ایم چرا ظرفیت‌هایی که در قوانین دیده شده است به اجرا حتی نزدیک هم نمی‌شوند و یا به گونه‌ای اجرا می‌شوند که ای کاش هرگز وجود نداشتند که بد قانونی همیشه برتر و بهتر از بی‌قانونی نیست. اگر تولد این سازمان بر همدلی متعالی و مقدس که مشتمل بر حفظ و صیانت از سلامت و جان مردم و همچنین بهینه نمودن شرایط و ارتقای سطح زیست در ابنیه مسکونی قرار گرفته است، چگونه می‌توان باور کرد در راه رسیدن و نیل به این اهداف تا به این میزان دست تنها و بی‌یاور مانده باشد. امروز و پس از بیست سال بیاییم از سنت دیرینه ایرانی‌مان که همان تعارفات مرسوم است فاصله بگیریم و بیرحمانه به نقد این شرایط که همگی در بهره‌مندی از آن با یکدیگر به شراکت رسیده‌ایم بنشینیم و بیاندیشیم که برای اصلاح شرایط امروزه‌مان چه باید تدبیر کنیم.

سازمان نظام مهندسی ساختمان در تمام کشور توانسته است الگوهای ساخت را با قوانین و شیوه‌نامه‌ها به همراه پیگیری در بحث آموزش مهندسان همراه کند. از سویی سازمان فنی و حرفه‌ای متولی امر آموزش برای کارگران و کسانی است که در صنعت ساختمان به عنوان نیروی انسانی شناخته می‌شوند.

در این میان سازمان نظام کاردانی نیز متولی امر آموزش معماران تجربی است و برای آن‌ها از سوی وزارت راه و شهرسازی، گواهی و پروانه اشتغال صادر می‌کند و این ۲ مجموعه متولی امر آموزش منابع انسانی هستند. این همان ظرفیتی است که قانون گذار آن را پیش‌بینی کرده است و همانطور که در بالا آمد، تلخی داستان آن جاست که متاسفانه در راه رسیدن به این ظرفیت مصایب بزرگی پدید می‌آید. در حالی که ۹۰ درصد نیروی انسانی در صنعت ساختمان را کارگران تشکیل می‌دهند، بودجه تعریف شده برای سازمان فنی و حرفه‌ای پاسخگوی آموزش این تعداد از کارگر نبوده و این داستان باز عقیم می‌ماند، همانطور که تاکنون مانده است. این مهم همواره در تاکیدات و قطعنامه‌های پایانی در دوره‌های گذشته اجلاس هیأت‌های عمومی دیده شده است و بر نقش مجریان و کارگران به جد تاکید شده است.

با تصویب مبحث دوم مقررات ملی ساختمان و آیین‌نامه اجرایی ماده ۳۳ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان در سال ۱۳۸۴ توسط هیأت وزیران و ابلاغ آن در همان سال، بارقه امید را در دل متخصصان فعال در عرصه ساخت و ساز کشور روشن کرد و این امید را به وجود آورد که بزودی شاهد تحول بزرگ و تاثیرگذاری در صنعت ساختمان خواهیم بود و در نتیجه آن دست افرادی که تخصص لازم و کافی نداشته و به دلیل سرمایه‌گذاری هرچند اندک در این وادی به فعالیت مشغول هستند، برای همیشه کوتاه و متخصصان توانمند در جایگاه واقعی خود قرار می‌گیرند. پس از گذشت سال‌ها از ابلاغ این شیوه‌نامه، امروز شاهد آن هستیم که در حوزه مجریان ذیصلاح یا سازندگان مسکن و ساختمان تغییر محسوسی صورت نگرفته و همچنان افراد و اشخاص بدون داشتن تخصص و تجارب درخور و موثر بر صنعت ساختمان چنبره زده و مشغول ساختن ابنیه‌هایی بدون کیفیت اما در حجم بالا می‌باشند.

نظارت بر اجرای صحیح قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان همچنین مباحث مقررات ملی ساختمان از مهمترین وظایف وزارتخانه راه و شهرسازی می‌باشد. امروزه شاهد آن هستیم که درصد قابل توجه (که متاسفانه عمومیت بیشتری نیز دارد) ساختمان‌ها فاقد مجری ذیصلاح می‌باشند و هیچ‌گونه عکس‌العمل مثبتی نیز از طرف اصلی‌ترین متولی نظارت بر حسن اجرای قانون شاهد نیستیم. طبق آمارهای ارائه شده توسط مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن وزارت راه و شهرسازی، بیش از ۳۰٪ از درآمد ملی کشور صرف تامین مسکن شده و هر ایرانی بطور متوسط ۱۰ درصد از درآمد سالیانه خود را به علت پایین بودن کیفیت ساختمان‌ها از دست می‌دهد. عمر مفید ساختمان‌ها در مقایسه با استاندارد جهانی بسیار کم است. این در حالی است که درصد کمی از این ساختمان‌ها توسط مجریان ذیصلاح و دارای صلاحیت اجرا شده است و وزارت راه و شهرسازی به همراه ادارات کل در استان‌ها که به عنوان دبیر هیأت ۴ نفره نیز شناخته می‌شوند، کمترین اراده و تمایلی برای اجرای کامل این ظرفیت از قانون را ندارند و اینجاست که سرمایه‌های بزرگی از این سرزمین تنها به دلیل عدم جدیت در موضوعی تا به این حد حیاتی نابود می‌شود. پاسخ به این مباحث به یقین نمی‌تواند این باشد که ساختمان‌های دارای مجری نیز پر از اشکالات و معایب تأسف بار است. اتفاقاً نکته اینجاست تا زمانی که قانون در جایی اجرا شود و در جای دیگر به فراموشی منجر شود، آن بخش اجرا شده هرگز نمی‌تواند با تمام توان در عرصه حضور داشته باشد.

فراموش نکنیم که بر اساس ماده ۷ شیوه‌نامه، تمامی عملیات اجرایی ساختمان باید منحصراً توسط مجریان دارای صلاحیت که دارای مجوز یا پروانه اشتغال از وزارت راه و شهرسازی باشند، انجام گیرد. بعد از گذشت ۱۲ سال از ابلاغ این قانون تاکنون وزارت راه و شهرسازی هیچ‌گونه نمودار یا آمار یا گزارش عملکردی برای اجرای این قانون ارائه نکرده و افکار عمومی از روند اجرای آن بی‌اطلاع هستند. در صورتی که اجرای این مصوبه حق مردم و مصرف‌کنندگان واقعی می‌باشد. تغییرات پی در پی در قوانین اعطای صلاحیت و عدم ثبات نیز از دیگر نکاتی است که باید به دقت مورد بررسی و مطالعه قرار گیرد.

همکاری با مراجع مسئول در امر کنترل ساختمان، نظارت بر حسن انجام خدمات مهندسی توسط اشخاص حقیقی و حقوقی در طرح‌ها و فعالیت‌های غیردولتی در حوزه استان و تعقیب متخلفان از طریق مراجع قانونی، کمک به ارتقای کیفیت طرح‌های ساختمان و عمرانی در محدوده شهرها از جمله وظایف هیأت مدیره سازمان‌های نظام مهندسی در استان‌ها می‌باشد. عدم اجرای صحیح و کامل قانون توسط مراجع دولتی، نظام مهندسی استان‌ها را در موقعیت منفعلی قرار خواهد داد.

فشار اعضا، مهندسان و مطالبه قانونی تحت پوشش قرارگرفتن تمامی ساخت و سازها بر اساس شیوه‌نامه و به طبع آن اجرای تمامی ساختمان‌ها توسط مجریان ذیصلاح با نظارت مهندسان دارای پروانه اشتغال از یک طرف و مقاومت دستگاه‌های دولتی و نهادهای حاکمیتی برای تن دردادن به این موضوع با طرح مسائل اجتماعی و تاثیر آن در افزایش حاکم بر بازار بیشتر در هیأت ۴ نفره بروز می‌کند و از طرف دیگر موقعیت خطیر و چالش برانگیز هیأت مدیره سازمان‌ها را متمایز می‌کند.

برجسته کردن ساختمان‌هایی که با کیفیت نازل ساخته شده‌اند و ارائه آن به مراجع ذی‌نفوذ، توانمندسازی مجریان حقیقی و حقوقی، فرهنگ‌سازی اجتماعی در میان اقشار مختلف جامعه، آگاه‌سازی مصرف‌کنندگان به کیفیت ساختمان، توجه ویژه به شناسنامه فنی و ملکی ساختمان و ارتقای سطح علمی و اجرایی اعضای سازمان از جمله راهکارهایی است که سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان استان‌ها می‌توانند بوسیله آن نقش موثری در اجرای قانون مجریان ذی‌صلاح ایفا کنند.

از سویی دیگر اگر بپذیریم وزارت کشور در استانداری‌ها، فرمانداری‌ها و بخش‌های تابعه خود باید نسبت به حقوق مصرف‌کنندگان صنعت ساختمان عملکرد مناسب‌تری داشته باشد، پیگیری اجرای قانون مجریان ذی‌صلاح باید از اولویت‌های مهم این نهاد حکومتی در این حوزه شود. در سالیان اخیر کمتر شاهد این امر بوده‌ایم که در استان‌ها، نهادهای حکومتی به جهت جلوگیری از اتلاف منابع ملی و دستیابی به محصولی مناسب و باکیفیت و عمر مفید بیشتر، حساسیت داشته باشد و در عمل نسبت به اجرای مصوبه هیئت محترم وزیران در راستای اجرایی کردن قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان کمترین نقش را دارند.

با توجه به حضور پررنگ استانداری‌ها در این هیأت ۴ نفره در طی این سالیان شاهد بوده‌ایم که تنها در بعضی از استان‌ها و در برخی از ساختمان‌ها با مترژهای خاصی بند ۲-۴-۱ مبحث دوم مقررات ملی اعمال شده و درصد بسیاری از ساختمان‌ها بوسیله افراد فاقد صلاحیت و ناآشنا با اصول ابتدایی مهندسی ساخته شده‌اند که این امر ضربه سنگینی به اجرای صحیح قانون نظام مهندسی ساختمان وارد کرده است.

فارغ از حساسیت‌های اجتماعی و سیاسی، وزارت کشور و ادارات تابعه بر اساس قانون و مصوبه هیأت وزیران باید در برون رفت از وضع موجود همکاری کرده و پیگیر اجرای آن توسط مراجع مربوط باشد. مسلماً تشکیل جلساتی با استانداران و معاونان عمرانی توسط وزارت کشور و توجیه ایشان می‌تواند کمک شایانی در این مقطع زمانی باشد.

مطابق بند ۲-۲-۲، مبحث دوم مقررات ملی ساختمان برای هرگونه عملیات ساختمانی لازم‌الاجرا می‌باشد و مطابق بندهای ۲-۲-۳ و ۲-۴-۲-۲-۲ شهرداری‌ها و سایر مراجع صدور پروانه ساختمان موظفند نام و مشخصات مجری و ناظران ساختمان را در پروانه ساختمانی قید کنند و این افراد باید از طرف وزارت راه و شهرسازی دارای پروانه باشند. در این برهه زمانی متأسفانه شهرداری‌ها و سایر مراجع صدور پروانه نسبت به موضوع گفته شده مقاومت کرده و عموماً از اجرای ساختمان توسط مجریان ذی‌صلاح نه تنها حمایتی به عمل نیاورده بلکه آن را یکی از عوامل افزایش هزینه ساختمان و رکود ساخت و ساز عنوان می‌کنند.

بی‌پرده باید گفت روابط غیرسازمانی و پیچیده در بدنه این مراکز کار را دشوارتر کرده و باعث مقاومت بیشتر می‌شود. در اینجا این سؤال مطرح است که چرا مصرف‌کننده باید مبلغ گزافی را برای خرید یک واحد آپارتمان کوچک بپردازد ولی هیچکس پاسخگویی کیفیت اجرایی آن نباشد و اساساً سازنده ساختمان شخصی مجهول بوده که در هیچ مدرک و سند معتبر ردپایی از او دیده نمی‌شود و بیشترین بهره را می‌برد. جالب‌تر اینکه شهرداری و شوراهای اسلامی شهر به عنوان حافظ منافع مردم نیز هیچ‌گونه پیگیری در این خصوص نمی‌کنند.

همه این مسائل و این نکته که رفتار و عملکرد شهرداری‌ها نقص مکرر قانون

عوامل
بی صلاحیت

حضور
مدعیان

نبود

گروه واحد نظارتی

پشتوانه حکومتی

نبود

حضور
مدعیان

بی صلاحیت

پشتوانه حکومتی

نبود

گروه واحد نظارتی

و آیین‌نامه‌های اجرایی آن می‌باشد، به تنهایی کافی است تا کل سیستم را دچار تغییرات اساسی کنند ولی در نهایت تعجب، شاهد ادامه این روش در بیشتر نقاط کشور هستیم.

نکته دیگر در ساختمان‌های صنعتی است. حجم پروژه‌های صنعتی در سال‌های اخیر بسیار زیاد بوده ولی در آن جا هم وضع بدتر بوده و کمتر شاهد سازندگان و ناظران رشته‌های هفت‌گانه با صلاحیت می‌باشیم.

این مطلب که چه کسانی و یا نهادهایی باید به مراجع صدور پروانه و وظایف آنها را گوشزد کرده و از آن‌ها بخواهند قوانین را به درستی اجرا کنند، خیلی مبهم نیست ولی مسئله از آن جا پیچیده می‌شود که همان نهادها نیز در اجرای این قوانین در شک و تردید هستند.

استفاده از مصالح مناسب مطابق با مشخصات فنی دارای استاندارد اجباری (بند ۲-۷-۸ مبحث دوم) جزو تکالیف یک مجری ساختمان است. اغلب مصالح ساختمانی یا دارای استاندارد ملی ایران بوده و یا براساس ویژگی‌های یک نوع فرآورده خاص دارای ردیف سایر استانداردهای معتبر جهانی می‌باشد.

حجم تولید مصالح استاندارد و غیراستاندارد و روش‌های توزیع انواع مصالح و فرآورده‌های ساختمانی از دغدغه‌های اصلی مهندسان و دست‌اندرکاران حوزه ساخت و ساز می‌باشد. این‌که چه نهاد یا نهادهایی باید از تولید و توزیع مصالح غیراستاندارد جلوگیری کنند و پایش تولیدکنندگان مصالح استاندارد به چه میزان واقعی بوده و برخورد با متخلفین در چه ابعادی می‌باشد، نگرانی‌هایی است که هنوز بصورت جدی به آن پرداخته نشده و پاسخ درخوری به فعالان صنعت ساختمان داده نشده است. به این باید استاندارد مصالح وارداتی را اضافه کرد که نظارت کمتری بر آن‌ها صورت می‌گیرد.

بعد از زلزله سال ۱۳۶۹ و تخریب گسترده در روستاها و مشکلات دسترسی به آنان به دلیل تخریب راه‌های ارتباطی، بدون شک ساختن خانه‌ای ایمن برای روستائیان یکی از مهم‌ترین اهداف سیاست‌گذاران بود. در راستای تحقق این ایده نقش مجریان ساختمانی و حضور آن‌ها در این مناطق کمتر برخوردار-که نیروی فنی و اجرایی دارای صلاحیت کمتر در آنجا وجود داشت- از اولویت‌های قابل توجه بود. اما در عمل این مهم تحقق نیافت و مسکن روستایی تنها با نظارت غیرمقیم و با استفاده از گروه‌های عموماً آموزش ندیده و فاقد صلاحیت ساخته شده است.

استفاده از ناظران و مجریان ذی‌صلاح در مناطق روستایی و دور افتاده از نکاتی است که مهجور مانده و برای عمل به آن همت جدی می‌طلبد که بنیاد مسکن انقلاب اسلامی باید پیش‌قدم شده و بصورت مرحله‌ای آن را به اجرا درآورد. برای تسهیل در شروع و گسترش این طرح می‌توان اشخاص حقیقی و حقوقی ویژه اجرا در مناطق روستایی ساماندهی کرد.

استفاده از نیروی کار فنی و دارای مهارت کافی در اجرای ساختمان که دارای پروانه مهارت فنی باشند الزامی می‌باشد. از طرف دیگر مطابق ماده ۴ و تبصره ۱ همان ماده از قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان این وزارتخانه موظف است با همکاری وزارت راه و شهرسازی، شهرداری‌ها، مهندسان و سایر تشکل‌ها و سازمان‌های حرفه‌ای ظرف مدت ۱۰ سال از ابلاغ قانون (۱۳۷۴) نسبت به آموزش اشخاص و سامان بخشیدن به صنوف و حرف شاغل اقدام کند. در مدت زمان پیش‌بینی شده اقدام خاصی در این راستا صورت نگرفت اما در سال ۱۳۸۶ با ابلاغ بیمه اجباری کارگران ساختمانی-که بودجه آن از طریق حق بیمه پروانه‌های ساختمانی تامین شده است روند صدور کارت مهارت شتاب گرفت و افراد زیادی موفق به دریافت آن شدند.

این موضوع که نفرات یاد شده به چه میزان واقعا در این بخش فعال هستند و یا اساساً چه تعداد از نیروهای کارشناسی و موفق به گرفتن پروانه مهارت شدند به نوبه خود جای بحث و تامل دارد و جایگاه سازمان‌های نظام مهندسی به عنوان بزرگترین تشکل حرفه‌ای متخصص و به تبع آن قانون نظام مهندسی ساختمان در این میان کجاست، همچنان بی‌پاسخ می‌باشد. از طرف دیگر واقعاً چه آموزش‌هایی به این افراد داده می‌شود و چرایی اینکه این آموزه‌ها چه میزان امکان استفاده در محیط کار را دارد همچنان مبهم و بی‌پاسخ می‌باشد.

قطعاً نظام مهندسی ساختمان به عنوان یک سازمان چابک و پویا و در راستای پیاده‌سازی صحیح می‌تواند در این زمینه در همکاری مستقیم و تنگاتنگ با سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای نقش فعال و مثمر ثمری ایفا کند. ورود جدی سایر دستگاه‌های ذی‌ربط و مسئول در کنار این دو سازمان با ساز و کار مناسب و تعریف شده می‌تواند ضمن اصلاح نواقص اجرایی فعلی، کمک

شایانی به رسیدن به نقطه مطلوب شناسایی و آموزش صحیح و کامل استادکاران و کارگران واقعی می‌باشد.

در خاتمه باید به این نکته اشاره کرد که مهندسان فعال در صنعت ساختمان برای انجام وظایف و رسالت خود بطور کامل باید مطابق قانون دستگاه‌ها و نهادهای ذی‌ربط را در کنار خود داشته باشند. استفاده از مصالح استاندارد، نیروی کار ماهر و آموزش دیده، پذیرش و حمایت‌های قانونی مراکز و ادارات تأثیرگذار و مسئول؛ برای احداث ساختمانی مطلوب، ایمن و مقاوم بخش عمده‌ای از ظرفیت‌های قانونی می‌باشد که مهیا کردن این شرایط و امکانات به تنهایی توسط مجریان و نظامات مهندسی میسر نیست.

اگر به دنبال دستیابی به اهداف پیش‌بینی شده مانند بالا بردن کیفیت ساختمان برای شهروندان هستیم که از حداقل نیازهای هر فرد می‌باشد- باید با لحاظ کردن قواعد بازی جدید در عرضه ساخت و ساز و در محیط‌های ناپایدار تکنولوژی امروزی، ضمن برنامه‌ریزی صحیح؛ تغییرات بوجود آمده در چگونگی مشارکت متخصصان را مدیریت کرده و با استفاده از یک سازمان چابک و ساختارمند ضمن برخورداری از توان و ظرفیت دستگاه‌های دولتی، تغییرات موجود را به ثمر نشانده و پویایی لازم را در این بخش ایجاد کنیم.

سازمان نظام مهندسی ساختمان که نتیجه قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان می‌باشد، به عنوان یک سازمان چابک و منعطف که مجموعه‌ای کامل از افراد متخصص در این بخش را شامل می‌شود، در صورت تفویض بخشی از اختیارات دستگاه‌های حاکمیتی و زیر نظارت آن‌ها، می‌تواند نقش اصلی در اجرا کامل قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و مقررات ملی ساختمان ایفا کند.

با نگاهی دقیق به بیانیه‌ها و قطعنامه‌های پایانی دوره‌های گذشته اجلاس هیأت عمومی می‌توان این تکرار تاریخ را از نوع مهندسی به

بیانیه دومین اجلاس هیأت عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان

تبریز ۳۰ و ۳۱ تیرماه ۱۳۷۸

بند ۱۰، سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان در این زمان که ارکان تشکیلاتی آن‌ها کامل شده است و ابزارهای قانونی لازم برای تحقق اهداف رفیع قانونگذاران وجود دارد از همه مراجع مدیریت‌های دولتی و عمومی بویژه وزارت مسکن و شهرسازی، وزارت کشور و شهرداری‌ها انتظار دارند در زمینه همکاری مناسب برای جلوگیری از مداخله افراد فاقد صلاحیت در امور فنی و تخصصی رافراهم آورند. سازمان‌های نظام مهندسی همچنین برواگذاری ساخت و سازهای شهری به سازندگان واجد صلاحیت و مورد تأیید سازمان نظام مهندسی تأکید جدی دارند. این بیانیه به زیبایی آن چه در بالا به آن اشاره شد را مورد تأکید مؤکد خود قرار می‌دهد اما درد آنجاست که از تیرماه ۱۳۷۸ تا همین امروز و در هنگام نگارش این مقاله همچنان ارزیابی از وضع موجود ما را به ریشه‌هایی که در گذشته درک کردیم می‌رساند.

قطعنامه اجلاس سوم هیأت عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان

اصفهان ۹ تیرماه ۱۳۷۹

پی‌گیری مستمر اقداماتی که در جهت الزام کارفرمایان به استفاده از مجریان صاحب صلاحیت تاکنون انجام شده تا تحقق کامل آن.

قطعنامه اجلاس چهارم هیأت عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان

مازندران بابلسر ۸ تیرماه ۱۳۸۰

پی‌گیری مستمر اقداماتی که در جهت الزام کارفرمایان به استفاده از مجریان صاحب صلاحیت تاکنون انجام شده تا تحقق کامل آن تهیه و ترویج شناسنامه فنی برای کلیه ساختمان‌ها و کمک شورای مرکزی به وزارت مسکن و شهرسازی در زمینه تهیه طرح جامع کنترل ساختمان انجام گیرد.

اجتناب از تکرار تلخی‌ها و شکست‌های تاریخ سنتی دیرینه در تمامی نقاط موفق و پیشرفته دنیاست و نه فقط شکست‌های خود که شکست‌های دیگران را به جد مورد ارزیابی قرار می‌دهند و از تجربه کردن مجدد تا به ابد مگر به جبر، اجتناب می‌کنند و ما با آن‌که ضعف و دلایل عدم توفیق خود را شناخته‌ایم باز تکرار می‌کنیم و تکرار. بهترین راه پیش‌بینی، ساختن آینده است.

صدور خدمات مهندسی راهبردی ناگزیر

مهندس ساعد معارفی

از زمانی که حدود و مرزهای فیزیکی، ساختار کشورها و تمدن‌های مختلف را رقم زد و از زمانی که بشری برد که برای بقا و پیشرفت نیازمند ارتباطات فرهنگی، اجتماعی و خصوصاً اقتصادی است مبحث صادرات و واردات و یا به مفهوم آن روز تجارت و بازرگانی یکی از مباحث اصلی کشورها شد، این مبادلات اقتصادی مجموعه بزرگی از بازارهای کشورهای همسایه و غیر همسایه را تشکیل می‌دهد و اکنون به عنوان یک علم روز و پایه تبادلات تجاری شناخته می‌شود در زمان حال صادرات و واردات یک کشور تنها شامل مجموعه‌ای از اجناس خاص شناخته نمی‌شود بلکه در مراتب گوناگون این صادرات حوزه‌های دیگری را نیز در بر می‌گیرد.

با پیشرفت علوم مهندسی و سبقت علمی بعضی از کشورها در موضوعات خاص فنی و مهندسی مبحث صادرات آن نیز به سایر جوامع مشتاق این علوم رونق گرفت، امروزه این موضوع یعنی صادرات خدمات فنی و مهندسی با گستردگی خاص خود بازاری جذاب با نقدینگی بالا را برای صاحبان این صادرات فراهم آورده که سهم کشور ما ایران به هیچ عنوان با کشورهای پیشرو در این امر قابل مقایسه نیست.

با اینکه هرچندگاهی این موضوع بنابر شرایط خاص مدیریتی و علایق گروهی مورد توجه خاص قرار می‌گیرد ولی عموماً با تغییر رویکردها و روش‌های مدیریتی به بوته فراموشی سپرده می‌شود.

پیامد: آسیب شناسی

تعریف خدمات مهندسی شامل:

طراحی، نظارت، اجرا، تدارکات، ساخت، تعمیر کالا و تجهیزات و ماشین آلات صنعتی، نصب و راه اندازی، آموزش، فعالیت های نرم افزاری و مانند آن

دلایل نیاز به صادرات خدمات فنی و مهندسی:

۱- ارزآوری

۲- اشتغال زایی (مولد و پایدار)

۳- آشنایی و دوستی با سایر ملت ها و فرهنگ ها

۴- کمک به توسعه روابط سیاسی و اقتصادی دولت ها

۵- کمک به صادرات کالا

۶- بین المللی و بروز شدن نیروهای مهندسی و پیشرفت فن آوری و

مدیریت

دلایل عدم تحقق صدور خدمات مهندسی:

۱- عدم وجود برنامه ریزی جامع (کوتاه مدت، میان مدت و بلندمدت) و

هدف گذاری پایدار برای صدور خدمات فنی و مهندسی و کالا

۲- نبود مطالعه و شناخت از بازارهای کشورهای منطقه ای و بین المللی

(نقاط قوت، نقاط ضعف، بررسی وضعیت رقبا در بازار هدف و تعیین جایگاه

کشور در مقایسه با آن ها، بررسی سطح فن آوری و تکنولوژی های مورد استفاده

در کشور هدف، بررسی روابط فرهنگی و سیاسی طرفین، بررسی مقررات کاری و

قوانین تجاری و گمرکی در کشور هدف، بررسی روش های حمل و نقل، بیمه،

پرداخت و مبادلات بانکی، روش های تأمین مالی و اخذ ضمانت های بانکی و

غیره)

۳- عدم انتخاب نسبت به تعداد محدودی بازار هدف نهایی شده (با

توجه به نتایج حاصله از بند دو) که در آن ها دارای مزیت رقابتی بوده و تمرکز

برای انجام صدور خدمات به کشورهای یاد شده در کوتاه مدت و میان مدت

برای افزایش اعتماد به نفس و بررسی عملیات نقاط ضعف و قوت.

۴- عدم تدوین نقشه راه و راهکارهای علمی و عملی برای پیاده سازی،

سازمان دهی و توسعه صادرات خدمات فنی و مهندسی.

۵- عدم شناسایی کارفرمایان اصلی و یا افراد اثرگذار بر رفتار و تصمیم

آن ها در کشورهای هدف برای واگذاری طرح های فنی و مهندسی به

شرکت های ایرانی.

۶- عدم تعیین راهکارهای مختص مذاکره با کارفرمایان مورد اشاره با

توجه به وضعیت و فرهنگ جاری در کشورهای هدف برای توجیه دلایل لازم

برای همکاری با شرکت های فنی و مهندسی ایرانی.

۷- نبود بانک اطلاعاتی کامل از اعضای سازمان نظام مهندسی

(مشخصات اعضای نوع فعالیت مهندسی، محصولات تولیدی و خدمات قابل

ارائه و...)

۸- نبود وبسایت، کتابچه یا لوح فشرده جامعی از اعضای نظامات

مهندسی کشور که قابلیت صدور خدمات فنی و مهندسی و یا صدور کالا را

دارند (با امکانات معرفی کالاها و خدمات، کاتالوگ ها و بروشورهای مرتبط،

قیمت های محصولات و خدمات، معرفی روش های کاری و فن آوری های مورد

استفاده، اسم و آدرس مرجع ارائه کننده خدمات و محصول و...)

۹- نبود بازاریابی (تأسیس دفاتر نمایندگی، ارسال کتابچه یا لوح های

فشرده به اتاق های بازرگانی، کمیته های مشترک ایران و کشورهای هدف،

سفارتخانه ها و رایزن های بازرگانی آن ها و...)

۱۰- ضعف توجه جامعه مهندسان و شرکت های وابسته به آموزش، نبود

آشنایی با فن آوری های نوین ساختمانی و تأسیساتی، عدم بروز رسانی اطلاعات

و دانش فنی و نیز عدم افزایش توان فنی خود برای حضور مؤثر در بازارهای

جهانی.

۱۱- نبود فرآیندهای اعتبارسنجی صحیح به منظور تأیید صلاحیت

شرکت های مهندسی متقاضی صدور خدمات و نیز نبود ارزیابی، طبقه بندی و

تعیین سطح توانمندی واقعی مهندسان در زمینه های مالی، فنی و در نهایت

تعیین پروژه های مناسب برای کار در بازارهای هدف با توجه به واقعیت ها و

ارزیابی های صورت گرفته.

۱۲- نبود منابع مالی ارزان قیمت برای حمایت از جامعه مهندسان و

شرکت های مربوطه برای صادرات.

۱۳- نبود آشنایی جامعه مهندسان کشور با مباحث مرتبط با امر

بازاریابی، مذاکره و تجارت در امور بین المللی و احساس نیاز شدید به برگزاری

دوره های آموزشی یاد شده برای متقاضیان واجد شرایط.

۱۴- تحریم های جامعه بین المللی علیه ایران.

۱۵- بی ثباتی و نبود شفافیت در قوانین، مقررات و بخشنامه های داخلی

و نیز نبود پایداری نرخ ارز.

۱۶- نبود پذیرش ضمانت نامه های ایرانی در برخی از بازارهای بین المللی

و طولانی بودن فرآیندهای اعتبارسنجی و صدور آن ها توسط بانک های

داخلی.

۱۷- وجود نگرش سنتی و بسته در سیستم های مدیریتی شرکت های

فنی و مهندسی (نبود تمایل سرمایه گذاران میان مدت و بلندمدت و توقع

کسب سودآوری یک شبه، کیفیت پایین خدمات و محصولات، نبود نگرش

طولانی مدت به پروژه و بازارهای بین المللی و در نتیجه کم گذاشتن در اجرای

نظارت، تدارکات و...)

۱۸- نبود صورت های مالی مشخص و شفاف در بیشتر بنگاه های

اقتصادی کشور برای اعتبار سنجی های داخلی و بین المللی.

۱۹- نبود فرهنگ کار گروهی مشترک با شرکت های توانمند داخلی و

خارجی برای بدست آوردن پروژه های بزرگ تر در کشورهای هدف.

۲۰- ضعف زیرساخت های قانونی کشور برای ایجاد، تشویق و حمایت از

صادرات خدمات فنی و مهندسی.

۲۱- ضعف در اجرای بخشنامه معافیت مالیات صادرکنندگان اعم از

معافیت مالیات بر درآمد و مالیات بر ارزش افزوده حاصل از صادرات و مشکل

در استرداد مالیات پرداختی صادرکنندگان.

۲۲- ضعف در پرداخت مشوق های صادراتی و کمبود انگیزه صادرکنندگان

با توجه به میزان و چگونگی پرداخت جوایز صادراتی.

۲۳- ضعف در پرداخت تسهیلات به شرکت کنندگان در هیأت های تجاری و

بازاریابی اعزامی به خارج از کشور.

۲۴- نبود کمیته های اجرایی صدور خدمات فنی و مهندسی در

سازمان های نظام مهندسی ساختمان (در سطح استان ها) و نیز نبود یک

کنسرسیوم واحد کشوری از اشخاص حقیقی و حقوقی عضو سازمان نظام

مهندسی متقاضی امر صدور خدمات مهندسی برای استفاده حداکثری از

توانمندی های مالی و فنی اعضا.

۲۵- ضعف در اطلاع رسانی مناسب و به موقع فرصت ها و مناقصات

در حوزه صادرات خدمات فنی و مهندسی برای اعضای متقاضی توسط

سازمان های نظام مهندسی ساختمان.

۲۶- نبود برنامه ریزی برای اعزام گروه های تجاری و فنی و مهندسی به

کشورهای منتخب هدف به منظور مذاکره با متقاضیان خدمات و یا مسئولان

مرتبط در کشورهای یاد شده.

۲۷- ضعف اطلاعاتی جامعه مهندسان در خصوص اعتبارات، امتیازات،

قوانین و مقررات و روش های اجرایی برای صدور کالا و خدمات فنی و

مهندسی.

۲۸- کمبود انگیزه لازم و نبود تلاش جدی جامعه مهندسان و شرکت های

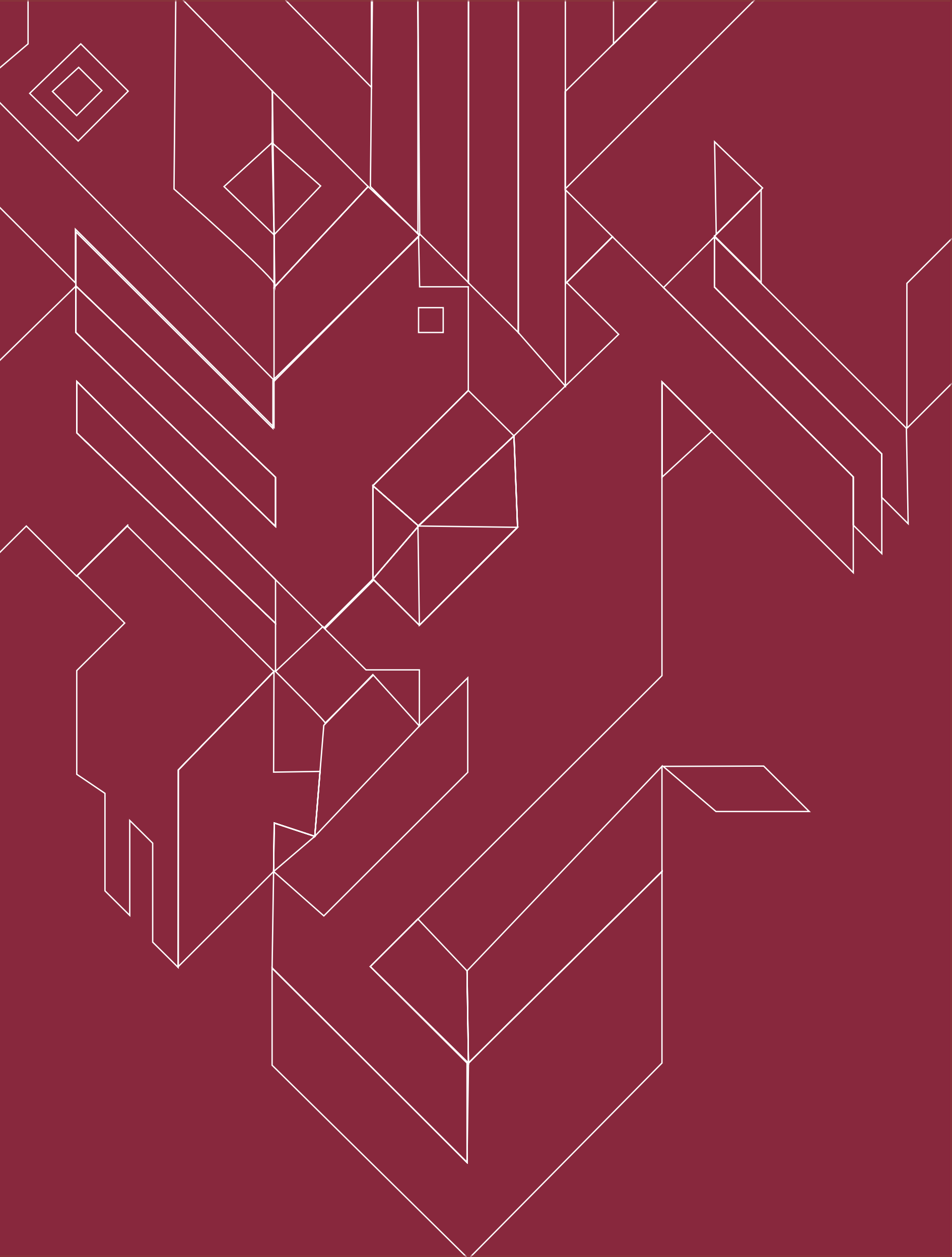
فنی و مهندسی به منظور انجام بازاریابی در سطح بین المللی به دلیل احتمال

نبود موفقیت و وجود هزینه های گزاف ورود به بازارهای بین المللی.

۲۹- نبود برند، معماری برند و جایگاه یابی برند در مقیاس منطقه ای و

بین المللی توسط سازمان نظام مهندسی ساختمان و شرکت های ارائه کننده

خدمات فنی و مهندسی.

چرخه تکامل در کیفیت

انشانداردسازی مصالح

مهندس حجت همت، مهندس خواجه پور

ر کشوری که در هر گوشه از آن خاطره‌ای دردناک از زلزله‌ای خانمان برانداز به چشم می‌خورد و همچنین بخش قابل توجهی از اقتصاد خانواده متاثر از هزینه مسکن بوده و برای بیشتر مردم، مسکن حاصل یک عمر تلاش و زحمت است، کیفیت ساختمان چه در میان مسئولان و چه در جامعه باید یک دغدغه اصلی باشد، هر چند، حوزه قابل دستیابی آن به دلیل سال‌ها غفلت هر روز محدودتر از روز پیش به نظر می‌رسد اما نمی‌توان از زحماتی که تاکنون در این بخش توسط دستگاه‌های مختلف کشیده شده چشم پوشید.

به هر صورت نمی‌توان انکار کرد که نبود توجه کافی مسئولان از یک سو و وضعیت اقتصادی و نبود اطلاع و دسترسی عموم به اطلاعات تخصصی صنعت ساختمان از سوی دیگر موجب شده است که حاصل نهایی کار در بیشتر موارد ساختمان‌هایی بدون کیفیت باشد که در بهترین حالت ظاهر فریبنده‌تری پیدا کرده‌اند.

در اجرای ساختمان عوامل متعددی دخیل هستند و به نحوی ساختمان باکیفیت را می‌توان حاصل طرحی سنجیده، اجرای دقیق و کنترل شده توسط متخصصان و نیروی کار ماهر و با بهره‌گیری از مصالح مرغوب، روش‌ها و فن‌آوری کارآ دانست.

در این میان سازمان نظام مهندسی ساختمان به فراخور وسعت عمل و اختیار خود، تا حدی توانسته است در بخش طراحی و ارتقای دانش مهندسان گام‌های رو به جلو و ارزشمندی بردارد اما الزامات به‌ثمر رسیدن همه این تلاش‌ها دور از دسترس و خارج از توان این سازمان می‌باشد.

یکی از این الزامات، بهره‌گیری از مصالح با کیفیت و استاندارد است که هر چند شرط کافی نمی‌باشد ولی یکی از شروط لازم است. در سال‌های اخیر گرچه تلاش زیادی در این امر صورت پذیرفته است اما وضعیت موجود فرآورده‌های ساختمانی نشان می‌دهد آن تلاش‌ها آن‌گونه که باید و شاید مثمر ثمر نبوده است. در این نوشتار تلاش شده است تا ضمن معرفی مختصر چرخه تکاملی کیفیت، گوشه‌ای از تحلیلی که برای بهره‌گیری از این چرخه در جهت رفع معضل مصرف مصالح ساختمانی غیر استاندارد انجام شده، تشریح شود. (تصویر ۱)

چرخه تکاملی کیفیت که به چرخه دمینگ نیز مشهور است یک روش چهار مرحله‌ای مدیریتی است که برای کنترل و بهبود مداوم فرآورده یا فرایند استفاده می‌شود. چهار مرحله این روش عبارتند از: برنامه‌ریزی، اجرا، بررسی و اصلاح.

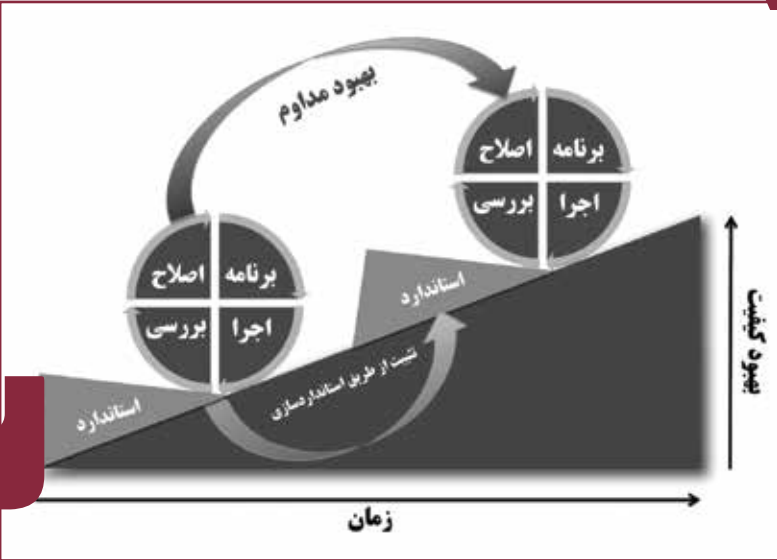
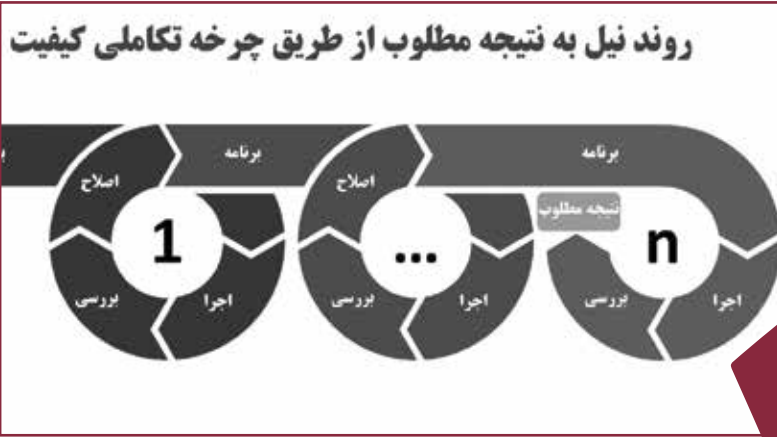
این چرخه را می‌توان چرخه ب.ا.ب.ا. و به جهت بهتر به خاطر سپاری چرخه بابا نیز نامید که معادل سازی شده کلمه لاتین (Plan Do Check Act or Adjust) (PDCA) می‌باشد. البته برخی از محققان مرحله مشاهده (Observation) را نیز در ابتدای کار لحاظ کرده و ویرایش پنج مرحله‌ای این روش را شکل داده‌اند که در عمل تفاوت چندانی با ویرایش قبلی ندارد. (تصویر ۲)

در مرحله برنامه‌ریزی، اهداف و فرآیندهای لازم برای دستیابی به نتیجه مشخص شده و خروجی با خروجی‌های مورد نظر تبیین می‌شوند. در مرحله اجرا، برنامه و طرح تهیه شده در مرحله قبل به کار گرفته شده و فرآیندها به منظور دستیابی به هدف اجرا می‌شوند. در این فاز علاوه بر اجرا، لازم است داده‌های مربوط به عملکرد برای استفاده در مرحله بعد جمع‌آوری و مدون شود.

در مرحله بررسی، نتایج (داده‌های اندازه‌گیری و جمع‌آوری شده در مرحله اجرا) بررسی شده و با نتایج مورد انتظار (در مرحله برنامه‌ریزی) مقایسه می‌شود تا انحراف از اهداف مشخص شود. با مشخص شدن اختلاف‌ها، کامل و مناسب بودن برنامه و فرآیندهای پیش‌بینی شده برای اجرا مورد بازبینی قرار می‌گیرند. مرتب کردن داده‌های جمع‌آوری شده راه را برای تبدیل آن‌ها به اطلاعات مورد نیاز برای مرحله اصلاح هموارتر می‌سازد.

در مرحله اصلاح، اطلاعات مدون مرحله بررسی، مورد موشکافی و تحلیل قرار می‌گیرد. چنانچه نتایج مرحله بررسی نشان دهند که برنامه در مرحله اجرا از استاندارد (یا تراز مبنای) پیشین نتایج بهتری ایجاد کرده است، می‌توان اصلاح را در جهت ارتقاء به استاندارد جدیدی به‌کارگرفت که مبنای ارتقای مجموعه محسوب می‌شود. اما چنانچه نتایج بهبود معناداری در حد ارتقای تراز مبنای نشان نداد و یا نتایج مورد انتظار حاصل نشد، استاندارد قبلی به جای خود باقی خواهد ماند و تلاش برای بهبود ادامه خواهد یافت. در هر صورت، چه برای رسیدن به نتایج مورد نظر و چه برای ارتقای استاندارد، لازم است اصلاحاتی برای چرخه بعدی تکاملی احتمالی صورت پذیرد و تغییراتی در برنامه و روش اجرا اعمال شود.

پس باید به خاطر داشت که مرحله اصلاح، پایان کار نبوده و عملاً مبنای چرخه بعدی است. تصور اتمام کار در مرحله اصلاح، بدون نیاز به ایجاد تغییر در مراحل برنامه‌ریزی و اجرای بعدی خلاف روح چرخه تکاملی کیفیت است. (تصویر ۳)

با توضیحات بالا شاید نگاهی به سابقه موضوع استاندارد مصالح خالی از لطف نباشد. سازمان ملی استاندارد که متولی تدوین و ترویج استانداردهای ملی و نظارت بر استانداردهای اجباری است، راه طولانی و پرنشیب و فرازی را از سال ۱۳۰۴ هجری شمسی تا کنون پیموده است. این نهاد که در سال ۱۳۹۰ از موسسه به سازمان تغییر یافته و مستقیماً زیر نظر ریاست جمهوری قرار گرفته است، در حال حاضر تابع قانون اصلاح قوانین و مقررات موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران مصوب سال ۱۳۷۱ مجلس شورای اسلامی می باشد. در جدول شماره ۱، تاریخچه اجمالی سازمان استاندارد را در یک نظر می توان ملاحظه نمود.

(جدول ۱)

طبق قانون مصوب سال ۱۳۷۱، ارکان سازمان، شامل رئیس سازمان (موسسه در آن زمان) و شورای عالی استاندارد است. بخشی از وظایف سازمان که ارتباط مستقیم با فرآورده های ساختمانی پیدا می کند عبارتند از:

- تعیین تدوین و نشر استانداردهای ملی (رسمی) به عنوان تنها مرجع رسمی این وظیفه در کشور.
 - انجام تحقیقات به منظور تدوین استاندارد، بالا بردن کیفیت کالاهای تولید داخلی، کمک به بهبود روش های تولید و کارآیی صنایع.
 - ترویج استانداردهای ملی.
 - نظارت بر اجرای استانداردهای اجباری.
 - کنترل کیفیت کالاهای وارداتی مشمول استاندارد اجباری به منظور حمایت از مصرف کنندگان و تولیدکنندگان داخلی و جلوگیری از ورود کالاهای نامرغوب خارجی.
 - آزمایش و تطبیق نمونه کالا با استانداردهای مربوط، اعلام مشخصات اظهار نظر مقایسه ای و صدور گواهینامه های لازم.
- همان گونه که مشخص است سازمان استاندارد تنها در حوزه استانداردهای اجباری از حق نظارت برخوردار است و در صورت تشویقی بودن استاندارد، سازمان استاندارد هیچ اهرم قدرتی در قبال تولید کننده، فرآورده یا ارائه کننده خدمت ندارد. از سوی دیگر وظیفه تصویب اجرای اجباری استانداردها به عهده شورای عالی استاندارد است که ریاست آن بر عهده رئیس جمهور بوده و وزرای متعددی به همراه رئیس سازمان ملی استاندارد و ۲ کارشناس عضو آن هستند. در جدول شماره ۲ فهرست مصوبات این شورا در موارد مرتبط با ساختمان از ۲۰ سال گذشته تا کنون را ملاحظه می شود.
- لازم است خاطرنشان شود که برگزاری جلسات شورای عالی استاندارد به خواست رئیس دولت نهم و دهم دچار وقفه شد و حدود ۹ سال طول کشید تا در دولت یازدهم دوباره جلسات شورا تشکیل شود. مشاهده می شود که اجباری سازی فرآورده های ساختمانی چندان مورد توجه نبوده است.

(جدول ۲)

رویداد	سال
تصویب قانون اوزان و مقیاس ها	۱۳۰۴
تاسیس اداره اوزان و مقادیر در وزارت فلاحت، تجارت و فواید عامه	۱۳۰۴
تغییر به اداره اوزان و مقیاس ها تحت پوشش اداره کل تجارت	۱۳۱۱
استقرار در وزارت اقتصاد ملی	۱۳۳۱
تأسیس به صورت یک اداره آزمایشگاهی زیر نظر اداره بازرگانی جهت در زمینه کنترل کالاهای وارداتی، صادراتی و تولیدات داخل کشور	۱۳۳۲
تاسیس مؤسسه استاندارد ایران (به دنبال تصویب قانون اجازه تأسیس مؤسسه استاندارد ایران در شش ماده) و پذیرش عضویت رسمی ایران در سازمان بین المللی استاندارد	۱۳۳۹
الحاق آزمایشگاه های واقع در شهر صنعتی کرج (محل فعلی) به مؤسسه و تغییر نام آن به مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران	۱۳۴۴
تصویب قانون مواد الحاقی به قانون مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران شامل هفده ماده و دو تبصره	۱۳۴۹
انتقال مؤسسه استاندارد از وزارت اقتصاد و دارایی به وزارت صنایع و معادن	۱۳۵۳
تصویب اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران شامل ۳۰ ماده و ۲۱ تبصره و برخورداری از شخصیت حقوقی مستقل	۱۳۷۱
تغییر نام به سازمان ملی استاندارد ایران و قرار گرفتن زیر نظر مستقیم ریاست جمهوری (در پی تصویب نامه یکصد و پنجاه و دومین جلسه شورای عالی اداری در تاریخ ۱۳۹۰/۷/۲۴)	۱۳۹۰

جدول شماره ۱- خلاصه تاریخچه سازمان استاندارد

جلسه	تاریخ برگزار	مصوبات اجرای استاندارد اجباری مرتبط با ساختمان
۹۵	۱۳۷۶/۱۱/۱۵	اسفالت و بتون آماده به پیشنهاد سازمان برنامه بودجه
۹۷	۱۳۷۸/۱۰/۵	تولید آسانسور و بازدیدهای دوره ای آن
۹۸	۱۳۷۹/۳/۲۲	انواع الکتروود روپوش دار جوشکاری فولادهای ساده کربنی سنگ های برشی و سایشی طناب های فولادی (سیم بکسل) تا قطر ۴۰ میلیمتر
۱۰۳	۱۳۸۱/۱۲/۲۰	پیچ و مهره های فولادی
۱۰۵	۱۳۸۳/۱۱/۱۴	پاکت کاغذی سیمان و گچ مشعل های گاز سوز و گازوئیل سوز

جدول شماره ۲- مصوبات شورای عالی استاندارد در استاندارد زمینه ساختمان

پس از فاجعه جانگداز بم در تاریخ ۵ دیماه ۸۲ و کشته شدن بیش از ۴۰۰۰۰ نفر از هموطنان، وزارت مسکن و شهرسازی وقت در اواخر خردادماه ۱۳۸۳ پیشنهادی به هیات دولت ارائه می‌کند که در آخرین روزهای سال ۱۳۸۴ با شماره ۷۹۸۸۰/ت به تصویب هیات دولت می‌رسد؛ مصوبه‌ای که اولین تلاش منسجم در راستای هم‌افزایی دستگاه‌ها و نهادهای مرتبط با تولید، توزیع و مصرف فرآورده‌های ساختمانی به حساب می‌آید و می‌توان آن را بخشی از اولین چرخه تکاملی کیفیت فرآورده‌های ساختمانی تلقی کرد. بررسی مصوبه مذکور نشان می‌دهد که در آن مقطع به درستی یکی از مشکلات اصلی کیفیت نامناسب ساختمان‌های کشور، عدم رعایت استانداردهای اجباری مصالح ساختمانی تشخیص داده شده است که با کمک برنامه‌ریزی انجام شده در این مصوبه سعی بر آن بوده است تا در رفع این نقیصه اقدام شود.

در آن مقطع و در مرحله بررسی، علل عدم توفیق در استفاده از فرآورده‌های ساختمانی موارد ذیل تشخیص داده شد:

- عدم برخورداری سازمان استاندارد از آزمایشگاه، حتی در مراکز استان‌ها و نبود امکان بررسی کیفیت فرآورده‌ها
- محدودیت توان سازمان استاندارد در انجام وظیفه خطیر نظارت بر اجرای استانداردهای اجباری
- صدور پروانه تولید بدون نیاز به استاندارد معتبر
- موجود نبودن شیوه‌نامه حمل‌ونقل، نگهداری و انبارکردن فرآورده‌های ساختمانی
- وقوع تخلفات در مراکز توزیع و خرده‌فروشی فرآورده‌ها

در فاز اصلاح، لزوم بهره‌گیری از توان همه دستگاه‌ها، نهادها و تشکل‌ها با اخذ مصوبه‌ای از هیات دولت در دستور کار قرارگرفت و تصمیمات اخذ و ابلاغ شده مصوبه در ماده‌های ۳ تا ۸ را می‌توان فاز برنامه‌ریزی چرخه تکاملی لحاظ کرد. در مواد ۹ و ۱۰ در نهایت مسئولیت اجرای مصوبه با الزام دیگر دستگاه‌ها به همکاری، به سازمان استاندارد واگذار شده و بحث تامین بودجه لازم و گزارش‌های دوره‌ای لحاظ شده است.

این مقطع زمانی را شاید بتوان اولین زمانی دانست که بدرستی محدوده کنترل استاندارد مصالح علاوه بر محل تولید (که محدوده عملکرد خودخواسته سازمان استاندارد در نظارت بر استانداردهای اجباری بود) به محل توزیع و مصرف نیز گسترش یافته است.

انتظار آن بوده است که با کمک همه دستگاه‌های ذی‌ربط مندرج در مصوبه یادشده، ظرف مدت ۶ ماه تا ۲ سال، از تولید هرگونه مصالح ساختمانی مشمول استاندارد اجباری جلوگیری به عمل آید اما متأسفانه پس از گذشت حدود ۱۲ سال، معضل استفاده از مصالح ساختمانی غیراستاندارد به صورت کامل برطرف نشده است.

اکنون نتایج مشخص شده است و با توجه به عدم تحقق اهداف موردنظر لازم است مرحله بررسی دومین چرخه تکاملی فعال شده و با استفاده از تجربیات این چند سال اقدامات اصلاحی لازم مشخص شده و برنامه‌ریزی مجدد و دقیق‌تری صورت پذیرد. بررسی‌هایی که توسط نگارندگان و در جلساتی با حضور جمعی از صاحب‌نظران از جمله دکتر محمدرضا بنان (عضو عیات علمی دانشگاه شیراز) و مهندس احمددخت (معاون آموزش اداره کل استاندارد استان فارس) انجام شده است، نشان می‌دهد که اهداف مصوبه هیات دولت که رسیدن به کیفیت مطلوب در ساخت و ساز با بهره‌گیری از مصالح استاندارد بوده است به دلایل متعددی محقق نشده است که از اهم آن می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد:

۱- عدم تفکر سیستمی و بی‌توجهی به اصول مدیریت فراگیر کیفیت متأسفانه روش کنترل کیفیت هم در تولید و هم در مصرف متکی بر شیوه بازرسی است که سال‌ها پیش در سطح بین‌المللی منسوخ شده است و به ترتیب روش‌های مدیریت کیفیت (QC)، تضمین کیفیت (QA) و مدیریت فراگیر کیفیت (TQM) جایگزین آن شده است. در روش‌های متاخر تاکید بر راهکارهایی جهت جلب رضایت مصرف‌کننده و در عین حال تامین منافع همه افراد ذی‌نفع است.

۲- عدم توجه به لزوم توجیه و همراه‌سازی همه نفع‌برندگان با

آرمان‌های استانداردسازی فرآورده‌های ساختمانی کیفیت یک مقصد مشخص نیست بلکه مسیری بی‌انتهاست که حد نهایی آن با توجه به روحیه تعالی طلب انسان، فراتر و فراتر می‌رود و این امر نیازمند ساختار مدیریتی منسجمی است که قادر باشد منافع نفع‌برندگان و مطالبات جامعه را بطور هم‌زمان پاسخگو باشد. بدیهی است تا زمانی که کیفیت ساختمان تبدیل به یک مطالبه عمومی نشود همواره راه‌های فرار از آن پیدا خواهد شد. آنچه مسلم است در فاز برنامه‌ریزی قبلی هیچ راهکار جدی اجرایی برای تبیین اهمیت استفاده از فرآورده استاندارد و بهره‌گیری از روش‌های ارتقای کیفیت ارائه نشده بوده است و صرفاً با اخذ تصمیمات و صدور اوامری از جایگاه دولتی دل‌خوش بوده‌اند و همان‌گونه که انتظار می‌رود، آن‌چنان که می‌باید نتیجه مطلوب بدست نیامده است.

۳- تاکید بر استاندارد فرآورده و غفلت از استاندارد فرآیند به عنوان لازم و ملزوم کیفیت محصول

در مصوبه ۷۹۸۸۰ هیات دولت، عمده تاکید بر فرآورده استاندارد است و به فرآیند استاندارد توجه شایسته‌ای نشده است. حال آن‌که استفاده از فرآورده استاندارد بدون رعایت فرآیند استاندارد راه به کیفیت مطلوب نخواهد برد. همان‌طور که اختلاط شن و ماسه و سیمان استاندارد با فرآیندی نامناسب، به بتنی با کیفیت استاندارد منجر نخواهد شد.

۴- موجود نبودن استانداردهای مورد نیاز، هم در زمینه فرآورده و هم در زمینه فرآیند

استانداردها انواع مختلفی دارند که می‌توان به مواردی مانند ویژگی‌ها، الزامات و مشخصات، روش‌های آزمون، نمونه‌برداری، آئین کار، مقررات، واژه‌نامه و سیستم مدیریت اشاره کرد. متأسفانه علاوه بر کامل نبودن استانداردهای مربوط به ویژگی‌ها و آزمون فرآورده، در بسیاری از انواع استاندارد که مرتبط با فرآیند محسوب می‌شوند نیز کمبود جدی مشاهده می‌شود و لازم است برای رفع این مشکل چاره‌ای اندیشید.

۵- عدم تناسب نیروی انسانی و امکانات ادارات کل استاندارد در استان‌ها با مسئولیت گسترده کنترل استفاده از فرآورده‌های ساختمانی استاندارد

با بررسی مصوبه هیات دولت در سال ۸۴ مشخص می‌شود که در آن زمان موسسه استاندارد حتی در مراکز استان‌ها هم دارای آزمایشگاه نبوده است. گرچه هم‌اکنون وضعیت در این زمینه با تاسیس آزمایشگاه‌ها و همچنین برون‌سپاری بعضی از خدمات از طریق بهره‌گیری از آزمایشگاه‌های همکار و آکرودیت به‌تر شده است، اما به نظر می‌رسد سازمان استاندارد در زمینه بازرسی از مراکز تولید و توزیع همچنان با کمبود نیروی انسانی و یا مجموعه‌های بازرسی همکار دارای جاهت قانونی مناسب مواجه باشد.

۶- عدم پیش‌بینی زیرساخت‌های لازم برای انجام موثر بازرسی‌ها جهت جلوگیری از وقوع تخلفات در مراکز توزیع و خرده‌فروشی فرآورده‌ها و محقق نشدن شرایط استفاده حداکثری از دیگر دستگاه‌ها و تشکل‌های صنفی و صنعتی

در ماده ۷ مصوبه ۷۹۸۸۰ هیات دولت سازمان استاندارد، مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن، وزارت بازرگانی وقت، سازمان نظام مهندسی و همه مراجع صادرکننده پروانه تولید مکلف می‌شوند تا ضمن تشکیل یک کارگروه نسبت به تهیه و تصویب آیین‌نامه نحوه هماهنگی و برنامه‌ریزی به منظور نمونه‌برداری و آزمایشات اتفافی از واحدهای توزیع فرآورده‌های ساختمانی و شیوه برخورد متخلفان بر اساس قوانین مربوط اقدام نمایند. آئین‌نامه مذکور تحت همین عنوان توسط سازمان استاندارد تدوین شده است اما به نظر می‌رسد اجرای آن حداقل به صورت گسترده، منسجم، مداوم و بازدارنده به مرحله عمل نرسیده است. از سوی دیگر بهره‌گیری از توان تشکل‌های صنفی و صنعتی برای انجام بازرسی و جلوگیری از وقوع تخلفات توسط خود صنف نیز به‌علت نبود متولی خاص و نبود پیگیری مگر در موارد مقطعی و خودجوش، تقریباً به فراموشی سپرده شده است.

۷- عدم بازدارندگی جرمه‌های پیش‌بینی شده در قانون استاندارد شاید برای داشتن تصویری از میزان بازدارندگی قانون، نگاهی به جرمه‌ها یا با عبارات قانون، جزای نقدی پیش‌بینی شده در قانون استاندارد چندان خالی

از لطف نباشد. برای مثال جزای نقدی تقلب در اوزان و مقیاس‌ها از ۲۰۰ هزار ریال تا ۱۰ میلیون ریال است و یا در صورتی که جرم فرد منجر به بیماری یا آسیبی شود، جزای نقدی در صورت طول درمان زیر ۲ ماه از ۵۰۰ هزار ریال تا ۲ میلیون ریال می‌باشد که با روند افزایشی تا جرم منجر به مرگ، به جزای نقدی ۳ میلیون تا ۱۰ میلیون ریال خواهد رسید! البته گاه محکوم شدن متخلف مستلزم روندهای طولانی در مراجع قضایی می‌باشد که در بسیاری از مواقع از حوصله شاکی خارج بوده و به عدم پیگیری می‌انجامد.

۸- عدم توجه به اهمیت جایگاه سازندگان ذیصلاح در برخی مراجع تصمیم‌گیری

متأسفانه علیرغم تلاش‌های صورت پذیرفته توسط دولت و سازمان نظام مهندسی ساختمان، اجرای ساختمان از مواردی است که بیشتر افراد خود را در آن متبحر دانسته و نیاز به استفاده از هیچ کارشناسی در هیچ بخشی از آن احساس نمی‌کنند. عدم الزام به ساخت توسط سازنده ذیصلاح موجب شده است که مالکین و صاحب‌کاران فاقد صلاحیت و دانش فنی و بعضاً غیرمتعهد به جهت منافع بیشتر، از مصالح بی کیفیت و ارزان تر استفاده کنند و در صورت بروز مشکل به راحتی مسئولیت را متوجه ناظر غیرمقیم ساختمان کنند. از سوی دیگر برخی توزیع‌کنندگان نیز به سبب سودجویی با استفاده از ناآگاهی کارفرمایان مبادرت به فروش فرآورده غیراستاندارد با قیمت فرآورده استاندارد می‌کنند که مثال بارز آن فروش پروفیل‌های نوردشده سبک غیراستاندارد با قیمت شاخه‌ای به خریداران است. در هر صورت، چه کارفرما و چه فروشنده از روی عمد و یا ناآگاهانه مرتکب این جرم شوند، متضرر اصلی مصرف‌کننده نهایی یا بهره‌بردار از ساختمان می‌باشد و تبعات قانونی آن هم به عهده مهندس ناظر است که گاه روحشان هم از تقلب صورت پذیرفته بی‌اطلاع بوده است و صد البته منافع هم به کام سودجویانی فاقد مسئولیت خواهد بود که نامشان در هیچ سند و مدرک محکمه پسندی ذکر نمی‌شود.

۹- ادامه صدور پروانه تولید در مراجع صدور پروانه بدون برخورداری از استاندارد معتبر ملی یا بین‌المللی

متأسفانه علیرغم نص صریح مصوبه هیات دولت، صدور پروانه تولید فرآورده‌های ساختمانی بدون برخورداری از استاندارد ملی یا بین‌المللی معتبر ادامه یافته است و این امر هم موجب تولید فرآورده‌هایی بی‌کیفیت شده است و هم حق ناصوابی برای تولیدکنندگان (سرمایه‌گذاران) ایجاد کرده است که گاه نگرانی از اعتراض‌های جمعی آنها، موجب عدم برخورد قاطع با ایشان شده است.

به علاوه مشکل اصلی در این زمینه آن است که در صورت موجود نبودن استاندارد و آن هم استاندارد اجباری (نه تشویقی) برای فرآورده، عملاً سازمان ملی استاندارد هیچ دستاویز قانونی برای برخورد با تولیدکننده محصول بی کیفیت نداشته و ایشان عملاً بدون کوچکترین نگرانی به تولید محصول خود ادامه خواهند داد.

از سوی دیگر در سال‌های گذشته، تعدادی از تولیدکنندگان با پرداخت مبالغی به مرکز تحقیقات مسکن و ساختمان و انجام تعدادی آزمایش، مدرکی تحت عنوان تأییدیه فنی دریافت کرده و با استفاده از آن نتایج، به فروش محصولات خود می‌پرداخته‌اند و مصرف‌کنندگان بی‌اطلاع نیز به دلیل اعتبار نام مرکز، با اطمینان محصول مربوطه را می‌خرند. در حال حاضر مرکز فوق مبادرت به صدور نظریه فنی می‌نماید که در برخی موارد به دلیل موجود نبودن استاندارد اجباری ملی، باز هم سازمان استاندارد امکان کنترل و برخورد با متخلفان در مرحله تولید را ندارد و بنابراین لازم است در این خصوص هماهنگی کاملی بین دستگاه‌های صدور مجوز تولید و گواهی‌نامه فنی و سازمان ملی استاندارد و همچنین سازمان نظام مهندسی ساختمان ایجاد شود.

۱۰- پیشی گرفتن ملاحظات اجتماعی، اقتصادی و سیاسی بر ضوابط استاندارد در مرحله برخورد با متخلفان.

نمی‌توان منکر شد برخی فرآورده‌های تولیدی به ظاهر استاندارد توسط برخی از تولیدکنندگان از کیفیت استاندارد برخوردار نیست و برخورد با آن‌ها به دلیل ملاحظات مختلف صورت نمی‌پذیرد. تا زمانی که مسئولان درک مناسبی از اهمیت استفاده از مصالح استاندارد و با فرآیند استاندارد نداشته باشند، جای تعجب ندارد که این ملاحظات مانع اجرای کامل قانون بشوند.

با استناد به دلایل فوق و در نظر گرفتن مراحل مختلف تولید، حمل و توزیع، اجرا و نگهداری یک فرآورده یا محصول، بدیهی است که در شرایط آرمانی لازم است هریک از بخش‌های دخیل در این امر از جمله تولیدکنندگان، توزیع‌کنندگان، مصرف‌کنندگان و بهره‌برداران وظائفی را برعهده داشته و به آنها عمل کنند تا نتیجه مطلوب بدست آید.

از سوی دیگر اقدامات لازم برای نهادینه شدن این مسئولیت‌ها را می‌توان از نظر تنوع به زمینه‌های فرهنگ‌سازی، آموزشی، اطلاع‌رسانی، کنترلی، پیش‌نیاز و زیرساختی و ستادی تقسیم‌بندی کرد. به دلیل پرهیز از طولانی شدن بیش از حد نوشتار، در اینجا مجال پرداختن به وظایف بخش‌های مختلف و همچنین شرح مسئولیت‌های همه بخش‌های دخیل موجود نیست و بنابراین تنها به ذکر سرفصل اقدامات ستادی اکتفا می‌شود:

- ۱- اقدامات لازم برای ارتقای فرهنگ عمومی و دانش جامعه
- ۲- پیگیری اجرای قوانین و مقررات موجود
- ۳- پیگیری اصلاح قوانین و مقررات (در مجلس شورای اسلامی، نهادها و دستگاه‌های ذیربط، سازمان ملی استاندارد)
- ۴- برنامه‌ریزی و ایجاد ساختار لازم برای اجرای اهداف مورد نظر
- ۵- کنترل نحوه اجرای قوانین و مقررات (در فازهای تولید، انبار، نگهداری، حمل، توزیع، مصرف و مراقبت)
- ۶- بررسی دائم و رصد نتایج و بهره‌گیری از تکنیک‌های علمی و عملی بهبود و ارتقای کیفیت

بدیهی است ایجاد دفتری در شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان و دفاتری متناظر با آن در هریک از سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان استان‌ها می‌تواند نخستین گام در مرحله اصلاح چرخه تکاملی برای به‌ثمر رساندن اهداف مورد نظر لحاظ شود. قطعاً برای برنامه‌ریزی و اجرای اقدامات فوق و دیگر اقدامات لازم، همکاری کامل جامعه، قوای سه‌گانه، صداوسیما، رسانه‌ها و همه دستگاه‌های ذی‌ربط حکومتی، شرط اصلی و اساسی می‌باشد.

گواہینامہ سبز ساختمان

مهندس احمد رضا طاہری اصل، مهندس محمد حکیم آذری

۱- مقدمه

در سال‌های اخیر رشد مصرف انرژی در بخش ساختمان در جهان سالانه یک تا دو درصد و در ایران ۵ تا ۸ درصد بوده است. به عبارت دیگر رشد مصرف انرژی در ایران ۵ برابر متوسط رشد مصرف در جهان می‌باشد. و بیش از ۴۰ درصد از کل مصرف انرژی کشور را ساختمان‌ها به خود اختصاص داده و بیش از ۵۰ درصد از آلودگی زیست‌محیطی در این بخش صورت می‌پذیرد. پس می‌توان به این مهم دست یافت که بهینه‌سازی، توسعه پایدار و برندسازی در این بخش بسیار مهم است.

با توجه به پایین بودن قیمت انرژی و عدم فرهنگ‌سازی مناسب زمینه‌ای برای صرفه‌جویی در مصرف انرژی در ایران به طور جدی به وجود نیامده است که این بسیار خطرناک بوده و ادامه زندگی موجودات زنده را با تهدیدهای جدی مواجه می‌سازد. با وجود قوانین و مقررات داخلی و خارجی و استانداردهای مرتبط با انرژی و بهینه‌سازی ساختمان اما همچنان وضعیت ساخت‌وساز در کشور وضعیت مناسبی ندارد چرا که برای ساختمان‌ها معیاری برای مقایسه و ارزیابی وجود نداشته و قوانین موجود نیز به طور جدی اجرا نمی‌شود. در این خصوص ارائه گواهینامه سبز ساختمان یکی از ایده‌آل‌ترین روش‌های کنترل مصرف انرژی و برندسازی تجاری در ساختمان می‌باشد. [۱]

۲- استاندارد، قوانین و مقررات بین‌المللی

در حوزه انرژی در سطح جهان قوانین، استاندارد و کدهایی بین‌المللی وجود دارد از جمله:

- استاندارد ASHRAE (مربوط به سازمان گرمایش، سرمایش و تهویه مطبوع آمریکا)

- استاندارد LEED (انجمن ساختمان سبز ایالات متحده آمریکا)

- استاندارد HQE (ساختمان سبز بر پایه اصول توسعه پایدار در فرانسه)

- کد بین‌المللی ساخت و ساز سبز IGCC (جهت کمک به ساخت‌وساز ساختمان پایدار در بخش مصرف انرژی)

- کد حفاظتی بین‌المللی انرژی IECC (جهت ارائه راهکارهایی کاربردی برای بهره‌وری انرژی ساختمان‌های مسکونی و غیر مسکونی)

- گواهینامه Breeam (بهتر عمل کردن در طراحی ساختمان پایدار، ساخت‌وساز و بهره‌برداری در انگلیس و اروپا)

- استاندارد Energy Star (در خصوص نحوه مصرف انرژی دستگاه‌های الکترونیکی و دیگر محصولات تجاری در آمریکا)

- استاندارد ISO (استاندارد مورد بهره‌برداری در اغلب کسب و کارها به خصوص صنعت ساختمان)

با توجه به بررسی استانداردهای ارائه شده آنچه مشخص است استاندارد LEED به دلیل جامعیت بیشتر و بررسی دقیق‌تر موضوعات انرژی در دنیا به عنوان مرجع قابل قبول اکثر کشورهای مطرح در زمینه بهینه‌سازی مصرف انرژی و حفظ محیط زیست قرار گرفته است. لذا در ادامه سعی گردیده است با الگو قرار دادن و بومی‌سازی استاندارد مذکور و همچنین الگو قرار دادن مباحث مقررات ملی ساختمان نسبت به تهیه الزامات مناسب در زمینه مباحث زیست‌محیطی در تولید، بهره‌برداری و نگهداری ساختمان اقدام گردد. [۱]

۲-۱- استاندارد LEED (Leadership in Energy and Environmental)

نظر به اقبال جهانی در زمینه حفاظت از محیط زیست و با توجه به اینکه صنعت ساختمان سازی برای تعریف و اندازه‌گیری ساختمان‌های سبز نیاز به یک ابزار داشت بدین ترتیب شورای ساختمان سبز ایالات متحده آمریکا (USGBC) در سال ۱۹۹۳ استاندارد LEED تحت عنوان LEED به وجود آورد. اولین چاپ آن در آگوست سال ۱۹۹۸ به جریان افتاد و در حال حاضر امروز ما از نسخه بعدی این گواهینامه استفاده می‌کنیم، لید علاوه بر رتبه‌بندی که منحصر به عملیات ساختمانی و مسائل مربوط به حفظ و نگهداری می‌شود برای ساختمان‌های موجود نیز کاربرد دارد. در نتیجه این گواهینامه که علاوه بر آمریکا در آسیا، اروپا و اقیانوسیه به عنوان معیاری برای سنجش در طراحی، ساخت و بهره‌برداری ساختمان‌های جدید و موجود تجاری، دولتی و مسکونی که عملکرد آن‌ها سبز بوده و در قبال محیط اطراف خود مدعی هستند شناخته شده است.

در این استاندارد در جهت رتبه‌بندی ساختمان‌ها برای در هر یک از شامل پنج طبقه شامل: موقعیت و محل احداث پایدار، بهره‌وری آب، انرژی و اتمسفر، مواد و منابع و کیفیت داخلی، یک مقوله دیگر با نوآوری در طراحی که به تخصص ساختمان پایدار و نیز معیارهای طراحی می‌پردازد، در پنج طبقه‌بندی زیست‌محیطی منظور نشده است. امتیازهای مربوط به پاداش منطقه‌ای از دیگر ویژگی‌های سیستم لید محسوب می‌شود و از شرایط محلی در تعیین بهترین طرح‌های زیست‌محیطی و روش‌های ساخت‌وساز قدردانی می‌کند. [۲]

در فرآیند ارزش‌گذاری اعتبار این گواهینامه داوطلبانه تمامی اعتبارهای آن، ارزش حداقل یک امتیاز دارد که این امتیاز به صورت مثبت و عدد صحیح می‌باشد. در تمامی سیستم‌های امتیازدهی لید ۱۰۰ امتیاز مبنای دارند؛ نوآوری و خلاقیت در طراحی شش امتیاز و اولویت‌های منطقه‌ای ۴ امتیاز مازاد در نظر گرفته می‌شود.

۳- استاندارد، قوانین و مقررات ایران

به طور کلی می‌توان مقررات ملی ساختمان را مجموعه‌ای از ضوابط فنی، اجرایی و حقوقی لازم‌الرعایه در طراحی، نظارت و اجرای عملیات ساختمانی اعم از تخریب، نوسازی، توسعه بنا، تعمیر و مرمت اساسی، تغییر کاربری و بهره‌برداری از ساختمان؛ که به منظور تأمین ایمنی، بهره‌دهی مناسب، آسایش، بهداشت و صرفه اقتصادی تهیه شده است، که اجرای آن در بحث ساخت‌وساز الزامی ولی به طور جدی نظارت و اجرا نمی‌شود. از مهم‌ترین مباحث آن و همچنین نزدیک‌ترین مبحث مرتبط با انرژی مبحث ۱۹ می‌باشد ولیکن این بدان معنا نیست که مباحث دیگر مقررات ملی ساختمان از اهمیت کمتری برخوردار است چرا که به طور مثال اگر کمی به مبحث ۲۲ توجه نماییم از جهت بازرسی و بررسی و اعمال نظرات مربوط به تعمیرات و نگهداری تا حدودی با مباحث بازرسی که درون استاندارد لیید و سایر استانداردهای زیست‌محیطی قرار دارد مطابقت دارد. حال به بررسی بیشتر مبحث ۱۹ می‌پردازیم.

۳-۱- مبحث ۱۹ مقررات ملی ساختمان

برای اولین بار در سال ۱۳۷۰ مجموعه‌ای از حداقل‌ها مورد نیاز در ساخت و ساز در جهت بهینه‌سازی صنعت ساختمان در ایران در قالب مبحث ۱۹ مقررات ملی ساختمان تدوین و اجرای آن در ساختمان‌های مسکونی و غیرمسکونی کشور الزامی گردید. این مبحث چندین بار بازنگری گردیده و بعد از بازنگری چاپ و به شهرداری‌ها و دستگاه‌های اجرائی و جامعه مهندسی کشور ابلاغ گردیده است. [۳]

در سال‌های اخیر با توجه به افزایش نگرانی‌ها در خصوص گرم شدن زمین و اثرات مخرب زیست‌محیطی مصرف انرژی، اهمیت موضوع صرفه‌جویی در مصرف انرژی را دوچندان کرده است. همچنین این صنعت با توجه به درصد بالای مصرف انرژی نسبت به کل انرژی مصرفی کشور مورد توجه قرار گرفته است. با تمام اقدامات انجام شده و الزامی نمودن این مبحث در حال حاضر اقدامی اثر بخش و مناسب در زمینه کاهش مصرف انرژی در ساختمان به طور اساسی و قانون‌مند صورت نگرفته است و همچنان روند افزایشی نگران‌کننده‌ای دارد. اما با طراحی و ساخت ساختمان مطابق با این مبحث می‌توان مصرف انرژی را به میزان قابل توجه‌ای کاهش داد ولی این مبحث همه موارد بهینه‌سازی انرژی و به خصوص تطابق کامل اقلیمی و بهره‌گیری حداکثری از انرژی‌های نو را مد نظر قرار نداده و بخش اعظم آن مربوط به طراحی عایق‌کاری حرارتی پوسته خارجی ساختمان و در ویرایش دوم آن نیز به تأسیسات مکانیکی و روشنایی ساختمان اشاره شده است، همچنین توان بررسی ساختمان‌های ساخته شده و قدیمی را ندارد که عموماً بین ۴۰ تا ۶۰ درصد اتلاف انرژی دارند. متأسفانه اجرای ضوابط مندرج در این مبحث در ساختمان‌های مذکور امکان‌پذیر نمی‌باشد و از طرف دیگر نماد مشخصی برای مقایسه و تفکیک ساختمان‌ها با یکدیگر جهت خریدار و یا مستأجر ساختمان وجود ندارد. [۴]

۳-۲- قانون اصلاح الگوی مصرف

قانون ۷۵ ماده‌ی اصلاح الگوی مصرف انرژی یکی دیگر از قوانین مهم در زمینه انرژی در کشور می‌باشد که سیاست‌گذاری در بخش انرژی کشور از جمله انرژی‌های نو و بهینه‌سازی تولید و مصرف انواع حامل‌های انرژی را فقط برعهده شورای عالی انرژی دانسته است و ساختار شورای عالی انرژی بر این اساس باید اصلاح شود. فصل پنجم این قانون به مصرف‌کنندگان انرژی در بخش ساختمان و شهرسازی می‌پردازد، در ماده ۱۸ آن اشاره می‌نماید که در اجرای قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان، وزارت مسکن و شهرسازی موظف است آیین‌نامه‌های صرفه‌جویی مصرف انرژی در ساختمان‌ها را با جهت‌گیری به سوی ساختمان سبز و همچنین شهرسازی را منطبق بر الگوی مذکور با همکاری وزارتخانه‌های نفت، نیرو، کشور و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور ظرف یک سال بعد از تصویب قانون تهیه و به تصویب هیأت وزیران برساند، همچنین در ماده ۱۹ این قانون صدور گواهی پایان کار توسط شهرداری‌ها و یا سایر مراجع مربوط، منوط به رعایت ضوابط، مقررات و آیین‌نامه‌های موضوع ماده (۱۸) این قانون دانسته است. [۴][۵]

بنابراین مطابق آنچه اشاره گردید قوانین و استانداردهای مشخص، قوی و روشنی در خصوص بهینه‌سازی مصرف انرژی، توسعه استفاده از انرژی‌های نو و ساخت ساختمان‌های سبز در صنعت ساخت و ساز جهانی و کشوری وجود دارد که متأسفانه در کشور ما به دلیل ارزان بودن انرژی اجرایی نگردیده و دولتمردان نیز موضوع فوق را جدی نگرفته‌اند، تا جایی که در حال حاضر بحران‌های زیست‌محیطی به‌طور جدی گریبان‌گیر کشور گردیده است. [۵]

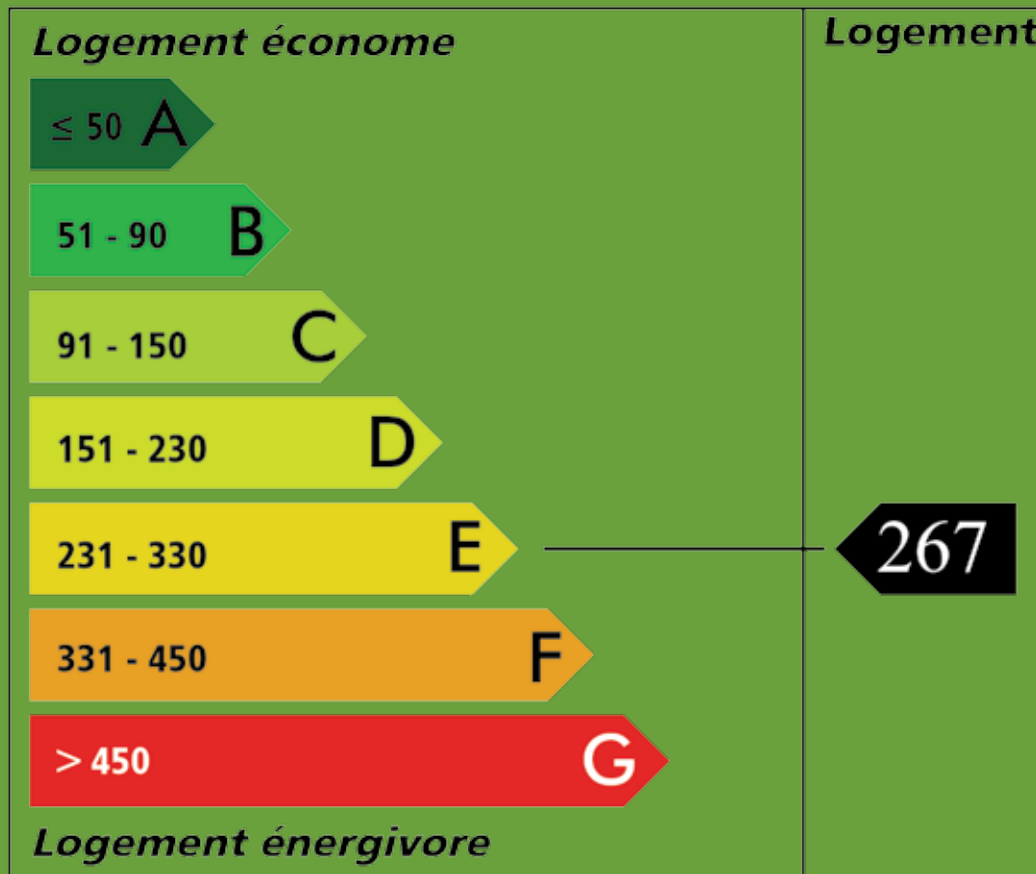
۳-۳- استاندارد برچسب انرژی ساختمان‌های مسکونی و غیرمسکونی (۱۴۲۵۳-۱۴۲۵۴)

طرح تدوین معیار مصرف انرژی، یکی از مهم‌ترین اقدامات مدیریت مصرف جهت تعیین چارچوب مناسب برای اعمال قوانین و دستورالعمل‌ها و پیش‌بینی‌های مربوط به تقاضا و برنامه‌ریزی جهت تولید انرژی می‌باشد که از سال ۱۳۸۷ در کشور آغاز شد که دو استاندارد برای تعیین معیار مصرف انرژی در کشور تهیه شد. این استاندارد با نام «تعیین معیار مصرف انرژی و دستورالعمل برچسب انرژی- ساختمان‌های غیرمسکونی» به شماره ۱۴۲۵۴ به ثبت رسیده است. همچنین استاندارد مربوط به ساختمان‌های مسکونی تحت عنوان «تعیین معیار مصرف انرژی و دستورالعمل برچسب انرژی- ساختمان‌های مسکونی» به شماره ۱۴۲۵۳ به ثبت رسیده است و مقرر شده بود از سال ۱۳۹۲ در ساختمان‌های اداری کشور اجرا گردد که متأسفانه به دلیل پاره‌ای از مشکلات هنوز اجرایی نشده است. که از جمله این مشکلات به عدم ارتباط مناسب و همکاری بین وزارت راه و شهرسازی، سازمان استاندارد و وزارتخانه‌های نفت و نیرو می‌باشد همچنین متن و روش برچسب‌دهی نیز در این استانداردها خالی از اشکال نیست که در این نوشتار مجال بحث در این خصوص وجود ندارد من جمله اینکه در برچسب انرژی ساختمان صرفاً مصارف انرژی ساختمان به دور روش عملکردی و محاسباتی بررسی می‌گردد. [۶][۷]

E- گواهینامه سبز ساختمان، نمادی برای تمایز میان ساختمان‌ها

دراکثر کشورهای پیشرفته در راستای ایجاد تمایز و به‌طور کل فرهنگ‌سازی استفاده منطقی از انرژی، اقدام به نصب و صدور مجوزهای متعددی از جمله گواهینامه سبز یا برچسب انرژی ساختمان‌ها نموده‌اند، در ایران نیز تدوین معیار مصرف انرژی، یکی از مهم‌ترین اقدامات مدیریت مصرف جهت تعیین چارچوب مناسب برای اعمال قوانین، دستورالعمل‌ها و پیش‌بینی‌های مربوط به تقاضا و برنامه‌ریزی‌های تولید انرژی متناسب با آن بوده است. چرا که مبحث ۱۹ تنها قانون مرتبط با مصرف انرژی در ایران، تنها به ذکر الزاماتی درباره ضریب انتقال حرارت پوسته خارجی پرداخته است و از طرفی ماده ۱۸ قانون اصلاح الگوی مصرف نیز بیشتر وارد جزئیات این مبحث و بحث انرژی‌های تجدیدپذیر شده است پس می‌توان با بررسی تجربیات کشورهای پیشرفته‌ی جهان و همچنین برآورد نتایج حاصل از این مطالعات مشخص گردید نخستین گام در راستای بهینه‌سازی مصرف انرژی برای هر مجموعه از مصرف‌کنندگان انرژی، شناخت وضعیت موجود آن‌ها و بررسی پتانسیل‌های قابل حصول جهت بهبود وضعیت از طریق تهیه دستورالعمل‌ها، استانداردها و یا برچسب‌های انرژی می‌باشد. طی سالیان اخیر تقریباً در تمامی کشورهای پیشرفته‌ی جهان، استانداردها و برچسب‌های مصرف انرژی برای بسیاری از تجهیزات انرژی‌بر و ساختمان‌ها با کاربری‌های مختلف تدوین و مورد بهره‌برداری قرار گرفته است. اثرات این تدوین استانداردها و برچسب‌های مصرف انرژی در سطح جهان، به اندازه‌ای قابل توجه بوده که روند استانداردسازی در این زمینه با سرعت چشمگیری در حال رشد و توسعه می‌باشد. در نتیجه، توسعه برچسب‌های انرژی علاوه بر تأثیر مستقیم در کاهش مصرف انرژی ساختمان به ساکنان این امکان را می‌دهد که بر اساس رتبه‌بندی انرژی، ساختمانی را جهت سکونت انتخاب نمایند که هزینه بهره‌برداری کمتری از لحاظ مصرف انرژی داشته باشد و همچنین دارای رفاه و آسایش بیشتری باشد و به این ترتیب سازندگان نیز به ساخت ساختمان‌هایی با کیفیت بالاتر ترغیب می‌شوند و دولت نیز می‌تواند روش‌های حمایتی خود را که به وضوح در ماده ۱۸ قانون اصلاح الگوی مصرف بدان اشاره شده است به سمت ساختمان‌های بارده‌های بالای انرژی سوق دهد.

بطور مثال همان‌گونه که در تصویر مشاهده می‌گردد در کشور فرانسه در شرکت‌های مشاور ساختمانی و یا همان بنگاه‌های املاک علاوه بر ارائه مشخصات ساختمان و تصاویر تجهیزات و دکوراسیون داخلی ساختمان نمایی از رده برچسب انرژی ساختمان نیز ارائه می‌گردد، تا خریدار و یا مستأجر ساختمان ضمن اطلاع از وضعیت مصرف انرژی نسبت به خرید و یا تملیک ساختمان فوق تصمیم‌گیری صحیحی را انجام دهد و همچنین رده انرژی ساختمان تأثیر مستقیمی در قیمت اجاره بها و یا فروش ساختمان دارد. [۱]

پس به راحتی با توجه به مطالب گفته شده می‌توان دریافت که با ارائه گواهینامه سبز و اجرای دقیق آن می‌توان گامی مثبت جهت بهینه‌سازی، برندسازی و ساخت‌وساز مطلوب پس از سال‌های متعدد داشت چرا که آنچه در حال حاضر در روند ساخت-وساز ساختمان‌های کشور مشاهده می‌گردد و با توجه به عدم رعایت مبحث ۱۹ مقررات ملی ساختمان اکثر ساختمان‌ها از لحاظ مباحث صرفه‌جویی انرژی و با توجه به الزامات برچسب انرژی ساختمان بسیار پائین‌تر از رده G قرار خواهند گرفت و فاقد رده انرژی می‌گردند، و تنها در صورتی که کلیه موارد مندرج در مبحث ۱۹ مقررات ملی ساختمان را رعایت نمایند حائز رده E در برچسب انرژی خواهند گردید، و جهت ارتقاء بیشتر نیازمند رعایت نمودن مباحثی همچون، بهره‌گیری از انرژی‌های تجدیدپذیر در ساختمان‌ها و بومی‌سازی آن‌ها، بهره‌گیری از سیستم‌های تأسیساتی مدرن و دارای شاخص انرژی رده بالا، هوشمندسازی ساختمان، بهره‌گیری از معماری نوین و مطابق با اقلیم و ... خواهد بود. [۱]

۴- گواهینامه سبز ساختمان ایران

مطابق با قوانین موجود و الگوبرداری از برچسب‌ها و گواهینامه‌های بین‌المللی بر آن شدیم تا گواهینامه بومی‌سازی شده‌ای را طراحی نماییم. این گواهینامه در ۷ شاخه دیده شده است. هر کدام از شاخه‌های آن دارای وزن خاص خود بوده که بتوان میان آن‌ها اهم و فالاهم را از هم تمیز دانست. همچنین برای کسب رده مناسب و گواهینامه سبز باید ساختمان مورد بحث حداقل امتیاز تمام شاخه‌ها را کسب نماید که در اینجا هر شاخه دارای رده مجزا از A تا G می‌باشد که در نهایت با ترکیب امتیاز هر یک از شاخه‌ها به رده نهایی آن ساختمان خواهیم رسید. گواهینامه بومی‌سازی شده فوق‌الذکر نیاز به تمدید سالیانه به دلیل تفاوت سالیانه در وزن هر یک از شاخه‌ها است که این تمدید سبب بازرسی و نظارت دقیق بر ساختمان‌های دارای گواهینامه سبز شده که این خود از الزامات مقررات ملی ساختمان می‌باشد. در ادامه موارد و الزامات مطرح شده در آن مورد بررسی قرار می‌گیرد. همچنین این گواهینامه قابلیت ویرایش سالیانه و تغییر در وزن‌دهی هر یک از آیتم‌های مورد بررسی دارد به شکلی که به‌طور مثال در سال اول اجرا وزن مباحث مربوط به پوسته ساختمان یا همان مبحث ۱۹ مقررات ملی ساختمان بسیار بالا می‌تواند باشد ولی در سال‌های بعد می‌تواند وزن انرژی‌های تجدیدپذیر و یا سایر آیتم‌ها افزایش یابد همانند گواهینامه لیید که هر ساله در وزن‌دهی دچار تغییرات شده است.

گواهینامه سبز ساختمان Green Building Certification

گروه ساختمان:
 تعداد سقف:
 مساحت زیر بنای مفید:
 نشانی ساختمان:
 کاربری ساختمان:
 نوع اقلیم:
 پلاک ثبتی:

رتبه کسب شده در گواهینامه سبز:

وضعیت مصرف انرژی ساختمان

A	←	←	←	←	←	←	←
B	←	←	←	←	←	←	←
C	←	←	←	←	←	←	←
D	←	←	←	←	←	←	←
E	←	←	←	←	←	←	←
F	←	←	←	←	←	←	←
G	←	←	←	←	←	←	←
درصد کل: ۸۰٪	۸۰٪	۸۰٪	۸۰٪	۸۰٪	۸۰٪	۸۰٪	۸۰٪

تاریخ صدور گواهینامه:

اعتبار این گواهینامه از تاریخ صدور به مدت یکسال بوده و در صورت هرگونه تغییر در ساختمان این گواهی از درجه اعتبار ساقط می باشد. همچنین ضروری است پس از اتمام اعتبار گواهی مذکور نسبت به تمدید آن اقدام نمایید.

لازم به ذکر است این گواهینامه صرفاً بر اساس نحوه طراحی و ویژگی های ساختمان و همچنین گزارش و امتیاز کسب شده از چک لیست انرژی و آب است.

۵-۱- طراحی نوآورانه و خلاق با رویکرد اقلیمی و محیطی و بازیافت مصالح

در این شاخه مهندسين ساختمان علاوه بر تمرکز بر روی طراحی ساختمان مطابق با اقليم بايد توجه ویژه‌ای نسبت به سياست‌های مدیریت انرژی و حفظ محیط زیست در کلیه مراحل تولید و بهره‌برداری ساختمان، استفاده از تجهیزات و فناوری-های نوین و ارائه روش‌های خلاقانه در پیاده‌سازی الزامات زیست محیطی ساختمان و کاهش مصرف انرژی با نگاه ویژه بر اقليم منطقه‌ای ساختمان داشته باشند.

به همان اندازه که طراحی ساختمان دارای اهمیت است استفاده و بهره‌برداری از مصالح با دوام و تجزیه‌پذیر قابل اهمیت است چرا که حجم روز افزون مواد و زباله‌های شهری به ویژه نخاله‌های حاصل از تخریب ساختمان‌ها و بافت‌های فرسوده شهری، مشکلات فراوانی را در شهرهای بزرگ به وجود آورده است. که بازیافت این نخاله-ها و ضایعات ساختمانی کمک زیادی به حفظ محیط زیست اطرافمان خواهد نمود. لذا در گواهینامه سبز ساختمان این دو مقوله را به صورت مشترک در یک شاخه آورده است تا بتوان هم‌زمان با طراحی به بهره‌برداری از مصالح مناسب نیز توجه نماید. وزن این شاخه براساس ۱۰۰ درصد امتیاز، می‌تواند ۵ درصد در نظر گرفته شود، به دلیل اینکه در حال حاضر به مسائل پر-اهمیت‌تر از بحث بازیافت هنوز نپرداخته‌ایم از امتیاز کمتری برخوردار است همچنین براساس مطالعات طرح تفصیلی که در شهرها انجام شده است در حال حاضر متأسفانه دست طراحان آن چنان برای طراحی مناسب اعم از جانمایی مناسب، جهت-گیری مناسب، بهره‌گیری از فضاهایی نظیر آتریوم، گل‌خانه و... باز نیست.

۵-۲- عایق‌کاری و بهره‌گیری از تکنولوژی‌های نوین در جداره ساختمان و رعایت مباحث مقررات ملی ساختمان

در این شاخه برای راحتی امور، مبنای عمل مبحث ۱۹ مقررات ملی ساختمان و ماده ۱۸ قانون اصلاح الگوی مصرف قرار داده‌ایم در این ماده با دو روش کارکردی و تجویزی که در مبحث ۱۹ مقررات ملی ساختمان نیز بدان اشاره شده است به بررسی جداره‌های ساختمان پرداخته است که در این راستا با توجه به همه‌گیر بودن و جامعیت، روش کارکردی به عنوان مبنای قرار داده شده است که در این روش برای ساختمان‌های جدیدالاحداث در صورتی که ضریب انتقال حرارت طرح ساختمان، کمتر از ضریب انتقال حرارت مرجع ساختمان مبحث ۱۹ مقررات ملی ساختمان باشد، ملاک قرار دادن نسبت ضریب انتقال حرارت طرح ساختمان به ضریب انتقال حرارت مرجع ساختمان، و مطابق مقادیر ارائه شده در جدول (۱) می‌توان رده انرژی ساختمان را تعیین کرد. [۵]

رده انرژی	نسبت ضریب انتقال حرارت عناصر
A	۰/۲ یا کمتر
B	۰/۲ تا ۰/۴
C	۰/۴ تا ۰/۶
D	۰/۶ تا ۰/۸
E	۰/۸ تا ۱/۰

از طرفی برای ساختمان‌های موجود با ملاک قرار دادن نسبت ضریب انتقال حرارت طرح ساختمان به ضریب انتقال حرارت مرجع ساختمان، و مطابق با مقادیر ارائه شده در جدول (۲)، تعیین رده انرژی در ساختمان صورت می‌گیرد. جزئیات بیشتر آن در بین‌نامه اجرایی آن به تفسیر آمده است.

رده انرژی	نسبت ضریب انتقال حرارت عناصر
A	۰/۲ یا کمتر
B	۰/۲ تا ۰/۴
C	۰/۴ تا ۰/۶
D	۰/۶ تا ۰/۸
E	۰/۸ تا ۱/۰
F	۱/۰ تا ۱/۲
G	۱/۲ تا ۱/۴

در حال حاضر وزن این شاخه از ۱۰۰ امتیاز، می‌تواند ۴۵ درصد در نظر گرفته شود. بالاترین امتیاز به دلیل بیشترین تأثیر در کاهش مصرف انرژی و همچنین هزینه کم در بحث طراحی و اجرا و بازگشت سریع سرمایه اولیه به این شاخه تعلق می‌گیرد.

۵-۳- بهینه‌سازی و بهره‌وری از تجهیزات کاهنده آب

یکی از بحران‌های اساسی که اکثر کشورهای جهان با آن روبرو هستند و کشور ما نیز در کمربند اصلی آن قرار دارد بحران کم‌آبی می‌باشد لذا در زمینه الزامات زیست محیطی باید به عنوان یک اصل بدان توجه گردد که در این زمینه بهره‌وری آب یعنی بهره‌گیری از سیستم‌های کاهنده مصرف آب و همچنین بازیافت آب خاکستری و آب باران از اولویت‌های مهم در زمینه ایجاد الزامات زیست محیطی می‌باشد، لذا در این راستا باید قوانین و مقرراتی در زمینه چگونگی به حداقل رساندن تقاضای آب، استفاده مجدد از آب، کنترل مصرف آب، استفاده حداکثری از آب باران و آب خاکستری، ایجاد سیستم لوله‌کشی دوگانه مصرف آب شامل آب بهداشتی و آب شرب، بهره‌گیری از سیستم‌های کنترل نوین در بهینه‌سازی مصرف آب، توصیه استفاده از لوازم آب بر کم مصرف، استفاده از لوازم کاهنده مصرف برای وسایل آب پخش، تدوین مقررات باز چرخانی آب و بهره‌گیری از آب خاکستری و... را در دستور کار خود قرار داد. [۴]

وزن این شاخه براساس ۱۰۰ درصد امتیاز، با توجه به اینکه یکی از مهم‌ترین بحران‌های کشور بحران کم‌آبی می‌باشد می‌تواند ۱۰ درصد در نظر گرفته شود.

۵-۵- بهره‌گیری از انرژی‌های تجدیدپذیر

همانگونه که می‌دانیم بیش از ۴۰ درصد انرژی کشور در بخش ساختمان مصرف می‌گردد و ساختمان‌ها یکی از پرمصرف‌کننده‌ترین و آلوده‌کننده‌ترین بخش‌های مصرف‌کننده انرژی کشور می‌باشند. لذا از جمله مباحثی که در الزامات زیست‌محیطی ساختمان باید مد نظر قرار گیرد بحث بهره‌گیری هر چه بیشتر از منابع انرژی‌های تجدیدپذیر در ساختمان از جمله انرژی خورشیدی فعال و غیرفعال، انرژی زمین گرمایی، انرژی باد، آب و ... و چگونگی طراحی سیستم‌های ساختمان بر مبنای بهره‌گیری از منابع فوق می‌باشد. [۴]

وزن این شاخه براساس ۱۰۰ درصد امتیاز، می‌تواند ۱۰ درصد در نظر گرفته شود. و مطابق با پیش‌نویس آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۸ قانون اصلاح الگوی مصرف در این بخش هر ساختمانی که ۱۵ درصد از مصرف انرژی خود را از منابع تجدیدپذیر استفاده نماید کل ۷ امتیاز را کسب می‌نماید و یک رده در رده کلی انرژی ساختمان بالا خواهد رفت.

۵-۵- بهینه‌سازی سیستم‌های الکتریکی

یکی دیگر از بخش‌های مصرف‌کننده انرژی در ساختمان سیستم‌های الکتریکی شامل: آسانسور، الکتروموتورها، الکتروپمپ‌ها، سیستم‌های روشنایی و ... می‌باشد که در این راستا نیز بهره‌گیری از سیستم‌های با راندمان بالا و بهره‌وری انرژی بالا و دارای برچسب انرژی رده بالا می‌تواند دارای امتیاز باشد، همانند بهره‌گیری از لامپ‌های LED، الکتروموتورها و الکتروپمپ‌های دور متغیر، سیستم‌های کنترل روشنایی نظیر کنترل حضور، دیمر، فتوسل و ...

وزن این شاخه براساس ۱۰۰ درصد امتیاز، می‌تواند ۱۰ درصد در نظر گرفته شود.

۵-۶- سیستم‌های سرمایشی و سیستم‌های گرمایشی

در بخش سیستم‌های سرمایشی و سیستم‌های گرمایشی آنچه مهم است بهره‌گیری از سیستم‌ها و تجهیزات متناسب با اقلیم منطقه و همچنین بهره‌گیری از تجهیزات با راندمان بالا و نوین و یا دارای ضریب عملکرد بالا می‌تواند تأثیر بسزایی در افزایش رده انرژی در هریک از دو بخش فوق گردد که برخی از این تأسیسات شامل دیگ‌های چگالشی، بهره‌گیری از سیستم‌های هوشمند موتورخانه، ترموستات‌های کنترل دمای مرکزی، انرژی میترها و ... و همچنین بحث بهره‌وری انرژی در این تأسیسات که شامل: به حداقل رساندن تقاضای مصرف انرژی و سوخت‌های فسیلی، کنترل آلودگی‌های هوا از طریق کنترل مصارف انرژی، استفاده از سیستم‌های بازیافت انرژی، بهره‌گیری از تجهیزات نوین و هوشمند جهت کنترل مصرف انرژی نظیر هوشمندسازی تجهیزات و ساختمان، بازگشت جریان هوای پرانرژی، بهره‌گیری از تهویه بهبود یافته هوای بیرونی جهت کاهش مصرف انرژی در مناطق متعدد در فصول میان باری را به عنوان آیت‌های دارای امتیاز برشمرد.

وزن این شاخه براساس ۱۰۰ درصد امتیاز، به تفکیک سرمایشی و گرمایشی می‌تواند ۲۰ درصد در نظر گرفته شود. (هر کدام ۱۰ درصد در نظر گرفته شده است)

۶- نتیجه‌گیری

با توجه به مطالب ارائه شده می‌توان گفت راهکار برون‌رفت از مصرف بی‌رویه انرژی و آب و کاهش تولید بی‌رویه آلودگی‌های زیست‌محیطی در ساختمان‌ها که این راهکار مطابق با قوانین موجود کشور نیز باشد و از طرفی برای مالکین، سازندگان و بهره‌برداران ایجاد انگیزه مضاعفی را نماید تا به سمت و سوی ساخت‌وساز سبز و رعایت مباحث بهینه‌سازی مصرف و الزامات زیست‌محیطی گام بردارند، ارائه مدلی است که ضمن ارزیابی هریک از عوامل اصلی ساختمان به شکل مجزا که خود می‌تواند برای بهره‌بردار وضعیت آن عامل را از جهت مصرف انرژی بیان کند، بطور کلی وضعیت مصرف انرژی و رتبه مصرف انرژی ساختمان را بیان کند و از طرفی این گواهینامه قابلیت تغییر در وزن و امتیاز هریک از عوامل در طی سال‌های مختلف را دارد، از سوی دیگر می‌توان از کاربردهای این گواهینامه به توجه عمومی به مصرف انرژی در ساختمان‌ها، کاهش آلودگی محیط زیست از طریق کاهش مصرف انرژی، آگاهی استفاده‌کنندگان، سازندگان و خریداران ساختمان‌ها نسبت به میزان مصرف انرژی هریک از تجهیزات و عوامل مصرف‌کننده انرژی ساختمان و کل ساختمان، تبدیل بازدهی انرژی ساختمان‌ها به یکی از معیارها برای ارزیابی، ساخت، خرید و فروش ساختمان، برندسازی ارزشی ساختمان‌ها، قابل رقابت نمودن ساخت‌وسازها به شکل کیفی در بین سازندگان و در کل حفظ ذخایر و منافع ملی دانست.

مراجع

- [۱] طاهری اصل، احمدرضا. حکیم آذری، محمد. برند سازی ساختمان با بهره‌گیری از برچسب انرژی در ساختمان، یادهمین همایش بین‌المللی انرژی.
- [۲] انجمن مدیریت سبز ایران، لید سیستمی برای رتبه بندی ساختمان های سبز، چاپ دوم، انتشارات آسمان نگار، ۱۳۹۲.
- [۳] دفتر امور مقررات ملی ساختمان، مبحث ۱۹ مقررات ملی ساختمان / صرفه جویی در مصرف انرژی، چاپ ششم، نشر توسعه ایران، ۱۳۹۲.
- [۴] طاهری اصل، احمدرضا. حکیم آذری، محمد. ویژه نامه ساختمان و الزامات زیست محیطی، الزامات زیست محیطی ساختمان در قوانین و استانداردهای داخلی و خارجی، دانش نما، شماره ۲۴۵-۲۴۷.
- [۵] آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۸ قانون اصلاح الگوی مصرف.
- [۶] استاندارد تعیین معیار مصرف انرژی و دستورالعمل برچسب انرژی برای ساختمان های مسکونی ISIRI ۱۴۲۵۳
- [۷] استاندارد تعیین معیار مصرف انرژی و دستورالعمل برچسب انرژی برای ساختمان های غیر مسکونی ISIRI ۱۴۲۵۴
- [۸] اداره کل حفاظت محیط زیست استان اصفهان، مدیریت سبز / تعاریف، قوانین و راهکارهای اجرایی، چاپ دوم، چاپ نشان، ۱۳۹۴.
- [۹] سایت اینترنتی سازمان بهره‌وری انرژی ایران (سابا)

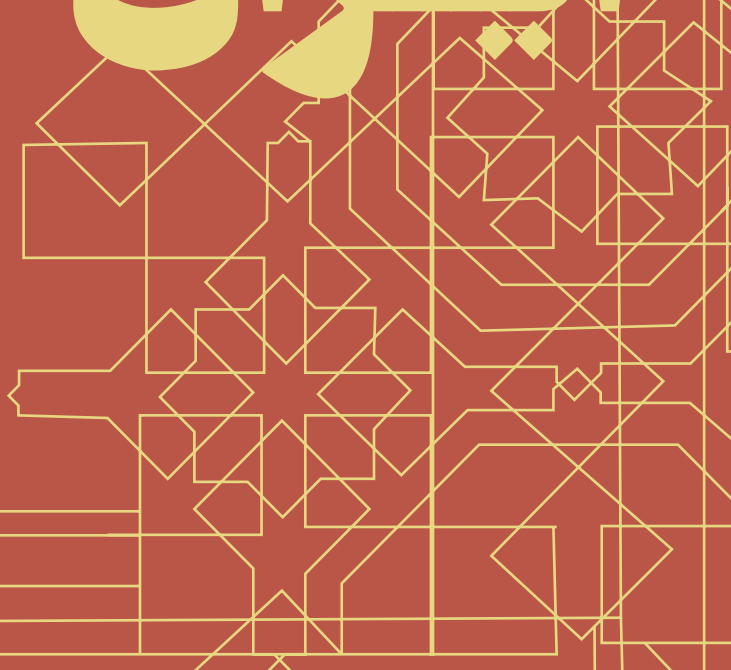
تازه

است!

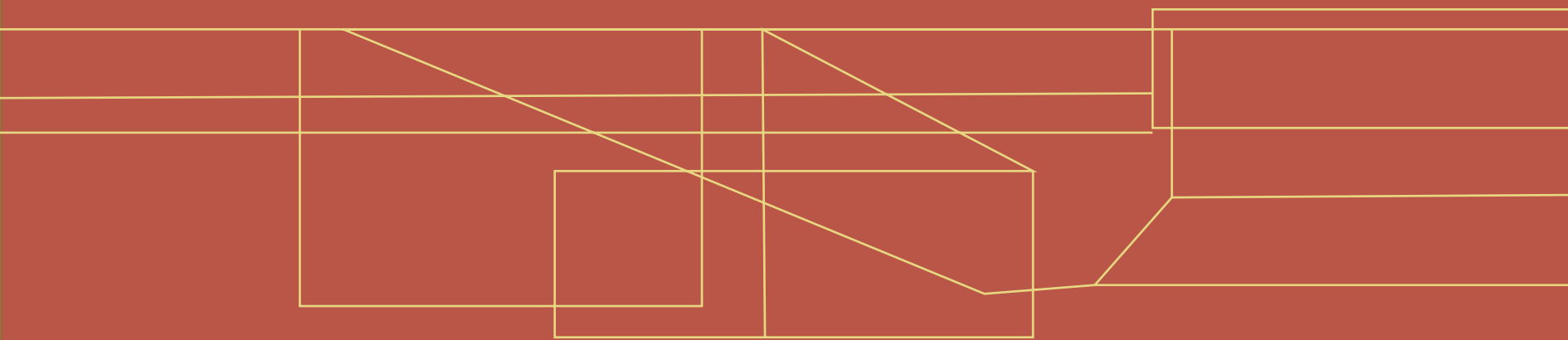
سلا

سلا

ارومیه:
تَمَدُنِی كُطَبِی
دَز دِلِ تَارِیخِ
اِیْرَانِ رَمِیْنِ

معرفی میزبان اجلاس سیستم

این بخش به اخبار استان‌ها اختصاص خواهد داشت اما در این شماره به طور استثنا، به دلیل برگزاری اجلاس بیستم هیئت عمومی، به معرفی میزبان این اجلاس می‌پردازیم.

شهر ارومیه مرکز استان آذربایجان غربی در ۲۰ کیلومتری قسمت غربی دریاچه ارومیه در جلگه‌ای در کنار دریاچه لاجوردی به همین نام گسترده شده است. این شهر از سمت جنوب تا شمال غرب به دامنه کوه‌ها تکیه دارد و از سایر جهات به جلگه منتهی می‌گردد.

نام باستانی ارومیه «چیچست» می‌باشد که از نام چیچکلی (chichakly) به معنی گلستان برآمده است. سریانیان آن را «اورمیا»، ارمنی‌ها «اورمی»، اعراب «ارمیه» و ایرانیان آن را «ارومی»، ارومیه» نامیده‌اند. در هر حال ارومیه به معنای شهر (ساخته شده) در کنار آب‌ها است. در کتاب «جغرافیای مفصل ایران» نوشته «مسعود کیهان» از ارومیه به «دارالانشاط ایران باستان» تعبیر شده است.

قدمت شهر ارومیه

آثار پراکنده بدست آمده از نقاط مختلف این ناحیه جای تردیدی باقی نمی‌گذارد که این منطقه در عصر نوسنگی مسکونی بوده و می‌توان امیدوار بود که روزی دلیلی دال بر زندگی انسان عصر پارینه سنگی در این ناحیه بدست آید. براساس اسناد باستان‌شناسی و منابع تاریخی، قدمت و تاریخ این شهر به هزاره‌های اول پیش از میلاد می‌رسد. (تصویر ۱)

جغرافیای آذربایجان

استان آذربایجان غربی از شمال و شمال شرق با جمهوری‌های آذربایجان و ارمنستان، از شرق با استان‌های آذربایجان شرقی و زنجان، از جنوب با کردستان و از غرب با کشورهای عراق و ترکیه همسایه است. این استان در شمال غرب ایران قرار گرفته و با احتساب دریاچه ارومیه در حدود ۴۳۶۶۰ کیلومتر مربع وسعت دارد و ۲/۲۵ درصد از مساحت کل کشور را تشکیل می‌دهد. استان آذربایجان غربی ۱۳۵ کیلومتر مرز آبی با جمهوری‌های آذربایجان (نخجوان) و ارمنستان، ۲۰۰ کیلومتر مرز خاکی با کشور عراق و ۴۸۸ کیلومتر مرز خاکی با کشور ترکیه دارد و از این منظر دارای موقعیت جغرافیایی خاصی می‌باشد. (تصویر ۲ و ۳)

پیشینه تاریخی

آذربایجان یکی از کانون‌های کهن زندگی انسانی است، کاوش‌های باستان‌شناسی در اراضی آذربایجان سابقه زندگی انسان را در این سرزمین تا دوران پارینه سنگی پیش می‌برد. سرزمین کنونی آذربایجان در هزاره قبل از میلاد مسیح محل سکونت اقوام ماد بوده است. مادها پس از مهاجرت به ایران، بخش‌های غربی ایران از جمله آذربایجان را به تصرف خود درآوردند و پس از استقرار آن‌ها، آذربایجان به ماد کوچک شهرت یافت و مشتمل بر شهرهای قدیمی همدان، ری، اصفهان و کرمانشاه بود.

برخی نام آذربایجان را برگرفته از واژه‌ی «آذربادگان» به معنی سرزمین آتش می‌دانند چراکه این منطقه دارای آتشکده‌های زرتشتی بوده است. برخی دیگر نام آذربایجان را برگرفته از سرداری به نام «آتورپات یا اتروپاد» می‌دانند. سردار آتورپات پس از حمله اسکندر مقدونی به ایران، مانع اشغال آذربایجان توسط یونانیان شد و از آن زمان این سرزمین به اتورپاتگان شهرت یافت.

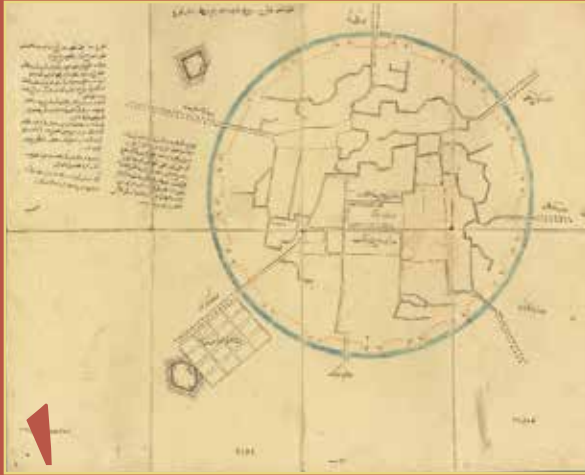
زبان و مردم‌شناسی

از نظر مردم‌شناسی جمعیت عمده این استان را ترک‌های آذربایجانی و کردها تشکیل می‌دهند. ترک‌ها در دشت‌های پیرامون دریاچه ارومیه و دشت‌های شمال و جنوب شرقی استان سکونت دارند و کردها در قسمت‌های مرتفع غربی و جنوبی استان ساکن هستند. علاوه بر این اقلیت‌های آشوری و ارمنی نیز در این استان سکنی گزیده‌اند. زبان‌های ترکی، کردی، آشوری و ارمنی زبان‌های معمول امروز در ارومیه هستند. زبان کردی دارای لهجه‌های متعددی است و در هر شهر و ولایتی لهجه خاصی متداول است.

می‌توان گفت که شهر ارومیه در طول تاریخ کهن خود دستخوش حوادث مختلف روزگار، قرار گرفته به طوری که در برهه‌ای از زمان جمعیت آن را ۲۵۰ هزار نفر و در زمانی دیگر جمعیت آن را حدود ۲۰ هزار نفر ثبت کرده‌اند. در حال حاضر ساکنین ارومیه را می‌توان به ۴ گروه تقسیم کرد:

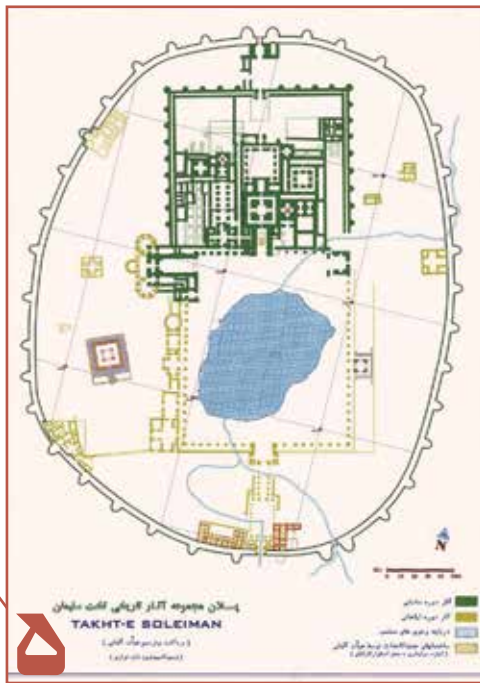
گروه اول، مسلمانان شیعه مذهب؛ بیشتر ساکنان ارومیه را تشکیل می‌دهند. گروه دوم، اهل سنت؛ عده‌ای از مردم ارومیه کردها می‌باشند که از قدیم‌الایام ساکن این شهر بوده‌اند. بسیاری از این کردها از شهرها و روستاهای اطراف به این شهرستان مهاجرت کرده‌اند.

گروه سوم، مسیحیان؛ وجود بیش از ۵۰ کلیسای قدیمی، همچون کلیسای ننه مریم، سیر و مارسرگیز و... تمدن مسیحیت را با قدمت ۲ هزار ساله در این شهر

ع

ه

گ

ز

پشت دژ و کانال آبرسانی است. کاوش‌های باستانی نشان می‌دهد که این قلعه طی ۵۰ سال و در ۳ مرحله ساخته شده و دارای معبد، بازار و مقر حکومتی، برج، بارو، دروازه و راه‌های مخفی ویژه‌ای است. (تصویر ۸ و ۹)

تپه حسنلو در نقده

تپه حسنلو که در ۷ کیلومتری شهر نقده قرار دارد، یکی از تپه‌های باستانی کشور است که قدمت آن به بیش از ۶ هزار سال قبل از میلاد می‌رسد. معروفترین اثر باستانی یافت شده در این محل جام طلای حسنلو است که به عصر آهن تعلق داشته و در موزه ایران باستان نگهداری می‌شود. تپه باستانی حسنلو در ۱۲ کیلومتری جنوب غربی دریاچه ارومیه، و ۹ کیلومتری شمال شرقی شهرستان نقده بین دهکده‌های امین‌لو و حسنلو واقع شده‌است. این تپه به مناسبت نام دهکده مجاورش حسنلو نام گرفته‌است. تپه‌های باستانی زیادی پیرامون تپه حسنلو را فرا گرفته‌اند و گویا هنگام آبادی حسنلو و تمدن عظیمش تمدن‌های دیگری نیز با این تپه در تماس بوده و همدوره تمدن حسنلو به وجود آمده‌اند. می‌توان گفت در اطراف تپه حسنلو، به طور تقریبی ۱۴ تپه باستانی شناسایی شده‌است که نشان از آبادانی، آب‌وهوای مناسب و رشد فرهنگی انسان‌های روزگار کهن در این ناحیه می‌دهد. (تصویر ۱۰ و ۱۱)

کاظم داشی

اثر باستانی قالا داشی یا کاظم داشی در روستای گورچین قلعه در ۷۰ کیلومتری ارومیه واقع است که در زمان‌های مختلف از جمله جنگ جهانی اول پناهگاه اهالی ۷ روستای اطراف بوده‌است و نام آن به یاد «کاظم‌خان» فرمانده افراد محافظ روستا که خود اهل قوشچی بوده نامگذاری شده است. نام اصلی کاظم داشی در اصل قالا داشی می‌باشد و در قدیم به قیرخلار (۴۰ تن) نیز معروف بوده‌است. با توجه به بررسی‌ها و پژوهش‌های باستان‌شناسی که توسط سازمان میراث فرهنگی کشور به عمل آمده مهمترین آثار شناخته شده این محل مربوط به هزاره اول قبل از میلاد مسیح و دوره ایلخانیان می‌باشد. (تصویر ۱۲)

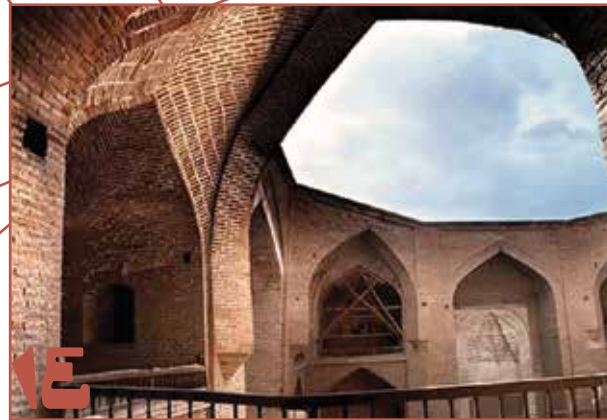
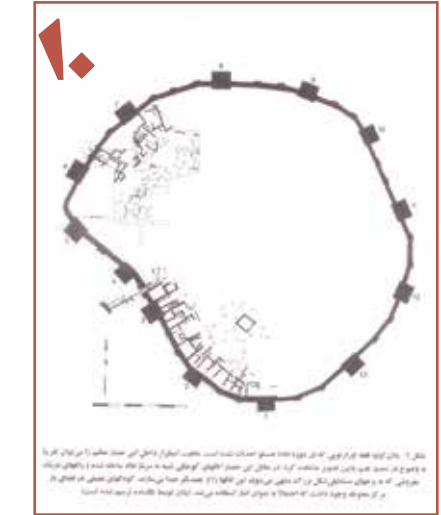
سه گنبد ارومیه

برج استوانه‌ای سه گنبد در جنوب شرقی شهر ارومیه مرکز استان آذربایجان غربی قرار دارد و متعلق به قرن ششم هجری می‌باشد. در مدخل بنا سه کتیبه به خط کوفی باقی مانده‌است که به وسیله سنگ گره‌چینی شده‌اند. در پایان کتیبه، محرم سال ۵۸۰ هجری خوانده می‌شود. از این رو می‌توان مقبره یا برج آجری سه گنبد را مربوط به دوران سلجوقیان دانست. بنای تاریخی سه گنبد عبارت است از سکوی بلندی که به شکل استوانه و مدور ساخته شده‌است. قطر بنا ۵ متر و ارتفاع آن ۱۳ متر می‌باشد. ساختمان فعلی دو طبقه است و در چهار سمت آن دریچه‌هایی وجود دارد. طبقه اول به نام سردابه خوانده می‌شود که دارای پوششی قوس دار است و بدین وسیله از طبقه دوم مجزا می‌شود. براساس کتیبه موجود این بنا به دستور یکی از امرای سلجوقی به نام ششقاط المظفری و توسط معماری به نام منصوربن موسی ساخته شده‌است. (تصویر ۱۳)

مسجد مطلب خان خوی

این مسجد تنها مسجد روباز ایران است که از ویژگی‌های معماری کم‌نظیری برخوردار است. محراب مسجد مطلب‌خان با ارتفاع ۱۲٫۵ متر و ایوان آن با ۲۵ متر ارتفاع، از بلندترین محراب‌ها و ایوان‌های مسجد در ایران است. این مسجد دارای شبستان بزرگ روباز مربع شکلی است که دورتادور آن را حجره‌های دو طبقه و شاه‌نشین‌های بلند و ایوانی بزرگ احاطه کرده‌است. نمای بیرونی و درونی مسجد آجری و بدون تزئینات است و بخش‌های داخلی ایوان و ورودی آن با پس و پیش شدن آجرها شکل خاصی یافته‌است.

این مسجد در شهر خوی قرار دارد. ساختمان اولیه مسجد در دوره ایلخانی بنا شد اما پس از تخریب، در سال ۱۲۵۵ هجری قمری توسط مطلب‌خان از نوادگان شیخ بهایی مرمت و بازسازی شد و به همین علت نام مسجد به مطلب‌خان تغییر یافت. (تصویر ۱۴)

The Monthly Technical Engineering of Shams
2017 July ,110 .14th year, No
Third Decade, Development Decade
20th session of Building Engineering Exclusive magazine of
Organization General Board